

ACTA CONCILIORVM OECVMENICORVM

IVSSV ATQVE MANDATO

SOCIETATIS SCIENTIARVM
ARGENTORATENSIS

EDIDIT

EDVARDVS SCHWARTZ

TOMVS PRIMVS
VOLVMEN ALTERVM

MDCCCCXXV—XXVI

WALTER DE GRUYTER & CO.

VORMALS G. J. GÖSCHEN'SCHE VERLAGSHANDLUNG / J. GUTTENTAG, VERLAGS-
BUCHHANDLUNG / GEORG REIMER / KARL J. TRÜBNER / VEIT & COMP.
BEROLINI ET LIPSIAE

CONCILIVM VNIVERSALE EPHESENVN

EDIDIT

EDVARDVS SCHWARTZ

VOLVMEN ALTERVM

COLLECTIO VERONENSIS

MDCCCCXXV—XXVI

WALTER DE GRUYTER & CO.

VORMALS G. J. GÖSCHEN'SCHE VERLAGSHANDLUNG / J. GUTTENTAG, VERLAGS-
BUCHHANDLUNG / GEORG REIMER / KARL J. TRÜBNER / VEIT & COMP.
BEROLINI ET LIPSIAE

CORRIGENDA

In apparatu critico addas

- p. 5, 8 iam in *F*
- p. 17, 25 labores *F*
- p. 18, 22 capacita *F*
- p. 24, 7 *del.* nota *om.* *F*
- p. 24, 9 magna] incognita *F*
- p. 24, 9 seruabit *F*
- p. 24, 15 præsentia *F*
- p. 88, 36 consistis *F*
- p. 92, 22 auctore *F*
- p. 97, 9 demittamus *F*
- p. 100, 30 uocamus *F*
in textu
- p. 96, 10 *pro* uobis *legas* nobis

PRÆFATIO

I. DE COLLECTIONIS VERONENSIS CODICIBVS

Collectionem quam Fridericum Maassen [*Gesch. d. Quellen* etc. p. 727] secutus appellauit Veronensem, puram continet unus codex bibliothecæ capitularis [U] Veronensis LVII [55]. altera pars indicis qui præmittitur, et initium epistolæ Cyrilli ad Cælestinum periit propter folii quod primum sequitur, defectum; alterum folium inter 5 et 6 excidit, cf. quæ ad p. 10, 17 adnotauit. culpa mea accidit ut cum codicem phototypice exprimerem, f. 42^u prætermitterem, cf. quæ ad p. 11, 29. 12, 14 adnotauit.

Codex in ipsa Veronæ urbe s. x nitide et diligenter scriptus est. orthographia est æui Carolingici, sed hic illic nouella irrepsit: *genitricem* etc. 40, 28. 50, 12. 33. 54, 4. 56, 31. 59, 19. 23. 25. 103, 18. 33. 104, 37. 105, 14; *intelligimus* etc. 38, 25. 47, 31. 39. 48, 27. 49, 5. 6. 9. 50, 2. 105, 28. 106, 5. 108, 1; *intelligentiæ* 47, 6; *quatinus* 33, 12. 24. 34, 39. 35, 32. 42, 1. 43, 5. 52, 40. 53, 28. 65, 6. 75, 28. 87, 14. 20. 101, 30. 102, 31. 103, 4; *diffinientur* 81, 8, *diffinire* 34, 35, *diffinitionem* 34, 18; *condempnauit* 42, 36, *dampnationem* 98, 5; *coniuntos* 47, 21, *coniunti* in *coniuncti* corr. 48, 35. *epistola* scribi solet per *o*, nisi *ēpla* præfertur; *epistula* inueni 44, 31. 64, 5. 86, 19. abbreviationes sunt sollemnes; satis habeo adferre *dr̄* [= dicitur] 38, 19. 39, 10; *mh*, lineola per *h* ducta [= mihi] 36, 17. 37, 23. 40, 12. 49, 29. 62, 11. 69, 9. 98, 28. præterea hæc adnoto:

æ per *æ* siue *e* uirgula addita scribitur; *e* pro *æ* non sæpe inuenitur in terminationibus uocabulorum Latinorum: *beate* 64, 13, *diuine* 89, 16, *gloriose* 101, 34, *ipse* 108, 33, *ire* 102, 31, *lucerne* 92, 7, *perfecte* 101, 27; *perfidie* 103, 23, *peregrine* 45, 35, *pie* 35, 31, *recitate* 69, 9, *unde* 90, 24; paulo frequentius in uocabulis siue nominibus Græcis: *crete* 76, 42, *cybire* 73¹⁰⁹, *gortune* 40, 20, *ioppe* 52, 17, *lampene* 71⁶⁰, *marie* 42, 27, *melitine* 36, 8, *pentecoste* 85, 33. in ipsis uocabulis *e* pro *æ* posita est: *egrotaret* 74¹⁵¹, *emulatione* 102, 10, *equalis* 41, 35, *equalitate* 49, 13, *fenum* 97, 21, *hec* 95, 2, *adheserunt* 98, 28, *coherebat* 89, 15, *ledendo* etc. 91, 7. 37, 20, *letamur* etc. 108, 3. 92, 8, *letitia* 91, 21, *merentium* 37, 31, *merore* 44, 48. 107, 16. 108, 33, *mestitia* 100, 9, *mestam* 65, 24, *pene* 44, 48. 95, 26. 105, 29, *penitentiam* 55, 30, *peniteret* 89, 19, *predicare* 96, 10, *presidium* 93, 19, *prestant* etc. 66, 25. 82, 6. 98, 16. 99, 13. 100, 21, *quero* etc. 95, 5. 49, 12, *questio* etc. 107, 15. 56, 13, *seuit* 93, 18. non error est, sicubi in nominibus siue uocabulis Græcis *ai* per *e* exprimitur: *hereticum* etc. 66, 37. 34, 32. 62, 6. 65, 30. 35. 67, 14, *palestra* 92, 25. 99, 4; *greci* 57, 18; *hephestu* 73¹³⁰, *efesti* 34, 25. 39, *meandri* 71⁵⁷, *meonius* 70²³, *paleas* 72⁹⁹. 103, *palestinæ* 76, 42, *phenus* 73¹¹⁹, *thessariscedecatites* etc. 69, 12. 13. 2. 4. 30, *galileæ* 50, 24, *manicheum* etc. 54, 34. 43, 22, *museus* 83³³, *nichea* 39, 12. 34, *pergeorum* 70¹⁶. *æ* pro *e* scribitur haud raro in aduerbiorum terminationibus: *canonicæ* 78, 38. 86, 7. 87, 13. 77, 9, *congruæ* 90, 1, *euidētissimæ* 108, 33, *falsæ* 43, 14, *impiæ* 65, 21, *peruersæ* 66, 15, *rectæ* 39, 18, *scæ* 89, 13, præterea inueniuntur *luminæ* 95, 13,

quæ 108, 26, *quandoquæ* 42, 21. in ipsis uocabulis habetur æ: *ælecto* 89, 21, *cælebratur* 33, 37, *crædatur* 90, 11, *depræcantes* 78, 22, *conpræhendentes* etc. 65, 20. 32, 39, *conpræhensionem* 40, 7, *depræhensi* 69, 39, *repræhendentes* 84, 13, *inrepræhensibilem* etc. 104, 34. 105, 4, *inrepræhensibilitatem* 32, 2, *prætio* 97, 25, *præciosi* etc. 97, 25. 24. 48, 34. 55, 20. 24, *interprætēs* 96, 24, *interprætari* etc. 63, 6. 13. 46, 25. 105, 35, *præssa* 95, 9; in uocabulis Græcis: *eclæsiis* 104, 10, *cærameorum* 28, 42, *hæraclicæ* 71⁴⁶, 827, *hæsichius* 71⁸³, *lætogio* 28, 12, *niceas* 71³⁸, *antiocænæ* 108, 12. æ per æ scribitur: *pæne* 52, 4. 66, 18.

e et *i* confunduntur: *deuulsa* 101, 35, *callenicus* 71³⁹, *themestio* 28, 38; *dispiciens* etc. 68, 37. 92, 27, *distruendum* 50, 21, *accipisse* 35, 14, *senitione* 28, 1, *thessarisedecatites* etc. 69, 12. 13. 2. 4. 14. 15. 30. 32, *sedis* extat 100, 37. η per *i* scribitur: *hellisponi* 81, 36, *diæcisi* 45, 27, *magnisicæ* 29, 23. 71⁵⁸, *melitines* etc. 44, 24. 36, 8, *proconissi* 28, 4, *callicrastis* 71³⁷, *diomedis* 69, 28, *hermogenis* 33, 7. 73¹²⁸, *iohannis* 35, 16. 71⁴⁷. 73¹¹². 73¹²¹. 73¹³⁰. 76, 39. 82, 24. 100, 32, *melitenis* 40, 15. pro *i* geminata habetur simplex: *sisinni* 99, 9, *docimi* 78, 9, *pelusi* 73¹²³. *i* condensatur in *g*: *agebat* 50, 7, *geropolitanus* 825, cf. *lætogio* 28, 12.

o pro *u* scribitur: *iocundum* 92, 10. 109, 22; *oponti* 35, 18.

æ scribitur per *e*: *obediens* 34, 30.

u scribitur pro *y*: *gortune* 40, 20, *prothumio* 27, 38.

h omittitur: *incoatum* 57, 19; in nominibus Græcis *ellanicus* 70²⁴, 27, 28, *esichius* etc. 69, 12. 10. 83²¹. 27, 27; post *c* *calcidos* 82¹⁷, *carisius* etc. 65, 28. 66, 8. 11. 67, 1. 11. 69, 40, *cersonesi* etc. 28, 26. 27, *cytrorum* 29, 18, *crisario* 30, 35, *eucarius* 72⁸⁵, *antiocænæ* 108, 12, *amphilocius* etc. 70¹². 27, 35, *dirracii* 27, 30, *ecinei* 28, 34, *esicius* etc. 83²¹. 69, 10, *oxyrinci* 30, 18, *promaco* 29, 1; post *t* *traciæ* 28, 3, *teodosium* 83, 24; post *p* *epipanio* 27, 36, *theopanius* 71⁵⁵, *coloponiæ* 72⁷⁸. additur: *habundant* 108, 36, *haue* 53, 32, *honeris* 109, 31, *abhominabilem* 86, 26, *exhorta* 36, 35; *archanum* etc. 38, 10. 68, 25. 89, 16. 106, 34, *chartaginis* 65, 10, *charthaginis* 64, 5; in nominibus Græcis et peregrinis: *helias* 89, 3, *hephesenam* 98, 6, *hiconius* 40, 20. 44, 11. 70¹³, *hiconii* 44, 8. 58, 11; *archadius* etc. 87, 43. 26, 7. 31, 7, *archadiopoleos* 29, 7. 72¹⁰¹, *machedonio* 30, 13, *nichea* 39, 17, *thessarisedecatites* etc. 69, 12. 13. 14. 15. 4. 30. 32, *theuchiron* 30, 30. 74¹⁶¹, *thimotheus* 74¹⁷⁰, *æthio* 90, 12. 98, 4. 74¹⁶⁵, *antheon* 74¹⁶⁵, *aristhonicus* 70²⁶, *cothenon* 71⁵³, *eusthatius* 83²³, *ptholomaidis* 30, 4, *phanos* 74¹⁶⁶.

hii inuenitur 66, 13. 78, 28; *hisdem* 41, 8. 93, 26.

b pro *p* scribitur: *brobantes* 37, 34.

p inter *m* et *t* non scribitur: *theopentum* 33, 38. 34, 4. 51, 38. 40. 52, 2. 3. 12.

b pro *u* scripta futurum ponitur pro perfecto 52, 13. 96, 2; præterea cf. *ebazon* 71⁶¹, *eboptius* 73¹²⁵. multo sæpius *u* pro *b* scripta futurum mutatur in perfectum: 36, 34. 42, 31. 43, 31. 96, 8. 61, 27. 62, 15. 97, 7. 49, 19. 88, 8. 50, 7; præterea cf. *acerua* 101, 35, *superuiam* 65, 7 et nomina Græca: *afouio* 29, 11, *cauason* etc. 52, 12. 3. 30, 10. 33, 31. 34, 4, *oluiorum* etc. 73¹⁴⁰. 30, 27. 29, *pauiscus* 74¹⁷⁴, *perreuius* 71⁴³, *theoseuius* etc. 74¹⁷⁷. 70²⁸, *zenouius* etc. 74¹⁶². 74¹⁷¹. 28, 29.

ph et *f* promiscue scribuntur.

z pro *d* scribitur: *zerbæ* 28, 36, *matiziano* 29, 34.

qu pro *c* scribitur: *quur* 96, 12.

cx non inuenitur nisi 67, 36 *coniuncxit*. *exequentibus* pro *ex s:quentibus* habetur 63, 13.

x pro *s* scribitur 33, 11. 15. 35 *externo*, 83¹⁹ *exbuntis*, *s* pro *x* 69, 17 *eusenius*.

d pro *t* finali raro ponitur: *deliquid* 49, 37, *inquit* 96, 18. 106, 17, *uelud* 63, 2. 97, 3.

ti pro *ci* scribitur: *audatiam* 87, 4, 7, *efficatius* 53, 39, *iuditium* etc. 68, 36. 84, 9. 35. 94, 30. 96, 26. 97, 15. 99, 6, *mendatium* 80, 36. 37, *prouintia* 32, 13. 14. 40, 34, *sacri-
fitium* etc. 43, 13. 48, 32. 83, 32, *santientibus* 103, 5, *sotiaretur* 103, 4, *solatium* etc.
100, 12. 96, 37. 107, 29, *suspitionem* 101, 26, *senitione* 28, 1, et in nominibus Græcis
 acatio 28, 2. 29, 32. 103, 11, *cappadotiæ* 28, 5. 32, 31. 34, 28. 39, 23, *nitio* 28, 22, *nunnetius*
72⁹², *nunethio* 29, 31. rarius est abusus quo *ti* mutatur in *ci*: *inducias* 46, 12. 85, 28,
 nunciat etc. 59, 12. 50, 7, *adnunciamus* etc. 63, 29. 30. 48, 30, *præciosi* etc. 48, 34. 55,
20. 24. 97, 24.

consonarum geminatio negligitur: *comune* 98, 8. semper scribitur *ēcla*, *ēclasticus*
etc. falso geminatur: *reppellantur* 91, 14. *cannonicæ* 77, 9. *thessallia* 86, 40. antiquis
grammaticorum præceptis debentur et *oportunus* etc., quod sæpe legitur, et *medella*
41, 22.

si locorum summam spectas, in uocabulis quæ cum *ad con in ob sub* com-
posita sunt, librarius præfert quidem scripturam phoneticam atque hic illic [cf. 41, 15
adtende, 44, 30 *adplicauit*, 41, 8 *adponens t* et *p* superscriptis] etiam corrigendo
inducit, minime uero ab etymologica prorsus abstinet, cuius exempla hic propono,
postquam in ipsa editione a codicis scripturis non recessi, quantum fieri poterat; nam
scripturæ quales sunt *conmarium* 51, 39, *communionem* 57, 31, *conmunia* 41, 27, *in-
pietatem* 89, 39, *adtudeorum* 74¹⁸⁰ uitiosæ sunt. *n* retinetur ante *m*: *commendaticiiis*
65, 35, *conministro* etc. 46, 8. 35, 15. 34, 26. 52, 1. 53, 13. 64, 7, *conministratori* 41, 2,
 conmoueat 36, 17, *conmemorabo* 37, 28, *immaculatus* 57, 35. 99, 2, *inmerito* 54, 15, *in-
mortalem* etc. 38, 25. 54, 10. 58, 29, *immortalitas* etc. 58, 21. 56, 2, *inmutabilis* 47, 16.
106, 4; ante *l* *conloquium* etc. 52, 41. 66, 25, *conloqui* etc. 55, 14. 78, 27. 52, 19, *con-
locutionem* 64, 38, *inlata* etc. 52, 25. 77, 43. 78, 7, *inlaturus* 41, 32, *inlicita* 103, 24;
ante *r* *conrefertur* 68, 11, *inrationabilia* etc. 84, 10. 17. 18. 20. 41, *inrecusabilem* 32, 9,
 irregulariter 84, 37, *inreligiosas* etc. 86, 21. 26. 88, 9, *inreprehensibilem* etc. 104, 34.
105, 4. 46, 30. 86, 12, *inreprehensibilitatem* 32, 2, *inrita* 79, 14, *inruerit* 82, 20; ante *p*:
 conpagibus 107, 11, *conpatiente* 62, 36, *conpendiose* 39, 23. 36. 57, 7, *conpetit* etc. 35, 9.
64, 16. 31, 20, *conplacuisti* etc. 49, 29. 38, 6, *conplecti* 57, 26, *conpositam* etc. 66, 5.
89, 22, *conprehendit* etc. 57, 34. 65, 20, *conprehensionem* 40, 7, *inconprehensibile* etc.
42, 11. 38, 5, *conpresbyterum* 26, 7, *conprimantur* 26, 25, *conpresso* 91, 12, *impassibilis*
etc. 38, 22. 24. 41, 13. 38. 42, 1. 56, 27. 62, 30. 106, 14. 48, 20. 57, 26, *impassibilitatem*
etc. 57, 26. 58, 31, *inpensi* 108, 29, *inperiemus* 49, 25, *inperurbatum* 102, 25, *inpleri*
etc. 43, 28. 24. 104, 19, *inpollutam* 104, 3, *inponebat* etc. 53, 4. 97, 21. 22, *inportunum*
109, 20, *inportunitates* 37, 25, *impossibile* 34, 8. 38, 36, *inpotentia* 99, 25, *inprobari* 99, 22,
 inpugnans 109, 18, *inpune* 92, 31, *inpunitus* 80, 18, *inputabitis* 88, 35; ante *b* *inberbis* 81, 19,
 inbui 65, 31. *d* retinetur ante *f*: *adfectualem* 47, 40, *adferre* etc. 96, 2. 62, 38. 108, 8,
 adfirmo etc. 66, 22. 33, 13. 40, 10. 96, 29, *adflicti* 85, 34, *adfuit* etc. 93, 22. 78, 21. 81, 7,
 adfuturum 64, 31; ante *l*: *adlaturus* 34, 13, *adloquitur* 49, 12; ante *m*: *admirandum*
103, 6 et sæpius, *admiscens* 62, 31, *admisit* 96, 16, *admonere* etc. 35, 10. 34, 23. 76, 17.
94, 34, *admonitionis* etc. 36, 13. 41, 14; ante *n*: *adnuntiat* etc. 39, 6. 68, 37. 63, 29. 30.
48, 30; ante *s* *adscriberet* 56, 9, *adsentimus* 66, 32, *adserere* etc. 95, 33. 65, 29. 33. 82, 2. 20,
 adsertio 68, 40. 99, 3, *adsertor* 94, 7, *adsidue* 78, 24, *adsignat* etc. 26, 29. 78, 39, *adstabimus*
36, 28, *adstruxit* 92, 26, *adsumere* etc. 46, 10. 48, 13. 51, 11. 55, 2. 8. 22. 24. 56, 9. 27.
60, 11. 61, 5. 62, 4. 12. 14. 67, 30. 68, 11. 83, 34. 84, 2. 87, 7. 103, 20, *adsumptione* etc.
38, 6. 39, 5. 58, 30. 61, 6, *adsurgere* 105, 5; ante *p* *adpetitos* etc. 91, 2. 88, 23, *adposuit*
etc. 44, 6. 41, 23, *adprobari* etc. 66, 7. 89, 3. 11. 98, 31; ante *c* *adclamat* 37, 2; ante *qu*
 adquiescente 104, 20, *adquiritur* 90, 11; ante *g* *adgregetur* 91, 11; ante *t* *adterere* 43, 7,

adtestantem etc. 42, 28. 38, *adinet* 38, 28, *adtrahuntur* 43, 10. denique commemoro *subministrauit* 68, 25, *obprobrio* 58, 28, *subposita* 93, 27, *suptilibus* 63, 35, *suptilitatem* 86, 31. semper *quicquid* scribitur.

Ex codice qui exemplari codicis Veronensis *U* simillimus erat, recepta est collectio in eam quam F. Maassen [l. c. p. 732] Salzburgensem [*S*] appellauit, cuius usus sum codicibus duo, Vindobonensi 489, olim Salzburgensi 165 B [*w*] et Vaticano 1320 [*r*]; qui seu Veronensis seu Salzburgensis collectionis unus Baluzio et Coustant præsto erat codex olim S. Petri Bellouacensis, deinde Thuanus, illinc in Colbertinam translatus, nunc Parisinus 1457, a Baluzio Bellouacensis, a Coustant Colbertinus appellatus, adeo male habitus est, ut eum postquam Parisiis a. 1910 inspexi, prorsus abicerem. codex Vindobonensis s. XI satis diligenter scriptus multis locis ab homine ingenioso et audaci, ætatis minime recentis, correctus est, haud raro ita ut uera restituerentur, multo sæpius ut meræ inducerentur hariolationes, quas non omnes in apparatus recipiendas esse duxi. codex Vaticanus nitidissime circa a. 1500 scriptus aspectu pulchrior est quam editori utilior; scatet enim erroribus et interpolationibus, quas omisi fere omnes. hanc collectionem qui redegit, ut concilii Epheseni quam plenissimam materiem congereret, collectiones Turonensem [*T*] et Veronensem coniunxit hoc modo, quem exponere eo magis necesse est quo casu quodam infelici accidit ut Maassenii docta diligentia in nonnullos errores incideret atque ex his ipsis erroribus etiam falsa concluderet; in collectione *T* describenda numeris utor quos uol. IIII p. v—VII adhibui. initio ponit collector Salzburgensis *T* 1. 3—5. 9. 14—20; omisit igitur ea quæ in collectione Veronensi extant epistula Cyrilli ad Nestorium prima [*T* 2 = *U* XIII], epistula eiusdem ad eundem altera, Nestorii responsio, Cyrilli epistula synodica cum capitulis [*T* 6—8 = *U* XIII. xv. xvii]; denique quattuor illas Cælestini epistulas quæ collectionis Veronensis initio [1. II. v. vi] positæ sunt. in fine ep. 1, cum ex ordine collectionis *T* ep. 2 perscribenda erat, adnotat collector teste codice *w* [f. 13^r, *r* omisit]: *post hanc sequitur cyrilli ad nestorium quod est in gestis synodi ephesini* XIII. post epistulam *T* 20, quæ est sacra *curæ multæ* ad Cyrillum directa, in collectione Salzburgensi collectio Veronensis tota perscripta est ne Xysti quidem papæ epistulis duabus [xxx. xxxi] omissis. haud raro in codice Vindobonensi — *r* numeros omittit omnes — numeri non Veronensis tantum, sed etiam Turonensis, hic illic uel Turonensis solius adscripti sunt:

- U* v [= *T* II]: XI v
- U* VII [cf. *T* 35]: IIII, *in* xxxiiii *corr.* VII
- U* xv [= *T* 7]: VII xv
- U* xviii [cf. *T* 24]: xviii xxiii
- U* xviii 4 [= *T* 25]: xxiiii
- U* xviii 5 [cf. *T* 46]: XLVII
- U* xviii II [p. 70^r, cf. *T* 46]: L
- U* xxii [*T* 59]: xxii lxxiii
- U* xxvii [*T* 69]: Lxxiiii
- U* xxviii [*T* 71]: Lxxv xxviii
- U* xxviii [*T* 72]: Lxxvii xxviii.

Quod numeri ex *T* desumpti cum meis non accurate concinunt, inde explicatur quod illius collectionis numeratio antiquitus turbata esse uidetur; certe in collectionis *T* antiquissimo codice Parisino 1572 post xxii deficiunt usque ad xxxiiii, inde iterum usque ad LVII.

Collectione Veronensi perscripta collector Salzburgensis pergit Turonensem describere, numeros iam prorsus omittendo, inde a *T* 30 usque ad 38, 40—45. 47—49.

60—68. 70. 73—76. omisit igitur præter sermones illos qui in T 50—58 extant, omnia quæ antea ex collectione Veronensi descripserat [T 39 = U xx. XXI, T 46 = U xviii 5—7. xviii, T 59 = U xxii, T 69 = U xxvii, T 71. 72 = U xxviii. xxviii] neque dupliciter quicquam scripsit nisi Cælestini epistolam *spiritus sancti* ad synodum Ephesenam destinatum, quam primo separatim ex U vii desumpsit, postea ex T 35, ubi gestis inserta legitur, cf. quæ p. 22 adnotavi. quod enim Cælestini epistula ad Nestorium [U ii = T io] duobus locis plene extat perscripta, non Salzburgensis, sed Veronensis collectionis proprium est illam et in Cælestini epistulis ante synodum scriptis et in ipsis gestis, in quæ recepta est, exhibentis.

II. DE COLLECTIONIS VERONENSIS ORDINE ET FINE

Corpus synodi Ephesenæ cum epistulis quæ ad illam pertineant, se proponere collector Veronensis inscriptione profitetur quam operis indici imposuit. atque id sane cum omnibus gestorum Ephesenorum collectionibus commune habet quod materiam exhibet in tres partes distinctam, epistulas ante synodum scriptas, ipsa in synodo gesta, epistulas quæ ad pacem inter Cyrillum et Iohannem factam pertinent. sed in eis seligendis quæ in corpus suum reciperet, propositum secutus est singulare et sibi proprium. parti primæ non destinavit nisi litteras Cælestini papæ, plures tamen quam quinque illas quas et Latinas et Græce uersas ceteræ collectiones siue separatim siue gestis insertam exhibent. Cælestini epistolæ ad Nestorium adiunxit duas Nestorii [iii. iiii], quas ille se dudum recepisse et Latine uertendas curasse illic [p. 7, 22. 8, 5] scribit, neque dubium est quin Nestorii epistularum uersio ea ipsa sit quæ in papæ usum Romæ confecta est. ex gestis sclegit ea quæ de Nestorii depositione d. 22. m. Iun. 431 acta sunt, forma primaria gestorum in eo seruata quod aliter quam collectiones Græcæ et Turonensis epistulas quæ lectæ et in gesta receptæ erant, his ipsis locis exhibuit; in hoc tantum peccauit quod etiam primam Cyrilli epistolam gestis inseruit. proprio quoque et singulari modo post sententiam Nestorii depositionis ex gestis quæ d. 22. m. Iul. 431 acta sunt, actionem quæ dicitur de Charisio, adnexuit. omnia enim quæ illi actioni præcedunt in plenis gestis qualia Græce in Collectione codicis Atheniensis [73—75, cf. *Abhdlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* xxx 8 p. 28 sq.], Latine in Collectione Palatina 38 [uol. v p. 85 sq.] et in Gestis Chalcedonensibus extant, et præter hæc etiam quæ actioni ipsi de Charisio præscripta sunt, reccidit, sed temporis notationem ex his gestis in illa quæ de Nestorii depositione acta sunt, transtulit [cf. quæ ad p. 27, II adnotavi]. denique excerpta de Nestoriis sermonibus quæ in plenis gestis [cf. A 78 l. c. p. 31. uol. v p. 105, I sq.] concilii decretum secuntur, omisit utpote ex gestis de Nestorii depositione repetita, pro *quæ infra scripta sunt* interpolando *quæ etiam supra scripta sunt* [p. 70, I]. ex ceteris gestis omisit ea quæ d. 10. m. Iul. 431 post legatorum Romanorum aduentum acta sunt, quoniam rem grauissimam, Cælestini ad synodum litteras quæ illic lectæ sunt, antea [vii] separatim perscripserat, sed recepit quæ d. 16. m. Iul. contra Iohannem Antiochenum acta sunt, cum relatione a synodo de illis ad Cælestinum missa [xx. XXI], quibus optime præpararentur epistolæ de pace. antequam tamen ad illas transiret, inseruit epistulas quattuor [xxiii—xxvi] quas Cælestinus d. 15. m. Mart. a. 432 Constantinopolim misit, unde appareret Nestorii depositionem et ordinationem Maximiani a pontifice Romano fuisse approbatas. harum epistularum tres [xxiii. xxv. xxvi] Græce uersæ et in Collectionem codicis Atheniensis [86. 87. 85] receptæ sunt. denique ex epistulis de pace nullam recepit nisi sacram imperatoris et Iohannis Cyrillique ipsas de pace litteras; adiecit duas Xysti papæ, quæ nullo alio loco seruatae sunt, de pace gratulantis Iohannisque epistolæ amice respondentis.

Tale corpus non casu conflatum, sed ab homine prudenti certumque secuto finem compositum esse uel inde apparet quod temporis ordo accurate seruatus est. neque in obscuro reliquit quem finem secutus sit: more illorum sæculorum non exponendo disserendo commentando, sed documentis ipsis propositis probare uoluit Cyrillum et cum Nestorii damnationis auctor esset et cum pacem faceret cum Iohanne Antiocheno, curiæ Romanæ pleno assensu et auxilio prompto adiutum esse. cuiusmodi propositum prodit hominem Occidentalem, ecclesiæ tamen Orientalis sermonisque Græci non imperitum. quam enim Coustant in notis ad epistolarum Romanorum pontificum editionem [Paris. 1721] Cælestini litteris adpersit suspicionem tamquam ex Græca uersione siue retro uersis siue interpolatis, ea nullam aliam habet rationem nisi monachi Maurini iniquum de Latinitate sæculi quinti iudicium et uel inde refellitur quod in Latinis tantum codicibus temporum notationes accurate seruatae sunt. quæ re uera in ep. v. VI ex Græca uersione interpolant collectiones Turonensis et Casinensis, eis ceteræ immunes sunt.

III. DE COLLECTIONIS VERONENSIS CVM TVRONENSI CONEXV

Quæcumque in Collectione Veronensi uersiones ex Græco extant, eæ præter ep. xxvii, quæ de integro translata esse uidetur, desumptæ sunt ex antiqua illa Gestorum Ephesenorum uersione quæ est Collectio Turonensis. uaria uero ratione collector Veronensis exemplari usus est: modo satis habuit illud transcribere raro et pauca mutando, modo plura correxit, modo totas sententias ita refudit et emendationem tam late extendit, ut noua fere euaderet translatio. duo tamen in tanta diuersitate ubique obseruantur: non nouit nouam editionem quam Rusticus non minus Ephesenorum quam Chalcedonensium Gestorum uersionis antiquæ instituit, et exemplaria Græca ipse adhibuit. quam rem exemplis undique collectis illustrare huic loco, ubi breuitate opus est, aptum non esse duxi; quando uolumen III, quod ante hoc sexennium confeci, editum erit, cuius in legendo comparisonem instituere commode licebit. in unam uero rem uel nunc inquirendum est, quæ ratio in eis Gestorum de Charisio partibus quæ Collectionibus Veronensi [US] et Turonensi [T] et Palatinæ 38 [P] communes sunt, inter has tres collectiones intercedat. si quis enim uel prima Gestorum illorum initia [cf. p. 65, 32 sq. 35 sq. 66, 1 sq. uol. v p. 96, 11 sq. 13 sq. 16 sq.] inter se contulerit, statim obseruabit US et P artius inter se cohærere, T sæpe ab illis ita recedere, ut eam ex Græcis correctam esse appareat. quoniam Collectionis T editio critica nondum extat — eiusmodi enim quæstionibus Baluziana [Nou. Coll. Conc. I, 529 sq.] non sufficit —, pauca addo exempla:

- p. 65, 30 dispensator USP: dispensator constitutus T οικονόμος γεγώς I'
- p. 66, 7 mensuram USP: modum T τρόπον I'
- p. 66, 12 ecclesiæ USP: om. T I'
- p. 66, 16/17 discipulis magis USP: minoribus T τῶν ἡσσόνων I'
- p. 66, 23 ipse Nestorius USP: ipse T αὐτός I'
- p. 66, 28/29 iustas in cum et competentes [competentesque P] pœnas efferre nec non etiam in eos qui ei patrocinantur et fauent USP: ut regularem in eum pœnam et ei fauentes inferatis T πρὸς κανονικὴν κατ' αὐτοῦ τιμωρίαν καὶ κατὰ τῶν αὐτὸν συγκροτούντων I'
- p. 66, 34 et quæso USP: quam rogo T ἢν ἀξιῶ I'
- p. 67, 13 quisquis . . . instituitur USP: qui . . . erudiuntur I' τοὺς . . . παιδευσμένους I'

- p. 67, 24 ex causa operationis *USP*: causa creationis *T* αἰτία δημιουργίας *I*
 p. 67, 31/32 eiusque [eius *P*] naturæ cuius et illi fuerant *USP*: hoc naturaliter
 existentem quod et illi fuerunt *T* τοῦτο ὄντα τὴν φύσιν ὅπερ ἦσαν ἐκείνοι *I*
 p. 67, 33 nostræ naturæ consimilem *USP*: secundum nostram naturam *T* ὄντα
 καθ' ἡμᾶς τὴν φύσιν *I*
 p. 67, 36 inæstimabiliter *USP*: ineffabiliter *T* ἀπορρήτως *I*
 p. 68, 4 utpote cum diuina natura habens inseparabilem coniunctionem *USP*:
 tamquam inseparabilem ad diuinam naturam habens coniunctionem *T*
 ὡς ἀχώριστον πρὸς τὴν θεϊαν φύσιν ἔχων τὴν συνάφειαν *I*
 p. 68, 4 ut [*om. P*] relatio [ἀναφορά] dei et sensus [ἐννοία] *USP*: relatione dei
 et sensu *T* ἀναφορᾷ θεοῦ καὶ ἐννοίαι *I*
 p. 68, 19 primitus *USP*: principaliter *T* πρωτοτύπως *I*
 p. 68, 20/21 deinde inducentes etiam adsumptum *USP*: coopinantes autem
 quod assumptum est *T* συνεπινοοῦντες δὲ τὸ ληφθέν *I*
 p. 68, 21 filium [ἰῶ] *USP*: Iesum *T* ἰῶ *I*
 p. 68, 23 naturæ *USP*: naturæ consistens *T* φύσεως ὑπάρχων *I*
 p. 68, 27 prioris *USP*: quidem prioris *T* τῆς μὲν προτέρας *I*
 p. 68, 30 perducet [ἄξει] *USP*: habebit [ἔξει *corrupte*] *T*
 p. 68, 32 similitudinem *USP*: imitationem *T* μίμησιν *I*
 p. 68, 35 in eo apparens et in eo omnibus conspicienda *USP*: in isto quippe qui
 apparet et uisibilis est horum *T* ἐν τούτῳ δὴ φαινομένῳ τε καὶ παρὰ πάν-
 των ὁρωμένῳ τῶν *I*
 p. 69, 34 constituta *USP*: definita *T* ὀρισθεΐσαν *I*

Ne tamen locos extare neges, quibus *US* cum *T* consentiat aduersus *P*, hæc afferre sufficit:

- p. 66, 18 nefandissime *UST*: pessime *P* κάκιστα *I*
 p. 66, 19 decuit *UST*: conuenit *P* προσῆκε *I*
 p. 66, 21/22 propter causam supra dictam *UST*: ob supra dictam causam *P*
 τοῦ προλεχθέντος ἔνεκεν *I*
 p. 66, 25 fidem nefandam *UST*: fidem pessimam *P* κακοπιστίαν *I*
 p. 66, 27 religiosissimis *UST*: gloriosissimis *P* θεοσεβεστάτοις *I*
 p. 66, 31 symbolo alterius fidei *UST*: fidei alteri *P* ἑτέροι τινὶ πίστεως ἐκθέσει *I*
 p. 66, 34 plenissima est *UST*: plenissima integra est *P* πεπληρωμένη . . . σώζεται *I*
 p. 67, 10 ET ALIA MANU *UST*: *om. PF*
 p. 67, 18 uere *UST*: certe *P* ὄντως *I*
 p. 68, 8 nam *UST*: et *P* καὶ *I*
 p. 68, 15 effectus particeps *UST*: particeps *P* μετέχων *I*
 p. 69, 36 gentilitate *UST*: paganitate *P* Ἑλληνισμοῦ *I*

Inprimis uero notandum quod *US* et *T* gestorum de Charisio initio, quod plenum in *P* extat, in breuius redacto contra Græca exemplaria præfigunt [p. 65, 29]: *Petrus presbyter Alexandriæ et primicerius notariorum dixit.*

Huius intricati et in utramque partem uarii conexus explicationem aliam non uideo nisi eam ut primarium et in gestis de Charisio ex ipsa Collectione Palatina paucis correctis deriuatum exemplar Collectionis *T* collectori Veronensi præsto fuisse coniciam, aliud in ipsis illis gestis noui et docti correctoris manum passum codici Collectionis *T* quo Rusticus utebatur, eis que qui nunc extant, originem præbuisse. neque mirum quod corrector ille gestis de Charisio specialem operam dederit; illa enim et propter decretum canonicum et symbolum Theodoro Mopsuesteno tributum etiam post concilium quintum iterum iterumque tractabantur.

Constat igitur collectorem Veronensem antiquissima collectionis Turonensis recensione usum esse, huic uero præcessisse collectionem Palatinam, quam eo tempore ortam esse probavi [uol. v I p. vii sq.], quo controuersia de tribus capitulis sæuire cœpit. unde ne Collectionem Veronensem quidem illa controuersia antiquiorem esse consequitur. neque ullo tempore magis uiguit concilii Epheseni auctoritas quam cum ab Iustiniano eiusque asseclis id ageretur ut fides concilii Chalcedonensis ad doctrinæ Cyrillianæ normam exigeretur. propter graues accusationes quæ a Theodoreto in libris aduersus Cyrillum [cf. uol. v p. 165, 30] et ab Hiba in epistula ad Marim illis temporibus tantopere conclamata contra concilium Ephesenum eiusque rectorem atque magistrum Cyrillum coniectæ erant, denique post Vigili uacillationes fatales, quibus euenit ut Italiæ Africæque ecclesiis schismatis periculum immineret, homini Occidentali in mentem uenire poterat ut gestis Ephesenis apte selectis et cum Cælestini Xystique litteris in unum corpus compositis Occidentem doceret qua ratione Cyrillus et Nestorium uicisset et post uictoriam pacem restituisset sede apostolica Romana assensum auxiliumque præbente. consilio operique plausus non defuit. ex collectione Veronensi epistolæ Cyrilli de pace ad Iohannem Antiochenum uersionem desumpsit antiquus gestor Chalcedonensium translator, multo plura ille qui gesta concilii quinti Latine uertit. in illius enim collatione sexta [L v 517—534 = M viiii 308—328] lecta sunt Epheseni concilii gesta inde a Cyrilli altera epistula ad Nestorium usque ad tertiam [p. 36, 4—51, 32]. quorum uersio collectionem Veronensem tam presse sequitur, ut eam in apparatus criticum recipiendam esse duxerim, præter epistolam Cyrilli synodicam [xvii], cuius uersionem liberius translator concilii quinti nouauit. ceterum huius concilii codici Parisino 16832 [n] et editioni Surianæ [σ] partim accedit musei Hagensis ad Comitem codex Meermano-Wetstrenianus 9 [M], de quo rettuli in uol. v 2 p. x. ibi enim f. 44^r — f. 46^u ea quæ in concilio quinto ex gestis Ephesenis relecta sunt, exhibentur hoc titulo præmisso: QVAE IN PRIMA EPHESINĀ SCA SYNODO HABITA SVNT PRO EPISTOLIS SCAE MEMORIAE CYRILLI; propter foliorum defectum desinit codex in p. 39, 32; cf. quæ ibi adnotauit. in codicibus Paris. 1451 olim S. Mauri Fossatensis et Reginensi 1127 olim Engolismensi qui ex M deriuati esse uidentur, hæc ex gestis concilii quinti excerpta desunt.

III. DE CETERIS CAELESTINI EPISTVLARVM COLLECTIONIBVS

Proprio merito collector Veronensis duas Xysti papæ epistulas in corpus suum recepit; quas præbet Cælestini, earum antiquior extat collectio in celeberrimo canonum decretaliumque codice Frisingensi nunc Monacensi 6243 s. viii, quam F. Maassen in libro sæpius allato p. 477 sq. descripsit. cuius collectionis pars de qua hic agitur, incipit f. 90^r ita inscripta INC̄ EPIS^TL̄ SCI CAELESTINI PAPAE AD ORIENTĀL̄ EPS̄ DE CAUSA DĀNATIONIS NESTORII CONSTANTINOPOLITANI, secuntur sine specialibus inscriptionibus:

- f. 90^r Cælestini ep. ad Cyrillum *tristitiæ nostræ* [US 1]
- f. 91^u Cælestini ep. ad Iohannem Rufum Iuuenalem Flauianum [US vi]
- f. 92^u Cælestini ep. ad Nestorium [US 11]
- f. 97^r Cælestini ep. ad Constantinopolitanos *ad eos mihi* [US v]
- f. 101^r Cælestini ep. ad Cyrillum *intellego sententiam* [US x]
- f. 101^u Cælestini commonitorium ad legatos [US viii]
- f. 102^r Cælestini ep. ad Theodosium augustum *sufficiat licet* [US viiii]
- f. 102^u Cælestini ep. ad synodum Ephesenam *spiritus sancti* [US vii]
- f. 104^r Cælestini ep. ad Theodosium augustum *causis suis* [US xxiii]

f. 106^r Cælestini ep. ad Maximianum [US xxiiii]

f. 107^r Cælestini ep. ad Constantinopolitanos *exultatio matris* [US xxv]

f. 113^r Cælestini ep. ad synodum Ephesenam *tandem malorum* [US xxvi]

Vltimæ epistolæ subscriptionem, quæ est [f. 115^u] *EXPL EPIST CAELESTINI AD SYNODVM EPHESENAM*, secuntur hæc, quæ postquam Eusebius Amort in codicis Diessensis, de quo infra agam, editione [Elementa iuris canonici t. II, Augustæ Vindelicorum 1757, p. 522 sq.] parum accurate transscripta publicauit, hic iterum edo:

INCP̄ EXPOSITIO FIDEI CATHOLICAE PROLATA IN SYNODO
A BEATO CYRILLO ALEXANDRINO EP̄O

qui adiutorio diuina, consensu etiam sanctæ <memoriæ> papæ Cælestini damnauit Nestorium eiusque heresem, quique Nestorius dum Constantinopolitanæ urbis episcopatum teneret, huiusmodi in ecclesia catholica introduxit errorem, adserens Christum 5 Iesum filium dei, uerbum patris, dominum nostrum ita duas habuisse naturas, id est deitatis et carnis, ut neque deitas humanitati neque humanitas deitati copulata sit, sed seorsum deus et seorsum fuerit homo. deus enim non ex Mariæ uirginis utero, sed homo tantum egressus est. nam quidquid mirabiliter fecit homo, non simul operatus est qui inerat, et quidquid deus, postquam formam serui suscipiens Phil. 2, 7 in similitudine hominum factus <est> et habitu inuentus ut homo, operatus 11 est, nihil illi quam adsumere dignatus est carni reputauit. sed homo tantummodo sine deo seorsum fleuit et deus præter hominem Lazarum suscitauit; homo esuriuit, sed deus solus diabolum superauit; homo ab Iohanne in Iordane baptizatus est, sed deus dignatione propria aquas sanctificauit; homo solitarius sub Pontio Pilato 15 passus crucifixus et mortuus est, sed deus sponte eum hominem die tertio <a> mortuis suscitauit. hæc et alia plurima sub prætextu cuiusdam quasi reuerentiæ <dicens> duas in Christum dominum nostrum personas conatur adducere et duos filios dei, id est duos Christos prædicat confiteri. sed huic et conplicibus eius restitit ille qui est unus et mediator dei et hominum, homo Christus Iesus, in quo 1 Tim. 2, 5 duæ perfectæ manentes naturæ, sed una sine diuisione uel confusione persona est, qui 21 est Christus filius dei uiui, qui coæternus et indiuisus æqualis regnat cum patre Mt. 16, 16 et spiritu sancto in sempiterna sæcula sæculorum.

3 memoriæ *addidi*   4 quique *F Diessensis* quippe *Amort*   8 maria *Diess.*   11 est *addidi*
14 iordanne *F Diess.*   16 a *addidi*   18 *dicens addidi*   23 *in fine add. amen Diess.*

Tum pergitur [f. 116^u):

INCP̄ INITIŪ CATHOLICAE FIDAEI PROLATA IN SYNODO A CYRILLO EP̄O

Ait ergo sanctum illum et magnum concilium etc.; est altera epistolæ ad Nestorium Cyrilli *καταφλωροῦσι* pars, desumpta, sicut lectiones demonstrant, ex uersione antiqua quæ dicitur, gestorum Chalcedonensium. facile apparet titulum quem supra priore loco exscripsi, non diuersum esse ab eo qui epistolæ præcedit, et ad hanc ipsam pertinere, expositionem uero illam de Nestorii hæresi scholion esse ab homine modice docto Cyrilli epistolæ adscriptum. a Cælestini igitur epistularum collectione procul habendum est.

Totam hanc collectionem præter *F* continet codex Monacensis 5508 olim Diessensis, inutilis uero est, quoniam, sicut dixi, in hac parte ex *F* transcriptus est. diligenter utrumque codicem inter se contuli: omnes in Diessensi redeunt codicis *F* lectiones et bonæ et falsæ, multa accedunt peccata; quæ aut in scribendo aut postea in Diessensi

correcta sunt, ea ad unum omnia eidem librarii acumini deberi, quod audacter haud pauca de suo interpolavit, uel inde sequitur quod nulla codicis *F* omissio suppleta est. luculentum et deriuationis a *F* et interpolationis propriæ extat documentum p. 88, 36. pro *conquisistis* habet *F* *con|sistis*, syllaba *qui* in fine lineæ ommissa; in Diessensi redit *consistis*, sed in *consistitis* corrigitur. collectionis *F* initium extat in duobus collectionis quam Maassen [l. c. p. 471] Dionysianæ recensionem Bobbiensem [*O*] appellavit, codicibus, Ambros. S. 33 sup. s. VIII olim Bobbiensi [*y*] et Vercellensi III s. XI [*z*]. ibi titulo præmisso INCIPIT EPLA SCI CAELESTINI PAPAE AD ORIENTALES EPOS DE CAUSA NESTORII CONSTANTINOPOLITANI [CONSTANTINOPOLITANO *z*] extant ep. I collectionis *F* [*US* I] sine inscriptione et ep. 2 [*US* VI] ita inscripta ITEM EPLA SCI CAELESTINI PAPAE DE EADEM RE. præcedunt in utroque codice ea Cælestini decreta quæ in collectionem Dionysii propriam receptæ sunt; has duas aliunde adscriptas esse librarius codicis *y* testatur nota marginali epistolæ primæ [*US* I] initio adscripta: *abhinc desunt epistolæ celestini in p̄fato libro p̄stito*, sc. codice collectionis Dionysianæ propriæ. et titulo et lectionibus probatur epistulas illas in codicibus *yz* ex collectione *F*, sed non ex ipso codice Frisingensi transcriptas esse.

Et librarios codicum *F* siue *FO* multa peccasse plurimis exemplis facile probari potest et collectionem ipsam ex optimis exemplaribus fuisse deriuatam. imprimis in eis quæ præter *F* in *US* tantum seruata sunt [VIII—X. XXIII—XXVI], mihi contigit ut haud pauci loci ope codicis *F* emendarentur, quos hic enumerare otiosum esse duxi. rarius hoc in eis euenisse non mirum est epistulis [I. II. V—VII], quæ præter *USF* in aliis quoque collectionibus continentur; sed uel hic præstantiæ codicum *F* seu *FO* non desunt documenta, cf. p. 8, 15 uellus *FLΣT*; p. 9, 29 dum *FL*; p. 10, 4 aut *FT* (ut *r* eandem lectionem præstaret, casu factum esse uidetur); p. 10, 25 utraque *FT*; p. 11, 30 si *om.* *FTC* et pars codicum Græcorum; p. 16, 25 elidere *FL*; p. 18, 4 credamus *Fiad*; p. 21, 6/7 aliud — paucis *FO*; p. 22, 15 professione *FOF*; p. 22, 17 ut enim *FO*; p. 24, 7 ephesi his *F*. certissime uero constat collectionem *US* non ex collectione *F* derivatam esse, sed propria opera compositam. quod eundem Cælestini epistularum numerum utraque continet, eo nihil probatur nisi præter has nullas illius pontificis litteras extitisse quæ ad causam Nestorii et concilium Ephesenum pertinebant; suum tenet ordinem collector Veronensis, suaque opera adicit Nestorii et Xysti epistulas. et hic et collector Frisingensis scrinii ecclesiæ Romanæ copiis utebantur, sed propria uterque apographa sibi comparauerunt, quorum quæ collector Veronensi præsto erant, bonitate et fide sæpe, non semper inferiora erant eis quibus collector utebatur Frisingensis.

Ex eodem scrinio etiam tertius collector tres epistulas Cælestini desumpsisse uidetur, is scilicet qui eam collectionem composuit, quam Maassen codicis Vaticani appellavit [l. c. p. 512 sq.]. cuius collectionis [*L*] tribus illis codicibus de quibus in uol. v 2 p. VIII rettuli, Vaticano 1342 [*α*], Barberino 679 [*β*], Florentino bibliothecæ ædiliæ 82 [*γ*], in Cælestini epistulis accedit quartus Nouariensis xxx, cui post f. 96 adnexa sunt sex folia [97—102], quæ tres Cælestini epistulas continent quales habet collectio codicis Vaticani. sunt hæ:

XLVIII [sic *β*, XLV *αγ*, numeri desunt in *δ*; debuit scribi XLVIII] ITEM CAELESTINI
 PAPE ECCLESIE ROMANE DATA AD SYNODVM IN EPHESO CONSTITVTVM [*US* VII]
 L [XLVI *γ*] ITEM ALIA EPLA CAELESTINI PAPAE AD NESTORIVM [*US* II]
 LI [XLVII *γ*] ITEM INCIP̄ ALIA EPL EXORTATORIA EIVSDEM SCI CAELESTINI EPI AD
 CONSTANTINOPOLIM CLERO ET PLEBI MISSA [*US* V]

Codicum librarii etiam peius quam in *F* et *FO* munere functi sunt: si omnia singulorum codicum uitia adnotare deberi censissem, labyrinthos, non apparatus criticos

lectoribus proposuissent. ipsius collectionis lectionibus ex uitiorum singularium farragine erutis hunc quoque collectorem apographis ex ipso ecclesiæ Romanæ scrinio desumptis usum esse conicias. solus salutationis formulam p. 12, 16 seruauit; quod in fine ep. v genuinam sententiam Nestorio impositam repetit, ueram epistolæ imaginem repræsentat [p. 20, 22. 23]; sunt quoque loci quibus *L* rectis collectionis *F* lectionibus adstipuletur [cf. p. 8, 15. 10, 25. 16, 25. 18, 4]. sed talia bona et admodum rara sunt et plurimis audacibus obscurantur interpolationibus; sui ingenii lusus istius collectionis auctor in his certe epistulis ostendere maluit quam modestum transcriptoris munus fideliter implere.

Hac codicis Vaticani quæ dicitur collectione usus est ille qui collectionem siue Dionysianam siue Hadrianam [*H*] multis auxit additamentis [cf. Maassen p. 454 sq.]. de codicibus Vaticano 5845 [*d*], Monacensi 14008 [*e*], Vallicelliano A 5 [*g*] rettuli uol. v 2 p. viii; continent easdem epistolæ Cælestini quas *L*, eodemque ordine:

xcviii [xxxiii *d* xcvi *g*] ITEM CAELESTINI PAPE ECCLESIE ROMANE DATA AD
SYNODVM IN EPHESO CONSTITVTVM [*US* vii]

xcviii [xxxiii *d* cxviii *g*] ITEM ALIA [ITEM ALIA *om. d*] EPLA CELESTINI PAPE
AD NESTORIVM [*US* ii]

c [xxxv *d* cxviii *g*] INCIPIT EPLA EXORTATORIA EIVSDEM SCI EPI CELESTINI CON-
STANTINOPOLIM CLERO ET PLEBIBVS MISSA [*US* v]

De codicum uitiiis singularibus eadem dicenda sunt atque de codicibus collectionis *L*; lectionibus omnium communibus comparatis statim apparet *H* ex *L* esse deriuatam. neque uero ex *L* sola; præter eam enim adhibitus est codex uersionis gestorum Ephesinorum a Rustico emendatæ [*C*], unde et uitia collectionis *L* partim certe corrigerentur et alia atque *C* propria introducerentur. rem ita se habere clarissime apparet in epistula Cælestini ad synodum [vii]; eius enim Rusticus multis locis Latinum exemplar ex uersione Græca corripit, quarum interpolationum magna pars ex *C* in *H* transiit.

Quas hucusque tractaui collectiones, eas ex apographis e scrinio Romano desumptis deriuatas esse ratione satis certa conici potest. multo obscurius res se habet in uersione antiqua ipsorum gestorum synodi Ephesinæ. collectores gestorum Græcorum antiquitus, ut uidetur, in eam partem quæ epistulis ante synodum scriptis destinata erat, receperunt uersiones Græcas quattuor Cælestini epistularum quas et ad Cyrillum et per eum ad Nestorium, Constantinopolitanos, Iohannem Rufum Iuuenalem Flauianum direxit, eodem ordine dispositas quo extant in collectionis Veronensis initio [i. ii. v. vi]; epistolæ ad concilium scriptæ eam uersionem et pessimam quidem, quæ in ipsa Romæ urbe confecta legatis a papa tradita [cf. interlocutionem Philippi presbyteri L 111 612 = M 111 1284] et in concilio relecta est, ipsis gestis inseruerunt. quarum uersionum loco translator Latinus ipsa exemplaria Latina reposuit, quibus quomodo potitus sit, certa ratione enucleari non poterit nisi postquam constiterit quo loco et tempore gestorum uersio confecta sit. huius loci non est nisi de uersionis illius recensio et codicibus breuiter referre.

Versionis recensio primaria extat in codice Parisino 1572 [*p*] s. viii; præterea adhibui codicem Vaticanum 4978 s. xiiii, spretis tamen huius interpolationibus satis multis, neque in hoc certe uolumine utile duxi editionis Contianæ, quæ ad Vaticanum proxime accedit, lectionibus enotatis apparatus critici farraginem augere. continet uersio in parte priore sub numeris x—xiiii Cælestini epistulas ad Nestorium [*US* ii], ad Constantinopolitanos [*US* v], ad Cyrillum [*US* i], ad Iohannem Antiochenum et ceteros [*US* vi]; titulos accurate exscriptos nunc in libello meo *Neue Aktenstücke* etc. [*Abhdlg. d. Bayr. Akad. d. Wiss.* xxx 8] p. 109, postea in uolumine tertio inuenies.

Cælestini epistula ad concilium, sicut supra dixi, non aliter quam in collectionibus Græcis, ipsis gestis [35] inserta est. de codice Berolinensi 79 quem in Cælestini epistulis Collectioni *T* attribui, in uolumine tertio accuratius agendum erit.

Hanc uersionem, ordine non mutato, denuo recensuit atque emendauit Rusticus exemplaribus Græcis et probabiliter etiam Latinis adhibitis. continetur hæc recensio in codicibus Vaticano 1319 [*v*] et Casinensi 2 [*m*], de quibus egi in uol. IIII p. XVI sq.; hic addo in prioribus Cælestini epistulis, sicut in toto codicis initio, manum correctoris recentis [*m*²] in codice Casinensi sæpe inueniri, usi, ni fallor, hic illic codice aliquo collectionis Hadrianæ, plura de suo interpolare ausi. ceterum Rusticus in eo peccauit quod ex uersionibus Græcis Latina corrigere non ueritus est; modeste hoc fecit sub epistolæ VI finem [cf. p. 21, 23. 22, 5. 9. 19], grassatus uero est audacter in epistula VII. notandum uero aliqua huius interpolationis exempla in *T* quoque inueniri [cf. p. 22, 2. 24. 26. 23, 1. 18. 24, 18]; ueri igitur non dissimile est Rusticum non omnia suo Marte egisse, sed codicis exemplum esse secutum.

Monachii m. Martio anni h. s. XXVI

E. Schwartz

COLLECTIO VERONENSIS

Acta conciliorum oecumenicorum. 1, 2.

- U* = Collectio Veronensis = Codex Veronensis LVII s. X
S = Collectio Salzburgensis
     w = Codex Vindobonensis 489 s. X
     r = Codex Vaticanus 1320 s. XV
U₁ S₁ = Epistula II Caelestini ipsis concilii gestis inserta in Collectionibus Veronensi et Salzburgensi
F = Collectio Frisingensis = Codex Monacensis 6243 s. VIII
O = Collectio Dionysiana Bobbiensis
     y = Codex Ambrosianus S 33 sup. s. VIII
     z = Codex Vercellensis 111 s. XI
L = Collectio Vaticana
     α = Codex Vaticanus 1342 s. VIII
     β = Codex Barberinus 679 s. VIII
     γ = Codex Laurentianus bibl. aedil. 82 s. X
     δ = Codex Nouariensis xxx s. X
H = Collectio Hadriana aucta
     d = Codex Vaticanus 5845 s. XI
     e = Codex Monacensis 14008 s. X
     g = Codex Vallicell. A 5 s. X
T = Collectio Turonensis
     p = Codex Parisinus 1572 s. VIII
     i = Codex Vaticanus 4978 s. XIII
     b = Codex Berolinensis 79 s. VIII/VIII
C = Collectio Casinensis
     v = Codex Vaticanus 1319 s. XII
     m = Codex Casinensis 2 s. XIII
Σ = Acta Concilii quinti
     n = Codex Parisinus 16832 s. X
     σ = Editio Surii
M = Codex Meermano - Wetstrenianus 9 s. VIII

SYNODVS EPHESENA CVM EPISTVLIS SVIS IN HOC CORPORE CONTINETVR

- I Cælestini papæ epistula prima ad Cyrillum episcopum Alexandriae ante collectionem synodi in Epheso contra Nestorium
- II Eiusdem Cælestini papæ ante synodum epistula ad Nestorium episcopum Constantinopolitanum 5
- III Epistula Nestorii ad Cælestinum papam ante synodum
- IIII Eiusdem Nestorii secunda epistula ad eundem papam ante synodum
- V Epistula Cælestini papæ presbyteris diaconibus clericis et plebi consistentibus Constantinopolim ante synodum
- VI Epistula papæ Cælestini ad Iohannem Antiochenum Iuuenalem Hierosolymitanum Rufum Thessalonicensem et Flavianum Filippensem per Orientem a paribus ante synodum 10
- VII Epistula papæ Cælestini ad synodum apud Ephesum collectam contra Nestorium
- VIII Commonitorium papæ Cælestini episcopis et presbyteris euntibus ad Orientem 15
- VIIII Epistula papæ Cælestini ad Theodosium auḡ de colligenda synodo
- X Epistula papæ Cælestini ad Cyrillum episcopum Alexandrinum de recipiendis eis qui damnato errore maluerunt resipisci
- XI Exemplaria gestorum quæ acta sunt in sancta synodo Ephesena metropolitani de recta fide 20
- XII Præceptum Theodosii imperatoris de colligenda synodo ad Cyrillum episcopum quod in eadem synodo est relectum
- XIII Epistula sancti Cyrilli ad Nestorium in synodo relecta
- XIIII Item epistula sancti Cyrilli ad memoratum Nestorium in supra dicta sancta synodo relecta 25
- XV Epistula Nestorii ad sanctum Cyrillum in synodo relecta
- XVI Item epistula Cælestini papæ ad Nestorium in synodo relecta
- XVII Epistula sancti Cyrilli cum duodecim capitulis ad Nestorium in synodo relecta 30
- XVIII Epistula Caprioli Carthaginensis episcopi in synodo relecta
- XVIIII Symbolum proditum a Charisio presbytero compositum ab hæreticis et in memorata synodo condemnatum
- XX Acta excommunicationis episcopi Iohannis Antiocheni et episcoporum qui cum eo fuerunt 35

U

15 episcopi et pbri U

- xxi Relatio sanctæ synodi Ephesenæ ad Theodosium imperatorem de ex-
communicatione Iohannis et qui cum eo fuerunt
- xxii Relatio sanctæ synodi Ephesenæ ad sanctum Cælestinum papam urbis
Romæ significans quæ gesta sunt in ipsa Ephesena synodo

* * *

U

5 *cetera desunt propter folii defectum, suppleta sunt in codice ab homine quodam docto s. XVIII*

EPISTVLA PAPAE CAELESTINI AD CYRILLVM EPISCOPVM ALEXANDRIAE

- <1> 1 Cælestinus episcopus Cyrillo episcopo Alexandrino. Tristitiæ nostræ sanctitatis
 tuæ litteræ missæ per filium nostrum Posidonium diaconum lætitiæ reddiderunt et Coll. v 144
 gaudium alternauimus cum mærore. cum enim respicimus et quæ dixerat recensemus
 is qui Constantinopolitanam peruersis prædicationibus turbare conatur ecclesiam, 5
 non paruo animus noster dolore concussus diuersis cogitationum stimulis uexabatur
 qualiter populis possit, ut in fide persisterent, subueniri. dum uero mentem nostram
 ad tuæ fraternitatis scripta conuertimus, paratum iam remedium quo pestifer morbus
 salubri remedio uitaretur, inuenimus, puri fontis liquorem tuæ caritatis sermone
 manantem, qui cænum omne male fluentis riui detergeret et omnibus quid de fide nostra 10
 sentiri debeat, aperiret. ut illum ergo reprehendimus et notamus, ita sanctitatem
 tuam uelut præsentem in litteris suis dominica sumus caritate complexi, cum unum
 2 idemque nos sentire de domino uideremus. nec mirum est prouidentissimum domini
 sacerdotem pro fidei amore ac uirtute pugnare, ut aduersorum improbæ resistat audaciæ
 et sibi creditos hac ammonitione confirmet. quam ergo nobis illa fuerunt amara, 15
 tam ista sunt dulcia; quam illa cænulenta, tam ista sunt pura. gratulamur tantam
 inesse sanctitati tuæ uigilantiam, ut decessorum tuorum, qui et ipsi semper defensores
 orthodoxi dogmatis extiterunt, exempla iam uiceris. uere tibi euangelicum potest
 testimonium conuenire quo dicitur: pastor bonus ponit animam suam pro 10, 10, 11
 ouibus suis. sed ut tu bonus pastor, ita ille nec tamquam malus potest mercennarius 20
 accusari, qui non ideo quod oues relinquit, arguitur, sed quod eas ipse laniet, inuenitur. 10, 10, 12
 3 adderemus aliquid, frater carissime, si non te eadem sentire quæ sentimus omnia uideremus
 et in ipsa adsertione fidei defensorem fortissimum probassemus. ingesta uero
 nobis sunt cuncta per ordinem a filio nostro Posidonio diacono quæcumque de hac re
 tua sanctitas scripsit. omnes tendiculas prædicationis callidæ detexisti et fidem 25

JK 372. extat etiam in Collectione CT XII; Græca uersio habetur in V 9 S I 5 A 6

U [inde ab 18 dogmatis], S [= wr], F, O [= yz], T [= piß], C [= vw]

I EPISTVLA — EPISCOPVM ALEXANDRIAE [alexandriæ ep̄m r] S om. FO ep̄la celestini pape ad cyrillum
 alexandrinum ep̄m i cælestinus cyrillo b eiusdem epistula [epistula om. v] scripta ad archiepiscopum cyrillum
 in qua scribit ut optineret [obtainat v] eius locum in sancto concilio eo quod maris longa [et longa p] spatia
 ipse refutauerit Cp 2 Cælestinus — Alexandrino] carissimo cyrillo cælestinus p̄i cf. Icod., .. [abscissa]
 cyrillo ep̄o alexandrine ecclesie b om. CIcod. episcopus om. O coepo F sc̄itati bm, corr. m̄
 3 possidonium wFOTv 4 morare p 5 quæ F perturbare F 6 non — uexabatur om. O
 7 populis om. FOF 8 fraternitatis tuæ O quod S per quod w̄ 9 fontem p liquore i tuæ] mutux p̄C
 sermonem T 10 manentem p manente bz detegeret SFyp 11 sentire debeant i retineri debeat b
 aperire Fy, corr. ȳ 12 in om. F tuis Fi 14 uirtutem p purgare F ut] et F om. i 15 creditur
 p credito b non creditos C hac om. i monitione F fuerunt Fw̄ i b fuerint SOPC 16 sunt ista FO
 ista b gratulemur p tandem i 17 sanctitatis p 18 uiceris] diceris F 19 quod FOp̄bm
 19/20 animam suam pro ouibus suis ponit [y ponet s] O 20 tu dici b partor F 21 eo C quod
 om. pi lanians i inuinietur F 22 aliquid om. i carissimi p 24 cuncta sunt rb possi-
 donio FOTv 25 tendicula Fb

taliter, ne Christo deo nostro credentium cor in alteram partem trahi ualeat, communisti.
 4 magnus fidei nostræ triumphus est et adseruisse nostra tam fortiter et aduersa sanctarum
 scripturarum testimoniis deicisse. quid agat iam, quo se ille circumferat? qui
 amatori impiæ nouitatis, dum mauult suo potius ingenio seruire quam Christo, sibi
 creditam plebem ueneno uoluit suæ prædicationis inficere, cum et legere debuerit et
 Tit. 3, 9 tenere, prauas quæstiones et quæ non proficiant ad salutem, sed ad perditionem ani-
 5 marum nitantur, uitandas potius quam sequendas. sed ad præcipitia festinantem,
 immo iam in præcipiti unde corruat, constitutum, si possumus, reuocare debemus, ne
 ruinam eius, si non succurrimus, urgeamus. Christus deus noster, cui suæ quæstio
 Luc. 15, 4. 5 natiuitatis infertur, pro una oue laborare nos docuit, uolens eam suis quoque umeris 10
 reuocari, ne rapaci lupo pateret in prædam. et qui pro unius ouis currere salute nos
 docuit, qualiter nos uult pro ipsarum ouium laborare pastore, qui officii et nominis eius
 oblitus in rapacitatem lupi se ipse conuertit, gregem cupiens perdere, quem debuerat
 6 custodire? quem nos a sæptis agnorum remouere debemus, si non ita ut uolumus,
 Ezech. 32, 11 corrigamus. sit spes ueniæ corrigenti; malumus enim ut reuertatur et uiuat, si uitam 15
 sibi commissorum ipse non perdat. sit certa sententia perduranti; abscondendum
 cf. Mt. 5, 29 enim est tale uulnus, quo non unum membrum læditur, sed totum corpus ecclesiæ saucia-
 tur. quid enim cum consentientibus faciat qui solus sibi sapiens a nostra credulitate
 dissentit? sint in communionem quos ipse resistentes sibi a communionem submouit,
 nostramque communionem habere se non posse nouerit, si in hoc peruersitatis suæ 20
 7 tramite apostolicæ doctrinæ contrarius perdurari. auctoritate igitur tecum nostræ
 sedis adscita, uice nostra usus, hanc exequeris districto uigore sententiam, ut aut intra
 decem dies ab huius conuentionis die numerandos prauas prædicationes suas scripta
 professione condemnet et hanc se de natiuitate Christi dei nostri fidem tenere confirmet
 quam et Romana et tuæ sanctitatis ecclesia et uniuersalis deuotio tenet. aut nisi 25
 hoc fecerit, mox sanctitas tua illi ecclesiæ prouisura a nostro eum corpore modis omnibus
 sciat esse remouendum, qui nec in se medentium curam uoluit admittere et in perdi-
 tionem tam suam quam omnium sibi creditorum male pestifer festinauit. eadem
 ep. 6 autem scripsimus et ad sanctos fratres et coepiscopos nostros Iohannem Rufum Iuuenalem
 et Flauianum, ut nota sit de eo nostra, immo Christi nostri diuina sententia. 30

d. 10. m.
 Aug. a 430

DATE IIII ID AVG THEODOSIO XIII ET VALENTINIANO III AAGG CONS

U, S [= wr], F, O [= yz], T [= pi], C [= um]
 1 communisti m² in mg, r F commonisti C communiisti p commonuisti UwFO p^{corr} def. b
 2 nostra tam] nos nostra i 4 magis uult suo C suo uoluit pi 6 prauas FO cogitationes C
 aliter quæstiones m² in mg proficiunt C 8 precipitio F præceps b præcepti p corum ruat p
 9 ruina w^{corr} Ob v^{corr} eius piCF huius USFOb non om. i urgueamur vw urgamur b om. FO suæ]
 se p quæstionem F 10 nos labore i quoque suis O suis C ulnis C quoque h umeris m² in mg
 11 lupo — pro om. FO 12 pastorem FOb et om Ob 13 rapacitate bC 14 quæ Fm an-
 norum p agrorum b 15 sitamen b corrigendi m corrigentis p malemus pU malumus O 16 ipse
 om. FO 17 est enim b tale est i tale FO 18 cum consentibus Fm cum sentientibus v consentientibus
 O_i facit FObF 20 se om FO si in] nisi F 21/22 nostræ sedis tecum F 22 nostra
 uice i hunc F ut om. C aut] ab F 23 ab om. FOb die numerandos] dinumerandos
 FO 24 domini pi et dei C 25 tenent aut F tenenda ut y tenendam [superscr. confirmat] et z
 ni U ne b nihil Fy si nihil z 26 a om F 27 remouendus p quia F amittere p 27/28
 perditione F perturbationem [uel perditionem superscr. y] O 28 credentium F 30 nota] nostra p
 31 om. b data UFTm augusti ir VALENTINA F AAGG CONSTANT F augg cons O om. USpiC

EIVSDEM CAELESTINI PAPAE ANTE SYNODVM EPISTVLA AD NESTORIVM [—]EPM CONSTANTINO
POLITANVM

11 1 Cælestinus episcopus Nestorio episcopo Constantinopolitano. Aliquantis diebus
uitæ nostræ post nefandum et sæpe damnatum dogma Pelagii atque Cælestii catholicam
fidem quies habuit, quando eos cum suæ disputationis sequacibus telo unitæ sententiæ 5
Occidens Oriensque percussit. denique sanctæ recordationis Atticus, catholicæ
magister fidei et uere beato Iohanni etiam ad ista successor, eos ita persecutus est pro
rege communi, ut his ne standi quidem illic copia præstaretur. mansit nos post eius
exitum sollicitudo uel maxima, cum successor suus utrum etiam in eius fidem succederet,
quæreremus, quia difficile est continuari quæ bona sunt; nam sibi sæpe alternis uicibus 10
aduersa succedunt. habuimus tamen post hunc, a quo eramus continuo deserendi,
sanctum Sisinnium celebratum simplicitate et sanctitate collegam eam fidem quam
inuenerat, prædicantem. legerat profecto simplex sanctitas et sancta simplicitas
timendum magis quam alte sibi esse sapiendum, et alibi, altiora scrutanda non esse, Rom. 11, 20
et iterum: si quis aliud prædicauerit quam quod prædicauimus, anathema 15 Sir. 3, 22
2 sit. hoc tamen exeunte de sæculo, cum se sollicitudo nostra in tantum in quantum Gal. 1, 8
ei dominus permisit, extenderet, lætificauit animum nostrum uenientium narratio nun-
tiorum, quam mox firmavit eorum qui interfuerunt ordinationi tuæ relatio collegarum,
qui tibi testimonii tantum tulerunt quantum ferri huic debuit qui aliunde uidebatur
electus. tanta ante opinione uixisti, ut tuis te aliena ciuitas inuideret; tanto nunc 20
3 horrore uitaris, ut tui in aliis uideant qualiter fuerint liberati. dudum sumpsimus
epistulas tuas, quibus in angusto nihil potuimus dare responsi; erat enim in Latinum ep. 3. 4
sermo uertendus. quod cum, licet sero, facimus, sancti fratris et coepiscopi mei Cyrilli
probatissimi sacerdotis per filium meum Posidonium diaconum talia de te scripta susce- Coll. V 144
pimus quibus his qui de tua ordinatione rettulerant, perisse suum testimonium doleremus. 25
bonis enim principiis tuis malus, quantum uidemus, successit euentus, bonis inquam
principiis, quæ apud nos ita celebrata fuerant, ut responsum dantes ad relationem
fratrum, nos faceremus participes gaudiorum; sed considerantes nunc et querellam

11 JK 374. in US repetitur in ipsis Gestis [U₁ S₁]. extat etiam in Coll. CT X; Græca uersio habetur in V 10
S 16 A7. adfertur in Gestis concilii quinti [L V 523—527 = M VIII 316—321]

U, S [= wr], F, T [= pib], C [= vm], U₁, S₁ [= w₁r₁], L [= αβγδ], H [deg], Σ [= no]
1/2 EIVSDEM — CONSTANTĪ U om. SFTC EPISTOLA CAELESTINI EPĪ ROMAE [ROMAE EPĪ r EPĪ URBIS
ROMAE σ] AD NESTORIVM U₁ S₁ Σ ITEM ALIA EPLA [INCIPIT b] CAELESTINI PAPAE AD NESTORIVM b LH
3 cælestinus — constantinopolitano US cælestinus nestorio [epō superscr.] constanĭp F dilectissimo fratri
nestorio cælestinus piCU₁ S₁ LHΣ om. b 4/5 catholicam fidem USFTmLH al. littera uel am uel em
superscr. v catholica fides w²vU₁ S₁ Σ 5 quies USFTm LH uel cs superscr. v quietem w²vm²U₁ S₁ Σ telis
LH unitæ contuli S unita w₁ unitate L unitatis Hm² 6 oriens occidensque LHF 7 magister om.
US beati iohannis m beatus iohannes vH persecutus H 8 rege USTCU₁ S₁ Σ F re LH relegione F lege
m² grege r² nec dH fandi L illi bCLH non F 9 exitus U₁ S₁ obitum F maximæ F suus]
ipsius LH fide TCLH 10 alterius H 13 predicatam F legebat H simplitas F 14 timendum]
credendum L altiora se LHm² sectanda LH 15 prædicamus S₁ n 16 cum] quam F
17 ei] mei F dñs noster LH concessit C extendere Fβn animam nostram S₁ 18 quam]
quod LH interfuerant vS₁H 19 tantum tibi testimonii C testimonium F detulerunt CH
20 antea S₁ uideret H tantum p 21 errore v² S₁ H in errore v 22 tuas epistulas Σ erant d
22/23 latino sermo pβ latino sermone αγ latinum sermone d 23 uertendæ d cum om. L fecimus L
24 possidonium TmLHΣ alia C, corr. m² 25 qui om. Fγd 26 inquam] in quantum H 27 fue-
runt S₁ n relationum w₁ reuelationem H 28 particeps p nunc] nos L

de te prædicti fratris et interpretatas tandem epistulas tuas aperta blasphemia con-
 Gal. 4, 20 tinentes, illud nobis apostolicum uidemus esse dicendum: uellem mutare uocem
 meam, quia confundor in uobis. quin immo mutauī, nisi de præcipiti se reuocet
 1 Cor. 5, 13 impius disputator; necesse est enim malum ex nobis ipsis, sicut præcipitur, auferamus.
 4 Legimus ergo epistularum tenorem et eos libros quos illustri uiro filio meo Antiocho 5
 reddente suscepimus. in his quidem nobis uestigatus deprehensus et tentus quodam
 multiloquio labebaris, dum uera inuoluis obscuris, rursus utraque confundens uel con-
 ep. 3, 4 fiteris negata uel niteris negare confessa; sed in epistulis tuis apertam non tam de fide
 nostra quam de te tulisti sententiam, uolens de deo uerbo aliter quam fides habet omnium,
 5 disputare. ecce [nunc] in quam de te uocamur sententiam; ecce quæ tuarum sunt 10
 beneficia nouitatum. postquam ignoratus electus es et cognitus accusaris, iam nunc
 Rom. 8, 26 cum illo gentium doctore dicendum est: nam quid oremus secundum quod
 oportet, nescimus. nonne hæc ecclesiæ illi uerba conueniunt quæ probatos sibi
 uiros, non notitiam tuam sed famam secuta, contempsit? inpositum est opinioni
 bene de te credentium. quis enim intra ouile uellus rapacem lupum putaret abscondi? 15
 1 Cor. 11, 19 uox est eiusdem apostoli, oportere etiam hæreses esse, ut probati manifesti fiant. aperi
 2 Tim. 2, 16 aures tuas, et eius ad Timotheum uel Titum dictos audito sermones: quid his aliud
 Tit. 3, 9 præcepit quam ut nouitates uitent uocum profanas? ad impietatem quippe ista
 1 Tim. 1, 3 proficiunt quæ semper spinas et tribulos intulerunt. Timotheum certe etiam rogasse
 se dicit ut Ephesi remanens denuntiaret quibusdam ne quis aliter prædicaret. ante 20
 Ier. 5, 30. 31 oculos mihi Hieremiæ prophetæ uerba sunt: horribilia, inquit, facta sunt super
 6 terram, prophetæ iniquitatem prophetant. hæc, dicas uolo, quasi ignota
 te transeunt aut quasi nota contemnis? si quasi ignota te transeunt, non sit pudoris
 rectum discere, quando timori non fuit docere peruersum; si quasi nota contemnis,
 Mt. 25, 24 sq. intellege te inexcusabilem fore, cum a te commissi tibi talenti quæsiuerit ille rationem qui 25
 per nos de hoc sancto fenore suo lucrum semper expectat. aspice quæ pœna illum
 maneat qui abscondit acceptum, qui integrum certe restituit quod accepit. unde
 euidenter aduerte quod sit et quale periculum nec hoc quod acceperis, reddidisse. an
 Ioh. 17, 11 7 tu domino nostro dicturus es: quos dedisti mihi, custodiui, cum sic scindi in
 partes audiamus eius ecclesiam? qua conscientia uiuis pæne ab omnibus in hac ciuitate 30
 desertus? optaueram eos tunc fuisse tam cautos quam nunc sunt, cum sibi desiderant

*U*₁ *S* [= *wr*], *F*, *T* [= *pi**b*], *C* [= *vm*], *U*₁, *S*₁ [= *w*₁ *r*₁], *L* [= *αβγδ*], *H* [= *deg*], *Σ* [= *no*]

1 patris *S*₁ interpretatus *C* aperta blasphemiam *H* apertam blasphemiam *S**im*² *S* apertas
 blasphemias *Σ* 2 uideamus *C* uidimus *H* uelle *U*₁ *αβγ* 3 precipitio *δ* præcipitiis *v*² *H* *σ* 4 ut
 malum *CH* 5 ergo] uero *F* 6 reddentes *H* redeunte *USU*₁ *S*₁ a nobis *SLH* inuestigatus *γδHm*²
 tentus est *αβγ* *H* tentus es *δ* 7 labefactari *LH* utraque] ut ratio *C* 8 negata — niteris *om.* *L* apertum
C om. *L* non tam] notam *F* de] in *L* 9 te *om.* *SS*₁ *δ*, *corr.* *r*², tua *w*² dei *FL* omnia *C*
 10 nunc *piCH* *om.* *USFbU*₁ *S*₁ *LΣ* uocamus *iCδHn* quæ de *U*₁ 11 postquam ignoratus *om.* *US* es
om. *US* et *om.* *LH* nunc] non *w*₁ num *r*₁ 12 secundum quod] sicut *SC* 13 et ecclesiæ *αβδH*
 14 tuam *om.* *H* secutam *Fmγn* iam positum *C* iam impositum *H* est *om.* *H* 15 uellus rapacem
FLΣΓ uelut rapacem *STCU*₁ *S*₁ *H* uel ultra pacem *U* 16 oportet *δHn* sint *H* 17 eiusdem *i* uel
 Titum *om.* *L* quid de *F* aliud his *C* 18 præcipit *USibβδΓ* uitentur *S corr.* *w*² *r*² enim
 quippe *αβγ* enim *H* 20 denuntiet *L* aliquibus *i* 21 prophetæ *om.* *F* uerba *om.* *C* 23/24 pudori
 discere rectum *i* 24 rectum] dictum *L* timoris *U*₁ *S*₁ *LH* timore *p* peruersa *L* 25 intellege
 te] intellegite *pw*₁ *LH*, *corr.* *w*₁ inexcusabile *L* fore] eore *p* cum — ille *om.* *F* commisi *wδw*₁ *γHn*,
corr. *w*₁ quæsiert *LHn* 26 suum *αβδH* illo *αβγ* illi *δ* 27 integram *w*₁ 28 auerte *mαγ*, *corr.* *m*²
 sit et quale] sed equale *αβγ* æquale *b* sit uel quale *i* uel quale sit *δ* hoc *om.* *i* acceperit *L*
 reddidisset *βH* 28/29 an tu] at tu *F* ante *w* anne *w*² aut ei *r* an *L* 29 domine *H* nostros] non *CH*
 quod *UL* quodsi *b* 30 eius audiamus *LH* audiamus *F* audimus eius *i* 31 cunctos *F* dum *i*
 desiderarent *w*²

subueniri. unde tibi in has quæstiones uerba dirigere quas sit blasphemium cogitasse? unde in populos hæc episcopo prædicare quibus uirginei partus reuerentia saucietur? non debent ueteris fidei puritatem blasphema in deum uerba turbare. quis umquam non dignus est anathemate iudicatus uel adiciens uel retrahens fidei? plene etenim et manifeste tradita ab apostolis nobis nec augmentum nec imminutionem requirit. legimus libris nostris non addi debere, non retrahi; magna quippe et addentem et retrahentem pœna constringit. Apoc. 22, 18. 19

- 8 Vnde cauterium paramus et ferrum, quia ultra non erunt fouenda uulnera quæ merentur abscidi; scimus certe maiora uitia maiore semper dolore sanari. inter multa quæ a te impie prædicata uniuersalis recusat ecclesia, simbolo ab apostolis tradito plangimus hæc uerba fuisse sublata quæ nobis totius spem uitæ salutisque promittunt. quod quare fiat, locuntur epistolæ tuæ, de quibus nulla dubitatio est quia eas ipse misisti; ep. 3, 4 quas in manus nostras nolueramus uenire, ne de tanti cogere sceleris genere iudicare. omnium disputationum tuarum uias breuis earum sermo conclusit. extendisti te latius, multis anfractibus circuisti; sero tamen diuerso itinere peruenisti ad impium constitutum. scimus quid ille cauerit qui præcepit contentiones et pugnas legis esse uitandas; sunt enim, inquit, inutiles et uanæ. quod igitur uanum et inutile iudicatur, nemo dubitet minime profuturum. itaque quamuis iam frater Cyrillus secundis te epistulis suis asserat esse conuentum, intellegas uolo post primam et secundam illius et hanc correptionem nostram, quam constat esse iam tertiam, ab uniuersitate collegii et conuentu Christianorum te prorsus esse seiunctum, nisi mox quæ male dicta sunt, corrigantur, nisi in eam uiam redcas quam se Christus esse testatur. in hunc arma desperatione mouisti qui te super familiam suam uelut fidelem prudentem que seruum permiserat ante constitui; periit tibi huius officii beatitudo promissa. non solum non das cibum in tempore, uerum etiam ueneno interficis quos ille suo sanguine et sua morte quæsiuit; uenenum namque est sub tuis labiis, quæ maledictionis et amaritudinis plena uidemus, cum contra cum qui suauis est, niteris disputare ubi est diligentia pastoralis? pastor bonus animam suam ponit pro ouibus suis, mercennarius uero est qui eas lupis, dum dimittit, et tradit. quid hic tu pastor acturus es, qui dominicum gregem pro lupis ipse discerpis? ad quæ iam grex sanctus sæpta confugiet, si intra ouilia ecclesiæ saucietur? qua futurus est tuitio defensus qui te patitur pro custode raptorem? et alias, inquit dominus, habeo quæ non sunt de hoc

2-7 adfert Eutyches [Spicit. Casin. 1, 99

U, S [= *ur*], F, T [= *pib*], C [= *im*], U₁, S₁ [= *w₁r₁*], L [= *αβγδ*], H [= *deg*], Σ [= *uσ*]

1 hac *Fb* qua *m* quam *v* quasi *rr₁* quæ *bLH* blasphemum *w²rΣ* blasphemia *LH* cogitasset *bHn* 2 hæc in populo [populos *H*] *LH* episcopi *UU₁S₁* episcopum *ibL* episcopis *p*
3 blasphemia *Fecorr* blasphemix *L* dño *C*, *corr. m²* 4 anathema *U* plena *CH* plane *FL* plana *m²*
enim *L* 5 et *om. USibγσ* manifesta et tradita *F* reddita *L* requirit *UwTU₁S₁* requirunt *FrCLHΣF*
6 in libris *FCLHF* et *om. L* 6/7 detrahentem *CHσ* adretrahentem *p* 8 præparamus *LH*
9/10 inter multa] interim ultra *F* 10 a te] et a te *C* ætate *p* ea te *dg* ea a te *e* prædicata] iudicata *F*
ab apostolis tradito *om. Γ* 12 locuntur *om. L* qui *Fδ* 13 noluissemus *L* de te tanti *L*
tanto *F* tantis *C*, *corr. m²v²* cogere[mus] *Hn* 14 eorum *S* extendis *F* 15 anfratibus *F* amfratibus *b*
circumisti *LH* 16 præcipit *CS₁Hσ* contentiones legis et pugnas *L* 17 quod igitur] quo
dicitur *F* sceleris genere] scelere *F* 18 dubitat *FiΓ* iudicat *L* iam *om. mi*, *corr. m*, te iam *βδ* et
etiam *α* etiam *γH* 19 te *om. L* post hoc primam *αβγ* post hanc primam *δ* 20 hanc] istam *δ*
nostram correptionem *C* correctionem *i* Σ iam esse *F* iter tuam *H* 21 te prorsus *om. L*
iunctum *F* 22 se xps esse] expresse *L* 24 permisit *L* 25 inficis *US* 26 sub tuis] subtus *Fi*
sub eius *b* 26/27 amaritudine *S* 27 uideamus *USFU₁S₁Σ*, *corr. U* est *om. USTmL₁S₁Σ*,
corr. m 28 pro ouibus suis ponit *F* 29 est *om. piC* ero *F* ei *Fecorr* ea *αβγ* dum
FL om. USTCU₁S₁HΣ 30 dispergis *CH* quem iam *αβγn* quaenam *vH* quendam *m*, *corr. m*
sanctus *om. L* dominicus *CHΓ* 31 ouile *ibL* es *αβγn* 32 habeo oues *Fw²LHΣ* oues habeo *SibC*

ouili, et illas oportet me adducere. ille alias se promittit adducere, tibi pereunt quas habebas, si quidem certum sit, quotiens ista contingunt, non oues pastoribus, sed magis ouibus perire pastores. et uocem, inquit, meam audient. quare? ut fiat unus grex. ad illius uocem unus fit grex, ad tuam aut inficitur aut fugatur.

- 11** durum est ut in te de Actibus apostolorum beati Pauli uerba conueniant: ego, ⁵
 Act. 20, 29, 30 inquit, scio quia intrabunt post discessum meum lupi graues in uos, non parcentes gregi, et ex uobis ipsis exurgent homines loquentes peruersa, ut adducant discipulos post se. hæc a te aliis quam tibi dicta uelimus; docenda enim tibi fuerant, non discenda quæ dicimus. nam quis ferat doceri episcopum qualiter esse debeat Christianus? diligenter aspice in quam con- ¹⁰
 dicionem uoceris: incesseris, argueris, accusaris. quid horum conuenit sacerdoti? duris dura responsio, si tamen uicissitudo est uerbis blasphemium uindicare. an tibi a nobis existimas esse parcendum, cum animæ tuæ ita ipse non parcas, ut omnibus ¹²
 uelis et præteritis et præsentibus et futuris beneficium salutis auferre? persequor ¹⁵
 Ps. 138, 22 plane boni domini mei fidelis seruus inimicos, cum propheta adserat eos odio se odisse ¹⁶
 Deut. 13, 8 perfecto; moneor rursus, altero loquente, ne parcam. quem hic ego respiciam? cui honoris aliquid seruem? quando agitur ut mihi totius spei meæ causa tollatur. ipsius ¹⁷
 Mt. 10, 37 in euangelio uerba sunt domini, quibus ait non sibi patrem, non matrem, non filios, non aliquam necessitudinem debere præponi. est enim talis frequenter pietas ex qua nascatur impietas, cum, uincente carnis affectu, caritati illi quæ deus est, caritas ²⁰
 præponitur corporalis. eius intuitu aliquibus sæpe deferimus; at cum in hunc tenditur ²¹
 Ioh. 4, 16 qui est ipsa dilectio, necesse est nec illa seruentur quorum auctor uocatur ad causam. ²²
13 expergescere tandem, quia non sunt istæ dicendæ uigiliæ quas non exhibes custodiae, sed rapinæ. dormire te uelimus in hoc quod prædicas, et uigilare in hoc quod in- ²³
 pugnas; leuius certe ferremus, si in utraque dormires. nemo tibi perditus esset, ²⁴
 nemo quæsitus; nullo animarum dispendio mæreret ecclesia, nullo conpendio lætaretur; ²⁵
 satis ei esset, si hanc sponso suo ita ut susceperas, resignares. sed quid multis immoror? ²⁶
 I Cor. 3, 10. loquente architecto Paulo, frustra per te superædificatum aliquid quæro, in quo non ²⁷
 inuenio fundamentum. ²⁸
14 Audio uim maximam catholice sentientes, quibus nos communicamus, clericos ²⁹
 sustinere, ita ut his etiam ciuitas interdicta dicatur. lætamur eos præmium con-

U, S [= wr], F, T [= pib], C [= vm], U₁, S₁ [= w₁r₁], L [= αβγδ], H [= deg], Σ [= nσ]
 1 ipsas F se promittit] repromittit bL 2 quæ L 3 periere pCH meam inquit CLH
 4 faciat H unus² om. F fit om. S aut¹ rFF uero aut LH autem UwTCU₁S₁Σ 7 surgent LH
 8 abducant USibU₁S₁σ a te] ante bH ad te n 8/9 dicta — tibi om. F 9 uellemus UrbL
 10 docere F docendo p docendum i debeat esse FibLH xpianum βγH inspicere C 11 in-
 cesseris] arcersiris n arcesseris σ accusaris om. H quis H 12 blasphemium UwFLH blasphemum
 r blasphema σ blasphemia CU₁S₁ blasphemiam w²Tn 13 extimas esse S₁ æstimas esse w₁²nF
 existimamus esse U existimasse se b ita om. F ut] cum L δς F 14 tu uelis L persequor
 FLF persequar USTCU₁S₁HΣ 15 boni om. USn se odio L 16 moneor — parcam om. F
 moneo iCU₁β, corr. m²U₁ rursus L quæ CL, corr. m² his S ergo FβH 17 reseruem CH
 igitur Fβ n 17—p 11, 23 ut mihi — quali- om. U propter folii defectum 17 mei p αβγ 18 dñi
 uerba sunt CH matrem aut pat aut filios F patrem nec [et δ] matrem non filios L patrem non
 matri nec filios H 19 nec H 19—21 est — præponitur om. F 19 frequenter talis bC
 impietas pietas H 21 cum in hunc] ubi ad eum LH 22 in LH 23 tamen L exhibit F 24 uellemus
 iββδ uolumus n uolumus σ prædicas — quod om. p_i et te uigilare F in] ad SFbU₁S₁Σ
 25 leuius certe] leuius certe te σ in utroque te n ferremus C [corr. m²] 26 ferrimus p ferimus F
 utraque FF utroque celeri 27 satius TC^{corr}H saucius C susciperat S₁ acceperas L acciperas H
 inmiror αβγ 29 inueni Σ 30 catholicos SFbm²U₁S₁Ln clerice S, corr. w² 31 ita — his]
 quibus L interdicta ciuitas L

fessionis adquirere, sed dolemus quod episcopo persequente. beatus apostolus Paulus
 persecutorem prædicatore mutauit; nefas est maximum prædicatorem persecutore
 15 mutatum. digere in numerum retro hæreticos qui huiusmodi quæstiones ecclesiis
 intulerunt. quis umquam de hoc certamine uictor reuertit? habes certe tuæ
 ciuitatis exemplum: Paulus ciuis Samosateus occupata Antiochena ecclesia cum aliqua 5
 prædicaret, collegit suorum seminum messem. reliquos inuentores malorum ecclesiis
 occupatis sententiæ censuræ semper non dispar eiecit; hos quoque hæreticos de quibus
 nos, uelut eorum quæ gesta sunt nescius, consulere uoluisti, sedibus suis iniusta dicentes
 expulit iusta damnatio. quos illic inuenisse requiem non putamus esse mirandum;
 inuenerunt enim impiam prædicationem, cuius conparatione se existiment innocentes. 10
 16 hoc loco, quia oportunitas sermonis exposcit, tacere non possumus quod stupemus.
 legimus quam bene teneas originale peccatum, qualiter ipsam naturam asserueris debi-
 tricem et eum debitum merito reddere qui descenderit de genere debitoris. quid
 tecum faciunt qui sunt hæc negando damnati? numquam sine suspitione ea quæ
 sibi sunt aduersa, conueniunt; eicerentur denique, si tibi quoque similiter displicerent. 15
 cur tamen nunc ea quæ in hos tunc sunt acta, quærentur, cum certum sit illinc ad nos
 catholico tunc antistite Attico gesta directa? cur non sanctæ memoriæ Sisinnius
 ista quæsiuit? quia utique sub decessore suo probauerat eos iure damnatos. de-
 fleant infelices spe se hominum fuisse deceptos, quibus iam potuit propter communionem
 solam pænitentia subuenire. ecce scire de his incipis, si qua ante nescisti; causam 20
 tuam magis modo quam aliorum catholica et festina deliberatione curato, quia con-
 uenienter dicimus: medice, cura te ipsum, qui aliis desideras subuenire. ægritu- Lc. 4, 23
 17 dinis tuæ qualitas non recipit aut præstari permittit indutias. Alexandrinæ ecclesiæ
 sacerdotis fidem et probauimus et probamus, et tu ammonitus per eum rursus senti
 nobiscum, si uis esse nobiscum. cui fratri si a te præbetur adsensus, damnatis omnibus 25
 quæ huc usque sentisti, statim hæc uolumus prædices quæ ipsum uideas prædicare.
 nos contra fas etiam sacerdotes uolumus esse correctos; quibus ut præmissa conuen-
 tione consulimus, ita in hos necesse est damnationis sententiam, si abutuntur nostra
 salubri ammonitione, firmemus. hoc tamen erit post damnationem prauis dogmatis
 plenum correctionis indicium: reuocentur omnes ad ecclesiam qui propter Christum 30
 caput eius uidentur exclusi. reuocentur omnes, quod nisi fiat quod dicimus, eiciendus
 eiecit. quamuis in nostra communione sunt isti in quos talis cognoscitur extitisse.

U, S [wr], F, T [pib], C [vm], U₁ [usque ad 29 salubri], S₁ [w₁r₁], L [αβγδ], H [deg], Σ [no]
 1 dolemus ep̄m persequentem L sequente S, corr. w² paulus de F 2 pdicatore S [corr. w],
 Fimr₁Hn in predicatore v om. αγ persecutorem SFLHn in persecutore w² 3 mutato F degere rL
 retro hereticorum δ hereticorum r retro hære w₁ retrahære w₁² retrahere r₁ ecclesiæ LH cf. Γ 4 euertit
 C [corr. m²] reuertitur SFibm²U₁S₁deΣ 5 de paulo samosatheo paulus b ciues SpC [corr. v²m²] U₁w₁δH
 samosatenus m²vLHΣ occupat Cαβ occupans m² antiochensæ ecclesia F antiochenam ecclesiam C
 ecclesia antiochiæ LH 7 occupatos L sententia F om. L eicit Fag exegit b 8 nescio
 F honestius H 9 inuenisset H 10 cui conparationi F cf. ὅτε ἐν [= cum in] συγκρίσει Γ
 extiment F æstiment H 11 quos H 13 debitum om. L 14 damnationum quam F
 suspitionem Fn ea] hæ w hæc r his FbL qui L 15 sibi om. F 16 cur] qui L etiam
 nunc L cum] tunc L ad] a αβγ 17 a catholico LHF tunc om. L 18 iuste rΣ
 20 solum L sola SFiU₁S₁eΣ incipies F 22 quia H 23 recepit p præsta si F præ-
 stare LHN 24 sacerdoti αβγ rursum L 25 si — nobiscum om. C [in mg. add. m²] dg frater
 CHI frs β debetur L adsensio L 26 sentisti FCLn sensisti USTU₁S₁HΣ uel sensisti superscr. m²
 statim om. L 27 contra fas] et quod contra fas est USU₁S₁Σ correptos Hn sicut LH pro-
 missa Fm 27/28 correctione C 28 consulimus wFS₁ consulamus w²α in om. pL ut F hoc Ln
 nos σ est etiam F si] sibi L 30 iudicium F reuocentur FTC si reuocentur USS₁LHΣ utrumque in I
 codicibus 31 quod] quos FwbC eiciendos Fb uel eiciendos superscr. m² eiciendo m 32 eicit
 FrbmS₁ sint riL cognosceris bF agnoscitur C

18 Ad clerum quoque ecclesiae Constantinopolitanæ uel omnes qui censentur nomine
 ep. 5 Christiano, qualia necessitas exigit scripta direximus, ut si in peruersæ disputationis
 obstinatione persistis nec hæc quæ frater Cyrillus nobiscum prædicat, prædicaris, a
 nostro collegio, cum quibus tibi non potest esse communio, te intellegant separatum,
 scituri et exemplo iam cauti qualiter animæ suæ decocto et maturo iudicio debeant
 5 prouidere. aperte igitur hanc nostram scias esse sententiam, ut nisi de deo Christo
 nostro ea prædices quæ et Romana et Alexandrina et uniuersalis ecclesia catholica tenet,
 sicut et sacrosancta Constantinopolitanæ urbis ecclesia ad te usque optime tenuit, et
 hanc perfidam nouitatem, quæ hoc quod uenerabilis scriptura coniungit, nititur separare,
 intra decimum diem a primo innotescens tibi huius conuentionis die numerandum aperta
 10 et scripta professione damnaueris, noueris ab uniuersalis te ecclesiae catholice communi-
 one deiectum. quam formam ad te nostri iudicii per memoratum filium meum Posi-
 donium diaconum cum omnibus chartis ad sanctum consacerdotem meum memoratæ
 Alexandrinæ urbis antistitem, qui ad nos super hoc ipso plenius rettulit, destinaui,
 ut agat uice nostra quatenus statutum nostrum uel tibi uel uniuersis fratribus innotescat,
 15 quia omnes debent nosse quod agitur, quotiens omnium causa tractatur.

Et alia manu: Deus te incolumem custodiat, frater karissime.

d. 10. m. Aug.
 a. 430

DĀT̄ IIII ID̄ AV̄Ḡ THEODOSIO XIII ET VALENTINIANO III AV̄GḠ CONSS̄

INCIPIT EPISTVLA NESTORII AD CAELESTINVM PAPAM VRBIS ROMAE

III 1 Fraternas nobis inuicem debemus colloquutiones, ut una inter nos secundum * 20
 Loofs Nesto- optinente concordia pugnaturi diabolom pacis inimicum. quorsum hoc anteloquium?
 riana p. 165, Iulianus quidam et Florus et Orontius et Fabius, dicentes se Occidentalium partium
 10-168, 14 episcopos, sæpe et piissimum et prædicatissimum imperatorem adierunt ac suas causas
 defleuerunt tamquam orthodoxi temporibus orthodoxis persecutionem passi; sæpe eadem
 et apud nos lamentantes ac sæpe reiecti, eadem facere non desierunt, sed insistunt per
 25 dies singulos implentes aures omnium uocibus lacrimosis. his quidem ad eos sermoni-
 bus quibus oportuit, usi sumus, et cum negotii eorum ueram fidem nesciremus; sed
 quoniam apertiore nobis de causis eorum notitia opus est, ne piissimus et Christianissimus

U, S [wr], F, T [pib], C [vm], U₁ [inde a 14 antistitem], S₁ [w₁r₁], L [aβγδ], H [deg], Σ [nos]
 1 quoquo F ecclesiae om. L qui om. L 2 qualia qui alia dg quia alia e exegerit b postu-
 lauit LH ἀπήτησεν Γ 3 prædicat nobiscum H prædicaueris i^vLH uel p̄dicas superscr. m² om. b
 5 et¹ om. πi maturato LH 6—12 aperte — deiectum hanc sententiæ formam epistulae V subler
 adnectunt LH; uarias lectiones sub siglis L, H, hic adnotauit 6 a parte F aperta αβe apertam γ ag-
 nosce hanc nostram esse H₁ deo] domino H 7 eas p ea esse i prædices F et¹ om. LHL₁H₁
 et² om. S catholica om. L₁H₁ 7/8 tenet — ecclesia om. H₁ 8 sc̄a LL₁H₁ ecclesiae L₁
 a te usque αβ ad eius quæ, in mg. ante hæc ins. huc usque γ ad te huc usque i et om. L₁H₁
 9 profidæ b perfidæ F per fidem δσ perfidiam β₁H₁ niteris α₁β₁γ₁H₁ separari H₁ 10 decimam
 H₁ innotescens L₁ H₁ die numerandum L₁ δσ diem numerandum UFvS₁αβγHn die
 numerando b diem numerandus H₁ dinumerandum x²rm denumerandum wpi 11 deposueris aperta L₁H₁
 confessione LH noueris L₁ noueris te H₁ om. ceteri te om. H₁ 12 fratrem L
 12/13 possidonium Tm²vLHΣ, om. n₁ 13 memoratum L 14 a nos παβε super] per πi ipso
 om. Lσ 15 statum Sibn uel statutum L 16 omnium om. C huiusmodi in mg. m² omnis Lαβγ testa-
 tur L 17 Et alia — karissime LH om. ceteri 18 DĀT̄ — CONSS̄ om. ΣΓ DATA FimLH iduum
 [id p] augustarum pU₁S₁ idus augusti i theodosii H xiiii Faγ quartodecimo H
 et ualentiniiani H tertio be TER UU₁w₁ om. C [III in mg. add. m²], α AV̄GḠ αβ AV̄Ḡ γδ augusti H
 om. ceteri CONSVLES αH om. UTCU₁S₁

U, S [= wr]

20 lacunam agnouit Garnier supplendo scripturas, malim fratrum animum 21 inimicum debelle-
 mus w² quorsum w² corsum U cursum S 23 prædicantissimum U

imperator noster molestiam sæpe ab his sustineat nec nos ignorantes eorum causas circa negotii defensionem diuidamur, dignare nobis notitiam de his largiri, ne uel quidam ignorando iustitiam ueritatis importuna miseratione conturbent uel <post> canonicam indignationem beatitudinis tuæ, quæ contra eos pro sectis religionis forte probata est, aliud quidam quam hoc æstiment. nam sectarum nouitas multam meretur defensionem
 2 a ueris pastoribus. unde et nos non modicam corruptionem orthodoxiæ apud quosdam hic repperientes, et ira et lenitate circa ægros cottidie utimur. est enim ægritudo non parua, sed ad finis putredini Apollinaris et Arrii, dominicam enim in homine uisionem ad cuiusdam contemperationis confusionem passim commiscens, adeo ut et quidam apud nos clericorum, alii ex imperitia, alii ex hæretica fraude in se olim celata, qualia 10 plurima et apostolorum temporibus contigerunt, tamquam hæretici ægrotent et aperte blasphemant deum uerbum patri omousion tamquam originis initium de Christotoco uirgine sumpsisset et cum templo suo ædificatus esset et carni consepultus, carnemque dicant post resurrectionem non mansisse carnem, sed in naturam transisse deitatis. ut in compendio dicam, deitatem unigeniti ad originem coniunctæ carnis referunt et 15 conmortificant carni, carnem uero coniunctam deitati ad deitatem transisse blasphemant ipso uerbo deificationis, quod nihil est aliud nisi utrumque corrumpere. sed et uirginem Christotoco ausi sunt cum deo quodam modo tractare diuine; hanc enim theotoco uocantes non perhorrescunt, cum sancti illi et supra omnem prædicationem patres per Nicæam nihil amplius de sancta uirgine dixissent nisi quia dominus noster Iesus Christus 20 incarnatus est ex spiritu sancto et Maria uirgine. et taceo scripturas quæ ubique uirginem matrem Christi, non dei uerbi et per angelos et per apostolos prædicarunt. propter quæ quanta certamina sustinuimus, æstimo famam præcedentem docuisse beatitudinem tuam, hoc quoque attendentem quod non frustra certauerimus, sed emendati sunt gratia domini multi ex his qui peruersi erant, discedentes a nobis, quia proprie ** 25 parienti omousios natiuitas; cui uero commissa est illa in homine uisio, creatura est humanitatis dominicæ deo coniunctæ ex uirgine per spiritum. si quis autem hoc nomen theotoco propter natam humanitatem coniunctam deo uerbo, non propter parientem proponat, dicimus quidem hoc uocabulum in ea quæ peperit, non esse conueniens (oportet enim ueram matrem de eadem esse essentia <et> ex se natum), ferri tamen potest hoc 30 uocabulum propter ipsam considerationem [et] quod solum nominetur de uirgine hoc uerbum propter inseparabile templum dei uerbi ex ipsa, non quia ipsa mater sit dei uerbi; nemo enim antiquiorem se parit.

3 Hæc quidem existimo præcedentem famam significasse, exponimus uero etiam nos quæ contigerunt, ut rebus ostendamus quia fraterno animo negotium eorum quos 35 prædiximus, nosse cupimus, non desiderio curiositatis importunæ, cum et nostra narramus tamquam fratres fratribus, ueritatem sectarum nobis inuicem publicantes, ut sit mihi

25 adfert *Cassian. de incarn. dom. c. Nest. 7, 3¹*: homousios parienti debet esse natiuitas cf. *Concilstud. 1, 6*

33 adfert *Cassian. 2, 2¹*; aliis locis 7, 2¹. 4, 2². 5, 1¹ nemo anteriorem se parit cf. *Concilstud. 1, 6*

U, S [= wr]

1 nec U non S post addidi 5 multum S 8 enim] aut delendum aut malo translatoris stilo tribuendum 10 clericorum scripsi clerici quorum US qualia Garnier qua US quam Ucorr 13 sumpsisse US 14 dicant scripsi dicunt US mansisse U miscuisse S 15 et deitatem unigeniti et S 18 cum deo quodam modo scripsi cum modo quodam dō US Nestorium scripsisse συνθεολογεῖν τινα τρόπον τῷ θεῷ cognouit Loofs 19 cum w² om. US prædicauerunt w 25/26 proprie ** parienti scripsi e. g. nomen theotoco de sancta uirgine dici reicimus. esse enim debet proprie supplendo cl. *Cassian. 7, 3¹* propria et parient Uw propria parient r propria ex pariente w² 26 omusios US uero scripsi uiuere US 28 parientem Coustant parentem US 28/29 proponet S 30 et addidi om. US nati w² 31 et del. Loofs 32 inseparabilem w 35 ut U om. S 36 nostram US

principium litterarum uerissimum; dixi enim, cum has litteras inciperem, quia fraternas nobis debemus inuicem colloctiones.

Omnem quæ tecum est in Christo, fraternitatem ego et qui mecum sunt, salutamus.

EXPL̄ PRIMA AD CAELESTINVM PAPAM INCIPIT NESTORII EPISTVLA SECVNDA AD EVNDEM

III
Loofs, Nesto-
riana p. 170,
3-17², 5

Sæpe scripsi beatitudini tuæ propter Iulianum Orontium et ceteros, qui sibi usurpant 5
episcopalem dignitatem et creberrimam aditionem apud piissimum et prædicatissimum
imperatorem faciunt nosque concidunt frequentibus lamentationibus, tamquam tem-
poribus orthodoxis de Occidente proiecti. et huc usque scripta de his a tua ueneratione
non suscepimus; quæ si haberem, possem eis respondere daremque compendiosum respon-
sum luctibus eorum. nunc enim ab incertis dictis eorum non habeat quis ad quod 10
se conuertat, aliis hæreticos eos uocantibus et ideo de Occidentalibus partibus proiectos
esse dicentibus, ipsis uero iurantibus calumniam se sustinuisse et periculum pro orthodoxa
fide ex subreptione perpessos, quorum utrumuis certum sit, nobis grauis est ignorantia.
nam condolere eis, si uere hæretici sunt, crimen est; et iterum non condolere, si calumniam
sustinent, durum et impium est. dignetur igitur amantissima dei anima tua informare 15
nos, qui ad utrumque momentum huc usque diuidimur, id est et ad odium et ad mise-
rationem eorum, doceri autem uolumus quam de his sententiam teneamus; defecimus
enim eosdem uiros per dies singulos dissimulantes spe et expectatione beatitudinis tuæ.
2 non est enim, o uenerandissime, sicut nosti, res uilis discussio piæ sectæ, nec parua est
probatio eorum qui hoc agunt. multus enim etiam nobis labor hic celebratur, dum 20
elaboramus eruere sordidissimam impietatem pessimæ opinionis Apollinaris et Arrii
de ecclesia dei. nescio enim quemammodum quidam de ecclesiasticis quandam
contemperationis imaginem <de> deitate et humanitate unigeniti accipientes ægrotant
ægritudine prædictorum hæreticorum, dum et corporis passiones audent superfundere
deitati unigeniti et immutabilitatem deitatis ad naturam corporis transisse confingunt 25
et utramque naturam, quæ per coniunctionem summam et inconfusam in una persona
unigeniti adoratur, contemperationis mutabilitate confundunt, cæci, qui nec sanctorum
illorum patrum expositionem meminerunt, aperte ad eos reclamantem: credimus in
unum dominum Iesum Christum, filium dei, incarnatum ex spiritu sancto et Maria
uirgine. ** hæc enim uox in nomine quod significat [ad] utramque naturam, id est 30
Christo et ** deitati patris omousius, humanitas uero posterioribus temporibus nata
sit ex sancta uirgine, quæ propter coniunctionem deitatis ab angelis et hominibus simul
3 colitur. cum ergo qui hic propter sectarum puritatem tot laboribus fatigatur, con-
sidera quid iterum pati necesse est, si negotium prædictorum uirorum nesciat timeatque
nimis ne additamentum hæreticorum per ignorantiam hic positus faciat. unde rogo 35
ut undique studiosum sit sanctæ animæ tuæ donare notitiam prædictorum uirorum,

U, S [= wr]

3 ego *U*^{corr} om. US 4 EXPL̄ — EVNDEM *U* EXP̄ PRIMA INCIP̄ NESTORII EPL̄A SECVNDA *S*
6 prædicantissimum *Ur* 9 suscepimus *Uw*³ suscipimus *S* 10 habeat *scripsi* habeo US quis] quid *r*
quod *in* quid *corr.* *w*² 13 perpessos *w*³ perpessis US 14 condolere *w*² *r* cum dolere *U* cum dolore *w*
16 momentum *Baronius* nomen tuum US 18 spectatione US 21 eruere *S* erudire *U* 23 de
addidi 26 utraque natura US 28 reclamantem *scripsi* reclamantes US 30 lacunam *statui*, *exciderunt*
quæ Nestorius de χριστοτόκος proponēbat ad del. Baronius 31 *xpo* *Uw* *xpi* *r* lacunam *agnouit Loofs*,
suppleuerim e. g. deitatem et humanitatem in unam adorationem coniungit, cum deitas sit 33 pluritatem *w*³
33/34 considera *Garnier* considero US 35 faciat *r* faciant *Uw* rogo *Ur* ergo *w*

maxime cum litterarum sequester fidelissimus Valerius cubicularius possit beatitudini tuæ aperte exponere molestias eorum.

Omnem in Christo fraternitatem quæ tecum est, ego et qui mecum sunt, plurimum salutamus. EXPL

EPISTVLA CAELESTINI PAPAE PRESBYTERIS DIACONIBVS CLERICIS ET PLEBI 5
CONSISTENTIBVS CONSTANTINOPOLIM ANTE SYNODVM

V 1 Cælestinus episcopus presbyteris diaconibus clero [dei seruis] et plebi consistentibus Constantinopolim, dilectissimis fratribus, in domino salutem. Ad eos mihi qui faciunt ecclesiam, locuturo det apostolicus sermo principium, ut sancti discipuli prius audiant 9 illius qui prædicauit gentibus, uerba doctoris. præter illa quæ sunt, inquit, 2 Cor. 11, 28. extrinsecus, instantia mea cottidiana, sollicitudo omnium ecclesiarum. 29 et rursus: quis infirmatur, et ego non infirmor? quis scandalizatur, et 12 ego non uror? ita et nos, licet longe positi, ubi peruersitate doctrinæ cognouimus nostra membra lacerari, paterna sollicitudine nos urente pro uobis, alieno flagrauimus incendio, licet inter ecclesias dei, quæ in unum Christi thalamum ubique referuntur, 15 2 nihil longe sit, nihil censeatur alienum. cum ergo nostra uiscera sitis, iure trepidauimus ne fidem uestram, quæ ubique prædicatur, a tramite ueritatis insinuatio male docentis auertat. nam Nestorius episcopus de uirgineo partu et de diuinitate Christi dei saluatoris nostri, uelut eius reuerentiæ et communis omnium salutis oblitus, nefanda prædicat, uitanda persuadit, sicut et eius scripta ad nos ab ipso cum propria suscriptione 20 ep. 3. 4 transmissa, sicut etiam relatio sancti fratris et coepiscopi mei Cyrilli per filium meum Coll. V 144 Posidonium diaconum ad me missa patefecit. quibus omnibus recensitis, magnam uitandamque peruersitatem impiæ prædicationis inuenimus. humanam enim in Christo nostro discutit diuinamque naturam, nunc solum hominem, nunc ei societatem 24 3 dei, quotiens tamen dignatur, adsignans. sed nos, sicut Hieremias ait, talium prophetarum uanos non possumus audire sermones. audiat Ezechielem, et quid sibi

V JK 375. extat etiam in Coll. CT XI; Græca uersio habetur in V II S I 7 A 8

U, S [= wr]

2 aperte U per te S

U, S [= wr], F, T [= pi], C [= vm], L [= αβγδ], H [= deg]

5. 6 EPISTVLA — SYNODVM U EPISTOLA PAPAE CAELESTINI AD PPBB DIAĀ ET [presbyteris diaconibus, et om., r] CLERICIS ET PLEBI CONSISTENTIBVS CONSTANTINOPOLIM S om. F ITEM INCIP ALIA EP̄L EXORTATORIA EIVSDEM SC̄I EPISCOPI CAELESTINI AD CONSTANTINOPOLIM CLERO ET PLEBI MISSA L Incipit epistula exhortatoria eiusdem sc̄i episcopi cælestini constantinopolim clero et plebibus missa H eiusdem cælestini episcopi [episcopi om. T] epistula [om. v] scripta [om. i] ad clerum et populum constantinopolitanum [huc usque i], in qua eos monet ut non respiciant prauam nestorii doctrinam, sed magis ad orthodoxam fidem [fidem om. C] quæ ab initio perceperunt a sanctis apostolis et euangelistis. insuper scribit communicatores esse omnes [esse omnes suos in suos esse omnes corr. v] contradicentes nestorio et expulsos ab eo TC 7 episcopus om. F cf. Γ presbyteris et TC diaconus w, corr. w² diaconis L clero FF cleri T clericis UC et clericis S om. LH dei seruis TT et dei seruis C dei famulis H et dei famulis L om. USF et om. F plebi USF catholicæ plebi LH catholico populo TC καθολικῶν λαῶν Γ consistentibus US consistenti LH consistente F degentibus TC 8 dilectissimis — salutem om. US dilectissimis fratribus om. F qui mihi faciunt i qui faciunt mihi m 9 apostolicus det L 10 inquit om. FL, corr. F 12 rursus L quid F ego om. USFβδ, corr. U² w² 13 ubi om. L prauitate L cognoscimus L 14 urguente L nobis mγ 14/15 alienum — incendium T 14 fraglauimus U fraglabimus C flagitauimus i flagramus L 16/17 trepidauimus F 17 insinuatione L 19 communionis Fαγ oblitus est p 20 persuadet USiδ scripta] epistula LH 22 possidonium diaconum TC diaconum possidonium LH 23 impii F nostro om. Γ solum eum hominem LH eis C et e om. dg 26 non possumus uanos LH possimus F audiat FCδ audiet β audi αγH audiat et UST et om. p

Ezech. 13, 9. immineat, recognoscat. extendam, inquit, manum meam super prophetas
 10 qui uident mendacia et locuntur uana. in populi mei non erunt
 disciplina neque in scriptura domus Israhel scribentur et in terra Israhel
 non intrabunt, quia populum meum seduxerunt. ubi est debita erga
 sanctum gregem cura pastoris? ubi est dominicorum sollicitudo sæptorum? quid
 5 spei habeat grex, quando lupum se ipse pastor ostendit et sic oues inuadit, ut grassetur
 in singulas? eo namque ore laniantur, quo impia proferuntur. præbentur pabula
 non refectura, sed noxia; beatus tamen grex, cui dedit dominus de pascuis iudicare.
 4 unde, sicut uos facere non ambigimus, impiam disputationem debet fides uestra respuere,
 ut apud uos uigilantes in Christo inter cibum et uenenum sit certa discretio et permaneat
 10 in his quæ sermone superiorum pastorum docente didicistis, scientes fuisse uobis hactenus
 sacerdotes magisterio et sanctitate pollentes, qui numquam a paternis traditionibus de-
 5 uiantes ecclesiam domini summa quiete rexerunt. nam ut a recentioribus inchoemus,
 quid non animis uestris eruditio sanctæ memoriæ episcopi Iohannis infudit? cuius sermo
 astruens catholicam fidem toto orbe diffusus est, qui nusquam per doctrinam suam
 15 defuit, quia ubicumque lectus est, prædicauit. illius diligenti prudentiæ constantia
 celebrata successit; rexit enim sanctæ memoriæ episcopus Atticus Christianum populum
 decessoris exemplo et sacrilegos persecutus est hæreticorum furores. habuimus,
 hoc decedente, collegam beatæ memoriæ Sisinnium, scientem quid possit gloriæ remanere,
 si integra et intemerata quæ ad se usque peruenerant catholicæ fidei ornamenta seruaret. 20
 Mt. 10, 16 intelleximus ei nec columbæ simplicitatem nec prudentiam defuisse serpentis. fleui-
 6 mus, fratres carissimi, uelut præscii futurorum, cito uos eius præsidio destitutos. in
 hoc enim, qui de deo nostro aliter disputat quam ipse de se, quam de ipso apostoli tradi-
 cf. Ezech. 34, 4 derunt, quid spei inueniamus, ignoro; qui non solum adritos, non alligat, sed et atterit
 4 alligatos; non solum elisos non eleuat, sed etiam stantes conatur elidere; non solum 25
 cf. Mt. 12, 30 dispersa non colligit, sed et collecta dispergit; quamuis nec conteri possit domino mens
 dicata nec elidi qui stat uirtute cælesti, sed nec sancta turba dispergi. aperte ergo
 dilectioni uestræ, quod sine lacrimis non possumus dicere, nuntiamus: mouit disputator
 7 uester prælium ueritati, antiquæ fidei intulit manus, inpugnat apostolos, prophetas
 7 respuit, ipsius domini nostri de se dicentis uerba non sequitur. cuius religionis uel 30
 quibus legibus se episcopum dicit, abusus nouo et uetere testamento? nam et in-
 tellectum figuræ respuit et inter nos uersatam non recipit ueritatem. aliter denique
 Christi dei nostri tractat arcanum quam fidei nostræ patitur sacramentum, quod reue-
 renter secutus est omnis catholicus disputator. nemo enim bene religioni deditus
 8 aliud de Christo sensit quam de se uoluit ipse sentiri. mouit aliquando sacrilegam 35

27—35 adfert Eutyches Spicil. Casin. 1, 99. 100

U, S [= wr], F, T [= pi], C [= um], L [= aβγδ], H [= deg]

3 et om. F terram Fideg I' 4 erga] circa C 9 ambigimus Fp 10 ut] del. v et T ut inter
 CH, corr. m 11 hactenus om. LH 13 summa] sancta L nam] et L 15 adserens L num-
 quam F 16 qui L diligentia F 19 decidente H posset USβγδ gloriæ seminare F
 gloriose manere αγ gloriæ se manere βδ 20 et quæ UFTβδ et qui αγ peruenerat F 21 astu-
 tiam L etiam astutiam H 22 fratres carissimi om. F uelut] ut F furorum scito p nos C cf. Γ
 23 qui om. L 24 inuenimus USpCH, corr. m² qui om. I' et om. Fi conterit H 25 alligantes
 L illisos r elidere FL allidere UwTCH illidere r 26 et om. L non L 27 illidi r sed om. L
 turbata F ergo] enim LH 28 dilectionis S, corr. r disputatio F 30 dicentis de se C
 31 iudicat LH ueteri SFCLH et om. SLH 33 de xpi CHI' dñi Tγ tractat H
 arcano CH 34 bene] ueræ C aliter I. religionis UpC, corr. m 35 sentit FmLH, corr. m² in mg
 sentire F aliquando hanc H hanc L

- quæstionem Samosateus Paulus, cum sanctæ apud Antiochiam præssset ecclesiæ; sed eum de throno, cui feraliter præsidebat, sacerdotum catholicorum sententia unita deiecit. semper enim abscondendi sunt huiusmodi, qui conturbantes animum populi Christiani et pro arbitrio suo euangelia uertentes deo fructificare non possunt, et colenda est uinea
- 9 quæ ius possessoris agnoscat. certum est autem quia tales sermonum nouitates de 5 uano gloriæ amore nascuntur: dum sibi nonnulli uolunt acuti perspicaces et sapientes uideri, quærunt quid noui proferant, unde apud animos imperitos temporalem acuminis gloriam consequantur. sed quis umquam ueram gloriam, dum sibi sapiens uidetur, optinuit? deus enim noster infirma mundi elegit contra fortia et sapientes per mundi 1 Cor. 1, 27 stulta confundit. quis in mundi sapientia gloriatur nisi qui se confitetur esse de mundo, 10 nisi qui illius se negat esse discipulum qui ait se non esse de mundo? una est gloria, Ioh. 17, 16
- 10 ut, sicut ait apostolus, qui gloriatur, in domino gloriatur. nonne huic uestro 1 Cor. 1, 31 episcopo, sed nunc usque uestro, nisi quod credimus, credat, uideamus hanc sententiam conuenire? stultus factus est cum se dicit sapientem. professa quippe stultitia Rom. 1, 22 est illum quem dei scimus esse sapientiam uirtutemque, nescire; nescire enim se ea quæ 1 Cor. 1, 24 discutit, confitetur. nec hunc dilectio uestra miretur a uia ueritatis errasse, quem 16 Christum, qui est uia nostra, uideat perdidisse. deprehendimus interdum se sinistra Ioh. 14, 6 disputatione prodentem, interdum latentem quibusdam cuniculis et sua uenena celantem. et cum oportuerit nos, sequentes sententiam prudentissimi Salomonis, nullum ad eius Prou. 26, 4 inprudenciam præbere responsum, ne similes eius essemus, suademus tamen ut apo- 20 stolos, ut prophetas nobiscum sequatur, ne cum omnibus solus occurrit, solus ab omnibus refutetur.
- 11 Vobis uero diligentius uigilandum est ut inimici prædicationibus resistatis. maior enim uobis sollicitudo est, cum intra ecclesiam uobis ecclesiæ aduersa dicuntur. habeant laboris indutias quos aduersarius foris positus incessit, qui dispersi propugnaculis 25 murorum se defensione tutantur; nesciunt ferias quibus intus est hostis. sed in hoc intestino bello, in hoc domestico proelio fides uobis murus sit et contra perfidiam spiritalibus se telis ipsa defendat. seruemus hanc, quia nos seruata custodit; per hanc firmamentum nostrum deus est atque refugium. eripit de manu peccatoris, Ps. 70, 3 cui uos in fluctu positos conuenit dicere: domine, libera nos, perimus. Mt. 8, 25
- 12 Ad uos nunc, clerici et omnes qui deuoti estis domino, noster sermo uertendus est. 31

U, S [= *ur*], F, T [= *pi*], C [= *um*], L [= *αβγδ*], H [= *deg*]
 p. 16, 35/1 quæstionem sacrilegam C samosatenuſ USTCLH ꝑꝑꝑꝑꝑꝑ m ꝑꝑꝑꝑꝑꝑ Fv 2 sede
 LH una L 3 huiusmodi om. L conturbant animam xpiani L cf. F considerantes F 4 euangeli F
 euangelica v euangelistam m euangelium m² in mg. et colenda] excolenda LH 5 quæ ius] quæ eius F
 quam eius αβγ quam eis δ possessor L autem om. L qui Fp quod L sermonum] sententiarum
 num [nunc δ] L sententiarum H 6 uanæ iCH malo L nascuntur] descendunt LH prespica-
 ces Fβγ et sapientes] que H 7 quærunt] quæ sunt C quod F imperatos αβH, corr. ad im-
 perat hos γ 9 contra] ut confundat LH 10 stultitia F confundit FiL in] de LH con-
 fitetur] scit βδH scis αγ 11 nisi — mundo om. L esse^t om. F 12 ut om. L apostolus
 ait H huic] quid L nostro C 13 uideamus Fi uidemus nisi L 14 dicit esse Fγ
 15 dei om. F se enim F 16 qui FL 17 nostra] nunc L uideatur L uiam F perdidit F eum
 interdum FL 18 prudentem wFαγH prouidentem p 19 nosse quiætēs α nosse quæ te γ nos sequi
 [sequi om. e] H 20 prudentiam F ei LH 21 ut] nobis [nobiscum δ] ut L nec Lm
 23 diligentius] de illis L inimi p impiis i resistetis Fm, corr. m² 24 ecclesia F uobis-
 cum F^{corr} ecclesiæ] est a quo F 25 habent Fi aduersius F positos L dispersis Fm²γg,
 corr. g 26 maiorum se F se murorum L murorum vH murum m defensionis F nescientes L
 in quibus T 27 est L et] quæ L 28 defendit STCLH, corr. m² defendet w² quæ L 29 perfru-
 gium L eripi δH 29/30 peccatorum quibus L 30 uos om. L fructu H positus F positus L

dicat fortassis aliquis ordinem non esse seruatum. uoluimus et nos prius, quod ratio postulabat, habere uerba uobiscum; sed eorum cura maior optinuit, quos uolumus in commune seruare. neque enim de uobis dubitare debemus, quibus utique ducibus illos pro fide stare credamus. sancti et deoamabilis fratris et coepiscopi mei Cyrilli per filium meum Posidonium diaconum ad me directa relatio ea in uos agi loquitur, 5 quæ potest in ecclesiæ membra agere qui eius capiti non pepercit. non uos ista dis- crucient. maior gloria est in labore maiore, quia certaminis qualitas facit præmii
2 Tim. 2, 5 13 qualitatem. legitis enim nobiscum, quod is qui legitime certauerit, coronatur. unde adhortatio uobis nostra debetur, quæ et pusillanimis et uiriliter resistentibus necessaria est, ut et temptamenta ualcant ferre qui nequeunt, et firmiter possint stare qui certant. 10 numquam nostri regis arma uincuntur. probatio est omnis temptatio Christiano,
Rom. 5, 3. 4 quippe quæ patientiam, sicut legimus, operatur; ex hac spes nascitur, quæ neminem, scriptura spondente, confundit. unde, fratres karissimi, quia consolatio uestra
Rom. 12, 1 ex deo est, cui corpora uestra, hoc est uos ipsos, uiuas, ut ait apostolus, hostias exhibetis, repugnantes nolite deficere. dat ille uirtutem qui per apostolum nos 15
2 Cor. 6, 7 14 monens esse uult membra nostra arma iustitiæ suæ. habetis exempla sanctorum, **Ps. 125, 2** qui olim seminantes in lacrimis, in gaudiis messuri sunt in futurum. non amat noster dominus seruum nisi experimentis probatum. Christianos animos rerum
cf. 1 Cor. 9, 24 palæstra semper exercet. currite, ut uos in uis domini inuicem transeatis; nolo **cf. 1 Cor. 11,** uos ab aduersariis comprehendi. oportere dicit esse apostolus quæ uidemus; fortitu- 20
19 dinem fidemque non nisi campus ostendit. difficile est otium coronari; præmia non
Ephes. 6, 17, nisi laboribus deferuntur. nolo salutis galeam capita uestra deponant; nolo se lorica- 14
14 fidei exuat qui idoneum Christi militem profitetur. nostri nobis bella mouerunt, si tamen nostri dicendi sunt quos ad inimicum transisse rupto foedere sentiamus. uestrum
Ps. 121, 2 est stantes pedes habere in atriis Hierusalem. uolumus uobis gressus esse perfectos, 25
15 ne umquam in exemplum simile alicuius uestigia moueantur. sequantur cum malo
cf. 1 Io. 3, 10 diabolus qui se ex eo simul esse cognoscunt. uos, qui filii dei operibus apparetis, **Mt. 7, 20** quia ex fructibus uult unumquemque cognosci, uicissim mentes consolamini pusillorum: infirmos quosque suscipite, confirmantes eos. non uos seducat impietas, sed de bono et malo pro qualitate sui tenete sententiam, uitantes peruersa, quæ sunt recta, laudantes. 30
Prou. 17, 15 abominationi est enim deo, Salomone dicente, quisquis uel iustum pro iniusto uel pro iusto ducit iniustum. nulla est tribulatio temporalis, si sit ante oculos
Ps. 26, 3 16 perenne præmium, cui nihil conuenit anteponi. clamat noster ymnidicus, si aduersum

U, S [= wr], F, T [= pi], C [= um], L [= aβγδ], H [= deg]

1 fors C, corr. m² uolumus FrvaβγH, corr. r quod] ut L 2 uoluimus UTv 3 communi-
 ne F nec L de om. H 4 fidei F credamus Fiaδ credimus CHI' debemus βγ tradamus USp
 5 possidonium UTvLH diaconum suum LF diaconum sua F relatio ea] relatione F in om. p erga
 6 non] nos F 7 enim est gloria C enim gloria est H cf. F præmium H 9 adoratio p
 10 nostra uobis LH pusillanimis USF, corr. w duriter L 10 et om. FTCH et] ut F 11 omnis]
 hominis L xpiani L xpiana v 12 quæ] cum L qui H operatur sicut legimus C spe a species L
 12/13 ex — uestra om. U 14 uiuos UF 15 exhibentes F illi F 15/16 nos] dixit nos L 16 uult
 — nostra] nos uoluit L 17 gaudio FδIII' gaudium aβγ futuro H 18 dominus noster iCLH ex-
 perimentum aβγ in experimento corr. a xpianus animus UFp xpianum animum i xpianas animas
 CH rerum] ferus U 19 ut] et F 20 oporteret H esse om. L uidimus S 22 luri-
 cam USFaβ, corr. w² 24 sunt om. F 25 uoluimus aβγ 26 exemplo p similem F 27 diabolus
 USaβγI' diabolo Fδ diabolo diabolus TCH simul om. LHI' cognoscant C qui om. wTL, corr. w
 apparentes F 29 quoque iL que CH de om. L 30 tenentes U tenente mδ uitate C,
 corr. m praua LH et recta F 31 abominatio FCLH a deo pCH dicente salomone C iustum
 iniustum p 32 pro om. F dicit vL temporalis] temptamenti L si om. USF cf. I'
 33 aduersus CaβδH

se castra consistant, spe illuminationis illius sibi penitus non timendum. si certamen cum gentibus haberetis, esset utique magna uictoria superasse eos quos semper haberetis inimicos; quanta est dicenda uictoria, ubi sacerdos prædicatione mutata catholicorum factus est persecutor? contra Paulum proprie in omnibus sentiens, qui euangelii domini, quod ante fuerat persecutus, factus est postea prædicator. desertus est impius 17 disputator sancto spiritu, postquam in ipsum spiritum sensit aduersa. merito, si persistet, audiet a nobis Samuhelis uerba, quæ Sauli tunc ab ipso dicta sunt sacerdote: spernet te dominus, ne regnes in Israhel. hoc ille meruit qui solum in 1 Reg. 15, 23 agendis rebus dei præcepta contempsit; quæ huic pœna debetur qui se in ipsum dominum maiestatis erexit? curare nunc uestrum est quodcumque uulnus infixit, et his 19 præbere medicinam qui eius sermonibus sauciati sunt. firmis in hunc state uestigiis, quem, sicut eius sermo demonstrat, iam cecidisse uidcamus. quicquid in uos intulit, ferte patienter. indixit iniurias, indixit exilia; ille in suis hunc passus est, quem suscepisse pro nobis hominem diffitetur. unde nullus defleat quicquid in aliquos 18 uestrum facere molitus est. patientiæ uobis atque constantiæ forma sit Stephanus, 15 primus Christi testis existens. plebs in hunc prædicantem stridit perfidorum, nec Act. 7, 54-56 tamen idoneus Christi comes tacuit quod uidebat. exclamabat inter furentes, inter religionis inimicos, uidere se apertos cælos et filium hominis, propter quem talia patretur, 19 stantem ad dexteram dei. longum est ire per singulos qui uitam uel morte uel confessione mercati sunt; habetis uos pæne nostrorum temporum, quicumque ecclesia estis 20 eieci, beatæ recordationis Athanasii Alexandrinæ ecclesiæ prudentissimi sacerdotis exemplum. cui non consolationi sit illius tolerantia? cui non spem faciat eius expectata reuersio? eicitur Arrio persequente, sed reuocandus domino prosequente. passus est carcerem, passus angustias, nec mirum si uir apostolicus ea passus est quibus 24 se apostolus exercitum gloriatur; in his tamen omnibus secutus est illum qui sibi in 2 Cor. 11, 23 tribulationibus se placere testatur. fugatus illinc, in nostris partibus recreatus est; 21 denique hic ei redintegratus status est et in hac sede requiem communionis inuenit, a qua semper catholicis subuenitur. nec tamen sensit in tribulationibus lassitudinem 20 qui factus est persecutione confessor. unde Christianorum nullus inlatum sibi tem- 24 porale deflere debet exilium, quia eorum nemo exul est deo. timeamus ne regione Ps. 114, 9

U, S [= wr], F, T [= pu], C [= um], L [= αβγδ], H [= deg]

2 magno F superasset H habueritis L habuerit F 3 dicenda uictoria est LH 4 paulo p sententis m, corr. in mg. m² 5 antea UFP C 6 ipso spū CH sentit F 7 persistit TC_αH persistat F sacerdotis αβγ 8 spernet] separet LH hæc L quia CHI solus T se dum L 9 dei rebus L rebus fidei F quid L pene L debetur CLH se ipsum ad βδ sum ad α suum ad γ 10 quare nunc uestrum est curare L nostrum CHI infixit pC 11 præstare FLH sermone LHI in hunc] nunc L 12 cecidisse p uidemus LH et quicquid CHI in uos om. TCH 13 sapienter USp ex alia αγH illi H om L nunc L 14 aliquo FLI 15 patientia Fδ patientiam γ sit om. LH 16 existat vLH studuit rF 17 comes om. r₂ exclamat FiL exclamauit CH 18 patiebatur LII 19 stare LII ire] ne U p 19/20 morte — pæne om. F 19 mortem wCH, corr. d 19/20 alibi conuersatione confessione H conuersione Tm conuersionem v 20 uos pæne] magnum L quicumque] quietis L 21 electi SCL lecti p 22 consolatio αγ consultatio βδ tolerantia cui non exemplum sit illius tolerantia U tollerantia cui non exemplum sit illa constantia βδ 23 spectata C reuocetur αβγ reuocatur δ 24 passus est F est passus C passus Fp 25 exercitatum gloriatur Fm² gloriatur exercitatum I. excitatum gloriatur v gloriatur excitatum H 26 et in CH cf. I' roboratus LH 27 hunc C redintegratur L est status v est [del.] status est F status I. 28 in tribulationis p inter tribulationes C 29 in persecutione LII 29/30 temporale sibi C 30 regiones USp, corr. w regione nem i a regione CH

uiuorum, hoc est illa quam nostram patriam uolumus, exulemus. illud est nostrum, illud perpetuum, illud æternum; nostrum enim non est unde transitur, sed illa uera nostra
 1 Cor. 2, 9 quæ spes certissima pollicetur. sunt autem, dicente apostolo, quæ oculus non uidit nec auris audiuit, nec in cor hominis ascendunt; hæc præparauit deus diligentibus se. 5

21 Ne tamen uel ad tempus eius uideatur ualere sententia qui in se iam diuinam sententiam prouocarat, aperte sedis nostræ sanxit auctoritas nullum seu episcopum seu clericum seu professione aliqua Christianum, qui a Nestorio uel eius similibus, ex quo talia prædicare cœperunt, uel loco suo uel communionem deiecti sunt, uel deiectum uel excommunicatum uideri, sed hi omnes in nostra communionem et fuerunt et huc usque 10 perdurant, quia neminem uel deicere uel remouere poterat qui prædicans talia titubabat. omnes igitur præsens sermo in commune complectitur, ut magis ac magis roborati et confidentes in domino non moueamini; quin immo et medemini infirmitatibus aliorum. iam enim uobis illic commendamus infirmos ubi sic uideatur ipse medicus ægrotare.

22 cui tamen uolumus, si adhuc possumus, subuenire. nam cum ad sanctum fratrem 15
 ep. 1 nostrum et coepiscopum Cyrillum responsa congrua mitteremus, hæc uobis per carissimum Posidonium eius diaconum et huic de quo agitur, dirigenda ab eodem fratre meo scripta transmisimus, et quia nostra in tanto negotio propemodum præsentia necessaria uidebatur, uicem nostram propter marina uel terrena spatia ipsi sancto fratri meo Cyrillo delegantes, ne morbus iste longitudinis occasione grassetur. uos tantum apostolicos ante oculos 20
 1 Cor. 1, 10 habete sermones, in eodem sensu et in eadem sententia estote perfecti, ut Mt. 10, 22 sicut legimus, permanentes in finem salui esse possitis. ut autem noueritis sub qua definitione litteras miserimus, ipsam sententiam huic epistolæ fecimus subter adnecti. Deus uos incolumes custodiat, fratres carissimi.

d. 10. m. Aug.
 a. 430
 23

DATA IIII ID AVG THEODOSIO XIII ET VALENTINIANO III CONS

25

Palam igitur agnosces hanc nostram esse sententiam quia nisi de deo Christo nostro hæc exposueris quæ et Romana et Alexandrina et omnis catholica sentit ecclesia, sicut etiam Constantinopolitana ecclesia usque ad te, carissime, intellexit, et nisi hanc infidelem nouitatem *r ab adoranda et ueneranda scriptura seiuueris, intra decem dies ex quo innotescant tibi, huius executionis diem adnumerandum, aperta et scripta professione damnaueris, ab omni catholica ecclesia excommunicatum. 30

U, S [= wr], F, T [= pi], C [= um], L [= aβγδ], H [= deg]
 1 bonorum L hoc — illa om. v hæc mH illam rFTmαβγ ab illa m² exulemur L
 2 uere um² LHF nostra sunt LH 3 hæc quæ L 4 ascendit vH ascendunt iL hæc
 quæ T quæ L 6 nec dH sententiam Cγd, corr. d 7 prouocauerat F prouocavit L siue
 — siue — seu TC seu — seu — siue H 9 cœpit L cf. F eiectum LH 10 hi omnes om. L
 homines i 11 recere H titubat Fαβγ 12 omnis Fp w^{corr} om. L communionem F
 ut om LII 13 confidenter C medicamini F mediamini αγd mediamini eg medeamini βδF, in me
 demini corr δ in infirmitatibus LII 14 uidetur LH 15 uolus si p uoluis sit α uobis si γ uoluisse β
 sic Fde 16 nostrum om. LH coepiscopum meum L coepiscopum nostrum H hæc et FT et
 hæc LH uobis om. LH 17 possidonium UTCLH om F huic eius de L eius de H fratrem F
 meo om. F 18 uidebatur necessaria C 20 tamen LII apostolico scē αβγ 21 habentes CLH
 22 in] usque in LH fine Cαβ fide i m^{corr} possetis F sub] in C 23 epistolæ] sententiæ C corr. m²
 24 25 om. LH 24 om. UF 25 om TCF DATA UF VALENTINIANI F TER U CONS F om. US
 26—30 hanc sententiæ subter adnexæ formam ex Græco uersam habent TC, omittunt USF; formam genuinam
 ex epistula II desumptam inserunt LH, cf. supra p. 12
 26 agnosces vF agnoscens pm agnosce i cf. H₁ p. 12, 6 27/28 ad te Tm² i huc v om. m 28 exci-
 derunt e. g. qua coniuncta, corruptela ex F desumpta est et intra i 29 quo om. i innotescant
 pF innotescens i innotesci C excusationis C diem adnumerandum pCF die numerandos i
 scripta] exscripta pv 30 omni te i

EPISTVLA PPAE CAELESTINI IOHANNI ANTIOCHENO IUVENALI HIEROSOLYMITANO RVFO
THESSALONICENSI ET FLAVIANO FILIPPENSI EPISCOPIB PER ORIENTEM A PARI

VI 1 Cælestinus episcopus Iohanni Iuuenali Rufo et Flauiano episcopis per Orientem
a pari. Optaremus quidem, sicut una est deitatis essentia, ita inter omnes qui ubique
sunt homines unam rectæ fidei ueritatem teneri; minor tamen gemitus est, si qui se extra 5
gregem dominicum segregantes et per angulos latebrasque latitantes aliud sibi uel
2 paucis qui secum sentiunt, occulto errore persuadeant. cum uero aliquis sacrosanctæ
ecclesiæ dei sub nomine præpositus sacerdotis ipsum Christi populum a tramite ueritatis
in præceptis deuiæ persuasionis auertat et hoc in amplissima urbe, ad quam propter
inhabitantis imperii reuerentiam de uniuerso orbe confluit multitudo, tunc plane est 10
geminanda lamentatio et maior sollicitudo, ne quid lupi rapacitas præualeat, adhibenda.
minor enim cura est obsidentis inimici quam intra mœnia debacchantis, leuiusque sollicitat
lupus extra ouilia pererrans quam inter gregem locum pastoris inuadens, quia bellum
plus quam ciuile est, cum intra ecclesiam, id est intra ipsum Christi thalamum tela sectæ
3 impiæ iaciuntur. unde uehementer contristata sunt nostra uiscera, quod is qui 15
Constantinopolitanam optinere uidetur ecclesiam, deuotissimis Christo populis peruersa
quædam contra reuerentiam uirginei partus et contra spem nostræ salutis infundit.
hæc ad nos ingerente dolore fidelium peruenerunt, hæc libris quos ipse miserat, publicata
sunt, et quod maioris probationis est, hæc ad nos missis epistulis ipsa auctoris sub- ep. 3. 4
4 scriptione munitis ita insinuata sunt, ut dubitari ultra non liceat. unde quoniam 20
in talibus causis non est tuta longior coniuuentia, quia tantundem pæne criminis est
coniuere talibus quanti sceleris est tam sacrilega prædicare, et episcopum Nestorium
et si quis alius eum secutus hæc prædicat, a nostra communione secreuimus, quamdiu
scriptura professionis emissa peruersitatem quam cœperat docere, condemnet et hanc
de uirgineo partu, id est de humani generis salute fidem asserat se tenere quam secundum 25

VI 7K 373. extat etiam in Coll. CT XIII; Græca uersio habetur in V 12 S 18 A 9

Ex alia translatione iacet in codice Acymitensium ad Flauianum Rufum uel ad Iohannem XIII ipsa
m² in mg.

Huius epistolæ locus sextus decimus est apud Græcos; obserua ergo ut ibi transcribatur p^uz

U, S [= w], F, O [= yz], T [= pt], C [= vm], C₁ [= v₁ m₁; iterum enim descripta est sub finem epistolæ
Coll. CT XVI tota in m, pauca iniii uerba in v, cf. notam marginalem in p]

1—2 EPISTVLA [ēplæ w] — PARI [episcopis — pari om. i] USi om. F ITEM EPLA SCI CAELESTINI
PPAE DE EADEM RE O Epistola [om. v] papæ cælestini ad iohannem antiochenum iuuenalem hierosolymi-
tanum rufum [n rufum p] thessalonicensem et flauianum philippensem [et — philippensem om. p appar. add.
m²] pC Exemplar ēplæ celestini papæ ad iuuenalem hierosolymorum rufum thessalonicensem et flauianum phy-
lippensium episcopos per orientem a pari XVII v₁ Incip ēpla celestini pape m₁ 3—4 Cælestinus — pari
om. v₁ 3 episcopus om. FO iohanni anthioceno rufo thessalonicensi iuuenali hierosolimitano et
flauiano philippensi FO iuuenali hierosolymorum rufo thessalonicensem et flauiano philippensium m₁
coepiscopis F ep̄s supra scriptis, supra scriptis del., y ep̄i z orientalibus FO 4 a pari om. zC,
corr. m² a pari XVII m₁ sicuti TC dei Tv m² om. m sentia F sententia O ita om.
O sic C₁ 5 teneri rectæ fidei ueritatem C₁ minor] et cetera ceteris omissis v₁ est om. m₁
qui se] quis SFym₁ qui zi 6 se segregantes m₁ angelus p angulas i latentes F alios USTCm₁
om. Γ 7 paucos USTCm₁ 8 propositus Fy sacerdotalis m¹ 9 deuiæ] diuinæ Sz deuia
persuasio z^{ms} non recte m₁, cf. I auertit TCm₁ amplissimam urbem O 14 thalamum xp̄i C
15 contrita O 16 uidebatur m₁ 19 et — est om. z que sit maioris probationis auctoritas z^{ms}
hoc m₁ ipse m₁ 20 munitus Cm₁, corr. mm₁ insinuati m₁ 20 ultra ut dubitari m₁ 21 tota
wFO, corr. w longior om. C conibentia vy coniuuentia Scorr conhibentia USOCorr pm₁ cohibentia
Fzim cohibenda m₁ in mg. est om. m₁ 22 conhibere USFOCm₁ coniuere Scorr cohibere Tm²
tam om. USTCm₁ 23 hæc] talia CT om. i prædicat — secreuimus] decreuimus p prædicat a]
quæ dicata sunt [sunt del.] y quæ dicta z eque dicat a i dicit a Cm₁, cf. I remouemus CI segregauimus
m₁ 24 promissionis O corr. y contemnet F et om. O

apostolicam doctrinam Romana et Alexandrina et catholica uniuersalis ecclesia tenet ueneratur et prædicat. si quis uero aut ab episcopo Nestorio aut ab aliis qui eum secuntur, ex quo talia prædicare cœperunt, uel excommunicatus uel exutus est antistitis seu clerici dignitate, hunc in nostra communione et durasse et durare manifestum est nec iudicamus remotum, quia non poterat quemquam eius remouere sententia qui se iam præbuerat ipse remouendum.

5 Hæc, frater carissime, ad sanctitatem tuam scribenda duximus, ut in domino
Eph. 6, 15. 16 roboratus et familiarem pectori tuo loricam Christi cum scuto catholicæ prædicationis
indutus greges domini nostri Iesu Christi, qui pro nobis natus et passus est, qui reseratis
inferis et morte deuicta pro nobis die tertio resurrexit, a persuasionis pessimæ prauitate 10
p. 6, 22 sq. defendas. sicut autem et ad sanctum fratrem et coepiscopum nostrum Cyrillum
bonum fidei catholicæ defensorem scripsimus, hanc de eodem Nestorio sciat sanctitas
tua a nobis, immo a Christo deo latam esse sententiam ut aut intra decem dies ex con-
uentione huius diei numerandos sacrilegas de Christi natiuitate prædicationes suas
scripta professione condemnet et hanc se profiteatur fidem sequi quam Romana et 15
Alexandrina et uniuersalis seruat ecclesia, aut ab episcoporum cœtu remotus intellegat
sibi suam obfuisse perniciem. ut enim hæc quæ a nobis decreta sunt, exercitius
agerentur, per filium nostrum Posidonium Alexandrinæ ecclesiæ diaconum nostras ad
dilectionem tuam uoluimus fidelius epistulas commeare.

d. 10. m. Aug.
a. 430

DAT̄ IIII ID̄ AVG THEODOSIO XIII ET VALENTINIANO III AAGG CONSS

90

EPISTVLA PAPAË CAELESTINI AD SYNODVM APVD EPHESVM COLLECTAM CONTRA NESTORIVM

VII 1 Cælestinus episcopus sanctæ synodo apud Ephesum constitutæ. Spiritus
sancti testatur præsentiam congregatio sacerdotum. certum est enim quod legimus,
Mt. 18, 20 quia nec potest ueritas nostra mentiri, cuius in euangelio ista sententia est: ubi duo
uel tres congregati fuerint in nomine meo, ibi et ego sum in medio 25
eorum. quod cum ita est (nam nec huic tam breui numero spiritus sanctus deest),

VII 379. in TC inserta est Gestis synodi [XXXV], in S et eodem loco quo in U [S₁] et eodem quo in TC [S] extat. Græca quoque uersio habetur [V 106 S 63 A 41] in Gestis ipsiis

I romanam et alexandrinam *m*₁ tenet et *Tm*₁ 2 et *om.* *FO* ab *om.* *F* aliis] his *Tm*₁ *F*
3 ηρεατο *F* 3 seu antistitis *USTCm*₁ 4 in] et *F* 5 semotum *rm*₁ cum remotum *CF* 6 etiam *O*
7 hanc *F* ipse ad *m*₁ 8 et *om.* *O* familiare *Uw* familiari *w^{corr}* familiaritatem *m*₁ pectoris
tui *FO* loricam *FO* lorica *USp* xpm *t* 9 gregis *w^rFOpm*₁ regis *w* gregem *CI* nostri *om.* *O*
10 et natus *CF* natus est *F* 10 tertia *iCm*₁ 11 enim *FO* et *om.* *O*₁ ad *om.* *Fm* 13 immo et
C deo *om.* *r* dñō nostro *F* nostro deo *O* cf. *I* illatam *O* ut *om.* *C* add. *m*² ex] a *C* 13/14 coi-
uentionis *O* die conuentionis *F* 14 diei numerandos] denumerandos *F* dinumerandos *m*₁ sua *UO*
15 professione *FOF* prædicatione *USTCm*₁ profitetur *m*₁ 15/16 romanæ alexandrinæ *y* romana alexan-
drina *a* 16 ecclesia catholica *F* ab *om.* *FrT*, *corr.* *r* 17 suam *om.* *m*₁ ut enim *FO* sed ut *USTCm*₁
exercitatus *TC* 18 possidonium *Oiw* 19 fidelibus *m*₁ commeare] commendare *Tm*₁ commendare deus
te incolumem custodiat frater honorandissime *C* cf. *I* 20 data *FyTmm*₁ quarto *p* THEOD̄ *U*
VALENTINVS *F* ualentin *v* TER *Uw* AAGG CONSS *F* ūū augḡ cons̄ *O* cons̄ *m*₁ *om.* *USTC*

U, *S*₁ [= *w*₁*r*₁], *F*, *T* [= *p*₁], *C* [= *m*], *S* [= *w*], *L* [= αβγδ], *H* [= *deg*]

21 EPISTVLA — NESTORIVM *US*₁ *pCS* *om.* *FF* Item cælestini pape ecclesie romane data ad synodum
in epheso constitutum [constitutam *dg*] *LH* epistola celestini pape ad synodum ephesinam *i* apud *om.*
*SS*₁ *superscr.* *w* COLLECTAM — NESTORIVM *U* celebratam *pC* constitutæ *SS*₁ 22 Cælestinus —
constitutæ *om.* *LH* episcopus *om.* *FI* sanctæ *om.* *USS*₁ constitutæ *USS*₁ *F* congregatæ *T*
congregatæ dilectissimis et desiderantissimis epis fratribus in dñō salutem *C* [cf. *I*] 23 uerum certum-
que *C* cf. *I* 24 non *i* nostra *om.* *TCI* in euangelio] euangelii *C* 26 cum ita est *om.* *i*
ista *H* sit *CH* nam *US*₁ *FSIH* si *iCI* nam *s*₁ *p*

quanto magis cum nunc interesse credamus, quando in unum conuenit turba sanctorum? sanctum namque est pro debita ueneratione collegium in quo utique nunc apostolorum frequentissimæ illius quam legimus congregationis aspicienda reuerentia est. num- Act. 15, 6 quam his defuit quem receperant prædicandum; adfuit semper his dominus et magister nec docentes a suo doctore deserti sunt. docebat ille qui miserat, docebat qui et 5 2 dixerat quid docerent, docebat qui in apostolis suis se confirmat audiri. hæc ad Le. 10, 16 omnes in commune domini sacerdotes mandatæ prædicationis cura peruenit, hereditario in hanc sollicitudinem iure constringimur quicumque per diuersa terrarum eorum uice nomen domini prædicamus, dum illis dicitur: ite, docete omnes gentes. aduertit Mt. 28, 19 uestra fraternitas quia accepimus generale mandatum, omnes etiam nos agere uoluit 10 qui illis sic omnibus in commune mandauit. officium necesse est nostrorum sequamur auctorum, subeamus omnes eorum labores quibus omnes successimus in honore. præstemus eorum diligentiam prædicatis, post quæ, monente apostolo, nullam præ- Gal. 1, 9 dicationem iubemur admittere. non est minor tradentis officio custodia traditorum. 14 illi iactauerint fidei semina, nostra hæc sollicitudo custodiat, ut incorruptum et multi- cf. Mt. 25, plicem fructum nostri patrisfamilie aduentus inueniat, cui soli utique adsignatur ubertas. 14 sq. loquente namque electionis uase, plantare et rigare non sufficit, nisi deus dederit in- 1 Cor. 3, 7 crementum. agendum igitur nunc est labore communi ut credita et per apostolicam 3 successionem huc usque tenta seruemus. illud in nobis per quod secundum apostolum 19 ambulemus, arguitur; non enim nunc species, sed fides nostra uocatur ad causam. 2 Cor. 5, 7 spiritalia arma sumenda sunt, quia bella sunt mentium, et tela uerborum, ut in nostri regis fœdere perduremus. omnes nunc ibi positos beatus Paulus apostolus monet, ubi Timotheo remanere mandauit. idem igitur locus, eadem causa ipsum requirit 1 Tim. 1, 3 officium. nos quoque nunc agamus quod agendum tunc ille suscepit, ne quis aliter 1 Tim. 1, 3. 4 sentiat et quæstiones præstantibus fabulis ne quis intendat; ut ipse præcepit, simus Phil. 2, 2. 3 unanimes, unum, quia sic expedit, sentientes. nihil per contentionem, nihil agere 26 per inanem gloriam gestiamus; una anima cum uno corde sit cunctis, quando quidem 4 fides, quæ est una, pulsatur. doleat, immo lugeat hoc nobiscum omne in commune collegium. uocatur in iudicium qui iudicaturus est mundum, discutitur qui dis- cussurus est omnes, et calumniam patitur qui redemit. accingatur uestra fraternitas; 30 scitis quæ galea caput nostrum muniat, quæ lorica pectus includat. non uos nunc Eph. 6, 17, 14

U, S₁ [= w₁r₁], F, T [= pi], C = [= vm], S [= wr], L [= aβγδ], H [= deg]

1 nunc om. F credimus C cf. Γ tanta turba TCHΓ 2 concilium CH 3 quæ p aβγ con δ
4 defuit magister CHΓ 5 sed nec CHΓ disertum Fm disertum v ille qui TS et qui F et
om. F 6 quod L 7 mandata w₁F hereditario namque LH 8 constringemur F 9 ad-
uertere debet CHΓ 10 etiam om. C id agere CHΓ 11 omnibus om. LH 11/12 nos-
trum sequamur auctorem L ut competenter nostros sequamur auctores CHI' 12 liborem F αγδ
honorem FCLH 13 præsentemur T præcatis p prædicationis w₁corr prædicantis αγH prædicantes F
mouente F 14 amittere wp, corr. w adicere mHF addicere v 15 illic S₁ corr. w₁ iactauerunt
rLH lactauerint r₁ lactauerunt m semen US₁TCS, corr. w₁ 15/16 simplicem F 16 nostræ p
patrisfamilias vδH patrifamilias aβγ utique apostolorum CHΓ ueritas L 17 uas Upw₁w, corr.
w₁w dñs T 18 nunc est om. TCF nunc ante igitur superscr. F labor F uti US₁S
credita US₁SH creditam FL commissa TC per om. Faγ 19 tenta FSaβγ tentum δ tentata S₁ re
superscr. w₁ retenta U detenta TCH in nobis per quod] enim a nobis petitur ut CHΓ quos F 20 am-
bulamus arguitur F₁aβγ arguitur ambulemus p arguitur ante per quod coll. i ambulemus CHΓ ambi-
lamus δ fide CI' 22 duremus C 23 ibi T ut F remeare US₁Tw₁s ipsum] etiam modo ipsum
CHI' 24 nunc] non U agamus et studeamus illud CHΓ tunc om. LF 25 quæstiones om. I.
famulis F maxime fabulis CHI' præcipit US₁Tαδ 26 unianimes Fw₁corr aβγ unianimes in unani-
mes corr. U 27 gestia desideremus d cf. Γ 28 et lugeat CH hæc L omne om. F₁ 30 et om. F
redimit pβ accingatur armis dei S₁SCHΓ 31 lurica Fw₁, corr. w₁, luricas αγ inclaudat all
non uos] nouos H

demum ecclesiastica rectores castra ceperunt. nemo dubitet fauente domino, qui
 Epb. 2, 14 facit utraque unum, depositis armis pacem futuram, quando se causa ipsa defendit.
 5 respiciamus rursus etiam illa nostri uerba doctoris, quibus proprie apud episcopos utitur,
 Act. 20, ista prædicans: adtendite, inquit, uobis et uniuerso gregi in quo uos spiritus
 28 sanctus posuit episcopos regere ecclesiam dei, quam adquisiuit sanguine
 suo. inde ad hoc uocatos hos legimus qui istud audirent, quo nunc sanctitas uestra
 conuenit Ephesi. his ergo quibus est fidei nota prædicatio, sit nunc erga hanc etiam
 nostra nota defensio. exhibeamus huic nostræ mentis illa ueneratione constantiam
 qua sunt digna quæ magna sunt, quam pio sensu tranquillitas diuturna seruauit; inte-
 merata apud nos quæ ab apostolis sunt prædicata, regnarunt. numquam contra 10
 regem regum uerba tyrannicæ dominationis admissa sunt nec opprimi per falsitatem
 6 potuit negotium ueritatis. uos hortor, fratres karissimi: respiciatur illa sola dilectio
 Ioh. 4, 16 in qua utique secundum uocem Iohannis apostoli, cuius reliquias præsentis ueneramini,
 manere debemus. sit oratio communis ad dominum. scimus quæ uis diuinæ
 illius præsentis sit futura, supplicante concorditer tanta multitudine sacerdotum, quando 15
 Act. 4, 31 locus ille moueri potuit in quo unanimiter duodecim legimus supplicasse. quæ tamen
 Act. 4, 29. 30 fuit apostolorum petitio deprecantium? nempe ut acciperent uerbum dei loqui cum
 fiducia et ea per eius manus uirtutibus agere quorum præstante Christo deo nostro
 acceperant potestatem. et uestro nunc sancto conuentui quid est aliud postulandum
 quam ut cum fiducia loquamini uerbum domini, quam ut det seruare quæ prædicare 20
 Act. 2, 4 concessit, et repleti sancto spiritu, sicut scriptum est, licet ore diuerso, unum tamen
 quod ipse spiritus docuit, proferatis? his omnibus breuiter animati, quia, sicut ait
 Rom. 7, 1 apostolus, scientibus loquor et loquor sapientiam inter perfectos, adestote
 I Cor. 2, 6 catholicæ fidei et ecclesiarum quieti; adestote, quia sic dicendum est, et præteritis et
 Ps. 121 6 præsentibus et futuris, rogantes atque seruantes quæ ad pacem sunt Hierusalem. 25
 7 Direximus pro nostra sollicitudine sanctos fratres et consacerdotes nostros una-
 nimes nobis et probatissimos uiros Arcadium et Proiectum episcopos et Philippum
 presbyterum, qui his quæ agentur intersint, et quæ a nobis ante statuta sunt, exequentes;
 quibus præstandum a uestra sanctitate non dubitamus ad sensum, quando id quod
 legitur, uideatur pro uniuersalis ecclesiæ securitate decretum.

d. 8. m. Mai.
a. 431

DAT VIII. ID MAI BASSO ET ANTIOCHO CONS

30

U, S₁ [= w₁r₁], F, T [= p₁], C [= v_m], S [= w_r] L [= aβγδ], H [= deg]
 1 rectoris Fp 3 rursus F propria H 4 ut ista prædicent L uobis F 5 do-
 mini LH 6 adhuc i ad hæc H ab hoc F uocatus pm euocatos L gelimus w^{mer} audient C
 quo] quæ de qui g 7 ephesi his F ephesi m ephesus US₁pSαγδδg^{corr} ephesus reg ephesis vβ nota
 om. F 8 his CHΓ 8/9 constantiam quæ UFTde pompa γ 9 quam] quem
 CH diuturnitas F 9/10 intemerata apud nos] annuntientur uobis CH cf. 1 intemeratæ F
 10 apud — prædicata om. T sunt prædicata] intemerata CH quia numquam CH 11 rerum L,
 disputationis LF 12 despiciatur CH perspiciatur r₁ 14 mare in amare corr. F sit — scimus
 om. L quæ uis] qua eius C 15 illius om. iL futurum m futuræ HΓ supplicanti T
 supplicantes αβγH 16 in om. C unanimiter Fwa 17 deprecatum αp deprecantium β depre-
 candum αγ 18 ea om TCHI eum T manus om. TCI uirtutem CHI uirtutes i quarum i
 domino iγ nostro om. F 19 acceperunt r₁FCS, corr. Fw, cf. I' et] ut F 20 ut om Ur₁S,
 corr. w cum om. F loquimini mβ dei LH ut det] ut TC decet L et ut H et præ-
 dicare CΓ 21 et om. F repletis C spū scō mH orare H 22 de his L 23 scientibus
 legem TCLH 25 struentes L israhelēm p israelis i irhl β 26 nostra] sca L 26/27 uniani-
 mes FCwαγ 27 et — uiros om. L coepiscopos LH 28 nostrum pbtīm w₁CS pbtīm nostrum
 r₁LH aguntur Tβ augentur αγδ antea H agente T 29 a om. FH uestram sanctitatem H
 fraternitate F id] hic S₁ 31 DAT — CONS om. LHI data F^{imr} XII KL MAI BASILIO ET AN-
 THIOC///O v̄v̄ cc̄ cons F MAIAS SS₁ maii w̄ madii m cons p cons m consulibus i

COMMONITORIVM PPAE CAELESTINI EPISCOPIS ET PRESBYTERIS EVNTIBVS AD ORIENTEM

VIII Cælestinus commonitorium Arcadio et Proiecto episcopis et Philippo presbytero nostro missis ad Orientem in hac ipsa causa. Cum deo nostro, sicut credimus et speramus, auctore ad destinata uestra caritas uenerit loca, ad fratrem et coepiscopum nostrum Cyrillum consilium uestrum omne conuertite et quicquid in eius uideritis arbitrio, 5 facietis. auctoritatem sedis apostolicæ custodiri debere mandamus. si quidem et instructiones quæ uobis traditæ sunt, hoc loquantur ut interesse conuentui debeatis, ad disceptationem si fuerit uentum, uos de eorum sententiis iudicare debebitis, non subire certamen. quod si transactam synodum et redisse omnes episcopos uideritis, requirendum est qualiter fuerint res finitæ. si pro antiqua fide catholica res gestæ 10 sunt et sanctum fratrem meum Cyrillum Constantinopolim didiceritis profectum, ire uobis illo necesse est, ut epistolas nostras principi porrigatis. quodsi aliter actum est et in dissensione res sunt, ex ipsis rebus conicere poteritis quid cum consilio supra dicti nostri fratris agere debeatis.

DATA VIII ID MAI FFL BASSO ET ANTIOCHO VV CC CONSS

d. 8. m. Mai.
a. 431

EPLA PPAE CAELESTINI AD THEODOSIVM AVG DE COLLIGENDA SYNODO

16

VIII 1 Cælestinus Theodosio aug iuniori. Sufficiat licet sollicitudo clementiæ uestræ circa fidei catholicæ defensionem, cui pro Christi dei nostri amore, qui uestri imperii rector est, adesse modis omnibus festinatis, integram immaculatamque eam prauorum dogmatum damnato errore seruantes, in hoc semper munimen uestri constituentes 20 imperii, scientes regnum uestrum sanctæ religionis obseruantia communitum firmiter duraturum, sed huic caelesti curæ uel gloriæ unusquisque nostrum pro sacerdotali officio operam nostram in quantum ualemus, inpendimus et huic synodo, quam esse iussistis, nostram præsentiam in his quos misimus, exhibemus, pietatem uestram sub diuini obsecrantes obtestatione iudicii ne quid turbidæ nouitati licere uestra man- 25 suetudo permittat neue facultas aliqua his qui diuinæ maiestatis potentiam in humanæ disputationis rationem artare contendunt, quo perturbetur pax ecclesiastica, tribuatur. maior uobis fidei causa debet esse quam regni ampliusque pro pace ecclesiarum clementia uestra debet esse sollicita quam pro omnium securitate terrarum. subsequuntur enim omnia prospera, si primitus quæ deo sunt, cariora seruentur. Abraham fide 30 floruit omnemque orbem gloria suæ prosperitatis impleuit. Moses populi liberator zelo domini contra eos se quos a dei uero cultu recessisse probarat, armauit. Dauid regem sua præcepta seruantem in regno ut illi inimicos suos subderet, dominus custo-

VIII JK 378

VIII JK 380

U, S [= wr], F

I COMMONITORIVM — ORIENTEM US om. F 2 Cælestinus F Cælestinus eps US 2/3 arcadio
— causa F episcopis et presbytero [PRBS w presbiteris r] euntibus ad orientem US epō F 3 nostro²
US om. F 4 caritas ueritas F 5 uideritis w, corr. w 9 transacta F resedisse F uide-
retis w 10 finita F antiquo F 11 didiceritis wF, corr. w 13 poteritis F 15 DATA F
idum w 15 maiarum S FFL [= Flauis] scripsi Fē DILECTISSIMI F om. US vv cc om. US con-
sulibus S

16 om. F AVG — SYNODO U imperatorem S 17 Cælestinus eps US iuniori F om.
Uw salutem r licet F licet quod US uestræ clementiæ US 19 est et F eam r ea Uw
et a F 20 seruantes F seruatis US constituentes US constitutis F 21 commonitum F
24 iussisti F 25 obsecratione F 26 neue US ne uel F 27 ratione F 31 gloriæ F
moyses US 32 post domini ins. se w² se F si US ueri w^{corr} uoro culto F

diuit. his ergo exemplorum uallati præsiidiis, fide obseruatione uirtute uniuersalis ecclesiæ in deum nostrum piissimum cultum, ne sibi aliquid dissensio uindicet, custodite. pro uestri enim imperii geritur facilitate quicquid pro quiete ecclesiæ uel sanctæ religionis reuerentia laboratur.

¶ Hæc, gloriosissime et tranquillissime imperator auguste, quæ in uestro corde esse nouimus, deum illic inesse non dubii, augustis etiam auribus per fratres et coepiscopos meos Arcadium et Proiectum et compresbyterum meum Filippum, quos misimus, intimamus, hoc a pietate uestra suppliciter deposcentes quod uos habere credamus in uotis, ut quod a deo petitis, hoc fidei ipsius causa præstetis.

d. 8. m. Mai.
a. 431

DAŦ VIII ID̄ MAĪ FFL̄ BASSO ET ANTIOCHO VV̄ CC̄ CONS̄

10

EPISTOLA PAPAE CAELESTINI AD CYRILLVM EPISCOPVM ALEXANDRINVM

X 1 Cælestinus Cyrillo episcopo Alexandrino. Intellego sententiam sapientissimi Salomonis impletam; non enim aliter quam sitiens aquam frigidam, de terra longinqua iteratum nuntium per litteras tuæ dilectionis accepi, quæ nos inuicem nobis consilii participatione coniungunt. indifficulter est ecclesiarum et catholicæ fidei speranda tranquillitas, quando pro hac elaborare Christianissimos principes sic uidemus; non est inefficax in diuinis maxime causis cura regalis, quæ pertinet ad deum qui fideliter tenet corda regnantium. itaque breuiter responsum tuæ reddimus sanctitati. etenim quæris utrum sancta synodus recipere debeat hominem a se prædicata damnantem an quia indutiarum tempus emensum est, sententia dudum lata perduret. super hoc utrique consultatione communi communem dominum consulamus. nonne nobis respondet ilico per prophetam mortem se nolle morientis et per apostolum Paulum omnem hominem uelle saluum fieri et uenire ad scientiam ueritatis? numquam displicet deo accelerata in quocumque correctio. tuæ sit hoc sanctitatis uel uenerando fratrum concilio diuinitus forte seruatum ut orti intra ecclesiam strepitus conprimantur et finitum deo iuuante negotium uotiuam correctione discamus. conuentui autem nos deesse non dicimus; neque enim ab his absentes esse possumus quibus nos ubicumque positus fides tamen una coniungit. nolo nos corpore isto censi cuius præsentiam apostolus adsignat infirmam; illic sumus qui id quod illic pro omnibus agitur, cogitamus; spiritaliter agimus quod corporaliter facere non uidemur. studeo quieti catholicæ; studeo pereuntis salutis, si tamen uoluerit ægritudinem confiteri. quod ideo dicimus ne uolenti corrigere forsitan deesse uideamur. nam si et nobis sustentibus uam spinas sibi addiderit, impleatur, manentibus statutis prioribus, su-

X JK 377

U, S [= wr], F
1 ergo F rogo US   pradio US   2 cultu F   3 post imperii ins. munimine w³ salute r^m
facilitate F om. US   8 uos om. F   9 ut US et F   fidei F in fidei Ur in fide w
10 DATA UF   VIII F om. US   idum w iduum r   MAIARVM US   FFL̄ [= Flauis] F
om. US   VV̄ CC̄ F om. US   CONSVLIR. U cons w
11 om. F   12 Cælestinus ep̄s US   coepiscopo F   alexandrino fī w   14 per ex par corr. w
15 sperando F   17 regales qua pertinent F   qui — tenet US flebiliter F   19 homine F
21 consolatione Fw   consolamus Fw, corr. w   21 22 respondit F   23 hominem US om. F
25 diuinitus — seruatum FU om. S permissum w³   intra FU in S   ecclesia w^{corr}   28 ubique F
29 qui id FU quid S qui w^{corr} r^{corr}   31 pereuntes F   egritudini F   32 uidemur F   et si
uobis F   33 sibi US om. F

fructu iudicii; colligat quod sulco diabolico seminavit. non nostro consilio, sed se periturus auctore probat nos ueloces pedes ad effundendum sanguinem non habere, Ps. 13, 3 quando sibi etiam remedium cognoscat oblatum. hi autem quos erga catholicam fidem tua fraternitas dicit se habere suspectos, si scripta direxerint, pro qualitate rerum eis nos respondere necesse est, in quo negotio nemo subripiat, quia tota cautione tractatur.

DAT̄ NONARVM MAIARVM BASSO ET ANTIOCHO VV̄ CC̄ CONSS̄

d 7 m. Mai.
a. 431

EXEMPLARIA GESTORVM QVAE ACTA SVNT IN SANCTA SYNODO EPHESENA METROPOLI DE
RECTA FIDE

XI 1 Post consulatum dominorum nostrorum Flauii Theodosii XIII et Flauii Valentiniani 10 tertio pp̄ augḡ XI kal Auḡ synodus celebrata in Ephesenorum metropoli ex decreto d 22. m Iul. religiosissimorum et Christianissimorum imperatorum et sedentibus in sancta ecclesia a. 431¹ quæ uocatur Maria, reuerentissimis et sanctissimis episcopis

- 1 Cyrillo Alexandriæ, optinente et locum sanctissimi archiepiscopi Romanorum ecclesiæ Cælestini 15
- 2 et Iuuenale Hierosolimorum
- 3 et Memnone Ephesenorum
- 4 et Flauiano Filippensium, optinente locum Rufi reuerentissimi episcopi Thessalonicensium
- 5 et Theodoto Ancyrae Galatiæ primæ 20
- 6 et Firmo Cæsariæ Cappadociæ primæ
- 7 et Acacio Melitinæ Armeniæ
- 8 et Iconio Gortynæ Cretæ
- 9 et Perigene Corinthi Helladis
- 10 et Cyro Afrodisiadis Cariæ 25
- 11 et Valeriano Iconii
- 12 et Esychio Paru
- 13 et Hellanico Rodi
- 14 et Dynato Nicopoleos Epiri ueteris
- 15 et Euchario Dyrrachii Epiri nouæ 30
- 16 et Perrebio Farmali
- 17 et Eudoxio Chomatis Lyciæ
- 18 et Siluano Cheretaporum Phrygiæ
- 19 et Vereniano Pergæ Pamphylæ
- 20 et Amphilochio Sidæ Pamphylæ 35
- 21 et Epiphanio Cratiæ Honoriadis
- 22 et Gregorio Cerasuntis Ponti Polemoniaci
- 23 et Prothymio Comanæ
- 24 et Palladio Amasiæ hellesponti

XI *Græce extat in V 33 S 25 A 32. uersio desumpta est ex Collectione T 24 et 46*

U, S [= wr], F [usque ad 7]
 2 auctore US om F 3 hii F his US 4 tua US om F susceptos F 5 subripiat
 F subripiet US 7 DATA F non S CONSS̄ Uw CONS̄ Fr
 8 ephesina S, corr. w 11 temporis notatio ex gestis d. 22 m Iul. [A⁷³ = TC 46] desumpta est
 ephesinorum S 11 ex A⁸ T¹¹ desumptus cf V 33 et uol IIII p. 28, 14. 31, 1, 21 epipanio US
 13 prothymio US 24 hellesponti = T, corruptela Græca pro Ἐλενοπόντου

25 et Senecione codrorum	
26 et Acacio Arcæ	
27 et Docimasio Maroniæ Thraciæ	
28 et Iohanne Proconissi	
29 et Danihele Coloniae secundæ Cappadociæ	5
30 et Romano Raphiæ	
31 et Pauliniano Maiumæ	
32 et Paulo Anthedonis	
33 et Fido Ioppæ	
34 et Iohanne Sycomazonis	10
35 et Theodoro Gadaron	
36 et Letoio Libiadis	
37 et Abdella Elusæ	
38 et Theodoro Aridellorum	
39 et Petro Parenbolorum	15
40 et Iohanne Augustopoleos	
41 et Saida Phenus	
42 et Rufino tabon	
43 et Anysio Thebarum	
44 et Callicrate Naupacti	20
45 et Domnino Opuntis	
46 et Nicio Megarensium	
47 et Agathocle Coloniae	
48 et Felice Apolloniæ et Bellidis	
49 et Theodoro Dodonæ	25
50 et Anderio Chersonesi Cretæ	
51 et Cyrillo Cylon Chersonesi	
52 et Paulo Lampæ	
53 et Zenobio Cnosi	
54 et Luciano Toperi Thraciæ	30
55 et Ennepio Maximianopoleos	
56 et Secundino Lamiae	
57 et Dione Thebarum Thessaliæ	
58 et Theodoto Echinei	
59 et Martyrio Elistrorum	35
60 et Thoma Zerbæ	
61 et Athanasio Parositi	
62 et Themistio Iassi	
63 et Aptoneto Heracleæ	
64 et Fileto Amyzonis	40
65 et Apella Cibyriæ	
66 et Spudasio Cerameorum	
67 et Archelao Myndi	
68 et Fania Arpasorum	

U, S [= wr]

²⁵ senicione *S* senitione *U* codrorum = *T* [scodrorum *C*] ³¹ pauliniano *US* ³⁵ gadaro
U rogado *S* ³⁶ letogio [lætogio *U*] lybiadis *US* ³⁸ adidellorum *US* ⁴⁶ et *om. S* ⁵⁰ cer-
sonesi *U* censonesi *S* ⁵¹ ceronensi *US* ⁵³ zenouio *US* ⁶³ themestio *US* ⁶⁴ amizonis *US*

69 et Promacho Alindorum	
70 et Filippo Pergamorum Asiae	
71 et Maximo Cymae	
72 et Theodoro Myrinae	
73 et Maximo Assi	5
74 et Euporo Ypeporum	
75 et Alexandro Arcadiopoleos	
76 et Eutyche Theodosiopoleos	
77 et Rodone Paleas poleos	
78 et Eutropio Euazorum	10
79 et Afobio Coloae	
80 et Nestorio Siorum	
81 et Heracleone Tralleorum	
82 et Theodoto misae	
83 et Theodoro Anineti	15
84 et Timotheo Briulorum	
85 et Theodosio maustrorum	
86 et Tychico Chytrorum	
87 et Eusebio Clazominorum	
88 et Euthalio Colofonis	20
89 et Modesto Aneorum	
90 et Theodosio prenae	
91 et Eusebio Magnisiae Sipyli	
92 et Sapricio Paphi Cypri	
93 et Zenone Curii Cypri	25
94 et Regino Constantiae	
95 et Euagrio Solorum	
96 et Caesario chorepiscopo	
97 et Tribuniano Aspendi Pamphyliae	
98 et Nunechio Selgae	30
99 et Solone Caralliae	
100 et Acacio Cotenorum	
101 et Nesio Corybrassi	
102 et Matiziano Coracensiorum	
103 et Nectario ennorum	35
104 et Eutropio Etennon	
105 et Tariano Lyrbae	
106 et Eusebio Aspanorum Galatae	
107 et Filumeno Cinnae	
107 ^a [et Strategio]	40
108 et Eusebio Heracleae Honoriadis	

U, S [= *vr*]

⁶⁹ promaco US   ⁷¹ cymiae US   ⁷² in ceteris catalogis Dorotheo   ⁷⁴ ypetporum US   ⁷⁷ ro-
dorone U   ⁷⁹ afouio US   ⁸² misae S missae U [mysae TC, corruptela Graeca pro Νύσης]   ⁸⁴ brui-
lorum US   ⁸⁵ maustrorum US [mastrorum T mastaurorum C]   ⁸⁸ locofonis US   ⁹⁰ prenae S
pranae U [prinæ T prienæ C]   ⁹² papi S   ⁹³ zonone carii S   ⁹⁶ nonnethio US   ¹⁰¹ nesso US
¹⁰³ ennorum US, corruptela Graeca pro Σεννέων   ¹⁰⁶ aspanorum US [= T]   ^{107^a} strategio S, repeti-

109 et Paralio Andraporum hellesponti	
109 ^a [et Siluano Cerataporum]	
110 et Hermogene Rinocurorum	
111 et Euptio Ptolomaidis Pentapoleos	
112 et Eusebio Pelusii	5
113 et Eulogio Terenuthidis	
114 et Adelfio Onufeos	
115 et Paulo Fragoneos	
116 et Philammone Copti	
117 et Theopompo Cabaseorum	10
118 et Macario Metileos	
119 et Adelfio Saeos	
120 et Macedonio Xoeos	
121 et Marino Eliopoleos	
122 et Metrodoro Leontorum	15
123 et Macario Anteorum	
124 et Pabisco Apollonis	
125 et Petro Oxyrinchi	
126 et Strategio Athribidis	
127 et Athanasio Paralli	20
128 et Siluano Coprithidis	
129 et Iohanne Efesti	
130 et Aristobolo Thimueos	
131 et Theone Sethroitu	
132 et Lampetio Cassii	25
133 et Cyro Acheorum	
134 et Poplio Olbiæ	
135 et Samuhele Dystheorum	
136 et Zenobio Barcæ	
137 et Zenone Teuchiron	30
138 et Danihele Darneos	
139 et Sopatro Septimiacæ	
140 et Eusebio Nilopoleos	
141 et Heraclide Heracleus	
142 et Chrysaorio Afroditis	35
143 et Andrea Hermopoleos	
144 et Sabino Panos	
145 et Abraham Ostracinæ	
146 et Hierace Aphnaiu	
147 et Alypio Selæ	40
148 et Alexandro Cleopatridis	
149 et Isaac Tauæ	
150 et Ammone Buti	

U, S [= *wr*]

109 hellesponti [= *TC, corruptela Græca pro 'Ελενοπόντου*] 109^a *repetitum ex 18* 112 pelusii *S*
 115 fraganeos *U* 116 phimammone *US* 117 *in ceteris catalogis* Theopempto *cauaseorum US*
 126 stragio libididis *US* 134 oluiæ *US* 136 zenouio *US* 142 crisaorio *w crisaorio r crisaruo U*
 146 heracæ *US*

151 et Heraclio Thyneos

152 et Isaac Heliarchiæ

153 et Heraclio Tamiathidos

154 et Theona Psinchus

155 et Ammonio Panefysi

5

156 et Bessula diacono Carthaginis

et Arcadio et Proiecto reuerentissimis episcopis et legatis et reuerentissimo presbytero Philippo apostolicæ Romanæ sedis et legato

2 Petrus presbyter Alexandriae et primicerius notariorum dixit: Cum primum reuerentissimus Nestorius ecclesie Constantinopolitanæ creatus esset episcopus, nondum multis 10 transactis diebus, prolatae sunt de Constantinopolim a quibusdam expositiones eius, quæ turbabant legentes, ut multus ex hac causa sanctis fieret tumultus ecclesiis. hoc cum didicisset reuerentissimus episcopus Alexandriae Cyrillus, scripsit primam et ep. 13. 14 secundam epistolam ad reuerentiam eius, suasionis et admonitionis plenas. ad ep. 15 has rescripsit rennuens et contradicens mandatis. insuper etiam cum agnosceret 15 idem reuerentissimus episcopus Cyrillus quia et Romæ missæ essent ab eo epistolæ ep. 3. 4 et codices expositionum eius, scripsit et ipse ad reuerentissimum episcopum Romæ Cælestinum per Posidonium diaconum, demandans ei quia si inuenti fuerint redditus ipsi codices expositionum eius et epistolæ, redde et meas epistolas; si uero non, affer eas huc non redditas. iste inueniens expositiones et epistolas ei redditas, 20 necessario et ipse reddidit et scripta sunt quæ competunt, a sanctissimo et reuerentissimo Romanorum ecclesie episcopo Cælestino, formam certam continentia. quoniam ep. 2 igitur ex imperiali et religioso nutu sancta uestra synodus congregata est hic, rursus edocemus necessario quoniam de his chartas præ manibus habemus ad id quod placuerit uestræ reuerentiæ. 25

3 Iuuenalis episcopus Hierosolymorum dixit: Legatur religiosissimorum et amatorum Christi nostrorum imperatorum scriptum ad singulos metropolitanorum destinatum et præfulgeat nunc celebrandis gestis.

4 Quod prolatum per religiosum Petrum presbyterum Alexandriae lectum est ita

XII 1 Imperatores Caesares Theodosius et Valentinianus uictores triumphatores maximi 30 semper augusti Cyrillo episcopo. Pendet a dei pietate nostræ reipublicæ status et multum his inest cognatio et societas. habent enim se ipsas inuicem et utraque ex alterius promotione conerescit, ut uera religio iusto actu, res publica uero ex utrisque sustentata præfulgeat. ad imperandum igitur constituti a deo, complices autem pietatis et bonæ actionis subiectorum existentes, indisruptum semper quod his con- 35 uenit, custodimus, prouidentia et hominum mediatores. illi quidem subministramus ad rei publicæ augmentum; per omnia autem, sicut dici potest, utilitates subiectorum sequentes, hos et pie agere et conuersari secundum quod conuenit piis, effcimus. utriusque, sicut decet, curam gerentes (non enim possibile est unum defendentem non similiter et de altero esse sollicitum), festinamus ante omnia aliis omnibus præponere 40 ecclesiasticum statum deo condecemtem et nostris temporibus aptum permanere et

XI 2—4 Græce extat in V 34. 35. subiacet uersio Collectionis T 24, sed haud raro correctæ

XII Græce extat in V 25 S 24 A 30. desumpta est uersio ex Collectione T 22 plurimis locis correctæ et mutata

U, S [= *w*]

154 theona psimchus U theonam simchus S

11 constantinopoli U 12 multas U, corr. U multa *w* [cf. T] 20 ei US [= T eius C]

23 notu S 27 metropolinatorum S 30 uictores et U 33 promotione *w*^{corr} promonitione U*w*

36 prouidentia in prouidentia di corr. *w* mediatoris *w* 40 aliis omnibus præponere *superflua*

habere ex concordia cunctorum quietem per pacis tranquillitatem ecclesiasticis rebus insitæ, accedere autem ad piam religionem et inreprehensibilitatem et eos qui in clero sunt et qui maius sacerdotium regunt, ab omni culpa quæ in uita est, liberari.

2 Hæc igitur prouidentes per dei caritatem et per inuicem se amantium piorum sententiam confortari, sæpius quidem iam propter hæc quæ diuersis temporibus conti-
gerunt, necessariam uniuersorum episcoporum reuerentissimam synodum æstimauimus,
pigri tamen facti sumus de uexatione eorum. sed præsentium ecclesiasticarum,
quæ necessariæ sunt, et publicarum, quæ his adiunctæ, causarum quæstio utilem et
inrecusabilem eam ostendit, ne propositæ tam utilissimæ rei quæstio si neglegatur,
ad peiorem ordinem conuertatur, quod est a temporibus nostræ pietatis alienum. 10

d. 19. m. Apr. curam ergo gerat tua reuerentia post exactum deo iuuante sanctum uenturum pascha
a. 43^r
d. 7. m. Iun. ad Ephesum Asiæ peruenire ipso die sanctæ pentecostes, paucos, quos approbauerit,
a. 43^r ex eadem prouincia sibi subiecta sanctissimos episcopos ad idem concilium faciens
conuenire, ut et sint sufficientes sanctissimis ecclesiis eiusdem prouinciæ et ad concilium
3 qui idonei sunt, nullatenus desint. scripta enim sunt exemplaria a nostra diuinitate 15
de prædicto sancto concilio reuerentissimis episcopis uniuersis metropolitanis, ut hoc
facto omnis turbela quæ ex controuersia nascitur, secundum ecclesiasticas regulas dissol-
uatur et his quæ decenter facta non sunt, correctio præbeatur, et ut reuerentia circa
deum et firmitas publicæ utilitati proueniat, ut nulla scilicet specialis nouitas a qui-
busdam fiat ante sanctum concilium et sententiam ab hoc de rebus omnibus proferendam. 20
et constat quidem apud nos unumquemque reuerentissimorum sacerdotum cognoscentem
quod ecclesiasticarum et uniuersarum rerum gratia sit hoc sanctissimum concilium,
pro hac nostra sanctione festinare concurrere, ut tam rei necessariæ et deo placitæ,
quantum possibile sit, subueniat; et nos uero pro his multam sollicitudinem gerentes
neminem deesse patiemur, nec ullam habebit neque apud deum neque apud nos ex- 25
cusationem qui non continuo secundum prædictum tempus ad constitutum locum
festinanter occurrerit. qui enim uocatur ad sacerdotale concilium et non alacriter
concurrit, non bonæ esse conscientiæ demonstratur.

d. 19. m. Nou. DAT XIII KAL. DECEMBR. CONSTANTINOPOLIM CONS̄ DOMINORVM NOSTORVM THE-
a. 43° ODOSII DECIES TER ET VALENTINIANI TERTIO AVGVSTORVM 30

4 Firmus episcopus Cæsariæ Cappadociæ dixit: Hoc nobis testimonium exhibeatur
a reuerentissimo et sanctissimo ciuitatis Ephesi Memnone quantus numerus dierum
præteriit post aduentum nostrum.

5 Memnon episcopus Ephesi dixit: A præfinitis indutiis in religioso et deoamabili
scripto transierunt dies sedecim. 35

6 Cyrillus episcopus Alexandriæ dixit: Sufficenter sancta et magna synodus sustinuit
expectans aduentum eorum qui uenire expectabantur reuerentissimorum episcoporum.
quoniam uero multi episcoporum, alii quidem in ægritudinem inciderunt, defuncti sunt
autem et alii, et consequens est quod decretum est, agi et quæ de fide sunt, comprehen-
dere ad utilitatem uniuersitatis quæ sub cælo est, unde legantur in ordine quæ ad causam 40
conueniunt chartæ, maxime quia et secundum decretum piissimorum et amatorum
Christi imperatorum lectum est huic synodo per magnificum et gloriosum comitem

XII 4—30 Græce extant in V 36—44. uersio desumpta ex Collectione T 24, sed non sine correcturis

U, S [= wr]

4 sui S

priorum US

6 necessaria U

34 a r ad w om. U

38 ægritudine w

deuotissimorum domesticorum Candidianum, quod præcipit quæ fidei sunt, inquiri et disponi sine aliqua dilatione.

7 Theodotus episcopus Ancyrae dixit: Chartarum quidem lectio erit secundum oportunitatem tempus; nunc autem consequens est in his quæ geruntur, simul esse et reuerentissimum episcopum Nestorium, ut ea quæ de pietate sunt, stent ex communi sententia et ex consensu.

8 Hermogenis episcopus Rinocurorum dixit: Destinati sumus hesterno die a uestra reuerentia commonere reuerentissimum Nestorium quia debet consedere in synodo, et non ignorauit diem huius sanctæ synodi et dixit: »interea uideo, et si oportuerit me uenire, uenio.«

9 Athanasius episcopus Parali dixit: Missi sumus a uestra reuerentia hesterno die quatenus commemorare reuerentissimum Nestorium consedere in sancta synodo, aduenimus uero ad eum commonentes eum de hoc. ille autem adfirmavit dicens quia »uideo, et si oportuerit me uenire, uenio«.

10 Petrus episcopus Parembolorum dixit: Hesterno die destinati sumus a uestra reuerentia ad reuerentissimum Nestorium commonere eum quia in illa die consessura est synodus, et respondit dicens quia »uideo, et si oportuerit me uenire, uenio.« commoniti sunt autem et qui ibidem erant reuerentissimi et dei amatores episcopi, existentes minus plus sex aut septem, et dixerunt et ipsi: »uidemus, et si probauerimus, crastino uenimus.«

11 Paulus episcopus Lampæ dixit: Sancta uestra et beata synodo præcipiente ire nos ad reuerentissimum Nestorium et commonere eum ut hodierna die adueniret ad sanctam uestram et beatam synodum, et adueniens et ego cum aliis sanctis fratribus qui iam deposuerunt, commonui eum quatenus in hodiernum diem adueniret in sanctam uestram synodum et consederet. qui uero dixit: »si probauero, tunc uenio.« non solum uero ipsum ammonuimus, sed et alios qui inuenti sunt cum eo reuerentissimos episcopos existentes; erant autem plus uel minus sex uel septem episcopi.

12 Flauianus episcopus Filippensium dixit: Pergentes aliqui reuerentissimorum episcoporum commoneant et rursus aduenire eum et consedere in sancta synodo.

13 Et destinati sunt a sancta synodo Theodolus episcopus Eleusæ Palestinæ, Anderius episcopus Chersonensi Cretæ, Theopemptus episcopus Cabasorum Aegypti, Epafroditus lector et notarius reuerentissimi episcopi Ellanici Rodiorum ciuitatis, portantes anagnosticum sanctæ synodi ad ipsum reuerentissimum episcopum Nestorium, continens ita

14 Oportebat quidem ammonitam uestram reuerentiam hesternæ die per reuerentissimos et sanctissimos episcopos ut conueniat ad sanctam synodum quæ hodierno die celebratur in sancta et catholica ecclesia, et non deesse ab ea. quoniam autem congregatæ sanctæ synodo deest tua sanctitas, necessario iterum per Theopemptum et Theodolum et Anderium reuerentissimos et uenerabiles episcopos et Epafroditum lectorem et notarium ciuitatis Rodi rogamus te conuenire et non deesse his quæ geruntur, cum præcipue piissimi et dei amatores imperatores præceperint omnia prætermittentes nos firmationem fidei facere.

U, S [= wr]

1 quod T quo US 3 quidem om. U 7 externo w 11 aparali S 11. 15 externo Uw
30 desti w Theodolus cf. 39 et p. 34, 17 theodosius US eleusæ US [eleusiæ T] 31 cheronensi
S cheronensis U theodopompus US cauasorum US 35 externa Uw 38 theopemptum US
39 apafroditum S

- 15 Et cum redissent, Petrus presbyter Alexandriae et primicerius notariorum dixit: Quoniam aduenerunt qui a sancta synodo missi sunt reuerentissimi et uenerabiles episcopi, postulamus eos deponere quale responsum acceperint.
- 16 Theopemptus episcopus Cabasorum dixit: Missi ab hac sancta et magna synodo ad reuerentissimum Nestorium, uenimus in eius domum et uidentes multitudinem 5 militum cum fustibus rogauimus nuntiari. isti autem prohibuerunt nos dicentes: »secretum habet et deambulat, et iussi sumus nemini concedere ingredi et conloqui ei.« nobis autem dicentibus impossibile esse nos desistere, nisi accipiamus responsum, transmisit enim ad eum sancta synodus anagnosticum rogans simul cum eis consedere, exeuntes uero clerici eius similia militibus [eius] nobis responderunt. cum autem 10 insisteremus responsum quærentes accipere, exiens deuotissimus tribunus Florentius, qui cum Candidiano erat comite deuotissimorum domesticorum, fecit nos manere tamquam responsum nobis adlaturus, et expectauimus. postea exiens cum clericis eius dixit ad nos: »ego quidem nec uidere eum potui, mandauit uero mihi ut dicam reuerentiæ uestræ quia postquam conuenerint omnes episcopi, conuenimus nos inuicem.« nos 16 uero contestati et ipsum et omnes præsentis milites et clericos eius recessimus.
- 17 Theodolus episcopus Eleusæ dixit: Et ego eadem audiui et eadem depono.
- 18 Anderius episcopus Chersonensi Cretæ dixit: Et ego secundum definitionem sanctæ uestræ synodi adueniens illuc eadem dixi et audiui quæ sine prætermissione deposuerunt qui mecum fuerunt reuerentissimi episcopi. 20
- 19 Flauianus episcopus Filippensium dixit: Quoniam nihil conuenit prætermittere pertinentium ad consequentiam ecclesiasticam, cum manifestum sit quoniam heri et hodie secundo admonitus reuerentissimus Nestorius non occurrit, et tertio iterum anagnosticum ammonetur, transeuntibus uidelicet Anysio episcopo Thebarum Hellados et Domno episcopo eiusdem Hellados et Iohanne episcopo Efesti Augustamnicae et 25 Danihele episcopo Darneos Libyæ reuerentissimis conministris nostris et tertio commonentibus eum.
- 20 Et ierunt cum Anysio lectore et notario Firmi episcopi Cappadociae portantes anagnosticum, continens ita

Tertia hac euocatione reuerentiam tuam conuocat sanctissima synodus oboediens 30 regulæ et præbens tibi indutias et patientiam: dignare uel nunc occurrens satisfacere de his quæ dicunt te dixisse coram populo de hæreticis dogmatibus in communi ecclesia, sciens quia si non occurrens satisfeceris ad ea quæ scripto uel sine scripto contra te dicuntur, necesse habebit sanctissima synodus quæ placent sanctissimorum patrum regulis, in te definire. 35

- 21 Quibus reuersis Petrus presbyter Alexandriae et primicerius notariorum dixit: Quoniam et nunc reuersi sunt qui missi fuerant reuerentissimi episcopi, petimus et ipsos deponere quale responsum meruerunt.
- 22 Iohannes episcopus Efesti dixit: Missi a sancta hac et dei amatrice synodo, quatenus per anagnosticum tertium commoneremus reuerentissimum Nestorium concurrere ad 40 sanctam synodum, ut præsentis sanctitate eius libri fidei discuterentur, consequenter

---

U, S [= *wr*]
 4 theopemptus US   cauasorum US   10 eius om. T   13 spectauimus U   15 conuen-
 runt S   18 chersonensis U   26 dardaneos S   29 continentem U   30 tertia om. U
 uocatione U   32 dommatibus S, corr. w   34 scissimarum w

præceptis nobis a uestra reuerentia aduenimus ad eius diuersorium et ad ianuas uenientes inuenimus multitudinem militum cum fustibus stantium ante ipsas ianuas. peti- uimus eos ut præciperent nobis ad ianuas aduenire domus in qua erat ipse reuerentissimus Nestorius, uel ipsos nos nuntiare missos a sancta synodo cum anagnostico tertio mitius eum et cum omni lenitate uocante ad sanctam synodum. et multum commorati sumus, neque iuxta umbram stare permissi a militibus repellentibus nos atrociter et remouentibus nos a locis et nullum nobis humanum responsum præbentibus. cum uero diu permansimus rogantes et dicentes quia »quattuor sumus numero episcopi, non iniuriæ causa missi nec iniuriosum quiddam <agere> quod non competit, sed ut cum consequentia et nunc admonere ad sanctam hanc ecclesiam aduenire et consedere huic 10 sanctæ synodo«, postea milites reppulerunt nos dicentes nullum aliud nos responsum accipere [dicentes], licet usque ad uesperam expectassemus ad ianuas domus. adiecerunt uero et hoc dicentes propter hoc stare ante ianuas, ut non permittant alicui de synodo ingredi, et hæc ab ipso accepisse mandata.

23 Anysius episcopus Thebarum dixit: Quæ deposuit sanctissimus frater et con- 15 minister Iohannes, uera sunt. diu enim stantibus nobis ante ianuas reuerentissimi Nestorii, hæc uidimus et audiuimus.

24 Domnus episcopus Oponi Helladis dixit: Quæ deposuerunt sanctissimi et reue- rentissimi fratres et comministri Iohannes et Anysius, hæc ego uidi et audiui.

25 Danihel episcopus Darneos dixit: Quæ deposuerunt reuerentissimi episcopi, hæc 20 audiui et uera sunt.

26 Iohannes episcopus Augustopoleos dixit: Quæ deposuerunt reuerentissimi epi- scopi, hæc audiui et depono.

27 Iuuenalis episcopus Hierosolimorum dixit: Dum ecclesiasticæ leges sufficere can. ap. 70 dicant tertiam euocationem ad satisfactionem euocatorum de quibus accusantur, parati 25 eramus ex superfluo et per quartum anagnosticum per reuerentissimos episcopos iterum uocare eundem reuerentissimum Nestorium; quoniam uero collegium militum circum- sistens suam domum, sicut qui ibi missi sunt reuerentissimi episcopi deposuerunt, non concessit accedere, manifestus est non bona conscientia ad sanctam synodum aduentum recusans. unde consequentia agantur secundum regularem ordinem et quanta 30 conueniunt ad statum rectæ nostræ et piæ fidei, legatur autem in primis expositio fidei a sanctis patribus et episcopis qui Nicæa conuenerunt trecentis decem et octo, quatenus huic expositioni collatis de fide sermonibus consonantes quidem confirmantur, discre- pantem autem eiciantur.

28 Et lectum est symbolum ita

35

Nicæna synodus fidem exposuit hanc: Credimus in unum deum patrem omni- potentem, uisibilem et inuisibilem creatorem; et in unum dominum Iesum Christum filium dei, natum ex patre unicum, id est ex substantia patris, deum ex deo, lumen de lumine, deum uerum de deo uero, natum non factum, consubstantialem patri, per quem omnia facta sunt quæ in cælo et in terra, qui propter nos homines et propter nostram 10 salutem descendit et incarnatus est et humanatus est et passus est et resurrexit tertia die, ascendit in cælos, uenturus iudicare uiuos et mortuos; et in sanctum spiritum. dicentes autem »erat quando non erat« et »priusquam nasceretur, non erat« et quia

U, S [= *ur*]

9 agere ex *T* addidi 9/10 ut—admonere = ὡστε — ὑπομνήσαι 11 alium *w* 12 dicentes
Uw om. r 22. 23 post 19 habet *T*, *om. C* et *codd. Græci* 42 *sc̄m sp̄m U^{err} S sp̄m sc̄m U*

ex non extantibus factus est uel ex altera substantia uel essentia dicentes esse aut conuertibilem aut mutabilem filium dei, hos anathematizat catholica et apostolica ecclesia.

29 Quo lecto Petrus presbyter Alexandriae et primicerius notariorum dixit: Habemus prae manibus sanctissimi et reuerentissimi Cyrilli archiepiscopi epistolam scriptam ad reuerentissimum Nestorium, suasionis et ammonitionis plenam utpote non recte sapiente eo, quam si iusserit uestra sanctitas, legam.

30 Acacius episcopus Melitinae dixit: Quoniam religiosissimus et reuerentissimus presbyter Petrus principium sermonis faciens ait missa esse quaedam a reuerentissimo et sanctissimo episcopo Cyrillo ad reuerentissimum Nestorium utpote non recta doctrina utentem, consequens est et haec legi.

Et lecta est

INCIPIT EPISTOLA SANCTI CYRILLI
AD NESTORIVM PRIMA

XIII 1 Reuerentissimo et dei cultori consacerdoti Nestorio Cyrillus. Viri modesti et fide digni peruenerunt Alexandriam, deinde rettulerunt nobis quasi quod tua reuerentia indignetur satis et omnia commoueat ad contristandum me. uolenti uero mihi tuae reuerentiae tristitiam agnoscere dixerunt quia epistolam quae facta est ad sanctos monachos, circumferunt quidam Alexandrinorum et odii occasio et molestiae haec facta sit. Coll. V 1
2 miratus sum igitur si non illud magis tua reuerentia apud se cogitauit; non enim primum ex mea scripta epistola de fide facta est perturbatio, sed dictis quibusdam a tua reuerentia siue non dictis. uerumtamen chartis uel expositionibus quae circumferuntur, laboramus nos, uolentes corrigere peruersos. prope enim ad hoc quidam uenerunt, ut non patiantur iam confiteri quia deus est Christus, organum autem magis et instrumentum deitatis et homo deum ferens, et quid amplius quam haec? erat ergo irasci nostrum pro his quae dixit aut non dixit tua reuerentia; chartis enim quae circumferuntur, non nimis credo. quomodo igitur tacendum est fide iniuriam perferente et tantis peruersis? an non adstabimus ante tribunal Christi et non satisfaciemus pro inepta taciturnitate, dum ordinati sumus ab ipso ad dicenda quae oporteat? quid autem faciam nunc (cogitare enim debeo cum tua reuerentia), nuntiante reuerentissimo et beatissimo Romanae ecclesiae episcopo Caestino et reuerentissimis cum eo episcopis de perlatis nescio quomodo illuc chartis antea tuae reuerentiae; scribunt enim tamquam satis scandalizati. quomodo autem ab Orientalibus omnibus ecclesiis uenientes curabimus et contra chartas murmurantes? an forte arbitratur tua reuerentia quia modica ecclesiis exorta est perturbatio ex huiusmodi sermonibus? omnes sumus in anxietate et laboribus, eos qui alia sapiunt, nescio quomodo suos transferentes

XII 29. 30. XIII—XVII 12 extant in *Gestis concilii quinti*; uersio ex hac ipsa collectione desumpta est
XIII Hanc epistolam, quae est 11 in *Collectione CT*, inepte ipsis gestis inseruit collector. Graece extat in *V 2 S 2* [7] A 10; altera uersio Latina habetur *Marii Mercatoris* in *Coll. Palat.* 27

U, S [= wr], Σ [= nσM; inde a 4 Petrus presbyter]
4 primicerius M 7 sapientem eum n sapiente M 8 meletine wn militinae M 9 dixit n
11 et haec legi om. n 12 et lecta est US et prolata est epla scae memoriae cyrilli in epheso ita habens
sequitur epistula Cyrilli Oblocuntur quidam Σ
13/14 EPISTOLA PRIMA SCI — NESTORIVM S 15 reuerendi modesti S 16 alexandria U
31 cum eo episcopis Ur cum quoepiscopis w coepiscopis n² 34 curauimus US

ad uerum. cum igitur necessitatem omnibus murmurandi tua reuerentia intulerit, quomodo iuste accusat? quomodo autem odit et inaniter adclamat et non magis emendat suum sermonem, ut compescat scandalum uniuersale? si enim præterfluxit sermo utpote in populo currens, sed retractationibus corrigatur, et dignare donare uerbum scandalizatis, dei genetricem nominans sanctam uirginem, ut sanantes contristatos 5 et rectam apud omnes opinionem habentes in pace et unanimitate populorum collectiones celebremus. quoniam autem pro fide quæ in Christo est, omnia parati sumus pati 4 et ad uinculorum experientiam uenisse et ad ipsam mortem, non ambigat tua reuerentia. ueraciter autem dico quia et superstite adhuc beatæ memoriæ Attico conscriptus est a me codex de sancta et consubstantiali trinitate, in quo et liber est de incarnatione uni- 10 geniti, quibus nunc scripsi consona; et relegi quidem ea et episcopis et clero et amorem habentibus audiendi laicis, edidi uero adhuc nulli. et fortasse edito libro incusabor quia ante ordinationem reuerentiæ tuæ composui libellum.

ISTAM PRIMAM EPISTOLAM MISIT SANCTISSIMVS ARCHIEPISCOPIVS CYRILLVS IMPIO NESTORIO CVM AGNOSKERET EVM MALE SAPERE 15

ALTERA EPISTOLA CYRILLI EPISCOPI ALEXANDRIÆ AD EVNDEM NESTORIVM

XIII 1 Oblocuntur quidam, sicut audio, de mea opinione apud tuam reuerentiam, et hoc frequentius, conuentus maxime nobilium obseruantes, ut puto, delectare tuum æstimantes auditum, et inconsultas emittunt uoces, læsi quidem nihil, conuicti autem, et hoc utiliter, unus quidem quia cæcos lædebat et pauperes, alter uero quod contra 20 matrem tetendit gladium, alius autem quod cum ancilla aurum furatus sit alienum, et huiusmodi semper habens opinionem, quam non optet aliquis contingere aliquibus etiam ualde inimicis. uerumtamen non mihi multus de talibus sermo est, ut non ultra dominum et doctorem neque super patres existentis in me breuitatis extendam mensuram. non enim possibile est prauorum inopportunitates euitare, si quoquo modo 25 2 quis eligat uiuere. sed illi quidem maledictione et amaritudine plenum habentes Rom. 3, 14 os reddent omnium iudici rationem; conuertar autem rursus ego ad hoc quod me magis condecet, et commemorabo etiam nunc, ut fratrem in Christo, doctrinæ uerbum et fidei sensum cum omni cautela facere ad populos, cogitare etiam quia scandalizare unum Mt. 18, 6 solum ex pusillis credentibus in Christum intolerabilem habet indignationem. si 30 autem multitudo sit tanta mærentium, quomodo non omni arte necesse est ut oporteat prudentius auferre scandala et sanum fidei dilatare sermonem quærentibus ueritatem? erit autem hoc et ualde recte, si sanctorum patrum legentes libros magni eos æstimare festinemus et probantes nosmet ipsos si sumus in fide, secundum quod scriptum est, 2 Cor. 13, 5 3 illorum rectis et irreprehensibilibus sectis nostros intellectus optime coniungamus. 35 3 Ait igitur sancta et magna synodus ipsum ex deo et patre naturaliter genitum filium unigenitum, ex deo uero deum uerum, lumen de lumine, per quem omnia fecit pater, descendisse, incarnari, humanari, pati, resurgere tertia die et ascendere ad caelos.

XIII 1—7 est uersio Coll. T VI correctæ. Græce extat in V 4 S II A 12. aliæ uersiones Latinæ habentur 1) Marii Mercatoris in Collectione Palatina 26, ad quam proxime accedit uersio quæ inest gestis Chalcedonensibus, 2) in Collectione Quesneliana 66 [uol. V 337—340]

U, S [= *ur*], Σ [= *noM*]

16 *om.* ΣM 17 *praemittit* Cultori consacerdoti nestorio cyrillus in dno salutem n reuerentissimo et dei cultori et consacerdoti [et cumsacerdoti et M] nestorio cyrillus in domino salutem Mσ 19 læsi] ueri M 25 quo nM 26 maledictionum, u in e corr. M et amaritudine *om.* M 27 iudicie M 28 *conmonebo* M 30 xp̄o nM 36 deo et patre UnM deo patre Sσ

hæc et nos sequi oportet uerba et dogmata, cogitantes quid incarnari et humanari significet ex deo uerbum. non enim dicimus quia uerbi natura conuersa facta est caro, neque quia in totum hominem qui est ex anima et corpore, translata est, illud autem magis quia carnem animatam anima rationabili uniens uerbum sibi secundum subsistentiam ineffabiliter et inconprehensibiliter factus est homo et appellatus est filius 5 hominis, non secundum uoluntatem solam aut conplacitum, sed neque ut in adsumptione personæ solius, et quia differant quidem quæ ad unitatem ueram collatæ naturæ, unus autem ex utrisque Christus et filius, non quasi differentia naturarum ablata propter adunitionem, perfecerunt autem magis nobis unum dominum et Christum et filium 4 deitatis et humanitatis per ineffabilem et arcanum adunitionis concursum. sic etiam 10 dicitur, cum ante sæcula habeat essentiam et genitus sit ex patre, nasci etiam secundum carnem ex muliere, non quasi diuina eius natura in sancta uirgine initium ut esset, acceperit, neque quod indiguerit necessario propter se secunda natiuitate post eam quæ ex patre est. est enim fatuum simul et indoctum existentem ante omnia sæcula et consempiternum patri dicere opus habere ut esset, secundum initium. quoniam 15 autem propter nos et propter nostram salutem uniens sibi secundum subsistentiam quod est humanum, processit ex muliere, ob hoc dicitur nasci carnaliter. non enim primum homo natus est communis de sancta uirgine et sic descendit in eum uerbum, sed ex ipsa uulua adunitam sustinuisse dicitur natiuitatem carnalem, utpote suæ carnis 5 natiuitatem propriam faciens. sic dicimus eum et pati et resurgere, non quasi quod 20 dei uerbum passum sit in sua natura aut plagas aut perforaturas clauorum aut quæcumque alia uulnera (inpassibilis enim est deitas, quia et incorporea est), sed quoniam quod factum est eius proprium corpus, passum est hæc, iterum ipse dicitur pati pro nobis; erat enim inpassibilis in corpore passibili. secundum eundem autem modum et in moriendo intellegimus. inmortale etenim secundum naturam et incorruptibile 25 et uita et uiuificans est dei uerbum; quoniam autem proprium eius iterum corpus gratia dei Hebr. 2, 9 secundum quod ait Paulus, pro omnibus gustauit mortem, dicitur ipse pati pro nobis mortem, non quasi quod in experimentum mortis uenerit quod adinet ad eius naturam (stuporis enim est istud dicere aut sentire), sed, sicut nuper dixi, caro eius gustauit mortem. sic et resurgente carne eius, iterum resurrectio ipsius dicitur, non quasi 30 quod ceciderit in corruptionem, absit, sed quia eius iterum resurrexit corpus. 6 Sic Christum unum et dominum confitemur, non quasi hominem coadorantes uerbo, ut non sectionis fantasia introducatur, cum dicitur cō, sed ut unum et eundem adorantes, quia non alienum est a uerbo corpus eius, cum quo et ipsi consedit patri, non ut duobus iterum considentibus filiis, sed ut uno secundum unitionem cum propria 35 carne. si autem secundum subsistentiam unitionem uel quasi impossibilem aut indecoram recusamus, incidimus ut duos dicamus filios; omnino enim necesse est distinguere et dicere hominem quidem specialiter filii uocatione honoratum, specialiter autem iterum dei uerbum filiationis nomen et rem naturaliter habentem. non ergo diuidendus 7 est in duos filios unus dominus Iesus Christus. proderit autem nullo modo rectæ 40

U, S [= ur], Σ [= nσM]					
2 uerbo M	4 uerbo M	6/7 adunitionem M	differunt Σ	9 adunationem nσ	
10 inadabile M	adunationis nσ	concorsam M	13 acciperet U	acceperet M	17 quod
est humanum US	humanitatem Σ	ob] ubi M obi n ^{corr}	18 cumuni M	21 sit] sed M	perfora-
tur M	24 eundem USM	eum σ om. "	modo M	25 inmortalem USΣ	in corruptibilem nM
28 uenit Σ	29 stuporis USσM	nefas "	enim est U rσM	est enim w est "	33 uerbum M
co USM con σ om. "	34 a om. M	ipse rM	35 consedentibus SM	ut uno] unum M	
36 impossibile M	39 et rem] terram M	40 in om. M	duo M		

fidei rationi ita dicere, licet personarum unitionem diuulgent quidam. non enim dixit scriptura quia uerbum hominis personam aduniuit sibi, sed quia factum est caro. *Ioh. 1, 14* quod uero caro factum est uerbum, nihil aliud est nisi quia similiter nobis participauit sanguinem et carnem propriumque corpus nostrum fecit et processit homo ex muliere, *Hebr. 2, 14* non abiciens esse deus et ex deo nasci patre, sed in adsumptione carnis permanens quod ⁵ erat. hoc adnuntiat ubique integræ fidei ratio; ita repperiemus sanctos sapuisse patres; sic præsumpserunt dei genetricem dicere sanctam uirginem, non quod uerbi natura aut deitatis eius initium ut esset, accipiente a sancta uirgine, sed ut nato ex ipsa sancto corpore animato etiam rationabiliter, cui et secundum subsistentiam adunitum uerbum nasci dicitur secundum carnem. hæcque nunc ex dilectione quæ ¹⁰ in Christo est, scribo, petens ut fratrem et contestans coram deo et electis angelis hæc nobiscum et sapere et docere, ut custodiatur ecclesiarum pax et concordia et dilectionis uinculum indisruptum permaneat sacerdotibus dei.

8 Cyrillus episcopus Alexandriae dixit: Audiuit sancta et magna hæc synodus quæ scripsi reuerentissimo Nestorio defendens rectam fidem. certus autem sum quia ¹⁵ nullo modo egressus inuenior a recta fidei ratione aut prætergressus expositum a sancta et magna synodo quæ illo tempore in Nicæa congregata est, symbolum, et peto uestram sanctitatem dicere utrum recte et irreprehensibiliter et consonanter sanctæ illi synodo talia scripserim an non.

9 Iuuenalis episcopus Hierosolimorum dixit: Perlecta sancta fide quæ in Nicæa, ²⁰ et epistola sanctissimi et reuerentissimi episcopi Cyrilli, et quæ a sancta synodo exposita sunt, consona inueniuntur et his piis dogmatibus consentio et hæc probo.

10 Firmus episcopus Cæsareæ Cappadociae dixit: Conpendiose et capitulariter dicta a sancta synodo quæ in Nicæa est, exponens tua reuerentia subtiliter et ante pedes manifestiorem nobis et liquidiorem comprehensionem expositæ fidei fecit, ut nihil sit in ²⁵ dictis ambiguum, omnibus inuicem sibi consonantibus et fide firmata. his igitur integre se habentibus et inconuertibiliter et nullam inuolutionem inferentibus et ego consentio, eandem gloriam a sanctissimis episcopis meis patribus suscipiens.

11 Memnon episcopus Ephesi metropoleos dixit: Fidei expositæ a sanctis patribus trecentis decem et octo Nicæa congregatis consona et epistola quæ lecta est sanctissimi ³⁰ et reuerentissimi patris Cyrilli continet, quibus consentimus et quæ probamus, nihil minus inuenientes neque dissonans.

12 Theodotus episcopus Ancyrae dixit: Mirabilem existentem et piam et rectam expositionem sanctæ fidei quæ facta est a sanctis patribus trecentis decem et octo Nicæa congregatis, demonstraui manifestius et certius epistola reuerentissimi patris et epi- ³⁵ scopi Cyrilli, in nullo dissonans ab expositione fidei illius; quæ uero compendiosius dicta sunt, latius exposuit. unde consonantiam cognoscentes epistolæ et fidei trecentorum decem et octo sanctorum patrum et consentimus sicut illis, ita et patri nostro,

XIII 8—20 est uersio Coll. T 24 hic illic correctæ; Græce extant in V 45. 46

U, S [= *ur*, 22 inueniuntur et his — p. 40, 17 et sanctissimi *om.* r], Σ [= *noM usque ad* 32]

1 deuulget M 4 proprium qui M adsumptionem w 6 repperimus M 7 genetrice M
8 accepit n accepta σ accipiat M a *om.* M natum M 9 subsistentia M 10 hæc quæ US
hæc et TΣ 13 uinculo M indiruptum *Ucorr* indisrupto M indissolubile n 16 rectæ n ratio-
nem n: 18 utrum] ut cum M 21 et *om.* M 23 cæsariæ M 24 reuerentia *om.* S
25 manifestiorem T manifestam rem USΣ 26 sibi inuicem Σ fidei M 28 eadem S.M
fidem M 30 nicee nσ niciae M elicta M 31 et quæ US atque Σ 33 ancyriæ U
37 consonantia US 38 et consentimus US (concordamus et consentimus T)

qui per epistolam quæ illorum sunt, nota fecit, et hæc credimus quæ et ipsi exposuerunt et epistola memorati sanctissimi Cyrilli aperte exposuit.

- 13** Flavianus episcopus Filippensium dixit: Lecta nobis fide quæ Nicæa exposita est a congregatis in illa ciuitate sanctis patribus trecentis decem et octo, lecta etiam et epistola sanctissimi patris et episcopi Cyrilli quæ scripta est ad reuerentissimum Nestorium de fide, repperimus eam conuenientem apertius et manifestius in Nicæa expositæ fidei et multam lucem præbentem ad comprehensionem intellegentiæ dictorum. unde consentio et ego epistolæ scriptæ a sanctissimo patre et consacerdote Cyrillo, nullo modo dissentienti a recta fide, sed consonanti apostolicæ prædicationi et expositæ in Nicæa a sanctis patribus fide orthodoxis. consentire uero his adfirmo et sanctissimum patrem nostrum Rufum Thessalonicensem metropolitanum. hæc enim mihi aduenienti in hanc sanctam et magnam synodum dedit mandata, propter ægritudinem suam recusans hic aduenire. et omnes quidem credo qui de Illyrico sunt, eadem quæ ego, sapere et nihil ambigere de his quæ lecta sunt.
- 14** Acacius episcopus Melitenis dixit: Omni pietate et consonantia quæ circa patres trecentos decem et octo qui Nicæa fuerunt, plenam epistolam reuerentissimi et sanctissimi episcopi Cyrilli uidens, suscipio huius intellegentiam et eadem sapere confiteor. rursum et a principio ecclesiam eundem tenere consensum et de laboribus sanctorum patrum et traditionibus fidei scio.
- 15** Iconius episcopus Gortunæ dixit: Fide et expositione sanctorum patrum qui in Nicæa congregati sunt, lecta et epistola sanctissimi patris et episcopi Cyrilli, agnoscens consonam esse illis hanc expositionem, consentio similiter illis glorificans in nomine patris et filii et spiritus sancti. qui autem non sic sapiunt, eos eicere scio sanctam synodum.
- 16** Hellanicus episcopus Rodi dixit: Expositam orthodoxam fidem quæ in Nicæa est, sequor et epistolam sanctissimi et reuerentissimi episcopi Cyrilli consonam existentem, et hanc custodio fidem ueram et orthodoxam, et eis qui contra hanc sapiunt, deus quoque ipse resistit, et anathema sit qui non credit genetricem dei esse sanctam uirginem Mariam.
- 17** Palladius episcopus Amasiæ dixit: Lecta epistola reuerentissimi et sanctissimi patris nostri et episcopi Cyrilli conuenire per omnia approbatur expositæ fidei a sanctis patribus qui congregati sunt in Nicæa. recte igitur habere hanc et sicut dixi, consonare expositioni sanctorum patrum et congaudeo et consentio ei et similiter glorifico sicut ipse et sancti patres qui, sicut dixi, in Nicæa urbe congregati sunt.
- 18** Cyrus episcopus Afrosiadiæ prouinciæ Cariæ dixit: Consonam et similem uirtutem habere fidei expositæ a sanctis patribus qui congregati sunt in Nicæa urbe, et ego epistolam respiciens sanctissimi et reuerentissimi episcopi Cyrilli quæ scripta est reuerentissimo Nestorio, idem depono quod sancti patres qui præcesserunt.
- 19** Et omnes qui supra scripti sunt episcopi eadem deponunt et sic credunt sicut patres exposuerunt et epistola sanctissimi archiepiscopi Cyrilli scripta ad Nestorium episcopum manifestat.
- 20** Palladius episcopus Amasiæ dixit: Consequens est et epistolam reuerentissimi Nestorii relegi, cuius mentionem fecit in initio religiosissimus presbyter Petrus, ut cognoscamus si et illa consonans est his quæ exposita sunt a sanctis patribus in Nicæa.
- Et relecta est

U, S [= w, inde a 17 episcopi Cyrilli = wɾ], Σ [inde a 38]

21 epistola r epistolam Uw   27 deus quoque scripsi de quo US   31 recta S rectam U
38 ante Et præm. et postquam dixerunt centum xxxiiii epi consonanter [consonantes M] in fine ita
scriptum est Σ   deponunt UΣ deposuerunt [= T] S   39 cyrilli U^{or} Σ om. US   42 nestoriæ M

INCIPIT EPISTOLA NESTORII AD SANCTVM CYRILLVM EPISCOPVM

- xv 1 Venerabili et reuerentissimo conministratori Cyrillo Nestorius. Iniurias quidem quæ contra nos sunt, mirandarum tuarum litterarum dimitto utpote medicinali patientia dignas, dilata rerum ipsarum responsione usque ad tempus idoneum; quod autem taciturnitatem non patitur, quasi magnum ferat, si taceatur, periculum, hoc, ut possibile est, non ad multiloquium tendens, compendiosam narrationem facere temptabo, obscuræ et indigestæ loquacitatis cauens fastidium. incipiam autem a sapientissimis tuæ dilectionis uocibus, ipsas isdem sermonibus adponens. quæ sunt igitur ammirandæ tuarum litterarum doctrinæ uoces? 9
- Sancta inquit et magna synodus ipsum ex deo et patre secundum naturam genitum p. 37, 36-38 filium unigenitum, ex deo uero deum uerum, lumen de lumine, per quem omnia fecit pater, descendisse, incarnari, humanari, pati, resurgere.
- 2 Hæc sunt tuæ reuerentiæ uerba, et cognoscis forte tua. audi uero et a nobis fraternam pro pietate admonitionem et quam magnus ille Paulus amato a se Timo- 1 Tim. 4, 13. theo contestatus est: attende lectionem, consolationem, doctrinam. hoc 16 hoc enim faciens, et te ipsum saluum facies et audientes te. quid autem 18 uult hoc quod dico attende? quia sanctorum ex superficie legens traditionem, uenia dignam ignorantiam ignorasti, eos passibilem dixisse arbitratus patri consem-piternum uerbum. inspicere autem, si placet, dicta diligentius et diuinum illum repperies patrum chorum non consubstantialem deitatem passibilem dicentes nec recens 20 natam patri consempiternam nec resurrexisse eam quæ solutum templum suscitauit. et si mihi aures in fraternam medellam præbueris, ipsas tibi sanctorum patrum uoces adponens, a calumnia quæ contra illos est, liberabo et ab illa quæ contra diuinis scrip-turas per illos est.
- 3 Credo igitur et in dominum nostrum Iesum Christum filium eius unigenitum. 25 considera quomodo dominus et Iesus et Christus et unigenitus et filius primum ponentes, communia deitatis et humanitatis, ut fundamenta, nomina, tunc humanationis et resurrectionis et passionis superædificant traditionem, ut nominibus naturæ utriusque communibus quibusdam significatiuis propositis neque filiationis et proprietatis secetur neque naturarum in filiationis singularitate confusionis exterminatione periclitetur. 30
- 4 in hoc enim eis eruditor Paulus factus est, qui humanationis diuinæ mentionem faciens et ea quæ passionis sunt, inlaturus, prius ponens Christus, commune, sicut paulo ante dixi, naturarum nomen, infert dictum utrisque condecens naturis. quid enim dixit? hoc sapiatur in uobis quod et in Christo Iesu, qui cum in forma dei Phil. 2, 5-8 esset, non rapinam arbitratus est esse [se] æqualis deo, sed, ne per singula 35 discurram, obædiens factus est usque ad mortem, mortem autem crucis. quoniam enim memoriam mortis facturum erat, ne deum uerbum ex hoc quisquam pas-sibile suspicetur, ponit Christus, tamquam impassibilis et passibilis substantiæ in sin-

XV 1—9 est uersio Collectionis T [VII], sed multifariam correctæ. altera uersio est Marii Mercatoris in Coll. Palatina 25. Græcum exemplar extat in V 5 S 12 A 13

U, S [= wr], Σ [= nσ, M usque ad 25 unigenitum, ubi desinit propter foliorum defectum]

1 om. Σ post EPISCOPVM add. in qua confitetur non esse dei genetricem SCAM VIRGINE MARIAM ADVERSATUR autem et litteris sci archiepi cyrilli TAMQVA MALEEI SCRIPSERIT S ex T 2 et VII et XV adscr. w cum ministro M nestorius in domino salutem Σ 3 mirando M 6 compendiosa narratione M 7 incipiant M 8 ipsis M 10 deo patre S 14 proprietatem S, corr. w 17 ex superficie] transituriæ M 18 uenia] ueni ad Mn 23 a om. S 26 iesus christus Σ 29 proprietatis unio w² 34 sapietur S 35 esse se USn esse w²σ æqualem n

gulari persona appellationem significatiuam, quatenus et impassibilis Christus et passibilis sine periculo uocetur, impassibilis quidem deitate, passibilis autem corporis natura.

5 Multa de hoc potens dicere et primum quidem, quod non natiuitatem in dispensatione, sed humanationem sanctos illos patres commemorasse, promissionem breui loquii a me in principiis factam dum refrenantem sentiam sermonem et ad secundum 5 tuæ dilectionis pergentem capitulum, in quo naturarum quidem laudabam diuisionem secundum humanationis et deitatis rationem et earum in unius personæ coniunctionem et quod deum uerbum secunda ex muliere dicerent non eguisse natiuitate, et passionis incapabilem profiteri deitatem. orthodoxa enim, ut ueritas habet, hæc huiusmodi sunt et omnium hæresum malis sectis circa dominicas naturas contraria. reliqua 10 autem si quidem aliquam sapientiam occultam inferebant legentium auribus inconprehensibilem, est tuæ diligentiae scire; mihi enim uidebantur prima peruertere. in primis enim impassibilem prædicatum et secundæ natiuitatis incapabilem iterum passibilem et recens creatum nescio quomodo intulit, quasi secundum naturam deo uerbo accidentibus templi copulatione corruptis aut parum aliquid hominibus putatur quod 15 sine peccato templum et a diuina inseparabile natura pro peccatoribus natiuitatem et mortem sustinisset, aut non credi debeat dominica uox ad Iudæos clamans: soluite templum hoc et in tribus diebus suscitabo illud, non: soluite diuinitatem et in tribus diebus resurget.

6 Iterum et hic latius uolens dicere promissionis meæ memoria contrahor; dicendum 20 est tamen breui sermone me utente. ubique diuina scriptura, quandoque memoriam facit dominicæ dispensationis, natiuitatem nobis aut passionem non deitatis, sed humanationis Christi tradidit, ut uocetur secundum scrupulosam appellationem sancta uirgo Christi genetrix, non dei genetrix. et audi hæc euangelii clamantibus: Liber, 25 ait, generationis Iesu Christi filii Dauid filii Abraham, et certum est quia Dauid filius deus uerbum non erat. accipe et aliud, si placet, testimonium: Iacob autem genuit Ioseph uirum Mariæ, ex qua natus est Iesus, qui dicitur 30 Christus. considera iterum alteram adtestantem nos uocem: Iesu uero generatio ita est. desponsata enim matre eius Maria Ioseph, inuenta est in utero habens de spiritu sancto. creaturam uero spiritus quis utique unigeniti 35 æstimabit deitatem? quid oportet dicere quia mater Iesu erat ibi et rursus cum Maria matre Iesu et quod in ea natum, ex spiritu sancto est et accipe puerum et matrem eius et fuge in Aegyptum et de filio eius qui factus est ei ex semine Dauid secundum carnem et de passione rursus 40 quia deus filium suum misit in similitudine carnis peccati et de peccato condemnauit peccatum in carne et iterum Christus mortuus est pro peccatis nostris et Christo passo carne et hoc est non deitas, sed corpus meum quod pro uobis frangitur et mille aliis uocibus adtestantibus hominum genus non filii 45 putare deitatem recentem aut passionis corporeæ capabilem, sed coniunctam naturæ deitatis carnem. unde et dominum Dauid Christus semet ipsum et filium nominat. quid enim, ait, uobis uidetur de Christo? cuius est filius? dicunt ei:

U, S [= $\omega\sigma$], Σ [= $n\sigma$]

3 quod USn om. σ , quod — commemorasse = τὸ — μνημονεῖσαι 4 humanatione S 5 dum
 US om. Σ sentiam US sentio σ sententie n , dum — sentiam = ἀισθανόμενος pro ἀισθάνομαι
 11/12 inconprehensibile $US\Sigma$ 15 putatur $US\Sigma$ putetur TC 16 inseparabili USn : 18 meam
 diuinitatem n diuinitatem meam σ 20 contraor n conticeo σ contra hos Uw contra hoc w^3 contraho r
 23 scrupulosam $Uw:n$ corr. w 24 genetrix σ genetricis w corr. w^3 31 æstimauit USn 32 natum est Σ 35 suum filium Σ 39 putaret U

Dauid. respondit Iesus et dixit eis: quomodo ergo Dauid in spiritu dominum eum uocat dicens: dixit dominus domino meo: sede a dextris meis? utpote filius existens omnino Dauid secundum carnem, secundum deitatem autem dominus. esse quidem deitatis filii corpus templum et templum secundum summam quandam et diuinam unitum coniunctionem, quatenus proprium 5 ducat deitatis natura, bonum est confiteri et euangelicis traditionibus dignum; nomini uero proprietatis adterere et carnis proprietates, natiuitatem dico et passionem et mortem, aut errantis est, frater, intellegentiæ secundum paganos aut desipientis Apollinarii et Arrii et quæ sunt aliarum ægotantium hæresum, magis autem siquid est illis grauius. necesse est enim huiusmodi qui proprietatis nomine adtrahuntur, et lactationis consortem 10 propter proprietatem deum uerbum facere et paulatim incrementi participem et pauoris tempore passionis, auxilio etiam angelico indigentem. et taceo circumcisionem et sacrificium et sudores et esuriem, quæ propter nos carni contigerunt adorabilia contingentia, in deitate uero hæc false suscepta et nobis tamquam calumniæ iustæ condem- 8 nationis causa sunt. hæc sunt sanctorum patrum traditiones, hæc diuinarum scriptura- 15 rum præcepta; sic quispiam et quæ sunt misericordiæ diuinæ et quæ sunt auctoritatis, 1 Tim. 4, 15 deificat; hæc meditare, in his esto, ut tuus profectus manifestus sit omnibus, Paulus ad omnes dicit. quod uero pro scandalizatis curam geras, bene facis esse sollicitus et gratulamur diuinorum curam gerenti animæ tuæ et de nobis sollicitæ; cognosce autem 20 deceptum esse temet ipsum ab eis qui hic a sancta synodo depositi sunt utpote sapientes 20 ea quæ Manichæorum sunt, aut certe forsan dilectionis tuæ clericis. quæ sunt enim ecclesiæ, cottidie proficiunt et populorum tanti multitudo crescit per gratiam Christi, ut uidentes multitudines quæ sunt prophetæ, clament: inplebitur terra ad cogno- 25 scendum dominum quasi aqua multa coperire maria. principes uero incredibile gaudium habent etiam quæ regni sunt illuminato dogmate et ut compendiose 25 dicam, illam in omnibus hæresibus, quæ contra deum certant et contra ecclesiæ recta dogmata, cottidie quis repperiet apud nos uocem inpleri: domus Saul ibat et in- 2 Reg. 3, 1 firmabatur et domus Dauid ibat et firmabatur.

9 Hæ a nobis utpote a fratribus ad fratrem suasiones sunt; si uero aliquis con- tendit, clamabit per nos ad huiusmodi Paulus: nos talem consuetudinem non 1 Cor. 11, 16 habemus nec ecclesiæ dei. omnem quæ tecum est in Christo, fraternitatem 81 et ego et qui mecum sunt, plurimum salutamus. saluus et pro nobis orans per- maneas, domine honoratissime et dei cultor.

10 Cyrillus episcopus Alexandriæ dixit: Quid uidetur sanctæ huic et magnæ synodo de nuper lecta epistola? putas uidetur et ipsa consona esse definitæ fidei in synodo 85 sanctorum patrum qui illo tempore congregati sunt in Nicæa urbe, an non?

11 Iuuenalis episcopus Hierosolimorum dixit: Nullo modo consona existit piæ fidei expositæ a sanctis patribus qui in Nicæa fuerunt, et anathematizo ita credentes. aliena enim hæc existunt ab orthodoxa fide.

XV 10—22 XVI est uersio Coll. T [24]; Græce extant in V 47—49

U, S [= <i>ur</i>], Σ [= <i>no</i>]				
5/6 ut quæ sunt corporis deitas propria ducat Σ	6 dignam S, corr. <i>w</i> ³	nomina <i>w</i> ³	7 ad-	
scribere Σ	9 hæresium <i>w</i> ³	13 esuritionem Σ	14 calumniatoribus Σ	17 deificat US diuine
loquitur Σ	22 tanta Σ	23 clamant S	24 cooperire rΣ	24/25 principes et etiam quæ
regni sunt [= T] ditlographia	26 illa USΣ	27 uoce US	28 confortabatur Σ	29 hæ a
Uσ ea S quæ n	30 clamauit US	31 ecclesia S11	32 et om. Σ	33 horatissime <i>w</i>
35 in Σ om. US	39 et aliena omnia hæc n aliena enim hæc omnia σ			

- 12 Flavianus episcopus Filippensium dixit: Quæ sunt in relecta epistola, simul omnia pugnancia existunt omnino et aliena procul dubio ab exposita fide in Nicæa a sanctissimis patribus, et alienos esse a recta fide ita credentes iudicamus.
- 13 Firmus episcopus Cæsareæ Cappadociæ dixit: Formam pietatis apponens in principiis epistolæ, procedente sermone nullo modo suum sensum obumbrare ualens, nudum a uelamine suum adposuit sensum dissentientem a fide sanctorum patrum trecentorum decem et octo et ab epistola sanctissimi episcopi Cyrilli contrarie habentem.
- 14 Valerianus episcopus Iconii dixit: Omnibus conspicua est epistolæ aduersitas reuerentissimi Nestorii non solum fidei sanctorum patrum Nicææ et epistolæ reuerentissimi et sanctissimi archiepiscopi Cyrilli dissonans, sed nec sibi conueniens.
- 15 Iconius episcopus Gortunæ dixit: Epistola reuerentissimi Nestorii quæ nunc lecta est, nullam consonantiam habet ad expositionem patrum Nicæa congregatorum neque quidem ad epistolam sanctissimi patris nostri et episcopi Cyrilli. unde huic abrenuntians et anathematizans ita sapientes, consentio expositioni sanctorum patrum Nicææ et epistolæ sanctissimi patris et archiepiscopi Cyrilli.
- 16 Hellanicus episcopus Rodi dixit: Et iam deposui quia expositionem rectæ fidei trecentorum decem et octo patrum qui Nicæa fuerunt, sequor et sanctam uirginem Mariam dei genetricem confiteor, anathema autem sit qui non credit sic.
- 17 Acacius episcopus Melitenis dixit: Ostendit et lecta epistola reuerentissimi episcopi Nestorii quoniam non inanem sustinuit timorem in hanc sanctam et magnam conuenire synodum. consequens enim erat conscium sibi et diuinis mutilantem scripturas et sanctorum patrum labefactantem dogmata tanto teneri timore, ut militum multitudine suam circumdaret domum. manifesta enim et lecta eius significauit epistola quia de unigenito filio dei positas in fide sanctorum patrum trecentorum decem et octo episcoporum uoces auferens soli carni adplicauit salutaria dispensationis, purum templum dei et natiuitatem et mortem sustinuisse dicens. et mentitus est contra scripturam quasi et ipsa natiuitatem et passionem non deitatis sed humanitatis docente, calumniam etiam intulit sanctissimi et reuerentissimi episcopi Cyrilli scriptis quasi passibilem dicentibus deitatem, quod nec ipse nec alter quispiam sapientium uel cogitauit uel dicere ausus est. per omnia autem ostendit semet ipsum nomine solum unitatem dei ad carnem confitens, re autem ubique eam denegans, arguit autem semet ipsum et peregrina doctrina usum, cum nunc illuminari per se dogmata dicat. quibus omnibus extraneis existentibus a ueritate et multam impietatem habentibus abrenuntio, alienum me ipsum ab horum quæ huiusmodi locuntur, communionem faciens.
- 18 Memno episcopus Ephesi dixit: Non calumnia solum, sed et blasphemia plena est lecta epistola. unde omnis contraria est fidei expositæ a sanctis patribus qui in Nicæa conuenerunt trecentis decem et octo.
- 19 Theodotus episcopus Ancyrae dixit: In nullo consonantem epistolam reuerentissimi Nestorii cognouimus expositioni sanctorum patrum Nicæa congregatorum trecentorum decem et octo. unde expositioni obœdimus, epistolam autem Nestorii alienam a recta fide ponimus, et eos qui hæc sapiunt, alienos a recta fide iudicamus.
- 20 Palladius episcopus Amasiæ dixit: Ego quidem propter scriptam in epistola blasphemiam et aures claudere non recuso et pæne saxeus factus sum ex maerore, ut nec uocem possim reddere tanto dolore detentus. credo autem uniuersam reuerentissimam

US, Σ [usque ad 10]

2 fidei U   7 et epistolæ Σ   contraria Σ   10 melitenis S melitines U   33 ipsam S

39 quæ US = T   communionem Uw, corr. w

et sanctam synodum eiusdem esse sententiæ de hac quæ nuper lecta est epistola, in tantum autem solum dico quia nimis dissona lecta existit epistola expositæ fidei a sanctis patribus qui congregati sunt in Nicæna callipoli.

21 Omnes episcopi simul clamauerunt: Qui non anathematizat Nestorium, anathema sit. Istum recta fides anathematizat, istum synodus anathematizat. Istum 5 sancta synodus anathematizat. Qui communicat Nestorio, anathema sit. Omnes anathematizamus epistolam et dogmata Nestorii. Hæreticum Nestorium omnes anathematizamus. Communicantes Nestorio omnes anathematizamus. Impiam fidem Nestorii omnes anathematizamus. Impium dogma Nestorii omnes anathematizamus. Impium Nestorium omnes anathematizamus. Vniuersus mundus 10 anathematizat impiam sectam Nestorii. Qui hunc non anathematizat, anathema sit. Hunc recta fides anathematizat. Hunc sancta synodus anathematizat. Qui communicat Nestorio, anathema sit.

22 Iuuenalis episcopus Hierosolimorum dixit: Legantur et litteræ reuerentissimi et sanctissimi archiepiscopi Romanorum Cælestini quas destinavit de fide: 13

Petrus presbyter Alexandriae et primicerius notariorum legit epistolam Cælestini episcopi Romæ ad Nestorium:

XVI Dilectissimo fratri Nestorio Cælestinus. Aliquantis diebus etc. *iterum tota perscripta est epistula quæ supra extat sub numero II.*

Petrus presbyter Alexandriae et primicerius notariorum dixit: His quæ lecta sunt, 20 consona scripsit sanctitas reuerentissimi episcopi nostri Cyrilli, quæ et præ manibus habemus et, si iubet uestra reuerentia, legimus.

Flavianus episcopus Filippensium dixit: Lecta et hæc inserantur gestis.

Petrus presbyter et primicerius notariorum legit

EPISTOLA SCI CYRILLI CVM XII CAPITVLIS AD NESTORIVM IN SYNODO RELECTA 25

XVII 1 Reuerentissimo et sanctissimo comministro Nestorio Cyrillus et quæ conuenit synodus Alexandria de Aegyptiaca diocesi, in domino salutem. Salvatore nostro dicente aperte qui amat patrem aut matrem super me, non est me dignus Mt. 10, 37 et qui amat filium uel filiam super me, non est me dignus, quid patiamur nos qui a tua reuerentia exigimur te diligere super omnium nostrum saluatorem 30 Christum? quis nos in die iudicii iuuare poterit aut quam repperiemus excusationem, qui silentium ita longum dileximus in factis a te contra ipsum blasphemias? et si quidem temet ipsum solum læderes talia sapiens et docens, minus utique curæ esset; quoniam uero omnem scandalizasti ecclesiam et fermentum insolitæ hæreseos <et> peregrinæ iniecisti populis et non ibidem solummodo constitutis, sed enim et his qui 35 ubique sunt (delati sunt etenim tuarum expositionum codices), quis iam nostræ taciturnitati sufficiet sermo aut quomodo non necessarium est meminisse dicente Christo

XVII 1—12 est uersio Coll. T [VIII] hic illic correctæ; Græce extat in V 6 S 13 A 23. plus quam in ceteris quæ ex gestis Ephesensis excerpta sunt, discrepat Σ, cuius lectiones adnotare iam desino. altera uersio est Dionysii exigui quam edidi in uol. V p. 236—244

U, S [= wr], Σ [= no, inde a 4 usque ad 24]
 3 nicæa S 5/6 istum synodus anathematizat om. Σ 9/10 Impium dogma Nestorii omnes anathematizamus om. U 10 omnis mundus Σ 16/17 Petrus — nestorium S EPISTOLA CAELESTINI EPI ROMAE AD NESTORIVM U INCIPIT EPISTVLA CAELESTINI EPI VRBIS ROMAE AD NESTORIVM Σ 21 rescripsit Σ 25 capitula S 29 uel] aut S 29 30 patiemur 10^{corr} 34 et om. US 36/37 taciturnitatis U

Mt. 10, 34. 35 non putetis ueni mittere pacem super terram; non ueni mittere pacem, sed gladium. ueni enim diuidere hominem contra patrem suum et filiam contra matrem suam? cum enim fides læditur, ualeat quidem ut irrita et uitiosa circa parentes reuerentia, quiescat autem et quæ in filios est et fratres affectionis lex
Hebr. 11, 35 et piis iam melior sit mors quam uita, ut meliorem resurrectionem mereantur 5 secundum quod scriptum est.

2 Ecce igitur simul præsidente sanctæ synodo quæ in magna Roma congregata est, sanctissimo et reuerentissimo fratre et conministro nostro Cælestino episcopo, et tertia te hac contestamur scriptura, persuadentes desistere a uanis sic et distortis dogmatibus quæ et sapies et doces, adsumere autem rectam fidem quæ ecclesiis ab initio tradita est 10
Lc. 1, 2 per sanctos apostolos et euangelistas, qui et perspectores et ministri uerbi facti sunt. aut si hoc non egerit tua reuerentia secundum definitas indutias in litteris memorati sanctissimi episcopi et comministri nostri Romanorum Cælestini, cognosce te ipsum nullam sortem habentem nobiscum neque locum aut in sacerdotibus dei et episcopis. non enim possibile est prætermittere nos ecclesias sic perturbatas et scandalizatos 15 populos et rectam fidem iniurias sustinentem et dissipatos a te greges, qui saluare debueras, si quidem esses secundum nos rectæ gloriæ amator sanctorum patrum inuestigans pietatem. omnibus autem qui a tua reuerentia separati sunt propter fidem uel depositionem, tam laicis quam clericis, communicatores sumus omnes. nec enim æquum est recte sapere cognoscentes tuis condemnari sententiis, quia tibi bene 20 facientes contradixerunt. hoc enim ipsum indicasti in epistola quæ scripta est a te ad magnæ Romæ sanctissimum coepiscopum nostrum Cælestinum. non sufficet autem tuæ reuerentiæ confiteri solum fidei symbolum quod expositum est in tempore in sancto spiritu a sancta et magna synodo tunc tempore congregata in Nicænorum (intellexisti enim et interpretatus es hoc non recte, distorte autem magis, quamuis 25 confitearis uoce sermonem), sed enim consequens est scripto et cum iureiurando confiteri quia et anathematizas quidem tua praua et profana dogmata, sapies autem et docebis quæ et nos omnes et qui in Occidentem et Orientem episcopi et doctores et populis præditi. consensit autem et Romana sancta synodus et nos omnes recte habentibus et inreprehensibiliter epistolis ad tuam reuerentiam scriptis ab Alexan- 30 drinorum ecclesia. subdidimus autem his nostris litteris quæ te oporteat sapere et docere et a quibus abstinere conuenit. hæc enim catholicæ et apostolicæ ecclesiæ fides est, cui consentiunt omnes quique in Occidente sunt et qui in Oriente orthodoxi episcopi

3 Credimus in unum deum patrem omnipotentem, omnium uisibilium et inuisibilium 35 creatorem; et in unum dominum Iesum Christum filium dei, natum de patre unigenitum, hoc est de substantia patris, deum ex deo, lumen ex lumine, deum uerum ex deo uero, natum, non factum, consubstantialem patri, per quem omnia facta sunt quæ in cælo et in terra sunt, qui propter nos homines et propter nostram salutem descendit et incarnatus est et humanatus, passus et resurrexit tertia die, ascendit in cælos, uen- 40 turus iudicare uiuos et mortuos; et in spiritum sanctum.

U, S [= wr]

1 sine quia post putetis ex TΣ inserendum siue delendum putetis 7 scæ U sca U^{corr} S
12 gerit S memoratis w 14 aut uestigium est correcturæ cf. aut sermonem in cod. B aut uerbum
in Σ siue portionem in C 16 quos w^{corr} 19 depositionem = p 20 condemnaris S, corr. w
24 magna] con magna U commagna S 27 sapiens US

Eos autem qui dicunt »erat aliquando quando non erat« et »priusquam nasceretur, non erat« et quia ex non extantibus factus est, aut ex alia subsistentia aut essentia, dicentes esse uertibilem aut mutabilem filium dei, hos anathematizat catholica et apostolica ecclesia.

Sequentes autem ubique sanctorum patrum confessiones quas fecerunt loquente 5
in eis sancto spiritu, et intellegentiæ quæ in eis est, inuestigantes intentionem et regalem
tamquam tramitem incedentes dicimus quia ipse unigenitus dei uerbum, qui ex ipsa
natus est patris substantia, quod ex uero deo deus uerus, lumen de lumine, quod est
per quem omnia facta sunt quæ in cælo et in terra, propter nostram salutem descendens
et semet ipsum deponens in exinanitionem, et incarnatus est et humanatus est, hoc 10
est carnem accipiens de sancta uirgine et suam eam faciens ex uulua secundum nos
pertulit natiuitatem et processit homo ex muliere non hoc quod erat, amittens, sed,
quamuis factus in assumptione carnis et sanguinis, et sic mansit quod erat, deus uide-
licet quia natura et ueritate. neque carnem autem dicimus in deitatis uerti naturam
neque item in natura carnis ineffabilem dei uerbi translata naturam. inconuer- 15
tibilis etenim est et inmutabilis omnino idem ipse semper manens secundum scripturas. Mal. 3, 6
cum uideretur autem et puer et in pannis existens et in sinu matris uirginis, omnem
implebat creaturam ut deus et consessor erat genitori. diuinitas etenim sine quan-
4 titate et magnitudine est et circumterminationem non sustinet. uniri autem carni
secundum subsistentiam confitentes uerbum, unum adoramus filium et dominum Iesum 20
Christum, neque per partem ponentes et diidentes hominem et deum quasi coniunctos
ad inuicem dignitatis et auctoritatis unitione (nouitas enim uocis hoc est et aliud nihil)
neque quidem Christum specialiter nominantes ex deo uerbum et similiter specialiter
Christum alterum eum qui ex muliere, sed unum solum scientes Christum ex deo patre
uerbum cum propria carne. tunc enim humane conuersatus est nobiscum, cum 25
his utique qui digni erant accipere, spiritum daret ipse et non in mensura, sicut dicit Ioh. 3, 34
beatus euangelista Iohannes. sed neque illud dicimus quia habitauit quod ex deo
uerbum est, quasi in homine communi de sancta uirgine nato, ut non deum ferens homo
intellegatur Christus. etsi enim habitauit in nobis uerbum, dicitur etiam Ioh. 1, 14
et in Christo habitare omnis plenitudo deitatis corporaliter, sed tamen intel- Col. 2, 9
legimus quia factum caro non sicut in sanctis habitare dicitur, secundum parem et in 31
eum modum fieri definimus habitationem, sed unitum secundum naturam et non in
carnem uersum talem fecit habitationem qualem utique habere dicitur et hominis
5 anima ad proprium suum corpus. unus igitur Christus et filius et dominus, non ut
coniunctionem simpliciter in unitione dignitatis uel etiam auctoritatis habente homine 35
ad deum; non enim unit naturas par honor. etenim Petrus et Iohannes pares honore
sunt quidem ad inuicem secundum quod et apostoli et sancti discipuli; uerum tamen
non unus sunt duo. ne<que> quidem secundum appositionem coniunctionis intel-
legimus modum (non sufficit enim hoc ad unitiorem naturalem) neque quidem quasi
secundum participationem adfectualem, sicut et nos adhærentes domino secundum 40
quod scriptum est, unus spiritus sumus ad eum, magis autem coniunctionis nomen 1 Cor. 6, 17

U, S [= *ur*]

3 esse uertibilem U [conuertibilem esse Σ] esse aut conuertibilem S 6 eis est [et *w^{corr}*] inuesti-
gantes [inuestigante *w^{corr}*] *w* 14 quia *om.* S 15 idem S natura US naturam *w^{corr}* *w^{corr}*
ineffabile dei uerbum translata natura *w^{corr}* 18/19 sine — est S quantitatem et magnitudinem U
26 ipse et ipse quippe et ipse habebat *w^{corr}* 38 neque TC ne US

recusamus utpote non idoneum existens significare unitionem. sed nec deum nec dominum Christi ex deo patre uerbum nominamus, ne rursus aperte secemus in duo unum Christum et filium et dominum et blasphemiae crimen incurramus, deum suum et dominum facientes eum. unitum enim, sicut praediximus, dei uerbum carni secundum subsistentiam deus quidem est omnium, dominatur autem uniuersitati. neque uero ipse sibi seruus est aut dominus; fatuum enim est, magis autem et impium ita sapere uel dicere. ait enim deum suum patrem, cum sit deus natura et de substantia eius; sed non ignorauimus quia cum sit deus, et homo factus est sub deo secundum legem quae condecet humanam naturam. ipse uero sibi quomodo fiet deus aut dominus? ergo ut homo, quantum attinet ad quod decet exinanitionis mensuris, sub deo nobiscum semet ipsum esse dicit. sic factus est et sub lege, cum locutus ipse sit legem, et legislator existens ut deus. recusamus autem dicere de Christo »propter indutum indumentum ueneror; propter inuisibilem adoro quod uidetur«. pauore plenum est ad hoc et illud dicere »adsumptus adsumenti coappellatur deus«. qui enim haec dicit, secat iterum in duos Christos et hominem statuit per partem specialiter et deum similiter. denegat enim euidenter unitionem secundum quam non ut alter alteri coadoratur quis neque quidem coappellatur deus, sed unus intellegitur Christus Iesus filius unigenitus, una adoratione honorandus cum sua carne. confitemur autem quia ipse ex deo patre natus filius et deus unigenitus, cum utique secundum naturam suam existens impassibilis, carne passus est pro nobis secundum scripturas et erat in crucifixo corpore, suae carnis impassibiliter proprias faciens passiones. gratia autem dei et pro omnibus gustauit mortem, dans ei suum corpus, quamuis secundum naturam sit uita et ipse existat resurrectio. ut enim ineffabili uirtute calcans mortem, utpote prima sua carne, fiat primogenitus ex mortuis et primitiae dormientium et iter faciat etiam humanae naturae ad incorruptionis recursum, gratia dei, sicut diximus nuper, pro omnibus gustauit mortem, triduanus etiam reuixit expolians infernum. unde licet dicatur per hominem facta resurrectio mortuorum, sed intellegimus hominem factum ex deo patre uerbum et solutam esse per eum mortis potestatem; ueniet autem in tempore ut unus filius et dominus in gloria patris, ut iudicet mundum secundum iustitiam, sicut scriptum est.

Necessario uero et illud adiciemus. adnuntiantes enim secundum carnem mortem unigeniti filii dei, hoc est Iesu Christi, et ex mortuis resurrectionem et ad caelos ascensionem confitentes, mundum in ecclesiis celebramus sacrificium, accedimus etiam ita ad mysticas benedictiones et sanctificamur participes effecti tam sanctae carnis quam pretiosi sanguinis omnium nostrum saluatoris Christi et non ut carnem communem accipientes, absit, neque quidem ut uiri sanctificati et coniuncti uerbo secundum unitionem dignitatis uel etiam quasi inhabitationem diuinam habentis, sed ut uiuificatoriam uere et suam ipsius uerbi. uita enim existens secundum naturam ut deus, quoniam factus est ad suam carnem, uiuificatoriam eam ostendit. quare licet ad nos dicat amen amen dico uobis, nisi manducaueritis carnem filii hominis et biberitis eius sanguinem, non ut hominis secundum nos unius et hanc esse aestimamus (quomodo enim hominis caro uiuificatoria erit secundum naturam suam?),

12. 13 *Cyrill. c. Nestor. 2, 12 = Exc. Eph. VIII. XV*

14 *cf. Cyrill. c. Nest. l. c. 2, 12. Exc. Eph. XV*

U, S [= wr]

5 dominator *US, corr. w*

13 indatum *w, corr. w*

14 ad *S et U*

15 duo *US, corr. U*

xpm *w corr r*

23 extat *U*

sed ut propriam uere factam eius qui propter nos et filius hominis factus est et appellatus.

Euangelicas autem saluatoris nostri uoces nec subsistentiis duabus neque quidem personis diuidimus. nec enim est duplex unus et solus Christus, licet ex duabus intellegitur et diuersis rebus in unitionem indiuisibilem introductus, sicut certe et homo ex anima intellegitur et corpore et non duplex magis, sed unus ex utroque. sed humanas etiam et super hoc diuinas ab uno dictas esse recte sentimus. quando enim deo condecenter dicit de semet ipso qui uidit me, uidit patrem et ego et pater unum sumus, diuinam eius et ineffabilem intellegimus naturam, secundum quam et unum est ad suum patrem propter identitatem substantiæ, imago etiam et figura et splendor gloriæ eius. quando autem humanitatis mensuram non exhonorans Iudæos adloquitur modo me quæritis occidere, hominem qui ueritatem uobis locutus sum, iterum nihilo minus eundem qui in æqualitate et similitudine est patris, deum uerbum et ex humanitatis eius mensuris agnoscimus. si enim est necessarium credere quia, deus existens natura, factus est caro uel homo anima rationali, qualem utique habebit rationem uerecundari quempiam in uocibus eius, si factæ sunt homini condecentes? si enim recuset homini decentia uerba, quis est qui coegit eum fieri secundum nos hominem? qui uero deposuit semet ipsum propter nos in spontaneam exinanitionem, ob quam causam recusabit exinanitioni conuenientes sermones? uni igitur personæ in euangelis quæ sunt, omnes applicentur uoces, subsistentiæ uni uerbi incarnati. dominus enim unus Iesus Christus secundum scripturas. si autem uocetur et apostolus et pontifex confessionis nostræ utpote sacrificans deo et patri nostram ipsi etiam et per ipsum deo et patri offerendam fidei confessionem nec non et sancto spiritui, iterum ipsum esse dicimus ex deo secundum naturam filium unigenitum et non homini in partem quidem præter ipsum alteri sacerdotii nomen et ipsa uero re. factus est enim mediator dei et hominum et conciliator pacis, semet ipsum consecrans in odorem suauitatis deo et patri. dicebat: sacrificium et oblationem noluit; holocaustomata et de peccato non conplacuisti. corpus autem perfecisti mihi. tunc dixi: ecce uenio. in capite libri scriptum est de me facere, deus, uoluntatem tuam. optulit enim pro nobis in odorem suauitatis suum corpus et non magis pro se. quali enim indigebat oblatione uel sacrificio pro se, extra omne peccatum existens ut deus? si enim omnes peccauerunt et egent gloria dei, secundum quod facti sumus nos prompti ad transgressionem et infirmata est humana natura in peccato, ipse uero non ita, et indigemus ob hoc gloria eius, quomodo iam erit ambiguum quia immolatus est propter nos et pro nobis agnus dei uerus? et dicere quia optulit semet ipsum pro se et pro nobis, exsors erit nullo modo ab impietatis criminibus. deliquit enim nullo modo neque fecit peccatum: quam ergo opus habuit oblationem, dum peccatum non esset pro quo fieret, et ualde congruum? cum autem dicit de spiritu ille me glorificabit, intellegentes recte non ut gloria indigentem alterius dicimus unum Christum et filium a sancto spiritu gloriam accipere, quia nec potior eo est nec ultra eum spiritus eius est; quoniam autem ad demonstrationem suæ diuinitatis utebatur suo spiritu ad magnas operationes, glorificari ab eo dicit, uelut si quispiam dicat eorum qui secundum nos sunt, de insita sibi fortitudine forsitan uel disciplina uel de

U, S [= wr]

2 appellatus est S   8 condecente US, corr. w   14 est S eius est U   21 xp̄s ihs
 23 nostram — patri om. S   28 holocaustomato US holocaustomate w^{corr}   32 omnem w   33 gl
 riam w, corr. w   38 qua — oblatione S   40 glorificauit US, corr. Uw

- quolibet quia glorificabunt me. quamuis enim est in subsistentia spiritus speciali (nam et intellegitur per se secundum quod spiritus est et non filius), sed tamen non est
 Ioh. 16, 13 alienus ab eo. spiritus enim ueritatis nominatur, et est Christus ueritas, et pro-
 Ioh. 14, 6 fluit ab eo sicut ex deo et patre. operatus [est] enim spiritus et per manum sanctorum apostolorum mirabilia post ascensum domini nostri Iesu Christi ad caelos glorificauit 5 eum. creditus est enim quia deus secundum naturam est, iterum ipse operans per
 Ioh. 16, 14 suum spiritum. propter hoc et aiebat de meo accipiet et nuntiabit uobis. et numquam dicimus: quasi ex participatione spiritus est, dum sit sapiens et potens. undique enim perfectus est et non indiget omni bono. quoniam autem ex patris
 I Cor. 1, 24 uirtute et sapientia, id est filii, spiritus est, procul dubio sapientia est et uirtus. 10
- 11 Quoniam uero deum adunitum carni secundum subsistentiam sancta uirgo genuit carnaliter, ideo utique et dei genetricem dicimus eam, non quia uerbi natura essentiae
 Ioh. 1, 1 suae initium habeat ex carne (erat enim in principio et deus erat uerbum et uerbum erat apud deum et ipse est saeculorum factor consempternus patri et omnium opifex), sed sicut iam praediximus, quoniam secundum sub- 15 sistentiam uniens sibi humanum et ex uulua eius natiuitatem sustinuit carnalem, non quia indiguit necessario aut propter propriam naturam et eius quae in tempore est et in ultimis saeculi momentis, natiuitatis, sed ut ipsum essentiae nostrae benedicat initium <et> cum eum parturiret mulier adunitum carni, quiescat iam quae contra omne genus erat maledictio transmittens in mortem terrena nostra corpora, et illud quod 20
 Gen. 3, 16 in tristitia paries filios per ipsum destruendum uerum ostenderet quod per pro-
 Ies. 25, 8 phetae uocem dictum est absorbit mors praualens et iterum abstulit deus omnem lacrimam ab omni facie. propter hanc enim causam dicimus eum
 Ioh. 2, 2 dispensatiue et ipsum benedixisse nuptias et isse uocatum in Canan Galileae simul cum sanctis apostolis. 25
- 12 Haec sapere et edocti sumus tam a sanctis apostolis quam euangelistis et ab omni a deo inspirata scriptura et ex beatissimorum patrum uera confessione; in his omnibus tuam reuerentiam consentire oportet et promittere sine omni dolo. quae uero sunt necessario anathematizare tuam reuerentiam, subiecta sunt huic nostrae 30
 epistolae.

ANATHEMATISMVS PRIMVS

- I Si quis non confitetur deum esse secundum ueritatem Emmanuhel et propter hoc dei genetricem sanctam uirginem (genuit enim carnaliter carnem factum qui est ex deo uerbum), anathema sit.
- II Si quis non confitetur carni secundum subsistentiam adunatum ex deo patre 35 uerbum, unum etiam esse Christum cum sua carne, eundem ipsum uidelicet deum simul et hominem, anathema sit.
- III Si quis in uno Christo diuidit subsistentias post adunionem, soli iungens eas contiguitati quae est secundum dignitatem uel auctoritatem aut potentiam, et non magis concursu qui est secundum adunionem naturalem, anathema sit. 40
- IIII Si quis personis duabus uel etiam subsistentiis quae sunt in euangelicis uel apostolicis scripturis, impertit uoces aut in Christo a sanctis dictas aut ab ipso de se et quasdam

U, S [= wr]

4 est US [= T], deleui
 humanam carnem ^{w^{corr}}
 ostenderet TC ostendere US

7 agebat Uw, corr. w
 19 et TC om. US
 26 et docti T docti C

nunciauit Uw, corr. w
 carnis U
 29 necessario UwΣ [= p] necessaria r

16 humanam S
 21 tristitiam Uw

uelut homini præter ex deo uerbum specialiter intellecto applicat, quasdam uero uelut deo condecetes soli ex deo patre uerbo, anathema sit.

- v Si quis audet dicere deiferum hominem Christum et non magis deum esse secundum ueritatem sicut filium unum et natura secundum quod factum est caro uerbum et communicauit similiter nobis in sanguine et carne, anathema sit. Hebr. 2, 14
- vi Si quis dicit deum aut dominum esse Christi ex deo patre uerbum et non magis eundem confitetur simul deum et hominem, utpote facto carne uerbo secundum scripturas, anathema sit. Ioh. 1, 14
- vii Si quis ait ut hominem operationem suscepisse ex deo uerbo Iesum et unigeniti gloriam appositam esse tamquam alteri præter eum existenti, anathema sit. 10
- viii Si quis audet dicere adsumptum hominem coadorari oportere deo uerbo et conglorificari et coappellari deum ut alter alteri (co enim semper adiectum hoc intellegi cogit) et non magis una adoratione honorificat Emmanuhel et unam ei glorificationem refert secundum quod factum est caro uerbum, anathema sit.
- viii Si quis ait unum dominum Iesum Christum glorificatum a spiritu quasi aliena uirtute, quæ per eum est, utens, et ab ipso accepisse operari posse contra spiritus immundos et adimplere in homines deitatis miracula et non magis proprium eius esse spiritum dicit, per quem et operatus est deitatis signa, anathema sit.
- x Pontificem et apostolum confessionis nostræ factum Christum diuina dicit scriptura; Hebr. 3, 1 optulit etiam semet ipsum in odorem suauitatis deo et patri. si quis ergo pontificem et Eph. 5, 2 apostolum nostrum fieri dicit non ipsum ex deo uerbum, quando factum est caro et 21 secundum nos homo, sed ut si alterum præter ipsum specialiter hominem ex muliere, aut si quis dicit et pro se optulisse semet ipsum sacrificium, et non magis pro nobis tantum (nec enim indiguit sacrificio qui nescit peccatum), anathema sit.
- xi Si quis non confitetur domini carnem uiuificatoriam esse et propriam ipsius ex 25 deo patre uerbi, sed uelut alterius præter ipsum, copulati quidem ei secundum dignitatem aut quasi solummodo diuinam inhabitationem habentem et non magis uiuificatoriam, sicut diximus, quia facta est propria uerbi omnia uiuificare ualentis, anathema sit.
- xii Si quis non confitetur dei uerbum passum carne et crucifixum carne et mortem 30 gustasse carne, factum etiam primogenitum ex mortuis secundum quod uita est et uiuificans ut deus, anathema sit.

DATA MENSE NOVEMBRIO DIE XXX INDICTIONE XIII

d. 30 m. Nou
a. 430

- 13 Et postquam relecta est et in gestis inserta, Petrus presbyter Alexandriae et primicerius notariorum dixit: Non solum autem quæ destinata sunt a sanctissimo et beatissimo Romanorum ecclesiae <episcopo> Cælestino, missa sunt et reddita sunt ipsi reuerentissimo Nestorio, sed etiam quæ missa sunt a sanctissimo et reuerentissimo Alexandrinæ ecclesiae episcopo Cyrillo et ab omni Aegyptiaca synodo per Theopemptum et Danihelem et Potamonem et Commarium reuerentissimos episcopos, et rogo interrogari Theopemptum et Danihelem reuerentissimos episcopos hic existentes de hoc. 40

33 *Temporis nota eum significari diem quo Nestorius epistolam accepit, elucet ex inscriptione sermonis Coll. Palat. 21*

XVII 13—28 XVIII 1—4 *est uersio T [24. 25. 46] hic illic correctæ; Græce exstant in V 50—54. 60—62*

U, S [= *w*]

9 uerbum S, corr. *w* 12 alterum *w*^{corr} 14 defert *w*^{corr} 15 ab S 16 utentem TCΣ
20 odore U 22 si del. *w* 31 carne in carnem corr. *w*
36 episcopo TC om. US 38 alexandriæ *w* 39 commarium S [= *p*] conmarium U

- 14 Flavianus episcopus Filippensium dixit: Deponant reuerentissimi conministri nostri Theopemptus et Danihel præsentes si quidem reddiderunt epistolas.
- d. 30 m. 15 Theopemptus episcopus Cauasorum dixit: In episcopio ascendentes die dominica,
 Nou. a. 430 cum collectio celebraretur, præsente autem clero et illustribus pæne omnibus reddidimus Nestorio.
- 16 Danihel episcopus dardaneos dixit: In episcopio ascendentes die dominica præsente omni clero et illustribus prope omnibus istas reddidimus Nestorio litteras.
- 17 Flavianus episcopus Filippensium dixit: Satisfecit ergo scriptis?
- 18 Danihel episcopus dardaneos dixit: Dixit nobis tunc ut ueniamus postero die et secreta loqui cum eo. sed cum issemus, clausit nobis ianuas et non est dignatus dare nobis responsum.
- 19 Theopemptus episcopus Cauason dixit: Suscipiens memoratas chartas constituit nobis postero die conuenire ad eum. iuimus, deinde euntes non suscepit neque quidem litteris satisfecit, sed etiam in ecclesia eadem et peiora dogmatizauit. non solum autem antequam acciperet chartas, hæc edocebat, sed et multo peiora, postquam accepit, edocuit usque ad hodiernum diem.
- 20 Fides episcopus Ioppæ dixit: Quia permanet usque ad hodiernam diem in eadem doctrina, possunt dicere etiam præsentes reuerentissimi episcopi Acacius et domnus Theodotus, qui et conlocuti sunt cum eo, ut etiam periclitaretur aliquis de eis. quos et petimus et coniuramus per præposita sancta euangelia in fide gestorum dicere quid audierint ante tres istos dies ab ipso Nestorio.
- 21 Cyrillus episcopus Alexandriae dixit: Quoniam non de quibuscumque nobis sermo est, sed de illa re quæ capitulis omnibus maius est, dico autem de recta in Christum fide, consequens est reuerentissimos et sanctissimos episcopos Theodotum et Acacium secundum petitiones reuerentissimi episcopi Fidi et iuramenta inlata, amatores ueritatis existentes et sanctos, dicere quæ audierunt dicentem hunc in Ephesena urbe, dum sermonem cum eo de recta fide fecissent.
- 22 Theodotus episcopus Ancyrae dixit: Doleo quidem pro amico, attamen omni amicitia præpono pietatem. propter quod necesse habeo cum multa tristitia de quibus interrogor, exprimere ueritatem. non puto opus esse nostro testimonio, cum id quod sapit, manifestum sit ex litteris quæ ad tuam reuerentiam sunt. quæ enim ibi abnuebat de deo dici, hoc est de unigenito, exprobrans ei humana, et hic loquens dixit eadem et hic dum loquitur, dixit non oportere de deo dicere lacte nutritum neque natiuitatem ex uirgine. sic etiam et hic sæpius dixit bimenstrem et trimenstrem non oportere dici deum, et hæc non nos soli, sed alii plures non ante multos dies ipsum ad nos audiuius Ephesi loquentem.
- 23 Acacius episcopus Melitinae dixit: Fide proposita et pietate quæ in deum est, necesse est omnem uacare affectum. unde etsi nimis super alios dominum Nestorium dilexi et omnino eum liberare studui, necesse nunc est dicere ueracissime quæ ab eo dicta sunt, quatenus ne condemnetur anima mea celante me ueritatem. continuo cum ad Ephesenam uenissem ciuitatem, feci ad supra dictum uirum colloquium et cognoscens eum non recte sapere omnino festinaui eum corrigere et separare a prauo sensu, ipsum etiam illum uidebam labiis confitentem quia transferretur a tali sensu.

U, S [= wr]

4 reddimus w   6 dardaneos US = TC; uultum antiquissimum pro Darneos   7 ista U
 9 Dardaneos cf. ad 6   Dixit om. S   10 essemus S   13 ibimus Uw, corr. w   14 et om. S
 19 collati [= T] S   32 exprobrans S, corr. w   32/33 et hic loquens — eadem deleri debuerunt
 34 his U   37 melitene S   43 transferretur w

diebus autem decem aut duodecim prætermisissis, iterum sermone aliquo moto defendi ueritatis sermonem et contradicente eo huic uidebam et duas ineptias uno eodemque tempore illum incidere. primum quidem ex mala eius interrogatione necessitatem imponebat respondentibus aut omnino negare unigeniti deitatem humanatam esse aut confiteri, quod erat impium, quia et patris et sancti spiritus deitas simul incarnata esset uerbo, quæ erant omni modo prauissimæ intellegentiæ et eicientis piam fidem. deinde secundo moto sermone suscepit quidam eorum qui cum eo erat episcopus sermonem et alium ait esse filium qui passionem suscepit, alium autem deum uerbum. quam blasphemiam cum non possim sustinere, ualete dicens omnibus egressus sum. et alter autem qui cum eo erat, dicebat pro Iudæis tamquam non in deum sed in hominem impii fuissent.

24 Flauianus episcopus Filippensium dixit: Manifesta existente depositione reuerentissimorum et beatorum conministrorum nostrorum Theodoti et Acacii, consequens est quam habebant de præpositis opinionem beati patres nostri et episcopi, legi et inseri gestis.

25 Petrus presbyter Alexandriæ et primicerius notariorum dixit: Quoniam præ manibus habemus et codices sanctissimorum et beatissimorum patrum et episcoporum et diuersorum martyrum, elegimus uero ex his pauca capitula, quæ, si placet, legimus.

Flauianus episcopus Filippensium dixit: Et hæc lecta inserantur.

Et lectum est ita:

PETRI SANCTISSIMI EPISCOPI ET MARTYRIS EX CODICE DE DEITATE

I Quoniam et ueraciter gratia et ueritas per Iesum Christum facta est Ioh. 1, 17 (unde et gratia sumus salui facti secundum apostolicum dictum: et hoc, ait, non ex nobis; dei donum est, non ex operibus, ne quis gloriatur), uoluntate Eph. 2, 8 dei uerbum caro factum et habitu inuentus ut homo non discessit a deitate. nec Phil. 2, 7 enim ut a uirtute ipsius aut gloria plenius desisteret, pauper factus [est], diues existens, hoc factus est, sed etiam ut mortem pro nobis peccatoribus susciperet iustus pro iniquis, quatenus nos offerret deo patri, mortificatus carne, uiuificatus autem spiritu. I Petr. 3, 18

II Et post alia: Vnde et euangelista uerum ait dicens: uerbum caro factum Ioh. 1, 14 est et habitauit in nobis, tunc uidelicet quia ex quo angelus salutauit uirginem dicens: aue gratia plena, dominus tecum est. dominus enim tecum est Lc. 1, 28 nunc est audire a Gabrihele, eo quod deus uerbum tecum est. significat enim ipsum natum in uulua et carnem factum, sicut scriptum est: spiritus sanctus superueniet in te et uirtus altissimi obumbrabit tibi, unde et quod nascetur sanctum, uocabitur filius dei. Lc. 1, 35

III Et iterum post alia: Deus autem uerbum per uiri absentiam per uoluntatem omnia ualentis operari dei factum est in uulua uirginis caro, non indigens uiri operatione aut præsentia. efficacius enim uiro perfecit dei uirtus obumbrans uirgini cum adueniente sancto spiritu.

U, S [= wr]

1 moto *w^{corr}* r modo Uw 7 secundum w 14 habeant U patris S 18 legemus r
25 inuentus S [= T] inuentum U 26 ipsius U sua S est US om. T 27 factus S [= T] factum U 36 uocatur U 39 uero U

ATHANASII SANCTISSIMI QVI FVIT EPISCOPVS ALEXANDRIAE DE CODICE CONTRA ARRIANOS

III Multi igitur sancti fuerunt et mundi ab omni peccato, Hieremias autem et de
 c. Arian 3.33 uentre sanctificatus est et Iohannes adhuc in utero portatus exultauit in lætitia in uoce
 Ier. 1, 5 Lc. dei genetricis Mariæ. et tamen regnauit mors ab Adam usque ad Moysen
 1, 41 et in eos qui non peccauerunt in similitudinem præuaricationis Adam 5
 Rom. 5, 14 et sic manebant nihilo minus mortales et corruptibiles, capaces propriarum naturæ
 passionum. nunc autem uerbo facto homine et sua faciente quæ carnis sunt, non
 iam hæc corpus tangunt propter uerbum quod in eo factum est, sed ab ipso quidem
 consumptæ sunt, de reliquo autem homines non iam secundum suas passiones manent
 peccatores mortui, sed secundum uerbi uirtutem resurgentes immortales et incorrupti 10
 semper permanent. unde et cum nasceretur caro de dei genitrice Maria, ipse dicitur
 natus qui aliis natiuitatem, ut sint, præstat, ut nostram in se ipsum transferat nati-
 uitatem et non iam ulterius sicut terra sola existentes in terram eamus, sed ut ex caelo
 uerbo coniuncti in cælum perducamur ab ipso. non ergo et alias passiones corporis
 inmerito in se ipsum transtulit, ut ne iam ut homines, sed ut proprii uerbi sempiternæ 15
 uitæ participes existamus. non enim iam secundum primam natiuitatem in Adam
 omnes morimur, sed iam natiuitate nostra et omni carnali infirmitate translatis in
 Gal. 3, 13 uerbum surgimus de terra, soluto quod per peccatum fuerat, maledicto propter in
 nobis pro nobis factum maledictum.

EIVSDEM ATHANASII DE EPISTOLA AD EPICTETVM

20

ad Epict. 2 V Quomodo autem ambigere ausi sunt qui dicuntur Christiani, si qui ex Maria pro-
 cessit dominus, filius quidem substantia et natura dei est, secundum carnem autem
 ex semine Daud est, carne autem sanctæ Mariæ? qui autem ita temerarii facti sunt,
 ut dicant Christum, qui carne passus est et crucifixus, non esse dominum et saluatorem
 et deum et filium patris? aut quomodo Christiani uolunt nominari qui dicunt in 25
 hominem sanctum sicut in unum prophetarum uenisse uerbum et non ipsum hominem
 factum, sumentem ex Maria corpus, sed alterum esse Christum et alterum dei uerbum
 quod ante Mariam et ante sæcula, filium existentem patris? aut quomodo esse
 Christiani possunt qui dicunt alium esse filium et alium dei uerbum?

ad Epict. 7 VI Et post alia iterum: Non per adoptionem hæc facta sunt, absit, sicut quidam 30
 æstimauerunt, sed ut est ueritas, homine facto saluatore totius hominis salus facta
 est. si enim adoptiue erat in corpore uerbum secundum illos, quod autem adoptione
 dicitur, fantasia est, inuenitur putatiue et salus et resurrectio hominum dici secundum
 impiissimum Manichæum. sed non fantasia est salus nostra neque corporis solum,
 sed totius hominis, animæ et corporis, ueraciter salus facta est; humanum naturaliter 35
 quod ex Maria, secundum diuinas scripturas et uerum erat saluatoris.

IULII SANCTISSIMI QVI FVIT EPISCOPVS ROMAE EX EPISTOLA AD PROSDOCIVM

VII Prædicatur autem ad plenitudinem fidei et incarnatus de uirgine Maria dei filius
 Lietzmann, et habitans in hominibus, non in homine operatus (hoc enim in prophetis est et apostolis),
 Apollinaris p. 284

U, S [= wr]
 6 post nihilo minus excidit homines sicut in T 9 consumptæ US [= p] consumpta w^{corr}
 10 peccatores U ut peccatores S peccatores et T 11 permanent U [= T] manent S 16 exista-
 mur Ux, corr. w 19 factum S factum est U 29 filium U filium hominis S

perfectus deus in carne et homo perfectus in spiritu; non duo filii, unus quidem proprie filius adsumens hominem, alter autem mortalis adsumptus a deo, sed unus in cælo unigenitus, unigenitus in terra deus.

FELICIS SANCTI EPISCOPI ROMAE ET MARTYRIS EX EPISTOLA AD MAXIMUM EPISCOPUM
ET CLERUM ALEXANDRIAE

5

VIII De incarnatione autem uerbi et fide, credimus in dominum nostrum Iesum Christum de uirgine Maria natum quia ipse est dei sempiternus filius et uerbum et non homo a deo adsumptus, ut alter sit præter illum. neque enim hominem adsumpsit dei filius, ut sit alter præter ipsum, sed deus existens perfectus, factus est simul et homo perfectus, incarnatus de uirgine.

Lietzmann,
Apollinaris
p. 318

10

THEOFILI SANCTI QUI FUIT EPISCOPVS ALEXANDRIAE EX V PASCHALI EPISTOLA

VIII Sunt enim et nunc miraculorum quæ tunc facta sunt, reliquiæ. ne increduli sint quia uirtus dei ualet facere uirginem parere, in qua factum uiuens dei uerbum propter similitudinem quæ ad nos est (aliter enim conloqui eum nobis propius possibile non erat), ne ex uoluptate et somno, quemadmodum in aliis hominibus habet, accipiat corpus, quod in similitudine huius, accepit ex uirgine natus, homo apparens quidem sicut nos secundum seruillem formam, ex operibus autem demonstratus quia omnium creator et dominus est, agens opera dei.

Sap. Sal. 7, 2

EIVSDEM SEXTA PASCHALI EPISTOLA

X Quemadmodum enim artificum optimi non in pretiosis tantum materiis artem ostendendo in admiratione sunt, sed uilissimum lutum et ceram dissolutam plerumque dum adsumunt, suæ disciplinæ monstrantes uirtutem multo magis laudantur, ita omnium optimus artifex, uiuax et efficax dei uerbum, ordinis coaptatione adornans uniuersa, non alicuius pretiosæ materiæ cælestis corpus adsumens ad nos aduenit, sed in luto magnitudinem suæ artis ostendit, ex luto formatum emendans hominem, ipse de uirgine nouo modo procedens homo, per modum quidem natiuitatis reconcilians, similitudinem autem quæ per omnia ad nos est sine peccato, non effugere iudicans, cum nascitur, pannis inuoluitur, nutritur, infans in præsepi iacens, naturæ nostræ infirmitatem suscipiens propter præcedentes causas. sed adhuc infans existens, simul et inimicum et eius perturbabat agmen, magos euocans ad pænitentiam et faciens eos regem contemnere qui eos miserat.

Hebr. 4, 15

Mt. 2, 8. 12

30

CYPRIANI SANCTI EPISCOPI ET MARTYRIS EX INTERPRETATIONE DE ELEMOSYNA

XI Multa et maxima existunt, dilectissimi fratres, diuina beneficia ex quibus nostram salutem dei patris et Christi larga et diues clementia operata est et semper operatur. unde ut nos custodiret et uiuificaret, pater filium misit, ut nos renouet, et missus filius uoluit filius hominis fieri, ut nos filios dei constituat. humiliavit igitur semet

de op. et
elemos. 1

33

32 p. 56,3 est uersio uersionis Græcæ ex Collectione T 24 desumpta; ipsa Cypriani uerba exhibentur in Collectione C

U, S [= rw]

4 ROMAE om. S   6 fide T fidei US   11 EPLA PASCHALI U   13 factum U factum est wT
factum est et r   19 ex sexta r   31 ELYMOSVNA w   34 filium suum S

ipsum, ut populum abiectum reficiat; uulneratus est, ut nostra uulnera sanet; seruiit, ut de seruitute ad libertatem seruientes sibi adducat; mortem sustinuit, ut immortalitatem mortalibus reddat.

AMBROSII SANCTISSIMI EPISCOPI MEDIOLANENSIS [INTERPRETATIO]

XII Si mihi non credunt, credant apostolo dicenti: postquam uero uenit plenitudo 5
de fide 1, 94 temporis, misit deus filium suum factum ex muliere, factum sub lege.
Gal. 4, 4 filium, inquit, suum, non unum de multis, non communem, sed suum; cum dicit suum,
generationis æternæ proprietatem signauit. hunc postea factum ex muliere
astruxit, ut facturam non diuinitati, sed adsumpto corpori adscriberet, factum ex
muliere per carnis susceptionem, factum sub lege per obseruantiam legis. diuina 10
enim eius generatio ante legem, ista post legem.

EIVSDEM DE LIBRO SECUNDO

XIII Sileant igitur inanes de sermonibus quæstiones, quia regnum dei, sicut scriptum
ibid. 2, 77. 78 est, non in persuasione uerbi est, sed in ostensione uirtutis. seruemus distinctionem
1 Cor. 2, 4 diuinitatis et carnis. unus in utraque loquitur dei filius, quia in eodem utraque 15
natura est. etsi idem loquitur, non uno semper loquitur modo. intende in eo
nunc gloriam dei, nunc hominis passiones: quasi deus docet diuina, quia uerbum est;
Ioh. 6, 51. 58 ut homo autem dicit humana, quia in mea substantia loquebatur. hic est panis uiuus
Ioh. 6, 54 qui descendit de cælo; hic panis caro est, sicut ipse dixit: hic panis quem ego dabo,
caro mea est. hic est qui descendit, quem pater sanctificauit et misit in mundum. 20
nec ipsa littera nos docet sanctificatione non diuinitatem eguisse, sed carnem.

GREGORII MAGNI SANCTI EPISCOPI NAZIAZENI

ep. 101 XIII Non decipiant homines nec decipiantur, hominem sine mente suscipientes domi-
nicum, sicut ipsi dicunt, magis autem dominum nostrum et deum. nec enim hominem
separamus a deitate, sed unum et eundem decernimus, prius quidem non hominem, 25
sed deum et filium solum et ante sæcula, non mixtum corpori et quæcumque sunt corpo-
ris, in fine autem et hominem, adsumptum pro nostra salute, passibilem carne, inpas-
sibilem deitate, circumscriptum corpore, incircumscriptum spiritu, eundem terrenum
et cælestem, uisibilem et intellegibilem, capabilem et incapabilem, ut in toto homine
eodem et deo totus homo reformetur, qui sub peccato ceciderat. 30

Si quis non dei genetricem Mariam æstimat, sit ipse sine deitate.

Si quis quasi per fistulam in uirgine transisse et non in ipsa formari deifice simul
et humane, deifice quidem quia sine uiro, humane autem quia lege partus, anathema sit.

5—11. 13—21 sunt ipsa uerba Ambrosii [A], hic illic ex Græca uersione [Γ] mutata. ceterum codicum A
accurata notitia præsto non est

V, S [= w]

4 INTERPRETATIO US falso ex Græco retentum 7 cum -- suum US [= TC] suum cum dicit A
8 significauit TC[A] 9 asseruit A facturam S factura UTC[A] adsumpto adscriberet
US[Γ] adsumptioni corporis adscriberetur T[A] adsumpto corpori adscriberetur C 10, 11 diuina
generatio US [= Γ] cf. C generatio autem illa cælestis T[A] 15 dei [= TC] om. A 17 docet
US [= Γ] loquitur TC[A] quæ sunt diuina TC[A] 18 u. -- autem US [= Γ] quasi homo TC[A]
quæ sunt humana C[A] 19 panis hic TC[A] est panis quam U 20 descendit US descendit
hic est T [descendit de cælo hic est A] mundum US [= Γ] hunc mundum TC[A] 21 nec US TC
est falsa lectio pro hæc non del. w 23 homine U 31 si quis -- deitate om. S 32 post si quis
ins. dicit deum w

Si quis formatum dicit hominem et ita subingressum deum, damnatus est; non enim natiuitas dei hoc est, sed fuga natiuitatis.

Si quis introducit duos filios, unum quidem ex deo et patre, secundum autem ex Maria, et non unum et ipsum, et ab adoptione excidat quæ promissa est recte credentibus. Eph. 1, 5 naturæ enim duæ deus et homo, quoniam et anima et corpus; filii autem non duo nec 5 dei. neque enim hic duo homines, licet et ita Paulus interius hominis et exterius 2 Cor. 4, 16 appellauerit. et si oportet compendiose dicere, aliud quidem et aliud, ex quibus saluator est, si quidem non idem est inuisibile uisibili et sine tempore sub tempore; alius autem et alius, absit. utraque enim summa unitate in contemperatione, deo quidem humanato, homine autem deificato uel quomodo quis nominet. dico autem aliud et aliud 10 e contrario quam in trinitate habet. ibi enim alius et alius, ut non subsistentias confundamus, non aliud autem et aliud; unum enim tria sunt et identidem deitati.

Si quis ut in propheta dicit secundum gratiam operatum esse et non secundum substantiam coniunctum aut reformari, sit uacuu meliore operatione, magis autem plenus contraria. 15

Si quis non adorat crucifixum, anathema sit et adscribatur cum dei interfecto-ribus.

Si quis ex operibus perfectum aut post baptisma aut post resurrectionem ex mortuis adoptionem meruisse dicit, sicut pagani fictos, quos Græci perigraptos uocant, dicunt, id est adoptiuos, anathema sit. quod enim inchoatum est aut proficit aut consummatur, non deus, quamuis propter augmentum quod paulatim creuerit, ita 20 dicatur.

BASILII SANCTISSIMI QVI FVIT EPISCOPVS CAESARIAE PRIMAE CAPPADOCIAE

XV Non enim tantum cælum et terra et magnitudines aequorum et quæ in aquis de spir. s. 18 uersantur, et terrestria animalia et arbores et stellæ et aer et horæ et uariis uniuersitatis ornatus supereminens uirtutis commendant quantum quia potuit deus incapibilis 25 impassibiliter per carnem conplecti morti, ut nobis sua passione impassibilitatem donet.

GREGORII SANCTISSIMI EPISCOPI NYSÆ

XVI Hoc enim sapite, ait, in uobis quod et in Christo Iesu, qui in or. 1 de beatit. forma dei existens non rapinam arbitratus est esse æqualis deo, sed Phil. 2, 5-7 semet ipsum exinaniuit formam serui accipiens. quid pauperius in deo 30 quam serui forma? quid humiliter in rege omnium quam in communionem pauperimæ nostræ naturæ sponte uenire? rex regum et dominus dominantium seruitutis Apoc. 19, 16 formam subiit; iudex uniuersitatis sub censu potentium fit; creaturæ dominus in spelunca deuertit; qui cuncta comprehendit, non inuenit locum in diuersorio, sed in præ- Ies. 40, 12 sepi animalium iacet; mundus et immaculatus humanæ naturæ sustinet sordes et per 35 omnem paupertatem nostram transiens usque ad mortis accedit experimentum. uidetis spontaneæ paupertatis mensuram: uita mortem gustat; iudex ad iudicium ducitur; uitæ omnium dominus sub sententia iudicantis fit; qui totius est supermundanæ uirtutis rex, carnificum non repellit manus. ad hoc tibi, ait, exemplum humilitatis respiciat mensura. 40

U, S [= wr]

4 et ab U ab S [= T] 11 de S 13 in om. U 18 factor US debuit scribi parengraptos
19 dicunt del. w 23 terra w^{corr} terram US 24 uertantur S, corr. w 25 incapibilis U in-
capillis S incapibilis w³ 29 rapina w 31 communionem S 32 ueniret U 33/34 spelun-
cam w^{corr} 39 repellit w³ repellit US

26 Petrus presbyter Alexandriae et primicerius notariorum dixit: Habemus autem et codices blasphemiarum reuerentissimi Nestorii, e quibus unius elegimus capitula, quæ, si placet, legimus.

Flauianus episcopus Filippensium dixit: Legantur et inserantur gestis.

DE CODICE EIVSDEM NESTORII QVATERNIO XVII IN DOGMATE

5

I Quando igitur diuina scriptura dictura est aut natiuitatem Christi, quæ ex beata uirgine est, aut mortem, nusquam uidetur ponens »deus«, sed aut »Christus« aut »filius« aut »dominus«, quoniam hæc tria naturarum sunt significatiua duarum, aliquando quidem huius, aliquando autem illius, aliquando autem huius et illius. hoc autem est quod dico. quando ex uirgine natiuitatem nobis scriptura exponit, quid dicit? misit deus filium suum. non dixit: misit deus deum uerbum, sed accepit nomen quod nuntiat naturas duas. quoniam enim filius homo est et deus, dicit: misit deus filium suum, factum ex muliere, ut cum audieris factum ex muliere, deinde uideas nomen propositum quod indicat naturas duas, ut natiuitatem ex uirgine Maria filii quidem uoces; filium enim genuit dei et Christi genetrix uirgo, sed quoniam filius dei duplex est secundum naturas, non genuit quidem filium dei, sed genuit humanitatem, quæ est filius propter coniunctum filium.

Loofs, Nestor.
p. 273, 18-
274, 17

Gal. 4, 4

Gal. 4, 4

SIMILITER EIVSDEM DE QVATERNIONE VICESIMO PRIMO

II Vide quod contingit, hæretice. non inuideo uoci Christi genetricis uirginis, sed noui uenerabilem quæ suscepit deum, per quam processit uniuersorum dominus, per quam resplenduit iustitiæ sol. iterum suspectum habeo plausum: quomodo »processit« intellexistis? non dictum est a me hoc processit pro eo quod natus est; non enim sic cito obliuiscor meorum. procedere deum de Christi genetrice uirgine a scriptura didici diuina, nasci uero deum ex ea nusquam didici.

Loofs, Nestor.
p. 277, 19-
278, 2
Mt. 4, 2

III Et post alia: Nusquam igitur diuina scriptura deum a Christi genetrice uirgine dicit natum, sed Iesum Christum filium dominum. hæc omnes confitemur; quæ enim docuit diuina scriptura, miser est qui non statim suscipit. surgens accipe puerum et matrem eius. hæc angelorum uox; amplius autem quam tu quæ natiuitatis sunt, nouerant archangeli. surgens accipe puerum et matrem eius. non dixit: surge, accipe deum et matrem eius.

30

SIMILITER EIVSDEM DE QVATERNIONE VICESIMO QVARTO

III Quod ergo dicebamus ne timeas accipere Mariam uxorem tuam; quod enim in ea natum est, hoc est ΓΕΝΝΗΘΕΝ, siue per unum siue per duo, intellectum nihil lædit (quod enim in ipsa natum est, ex spiritu est sancto), si dixerimus quia deus uerbum natum est in carne. aliud enim est simul esse cum nascente et aliud nasci. quod enim in ipsa, ait, natum est, de spiritu est sancto, hoc est spiritus sanctus creauit quod in ipsa est. uiderunt ergo patres, utpote scientissimi scripturarum diuinarum, quia si de incarnato posuerimus natum, inuenitur aut filius spiritus deus uerbum aut duos patres habens, aut per unum inuenietur deus uerbum creatura

Loofs, Nestor.
p. 285, 24-
287, 21
Mt. 1, 20

35

U, S [= wr]

3 placet T placent US 23 a S om. U 24 didici Uw^{corr} dici wr^{corr} nasci r 33 hoc est ΓΕΝΝΗΕΕΝ [sennheen r] S [cf. T] om. U unum U [= T] unum n id est genitum S [= C] duo U [= T] duo id est quod in ea factum est S [= C] 38 carnato U 39 unum US unum n T

spiritus existens. fugientes ergo natiuitatis sermonem, posuerunt »qui descendit propter nos homines et propter nostram salutem, et incarnatum«. quid est incarnatum? non conuersum ex deitate in carnem: incarnatum ex spiritu sancto secuti sunt euangelistam. euangelista enim ueniens in humanationem, fugiit natiuitatem
 Ioh. 1, 14 dicere de uerbo. uerbum caro factum est; non dixit: uerbum per carnem
 natum est. ubi enim mentionem faciunt filii aut apostoli aut euangelistæ, ponunt quia natus est ex muliere. adtende quod dicitur, rogo: ubi dicunt nomen filii et quia natus est ex muliere, ponunt »natus est«; ubi uero mentionem faciunt uerbi, nemo eorum ausus est dicere natiuitatem per humanitatem. audi: beatus Iohannes euangelista ueniens in uerbum et inhumanationem eius, audi qualia dicit. uerbum
 Ioh. 1, 14 caro factum est, hoc est adsumpsit carnem, et habitauit in nobis, hoc est nostram indutus est naturam et habitauit in nobis, et uidimus gloriam eius, filii. non dixit: uidimus natiuitatem uerbi.

SIMILITER EIVSDEM DE QVATERNIONE XV IN DOGMA

Loofs, V Sic et secundum carnem Christum ex coniunctione quæ ad deum uerbum est, deum
 p. 289, 10-249, 1 nominamus, uisibilem scientes sicut hominem. audi utraque Paulo prædicante:
 Rom. 9, 5 ex Iudæis Christus secundum carnem, qui est super omnes deus. confitetur hominem primum et tunc dei copulatione diuine loquitur de uisibili, ut nullus hominis cultorem Christianismum suspicetur.

SIMILITER EIVSDEM DE QVATERNIONE XXVII

Loofs, VI Sed sicut dicebamus deum omnium creatorem et deum Moysen (deum enim ait,
 p. 289, 6-15 posui te Faraonis) et filium Israhel dei (filius enim ait, primogenitus meus
 Exod. 7, 1 Israhel), et sicut dicebamus Christum Saul (non enim ait, mittam manum meam
 Exod. 4, 22 in eo, quia Christus domini est) et dominum similiter (hæc dicit, ait,
 I Reg. 24, 7 Ies. 45, 1 dominus Christo meo Cyro) et Babylonium sanctum (ego enim ait, præcipiam
 Ies. 13, 3 eis; sanctificati enim sunt et ego adduco eos), ita dicimus et dominum Christum et deum et filium et sanctum et Christum; sed communitio quidem nominum similis, non autem eadem dignitas.

SIMILITER EIVSDEM DE QVATERNIONE XV

Loofs, VII Hoc sapite in uobis quod et in Christo Iesu, qui in forma dei exi-
 p. 254, 5-12 stens semet ipsum exinaniuit formam serui accipiens. non dixit: hoc
 Coll. Pal. 29, 9 sapite in uobis quod et in deo uerbo, quod in forma dei existens formam serui accepit;
 Phil. 2, 5-7 sed accipiens »Christus« utpote duarum naturarum appellationem significatiuam, sine periculo eum et serui formam, quam accepit, et deum nominat, dum hæc quæ dicuntur, in duplum naturarum diuidantur sine reprehensione.

SIMILITER EIVSDEM DE QVATERNIONE XVI

Loofs, VIII Vt in nomine Iesu, ait, omne genu flectatur cælestium et terre-
 p. 261, 20-262, 6 strium et infernorum et omnis lingua confiteatur quia dominus Iesus
 Phil. 2, 10, 11 Christus. propter indutum indumentum ueneror; propter occultum adoro uisibilem.

U, S [= wr]
 4 fugit S   6 faciant S   10 humanationem S [= T']   19 culturam: *w^{corr}*   24 dominum]
 κύριον *pro* Κύριον   34 eum S cum U

induisibilis a uisibili deus: propter hoc induisi honorem non diuido. diuido naturas, sed unio adorationem.

SIMILITER EIVSDEM DE QVATERNIONE XVII IN DOGMATE

- VIII Erat quidem deus uerbum et ante humanationem filius et deus et coexistens patri, adsumpsit autem in ultimis temporibus serui formam. sed existens ante hoc filius et uocabatur, post adsumptionem non potest uocari separatus filius, ne duos filios dogmatizemus; sed quoniam illi coniunctus est, qui a principio est filius, sibi iuncto, non potest secundum dignitatem filiationis diuisionem suscipere, secundum dignitatem dixi filiationis, non secundum naturas. propter hoc et Christus deus uerbum nominatur, quoniam quidem habet coniunctionem ad Christum continuam. 10
- Loofs, Nestor. P. 275, 1-11

SIMILITER EIVSDEM DE QVATERNIONE XV IN DOGMA

- X Inconfusam igitur naturarum custodimus coniunctionem, confitemur in homine deum, ueneramur diuina coniunctione omnipotenti deo coadorandum hominem. 10
- Loofs, Nestor. P. 249, 1-4

SIMILITER EIVSDEM DE QVATERNIONE VI

- XI Considera et quod his statim copulatur: ut misericors, ait, fiat et fidelis pontifex ad deum. in quo enim passus est ipse temptatus, potest temptatis subuenire. ergo qui passus est, pontifex misericors est; passibile uero templum, non uiuificator passi deus. 10
- Loofs, Nestor. P. 234, 10-16
Hebr. 2, 17. 18
Coll. Pal. 29, 6

SIMILITER EIVSDEM DE QVATERNIONE XXVII

- XII Vt discatis, ait, quod ualde quædam deitatis existebat coniunctio et in pueritia dominicæ conspectæ carnis. erat enim ipse puer et pueri dominus. laudastis uocem; sed nec ipsi indiscusse plaudastis. dixi enim quod ipse erat puer et pueri habitator. 21
- Loofs, Nestoriana p. 292, 1-6
Coll. Pal. 29, 21

SIMILITER EIVSDEM DE QVATERNIONE PRIMO

- XIII Communes enim sunt trinitatis operationes et solis subsistentiis diuisionem habent. unigeniti ergo gloria aliquando patri adhibetur (est enim ait, pater meus qui glorificat me), aliquando spiritui (spiritus enim ait, ueritatis me glorificabit), aliquando Christi potentia. 14
- Loofs, Nestor. p. 225, 13-18
Coll. Pal. 29, 4
Ioh. 8, 54
Ioh. 16, 13, 14

SIMILITER EIVSDEM DE QVATERNIONE XVI

- XIII De filio dicens: Iste qui dicit: deus meus, deus meus, quare me dereliquisti? iste qui triduanam mortem sustinuit; adoro autem cum deitate hunc ut diuinæ cooperatorem auctoritatis. 46
- XV Et post alia: Propter indutum indumentum colo; propter occultum adoro uisibilem. inseparabilis a uisibili deus; propter hoc induisi honorem non diuido. di-
- Mt. 27, 46
Loofs, Nestor. p. 260, 4-7
Coll. Palat. 29, 10
Loofs, Nestor. p. 262, 3-12
supra VIII
Coll. Pal. 29, 11

13 caue quod dicit coadorandum *w^{ms}*

U, S [wr]

4 *prætermissum est existens in dum existebat corrigere* 13 diuina coniunctione *w^{corr}* diuinæ coniunctioni *US* 14 sexto decimo *w* 18 uiuificator — *dēi T* uiuificatur nisi posse dei *US* 20 quidam *U* 25 communis *U* 27 glorificauit *US* 28 potentia *U* 31 triduanum *w* ut *T* et *US*

uido naturas, sed unio adorationem. non per se deus est quod plasmatum est in uulua; non per se deus quod creatum est ex spiritu; non per se deus quod sepultum est in sepulcro; sic etenim essemus hominis cultores et mortui cultores manifesti. sed quoniam in adsumpto deus, ex adsumente adsumptus, ut adsumenti copulatus, coappellatur deus. ·

5

SIMILITER EIVSDEM DE QVATERNIONE III CONTRA HAERETICOS

Loofs, XVI De spiritu dicens: Quomodo enim erit seruus, ait, qui cum filio et patre operatur?
Nestor. p. et si quæret aliquis spiritus actiones, inueniet a filii et patris in nullo deficientes, non
226, 14-227, 3 quasi quod una diuidatur deitas, sed quia diuina scriptura quod est unius uirtutis, in
singulas diuidat subsistentias ad demonstrationem trinitatis similis. et considera 10
Ioh. 1, 14 mihi similem ex necessariis quæ sunt in operibus, inchoantem. deus uerbum factum
est caro et habitauit in nobis. consedere facit sibi adsumptam pater humani-
Ps. 109, 1 tatem; dixit enim ait, dominus domino meo: sede a dextris meis. ad-
Ioh. 16, 13. sumpti spiritus descendens continuit gloriam; quando enim ait, uenerit spiritus
14 ueritatis, ille me glorificabit. 15

SIMILITER EIVSDEM DE QVATERNIONE VI

Lc. 4, XVII De Christo dicens quia missus est prædicare captiuis remissionem, sicut apostolus
18. 19 dicit, infert et ait: Iste fidelis deo factus pontifex (factus est enim iste, non consem-
Loofs, Nestor. piternus ante), iste qui paulatim in pontificis, hæretice, profecit dignitatem. audi
p. 235, 6-236, 6 apertius tibi hoc clamante uoce. in diebus, ait, carnis suæ preces et suppli- 20
Hebr. 5, 7-9 cationes ad eum qui potest eum saluare de morte, cum clamore ualido
et lacrimis offerens et exauditus a reuerentia, cum esset filius, didicit
ex quibus passus est, obœdientiam et consummatus factus est obœ-
dientibus sibi omnibus causa salutis æternæ. consummatur autem quod
paulatim profecit, hæretice. de quo alibi Iohannes et Lucas in euangeliis clamant: 25
Lc. 2, 52 et Iesus proficiebat sapientia et ætate et gratia; quibus consona et Paulus
Hebr. 5, 9. 10 loquens: consummatus, ait, factus est obœdientibus sibi omnibus causa
salutis æternæ, appellatus a deo pontifex secundum ordinem Melchise-
dech.

XVIII Et post alia: Pontifex uocatus. quid ergo interpretaris contra Paulum in- 30
passibile deum uerbum terreno admiscens simili corpori et passibilem pontificem faciens?

SIMILITER EIVSDEM DE QVATERNIONE VII SIC

XVIII Vnde, fratres uocationis cælestis participes, considerate apostolum
Loofs, Nestor. et pontificem confessionis nostræ Iesum, fidelem existentem ei qui
p. 240, 1-4 fecit eum. 35
Hebr. 3, 1. 2
Loofs, XX Et post alia: Existente igitur uobis hoc solo pontifice conpatiente et consanguineo
Nestor. p. et firmo, nolite a fide quæ in eum est, præuerti; ipse enim nobis promissæ benedictionis
240, 4-9 ex semine Abraham destinatus est, utpote pro se et genere corporis sacrificium adferens.

4/5 caue quod dicit coappelletur w^{ms}

$U, S [= wr]$

2 creatum est ex [w^{corr} et S] spiritu non per se deus quod S om. U 4/5 coappelletur S 12 con-
sidere w^{corr} 15 glorificabit w^{corr} r glorificauit Uw 25 profecit $U [= p]$ 31 simile US

Notandum est quia confessus [es] omnem pontificem egere sacrificio et subducens Christum uelut non indigentem, in his ait pro se offerre et genere sacrificium.

SIMILITER EIVSDEM DE QVATERNIONE IIII

- XXI Audite igitur intendentes dicta. qui manducat, inquit, meam carnem. Loofs, Nestor. p. 227, 20-228, 3
mementote quia de carne est quod dicitur, et quia a me non additur nomen carnis, ut non uidear illis contraria interpretari. qui comedit carnem meam et bibit meum sanguinem. numquid dixit: qui manducat meam deitatem et bibit meam deitatem? qui manducat meam carnem et bibit meum sanguinem, Ioh. 6, 56
in me manet et ego in eum. 9
- XXII Et post alia: Sed ad propositum. qui manducat meam carnem et bibit meum sanguinem, in me manet et ego in eum. mementote quia de carne est quod dicitur. sicut misit me uiuens pater, me uisibilem. sed forte aliter interpretor; audiamus ex sequentibus. sicut misit me uiuens pater. ille dicit deitatem, ego humanitatem: uideamus qui male interpretatur. sicut misit me uiuens pater. dicit hæreticus: hic deitatem dicit; misit me, ait, deum uerbum. 15
sicut misit me uiuens pater, secundum illos et ego uiuo, deus uerbum, propter patrem. deinde post hoc: et qui manducat me, et ille uiuit. quem manducamus, deitatem an carnem? Ioh. 6, 57

SIMILITER EIVSDEM DE QVATERNIONE TERTIO

19

- XXIII Et omnino, ait, si omne simul nouum testamentum uersabis, non inuenies alicubi in eo mortem deo applicari, sed aut Christo aut filio aut domino. Christus enim et filius et dominus in unigenito (a scriptura accipimus) naturarum est duarum significatiuum et aliquando quidem significat deitatem, aliquando autem humanitatem, aliquando utraque, quale est cum Paulus scribens prædicat cum inimici essemus, reconciliati sumus deo per mortem filii eius, humanitatem clamat filii; cum dicit iterum idem ad Hebræos deus locutus est nobis in filio, per quem et sæcula fecit, deitatem significat filii. nec enim caro creatrix est sæculorum, quæ post sæcula multa creata est. Rom. 5, 10
Hebr. 1, 2
- XXIII Et iterum post alia: Nec deitas fratrem Iacobum habuit nec dei uerbum annuntiamus mortem, cum dominico corpore et sanguine cibamur. Loofs, Nestor. p. 269, 14-27
Loofs, Nestor. p. 271, 1-3

SIMILITER EIVSDEM DE QVATERNIONE TERTIO

- XXV Intendo, ait, nostros populos religiositatem quidem multam possidentes et calidissimam pietatem, de ignorantia autem circa scientiæ dei dogma labentes. hoc uero non est crimen populorum, sed (quomodo decenter possim dicere?) dum tempus non habuerint doctores aliquid de suptilibus uobis insinuare dogmatibus. Loofs, Nestor. p. 283, 2-8
35
- 27 Petrus presbyter Alexandriæ et primicerius notariorum dixit: Ecce manifeste in his ait quia nullus ante eum de doctoribus ista locutus est populis quæ ipse locutus est.

U, S [= wr]

1 es Uw est r om. T omnem S omnia U 2 uelud U ut S genere U gerere S
8 bibit om. U 9 eo w^{corr} 11 eo w^{corr} 15 me] a me U 20 omnes US, corr. w 22 scrip-
tura U scripturas w scripturis w^{corr} r accipimus = λαμβάνομεν pro λαμβανόμενον 29 uerbum US [= uaria
lectio in 1] uerbi w^{corr} 31 TERTIO US XXIII Γ et ceteræ uersiones 33 scientiæ w^{corr} scientiam US

Flauianus episcopus Filippensium dixit: Quoniam acerba et blasphema sunt quæ a Nestorio dicta sunt, et non sufferunt aures nostræ amplius pollui, unaquæque pars blasphemiam eius inseratur gestis ad accusationem docentis hæc.

28 Petrus presbyter Alexandriæ et primicerius notariorum dixit: Reuerentissimus et sanctissimus metropolita et episcopus Carthagini Capriolus per Bessulam diaconem scripsit ad sanctam hanc synodum epistolam, quam si iusserit uestra reuerentia, legam.

XVIII 1

Reuerentissimis et beatissimis et sanctissimis conministris undique ad sanctam synodum conuenientibus Capriolus. Orabam, reuerentissimi fratres, in tali statu uenerabilem uestram synodum celebrari, ut et nos electis communi iudicio fratribus et coepiscopis nostris non recusationem lamentatione dignam, sed instructam legationem magis mitteremus, nisi nostram instantiam causæ diuersæ impedirent. etenim primum domini et filii nostri piissimi imperatoris Theodosii tales litteræ ad manus uenerunt, quæ beatæ memoriæ fratris nostri et coepiscopi Augustini præsentiam specialiter exigebant, quæ prædictæ litteræ in hac uita inuenire eum nullatenus potuerunt. unde ego, qui ipsam imperialem notitiam, licet prædicto destinata uideretur, accepi missam, et in omnibus prouinciis Africæ competentibus litteris et solitis colloquiis synodum uolui congregare, ut electi e numero fratrum et episcoporum nostrorum ad adorabilem synodum uestræ beatitudinis destinarentur. sed quoniam non est apertus accessus uiæ (etenim infusa inimicorum multitudo et uastatio lata prouinciarum, quæ aut extinctis habitatoribus aut fugatis miserandam exterminationis faciem in longitudinem et in latitudinem extendentem facultatem consummauit ueniendi), his igitur impedimentis conuenire ad unum qui circum Africam sunt episcopi nullatenus potuerunt. quibus additur quoniam imperiales in diebus paschæ ad nos uenerunt litteræ, quando uix usque ad uenerabilem totius synodi duorum mensuum spatium restabat, qui uix sufficiebant et ipsi Africanæ synodo in unum conuenire, et si nulla difficultas ab hostibus præsens accideret. hinc factum est, licet legatos nullo modo destinare potuimus, propter reuerentiam tamen debitam ecclesiasticæ disciplinæ filium meum Bessulam diaconum cum his excusationis litteris destinauimus, adorabiles fratres. unde postulo uestram sanctitatem, licet credam auxilio nostri dei per tantam synodum uenerabilium sacerdotum firmam per omnia fidem catholicam futuram, ut operante sancto spiritu, quem uestris cordibus in omnibus gerendis credimus adfuturum, nouas doctrinas et ante hoc ecclesiasticis auribus expertes prouincialis auctoritatis uirtute repellere et ita nouis quibuscumque erroribus resistite, ne eos quos pridem expugnauit ecclesia et in his temporibus quibus exorti sunt, et apostolicæ sedis auctoritas et in unum consonans sententia sacerdotalis frequenter, sub habitu secundæ colloctionis uox uideatur pridem ablata renouari. si quid forte nouiter exortum est quæstionis, necesse est aut acceptum probetur aut condemnatum possit discerni; hæc autem de quibus iam pridem iudicatum est, si aliquis dimiserit ad secundam conlocutionem uocari, nihil aliud uidebitur siquidem de fide quam hactenus tenuit, ipse ambigere. deinde et propter posteriorum exemplum, ut hæc quæ nunc pro catholica fide definita sunt, habere possint perpetuam firmitatem, hæc quæ iam a patribus sunt definita, custodienda sunt, quoniam si quis uo-

U, S [= w] r

1 blasphemia w   7 et XVIII et XXIII adscribit w   12 talis U   21 extendentem US = T,
 ἐκτείνουσαν pro ἐκτείνουσα   24 uenerabilem — synodi US = T   26 accederet US   est US = T,
 deest ut = ἴνα   27 debitum U   28 ad honorabiles S   29 auxilium S   31 regendis S [= T
 32 prouincialis US = T, ἀρχαίας Græca   repellere in repellite corr. w   33 eos US = T, τούτους Græc.
 corrupte   35 frequenter sub = συνεχῶς ἐν pro συνέχουσαν   38 siquidem US = T, εἴπερ pro ἤπερ

luerit quæ pro catholico statu decreta sunt, in perpetuum manere, non sua auctoritate, sed antiquorum sententia debet confirmare quod sensit, unde sic hoc quidem ab antiquioribus, hoc autem a recentioribus uidens hoc quod confirmat, probans, unigenitam catholicæ ecclesiæ ueritatem a præteritis temporibus usque ad nostram simplici puritate et inuicta auctoritate currentem semet et dicere doceat et tenere. hæc interim pro præsentī legatione Africæ quam destinare necessitas prædicta non concessit, uenerabilibus uestris auribus summissi, plurimum petens quatenus conspectis quæ in rebus sunt et temporibus calamitates, nostram absentiam nullam superbiam aut negligentiam, sed manifestam necessitatem magis arbitrari dignamini.

2 Cyrillus episcopus Alexandriae dixit: Et epistola quæ lecta est reuerentissimi et sanctissimi episcopi Carthaginis Caprioli, inseratur fidei gestorum. uult enim antiqua quidem ualere fidei dogmata, recentiora autem utpote adinuenta et impie dicta reprobari et eici.

3 Omnes episcopi clamauerunt: Hæc omnium uoces sunt. hæc omnes dicimus. hæc omnium oratio est.

Sententia prolata a sancta synodo contra impium et inimicum rectæ fidei Nestorium, damnans eum

4 Sancta synodus dixit: Super alia neque obaudire uolentem honorabilem Nestorium nostram uocationem neque quidem a nobis destinatos sanctissimos et reuerentissimos episcopos suscipientem necessario accessimus ad discussionem impie ab eo dictorum et comprehendentes eum et ex epistolis eius et ex scriptis, quæ lecta sunt, et de nuper ab eo dictis in hanc metropolim et per testium depositionem impie sapientem et prædicantem, necessario coacti sumus tam ex canonibus quam ex epistola sanctissimi patris nostri et comministri Cælestini episcopi Romanorum ecclesiæ, lacrimantes sæpius, ad hanc mæstam contra eum uenire sententiam.

Qui blasphematus igitur ab eo est dominus noster Iesus Christus, definiit per præsentem sanctissimam synodum alienum esse eundem Nestorium ab episcopali dignitate et omni conuentu sacerdotali.

5 Petrus presbyter Alexandriae et primicerius notariorum dixit: Charisius quidam nomine presbyter et dispensator sanctæ ecclesiæ Philadelphie ciuitatis adseruit quosdam ex Lydia oriundos hæreticos uoluisse quidem suum errorem deponere, conuerti uero ad ueritatis lumen et inbui catholicæ ecclesiæ piis rectisque dogmatibus. dixerunt eos qui ad ueritatem fuerant deducendi, in peiorem tractos errorem et tamquam ex fouea in profundiolem foueam cecidisse. [adseruit] Antonium namque et Iacobum nomina tantum presbyterorum habentes dicitur de Constantinopolim descendisse

10—15 ex alia uersione adfert Vincentius Lerinensis in Commonitorio 31

5—7 xviii 1—11 uersio est et ex Coll. T 46 et ex Coll. Palatina 38 [P] desumpta. Græce extat in 14 76. 77; primæ sessionis gestis actio de Charisio inserta est in VPSD. de ceteris uersionibus Latinis cf. quæ adnotauit ad Coll. Pal. 38 [uol. V p. 84]. in initio haud parca omissa sunt, cetera proxime accedunt ad uersionem Collectionis Palatinæ 38 [P]

U, S [= wr]

3 uidens US = T, ὁρῶν pro ὁρῶν   5 currente U   8 calamitatibus w² r   absentem U
16 xxiiii w   19 nostram om. S   26 blasphematur s   29 xlvii w   32 ecclesiæ om. U² S
34 adseruit Uw [= TP] asserunt r; delere prætermisit qui nouauit uersionem

cum epistolis commendaticis Anastasii cuiusdam et Fotii, qui tunc temporis hæretico Nestorio adhærebant, qui et ipsi nomina tantum presbyterorum habebant, et cum deceret magis apostolicam euangelicamque fidei traditionem quam etiam patres exposuerunt qui Nicæam conuenerunt, eis tradi qui ab errore conuertuntur ad ueritatem et qui de tenebris ad lucem cupiunt peruenire, optulisse nescio quam impiissimorum 5 dogmatum expositionem tamquam more symboli conpositam eidemque subscribere illos miseros compulisse et in hoc omnem impietatis excessisse mensuram. atque ut hæc quæ dicta sunt, possint euidentius adprobari, infra scriptus est etiam libellus oblatus a memorato presbytero Charisio et impiæ illius nefandæque fidei expositio de incarnatione filii dei cum subscriptione etiam illorum qui decepti sunt. 10

6 Sanctissimæ et deo dilectæ synodo universali quæ in Ephesiorum metropoli congregata est, a Charisio presbytero et dispensatore ecclesiæ Philadelphiæ. Est quidem omnibus sapientibus exoptandum honorem debitum et conuenientem patribus et maxime spiritalibus præceptoribus semper deferre; si uero contigerit ut hi qui docere debent, ea discipulis de fide garriant quæ aures omnium mentesque possint lædere, 15 necesse est ordinem commutari et eos qui peruerse docere contendunt, a discipulis magis redargui. et quoniam inter eos est Nestorius numerandus, qui fructus opinionis suæ malæ decerpsit, qui de fide Christi nefandissime sentiens et docens semper quæ eum docere non decuit, omnem pæne orbem terræ turbauit, adeo ut etiam piissimi principes censere cogentur huc uestram sanctam synodum conuenire et rectæ fidei 20 dogmata confirmare, quod etiam sua clementia dominus deus indulsit ut propter causam supra dictam uos omnes huc patres sanctissimi conueniatis, huius rei gratia ego ad uestræ sanctitatis genua prouolutus adfirmo quod non solus ipse Nestorius, uerum etiam impietatis eius participes Anastasius et Fotius presbyteri, eandem etiam in aliis ciuitatibus fidem nefandam disseminare cupientes, Iacobo cuidam sui simili fauorem 25 præstiterunt et præstant, ad conloquii societatem adhibentes eum et mensæ, quem etiam per litteras tamquam orthodoxum religiosissimis Lydiæ episcopis commendarunt. qui talia ammittit quæ sanctitatem uestram, si ea cognouerit, commouebunt iustas in eum et competentes pœnas efferre nec non etiam in eos qui ei patrocinantur et fauent. nam cum Philadelphiam ciuitatem Lydiæ aduenisset, simpliciores quosdam decepit 30 clericos et illa fide sprete quam patres Nicææ ediderunt, symbolo alterius fidei, immo perfidiæ suscribere compulit. et hoc illi simplicitate sua fecerunt et subscripserunt hoc modo: »huic rectæ fidei adsentimus.« quæ expositio hæreticæ blasphemix plenissima est cum subscriptione eorum quibus subreptum est, et quæso ut ea coram uestra sanctimonia recitetur, ut intellegatur quomodo illi rectam fidem euertere sint 35 conati; nec non etiam et litteras supra dictorum relegite, per quas Iacobum quidem hæreticum, qui talia ausus est perpetrare, orthodoxum esse testantur, me uero tamquam hæreticum a communionem ac ministerio summouerunt pietatis dogmata retinentem, sicut in subditis apparebit. nam his recitatis sanctitas uestra comperiet qualia sint ea quæ illi aduersum rectam fidem scelera commiserunt, quæ per uestram sancti- 40 tatem deus penitus destruet.

U, S [= wr]
 S euidenter S 11 xviii w 14 spiritalibus et P 18 semper US sæpe TCP 27 com-
 mendauerunt L 29 offerre S 32 illis U 35 ut et w 36 etiam om. r

CHARISII PRESBYTERI CONFESSIO FIDEI

7 Credo in unum deum patrem omnipotentem, omnium uisibilium et inuisibilium factorem; et in unum dominum Iesum Christum, filium eius unigenitum, deum de deo, lumen de lumine, deum uerum de deo uero, eiusdem cum patre substantiæ, qui propter nos et nostram salutem descendit de cælis et incarnatus est, natus est ex sancta uirgine, 5 homo factus est, crucifixus est pro nobis, mortuus est, surrexit tertio die, ascendit in cælis, inde uenturus iudicare uiuos et mortuos; et in spiritum ueritatis, paraclitum similis substantiæ cum patre et filio, et sanctam catholicam ecclesiam et in resurrectionem mortuorum et in uitam æternam.

ET ALIA MANU

10

Ego Charisius optuli libellum sicut supra scriptum est, et subscripsi manu mea.

EXEMPLAR EXPOSITIONIS SYMBOLI TRANSFORMATI

XVIII 1 Quisquis uel nunc primum instituitur ecclesiasticorum dogmatum scientia uel ex quolibet hæretico errore ad ueritatem desiderat commigrare, eum discere conuenit et confiteri quod credimus in unum deum patrem æternum, qui neque postea cœpit 15 esse, sed antea et semper erat deus, neque postea factus est pater, quia semper erat 2 deus et pater. credimus autem et in unum filium dei unigenitum ex substantia 3 patris, ut uere filium et ex substantia eius cuius est et esse creditur filius. et spiritum sanctum, qui est ex dei substantia, qui non est filius, sed deus per substantiam, utpote eiusdem substantiæ cuius est deus et pater, ex quo est per substantiam. nos enim 20 inquit apostolus, non spiritum mundi accepimus, sed spiritum qui ex deo 1 Cor. 2, 12 est, ab omni quidem creatura eum separans, deo uero coniungens, ex quo est per substantiam præcipua quadam propriaque ratione præter omnem aliam creaturam, quam non ex substantia, sed ex causa operationis a deo credimus factam. et neque filium 4 putamus neque per filium essentiam cepisse. confitemur autem ipsum per se patrem 25 perfectum in sua persona et filium simili modo et item spiritum sanctum, salua manente nobis ratione pietatis, ut patrem et filium et spiritum sanctum non tres diuersas substantias esse credamus, sed unam eandemque similitudinem deitatis.

5 Scire autem conuenit etiam de dispensatione quam pro nostra salute in domino Christo dominus deus impleuit, quod deus uerbum hominem perfectum adsumpsit ex 30 semine Abraham et Daud iuxta prædicationem sanctarum scripturarum, eiusque naturæ cuius et illi fuerant ex quorum semine ortus est, hominem extitisse perfectum, ex anima rationali et carne compositum, quem hominem nostræ naturæ consimilem spiritus sancti uirtute in uulua uirginis fictum dicimus factumque ex muliere, Gal. 4, 4. 5 factum sub lege, ut omnes nos a seruitute legis redimeret [et] consecutos ad- 35 optionem quæ est olim repromissa, inæstimabiliter sibi coniunxit et mortem quidem experiri more hominum fecit, suscitauit uero a mortuis et euexit in cælos et sedere Eph. 1, 20. 21

U, S [= wr]

7 in om. S   paraclitum ^{w^{corr}} r   8 in om. S   9 in superscr. U del. w   11 XLVIII w
13 xviii Uw   18 et in TP   25 cepisse r coepisse Uw [uaria lectio in P]   26 item TP iterum US
30 xps U   35 consecutos P et consecutus US [cf. T]

fecit ad dexteram dei, unde cum sit supra omnem principatum et potestatem et dominationem et supra omne nomen quod nominatur, non tantum in hoc sæculo, sed etiam in futuro, ab omni creatura accepit uenerationem utpote cum diuina natura habens inseparabilem coniunctionem, ut relatio dei et sensus, 6 omni creatura uenerationem ei tribuente. et neque duos dicimus filios neque duos 3 dominos, quoniam unus est filius per substantiam, deus uerbum, unigenitus filius patris, cui iste coniunctus et habens adoptionis participationem etiam filii appellationi et honori communicat; nam dominus per substantiam est deus uerbum, cui iste coniunctus honori communicat. et propterea neque duos dicimus filios neque duos dominos, quia cum sit manifestus is qui est per substantiam dominus et filius, inseparabilem 10 habens cum eo coniunctionem hic quoque qui pro salute nostra adsumptus est, conrefertur, id est CYNANAΦΕΡΕΤΑΙ in nuncupatione et filii et domini, non quemammodum Gal. 3, 26 unusquisque nostrum, qui per se ipsum filius est (unde et multos filios iuxta beatum dicimus Paulum), sed solus id habens, præcipuam coniunctionem ad deum uerbum, adoptionis etiam dominationisque effectus particeps, adimit quidem opinionem duorum 15 filiorum et dominorum, facit autem nos coniunctione ea quæ ad deum uerbum est, omnem habere de eo fidem et opinionem, pro qua et uenerationem, utpote dei relatio, 7 ab omni consequitur creatura. unum igitur filium dicimus et dominum Iesum Christum, per quem omnia facta sunt, primitus quidem deum uerbum intelligentes, qui est per substantiam filius dei et dominus, deinde inducentes etiam 20 Act. 10, 38 adsumptum filium de Nazareth, quem unxit deus spiritu et uirtute, quasi 8 coniunctione ad deum uerbum filietatis dominationisque participem, qui etiam secundus 1 Cor. 15, 45 Adam iuxta beatum Paulum uocatur quasi eiusdem quidem naturæ qua Adam, demonstrans autem nobis statum futurum, et qui tantam ab illo habet differentiam quanta esse debet inter eum qui futuri status arcana bona subministravit, et inter illum qui 25 1 Cor. 15, 47 præsentium malorum dedit initium. simili modo etiam secundus homo uocatur quasi qui secundum statum nobis monstrarit, quoniam prioris status princeps fuit Adam illius mortalis et passibilis et omnium dolorum plenissimi, in quo etiam similitudinem ipsius accepimus; secundum uero monstravit nobis dominus Christus, qui 1 Cor. 15, 47- de cælis in futurum apparens omnes nos in communionem suam perducet. primus 30 49 enim homo, inquit, de terra terrenus, secundus homo de cælo cælestis, id est inde uenturus, ut nos omnes ad similitudinem sui perduceret. unde infert: qualis terrenus, tales etiam terreni, et qualis cælestis, tales etiam cælestes. et sicut portauimus imaginem terreni, portemus etiam imaginem cælestis. in eo apparens et in eo omnibus conspicienda qui iudicandi 35 Act. 17, 30.31 sunt, occulta et inuisibilis faciet iudicium diuina natura. tempora enim ignorantia despiciens deus nunc adnuntiat hominibus ut omnes pænitentiam agant, eo quod statuit diem in qua iudicaturus est orbem, in uirum quem statuit, fidem præbens omnibus suscitans eum a mortuis.

Hæc est ecclesiasticorum dogmatum adsertio et quisquis contra hæc credit, anathema sit. quisquis non accipit salutarem pænitentiam, anathema sit. quisquis sanctum diem paschæ non facit iuxta morem catholicæ ecclesiæ, anathema sit.

U, S [= wr]

4 relatio ... sensus = ἀναφορὰ ... ἐννοία pro ἀναφορᾶν ... ἐννοίαι 6 quoniam S neque U
 10 is om. S 14 id Uw is r [= P] præcipuam coniunctionem US [= T] 16 coniunctionem S
 quæ scripsi qua US cf. 14 21 filium US [= P, ūv pro ūv] 21 quasi P quæ sunt US 23 quasi
 P quæ sunt US eius S 24 autem Uw^{corr} is r 27 quasi P quæ sunt US 28 passibili-
 omnium U 32 id est S idem U'

ET SVBSCRIPTIO EORVM QVI DECEPTI SVNT

- 9 Budius Iunici Philadelphius, Tessariscedecatites agnoui ueram fidem orthodoxiæ et rogauit sanctissimum episcopum Theofanium et accessi ad sanctam et catholicam ecclesiam et anathematizo omnem hæresem et maxime Tessariscedecatitarum, in qua antea errabam, et assentio supra scriptæ expositioni rectæ fidei, anathematizans et eos qui non faciunt sanctum diem paschæ iuxta morem sanctæ et catholicæ atque apostolicæ ecclesiæ, et iuro per sanctam et omousion trinitatem et per pietatem et uictoriam dominorum nostrorum Fl. Theodosii et Fl. Valentiniani pp̄ augg; et si quid ex his labefactauero, subiacebo legum seueritati. et recitatæ mihi expositioni subscripsi per Esychium Flauium curialem propterea quod litteras nescirem. 10
- 10 Similiter subscripserunt et hi:
- Esychius Cerdanepi Philadelphus curialis Tessariscedecatites
 Rufinus Philadelphus Tessariscædecates
 Eugenius dis Philadelphus Tessariscædecates
 Faustinus laicus dis Philadelphus Tessariscædecates 15
 Damalius et Alexander per manum Euprep̄ii diaconis
 Flauius Nymphidianus Philadelphus scolasticus
 Polychronius Tatiani Philadelphus per manum Flauii Esychii Cerdalieli
 Philadelphix
 Eustathius Marcelli Philadelphus aurifex 20
 Eutychnus Philadelphus
 Stratonicus Ammonii Philadelphus
 Theodoretus et Alexander et Philadelphius per ipsum Alexandrum
 Marinus Euethi per manum Neorii lectoris
 Padicius Philadelphus 25
 Cyriacus Philadelphus de hæresi Nouatianorum
 Euxenius Philadelphus nauta
 Diomedis habitans in uico Caccaba
 Iulianus Philadelphus
 Eutychnus de uico Aulacis primus Tessariscædecatitarum 30
 Patricius presbyter de uico Paradioxyli per manum Maximi
 Zenon de territorio Sagari Poetha Tessariscædecatitarum

- 11 His igitur recitatis decreuit sancta synodus aliam fidem nulli licere proferre uel conscribere uel componere præter illam quæ constituta est a sanctis patribus qui Nicæam per sanctum spiritum conuenerunt, illos uero qui audent fidem aliam uel componere uel proferre uolentibus conuerti ad agnitionem ueritatis siue ex gentilitate siue ex Iudaismo siue ex alia qualibet hæresi, si episcopi fuerint aut clerici, alienos esse episcopos ab episcopatu et clericos a clericatu; sin uero laici sint, anathema esse. simili modo si qui deprehensi fuerint, siue episcopi siue clerici uel laici, uel credentes uel docentes ea quæ scripta sunt in expositione quæ a Charisio presbytero prolata est de incarnatione 40

U, S [= wr]
 4 hæresim w^{corr} r 6 sc̄am S 10 Flauium] cf. uol. V p. 100, 1 13 philadelphius S
 14 eugenidis p̄biladelphus S 16 manu U 18 esychii U cerdalieli U [= P] cerdali S [= T]
 20 euthatius S 25 pedicius US 27 eusenius US 32 poeta US [poetha et poeta P = Πυθαύ I']

unigeniti filii dei, aut certe scelerata et peruersa Nestorii dogmata, quæ etiam supra scripta sunt, eos subiacere sententiæ sanctæ et uniuersalis synodi, ita ut sit perspicuum episcopum quidem alienum fore episcopatu et deponendum, clericum uero a clericatu similiter summouendum; si uero laicus sit, in eum fore anathema, sicut supra dictum est.

- 1 Cyrillus episcopus Alexandriae subscripsi pronuntians cum sancta synodo
- 2 Arcadius episcopus et legatus sedis apostolicæ subscripsi pronuntians cum sancta synodo
- 3 Iuuenalis episcopus Hierosolymitanus subscripsi pronuntians cum sancta synodo
- 4 Proiectus episcopus legatus sedis apostolicæ subscripsi pronuntians cum sancta synodo
- 5 Filippus presbyter sedis apostolicæ et legatus subscripsi pronuntians cum sancta synodo
- 6 Flauianus episcopus Filippensium subscripsi pronuntians simul cum sancta synodo
- 7 Firmus episcopus Cæsareæ subscripsi pronuntians simul cum sancta synodo
- 8 Memnon episcopus Ephesi subscripsi pronuntians simul cum sancta synodo
- 9 Acacius misericordia dei episcopus Melitenorum consentiens sanctæ synodo in supra scripta sententia subscripsi
- 10 Theodotus episcopus Ancyrae consentiens sanctæ synodo subscripsi
- 11 Palladius gratia Christi episcopus Amasenorum consentiens sanctæ synodo in supra scripta sententia subscripsi
- 12 Amphilocheus episcopus Sidæ subscripsi pronuntians una cum sancta synodo
- 13 Iconius episcopus Cretæ subscripsi pronuntians simul cum sancta synodo
- 14 Danihel episcopus Coloniae subscripsi simul cum sancta synodo
- 15 Perigenes episcopus Corinthi subscripsi pronuntians simul cum sancta synodo
- 16 Berenianus episcopus Pergæorum metropoleos subscripsi per Timotheum presbyterum
- 17 Seuerus episcopus Synnaddon subscripsi
- 18 Reginus episcopus Constantiæ Cypri subscripsi
- 19 Erennianus episcopus Myron subscripsi
- 20 Valerianus episcopus Iconii subscripsi
- 21 Pius episcopus pisiniorum metropoleos subscripsi
- 22 Cyrus minimus episcopus Afrosiados subscripsi
- 23 Meonius episcopus ecclesiæ quæ est Sardibus Lydiæ, subscripsi
- 24 Ellanicus episcopus Rodi subscripsi
- 25 Dalmatius episcopus Cyzici subscripsi
- 26 Aristonicus episcopus Laodiciæ subscripsi
- 27 Paralios episcopus Andrapon subscripsi
- 28 Olympius episcopus Claudiopoleos subscripsi per episcopum Epifanium et Theosebium
- 29 Dynatos episcopus Nicopoleos Epiri subscripsi

U, S [= w]

^{1/2} infra scripta *P* subiecta *T*   ² uniuersali *U* [= *T*]   ¹ *L w^{ne}*   ¹⁻¹⁵ in his subscriptionibus *US*, sicut *T*, et ordinem et uerba exhibent gestorum primæ sessionis   ¹ cum — synodo om. *w*
⁹ acacius *w* achatius *r*   ¹² sidia *U* sydia *S*   ¹³ hiconius *US*   oratæ *US*   ¹⁸ cypri *S*
²¹ pisiniorum *US* [= *T*], legendum Pisinuntiorum   ²⁶ laudicia *S*   ²⁸ claudiopoleos *US* cf. *P*
theoseuium *U* theosenium *S*

- 30 Dominus episcopus ciuitatis Cotyæiu subscripsi
 31 Eustathius episcopus ciuitatis Docimi subscripsi
 32 Epifanius episcopus ciuitatis Cratiæ subscripsi
 33 Gregorius episcopus ciuitatis cæsaruntis subscripsi
 34 Helladius episcopus Adramytti subscripsi
 35 Anysius episcopus ciuitatis Thebarum Græciæ subscripsi
 36 Dominus episcopus ciuitatis Opuntis subscripsi
 37 Callicratis episcopus ciuitatis [megarensium] subscripsi
 38 Niceas episcopus ciuitatis Megarensium subscripsi
 39 Callinicus episcopus Apamiæ subscripsi
 40 Petrus minimus episcopus ciuitatis Pruses subscripsi
 41 Eutrepus episcopus Vizes subscripsi
 42 Dio episcopus ciuitatis Thebarum subscripsi
 43 Perrebius episcopus saltuum Thessalonicensium subscripsi
 44 Paulus episcopus ciuitatis Anthedonis subscripsi
 45 Theodorus episcopus ciuitatis Aninensiorum subscripsi
 46 Eusebius episcopus Heracliæ subscripsi
 47 Iohannis episcopus Lesbi selenicatorum subscripsi
 48 Theonas episcopus ciuitatis Hierbæ subscripsi
 49 Senecion episcopus Scodrinæ ciuitatis subscripsi
 50 Tribonianus episcopus ecclesiæ quæ est in Primopoli, subscripsi
 51 Martyrius episcopus ciuitatis Illistron subscripsi
 52 Nesius episcopus Corybrassi subscripsi
 53 Acacius episcopus Cotenon subscripsi
 54 Ablabius episcopus ciuitatis Amorii subscripsi
 55 Heracleon qui et Theofanius, episcopus Trallion subscripsi
 56 Filippus episcopus Pergami subscripsi
 57 Daphinus episcopus ciuitatis Magnisiæ Meandri subscripsi
 58 Eusebius episcopus Magnesiæ ciuitatis Sipyli subscripsi
 59 Anderius minimus episcopus Cherronensi subscripsi
 60 Paulus minimus episcopus ciuitatis Lampenæ subscripsi
 61 Eutropius minimus episcopus ciuitatis Ebazon subscripsi
 62 Seuerus minimus episcopus prouinciæ Pisidiæ ciuitatis Sozopoleos subscripsi
 63 Siluanus episcopus ciuitatis Cheretapon subscripsi
 64 Commodus minimus episcopus ciuitatis [diocletianorum] subscripsi
 65 Constantinus episcopus ciuitatis Diocletianorum subscripsi
 66 Nestorius episcopus spon subscripsi
 67 Afobius minimus episcopus Colues subscripsi
 68 Phocus episcopus ciuitatis quæ est in Thyatireno, subscripsi

U, S [= wr]

33 cæsaruntis] *cf. PT, est Κερασούντος* 34 adramitis *S* 35 Græciæ *om. U* 36 dominus *w*
 opolentis *US [cf. T]* 37 callicratis *U* megarensium *intrusum ex 38, eadem corruptela in P*
 38 niceas *US [= T]* 39 callenicus *US* 40 ep̄s minimus *w* 41 eutrepus [= *T*] *i. e. Εὐπρέπιος*
 Vizes [= *T*] *i. e. Βιζύης* 43 perreuius *US* Thessalonicensium [= *T cf. P*], *latelet Θεσσαλικῶν*
 47 lesui *US* selenicatorum [= *PT*]; *latelet Seleniacorum littorum = Σεληνιακῶν αἰγιαλῶν* 48 Hierbæ
cf. PT, est Δέρβης 49 codrinæ *US = P* 50 primopolis *US [= T]* 51 illistron *US [= PT]*
 53 acacius *US cf. P* cothenon *US* 55 est *S* 56 permami *US [= T]* 58 sypilis *S*
 59 cherronensis *US cf. T* 64 diocletianorum *US [= T]*, *intrusum ex 65* 66 spon [= *T*] *cf. P*;
 CΠΩΝ = CΙΩΝ 68 tratireno *U cf. P*

- 69 Paulus episcopus Daldianorum subscripsi
 70 Limenius episcopus ciuitatis Settenorum subscripsi
 71 Dorotheus episcopus ciuitatis Myrines subscripsi
 72 Theodorus episcopus Attaliæ subscripsi
 73 Ap[lo]thonetus minimus episcopus Heracleotarum Lamptu poleos subscripsi
 74 Filetus minimus episcopus Amyzonis subscripsi
 75 Spudasius minimus episcopus Cerami subscripsi
 76 Docimasius episcopus ciuitatis Maroniæ subscripsi
 77 Enepius episcopus ciuitatis Maximianopoleos subscripsi
 78 Euthalius episcopus ciuitatis Colophonæ subscripsi
 79 Lucianus episcopus ciuitatis To[ro]peri subscripsi
 80 Rufinus episcopus ciuitatis Gaborum subscripsi
 81 Romanus episcopus ciuitatis Rafiæ subscripsi
 82 Fidus episcopus præ subscripsi
 83 Hesychius episcopus ciuitatis paro subscripsi
 84 Timotheus episcopus ciuitatis termei et Eudociados subscripsi
 85 Eucharius episcopus ciuitatis Dyrracii subscripsi
 86 Euagrius episcopus ciuitatis Solorum Cypri subscripsi
 87 Nectarius episcopus ciuitatis Casorum subscripsi
 88 Agathocles episcopus ciuitatis Coronæ subscripsi
 89 Ianes episcopus gycamazonis subscripsi
 90 Aed<es>ius episcopus sidorum subscripsi
 91 Secundianus episcopus ciuitatis Lamiae subscripsi
 92 Nunechius episcopus ciuitatis Selgæ subscripsi
 93 Ma<ti>dianus episcopus Coracesii subscripsi
 94 Cyrillus episcopus Cælorum subscripsi per manum hellespon presbyteri
 95 Sapricius episcopus Paphi Cypri subscripsi
 96 Themistius minimus episcopus ciuitatis hiassis subscripsi
 97 pomacius minimus episcopus ciuitatis Aliundorum subscripsi
 98 Eudoxius episcopus ciuitatis Chomatis subscripsi
 99 Libanius episcopus ciuitatis Paleas poleos subscripsi
 100 Tarianus episcopus ciuitatis Lyrbæ subscripsi
 101 Alexander episcopus Arcadiopoleos subscripsi
 102 Theodorus episcopus Nysæ subscripsi
 103 Rodon episcopus Paleas poleos subscripsi
 104 Tychicus minimus episcopus ciuitatis eritcheorum subscripsi
 105 Eugenius episcopus ciuitatis Apolloniados subscripsi
 106 Aetius episcopus ciuitatis P[r]æoniorum Hellesponti subscripsi
 107 Timotheus episcopus ciuitatis Germæ Hellesponti subscripsi

U, S [= wr]

- 71 myrine U   73 aplothonetus US [= T]   lamtu S   74 amazonis S   77 enepius S
 75 colophonæ US   79 toroperi US [= T]   80 caborum U   82 præ US [= PT], lalet 'λόππης
 83 paro US [= T], est Παριου   84 termei US [= P] thermei T, est Τερμησσου   89 gycamazonis
 US [= T], est Συκαμαζόνος   90 ædius S tedijs U   sidorum US [= T cf. P], est 'Ισίνδων   92 nunne-
 cius US [= T]   93 madianus US   94 hellespon US [= T], est 'Ελλησπόντου   96 hiassis US
 [= T cf. P], est 'Ιασσοῦ   97 pomacius US [= T], est Προμάχιος   aliundorum U [cf. P] aliandorum S
 101 carbadiopoleos S   104 eritcheorum S eritcheorum U [cf. PT], est 'Ερυθραίων, nescio an superscripta
 lectione chytrorum   106 præoniorum US   107 germæ US

- 108 Archelaus episcopus Myndi subscripsi
 109 Apellas minimus episcopus Cybiræ subscripsi
 110 Filadelphus minimus episcopus Gratianopoleos subscripsi
 111 Eutherius minimus episcopus Stratoniceorum Lydiæ subscripsi
 112 Iohannes minimus episcopus Aureliopoleos subscripsi
 113 Maximus minimus episcopus Cymæ subscripsi
 114 Theodosius minimus episcopus ciuitatis Mastauron subscripsi
 115 Modestus episcopus ciuitatis aneastorum subscripsi
 116 Thomas episcopus Valentinianopoleos subscripsi
 117 Eusebius episcopus Aspanorum subscripsi
 118 Euporius episcopus ciuitatis pepon subscripsi
 119 Sadus episcopus Phenus subscripsi
 120 Domnus episcopus ciuitatis Orcisti[s] subscripsi
 121 Iohannes episcopus Augustopoleos subscripsi
 122 Petrus episcopus Parembolarum subscripsi
 123 Netiras episcopus Gazæ subscripsi
 124 Zeno episcopus cyri Cypri subscripsi
 125 Euoptius episcopus Ptolomaidos Pentapoleos subscripsi
 126 Macarius episcopus Meteliton subscripsi
 127 Eusebius episcopus Pelusii subscripsi
 128 Hermogenis episcopus linocorurus subscripsi
 129 Marinus episcopus Heliopoleos subscripsi
 130 Iohannes episcopus Hephestu subscripsi
 131 Heraclius episcopus Tamiatheos subscripsi
 132 Theon episcopus Heracleos Sethoitu[s] subscripsi
 133 Solon episcopus ciuitatis Corallion subscripsi
 134 Alypius episcopus ciuitatis Selo subscripsi
 135 Macedonius episcopus Xoeos subscripsi
 136 Petrus episcopus Oxyrynchi subscripsi
 137 Metrodorus episcopus Leonton subscripsi
 138 Paulus episcopus Flauoneos subscripsi
 139 Ammonius episcopus Panephisi subscripsi
 140 Publius episcopus Oluiorum subscripsi
 141 Ieracis episcopus Aphnaiu[s] subscripsi
 142 Samuhel episcopus Dystheos subscripsi
 143 Sopater episcopus Libyæ Septimiæ subscripsi
 144 Isac episcopus Elearchiæ subscripsi
 145 Isac episcopus Taba subscripsi
 146 Heraclius episcopus Thyneos subscripsi
 147 Theonas episcopus Psinchus subscripsi
 148 Cyrus episcopus Achæorum subscripsi

U, S [= wr]

- 108 mydi *U*   109 appellas *S*   111 eatherius *S*   stratoniceorum *S* stationiceorum *I'*   115 aneasto-
 rum *US* [= *T*], *est* Ανεατών   118 pepon *U* [= *PT*]   penon *S*, *est* Υπαιπων   120 orcisti *US* [*cf. PT*]
 124 cyri *US* [= *PT*, *est* Κουπίου]   125 eboptius *US*   128 hermogenus *S*   *est* Πινोकουρούρων
 130 hephetu *U*   hephetos *S*   132 sæthoitus *US* [*cf. P*; *est* Σεθροίτου]   133 corallion *US* [= *T*; *est*
 Καραλλίων]   134 selo *US*; *est* Σελή   138 flauoneos *US* *cf. P*; *est* Φραγώνεως   140 oluionum *US*
 141 aphnaius / aphaius *S*   144 145 isaac *w¹⁰¹ r*   148 archcorum *S*

- 149 Eulogius episcopus Terenantheos subscripsi
 150 Alexander episcopus Cleopatridos subscripsi
 151 Siluanus episcopus corinto subscripsi; ego autem Heraclius episcopus pro eo
 subscripsi, quod ægrotaret
 152 Adelfius Onupheos episcopus subscripsi
 153 Abraham episcopus ciuitatis Ostracinæ subscripsi
 154 Athanasius episcopus Paraliæ subscripsi
 155 Adelfius episcopus Saeos subscripsi
 156 Lampetius episcopus Casii subscripsi
 157 Chrysaorius episcopus Aphroditus subscripsi
 158 Ammon episcopus Butu subscripsi
 159 Euty chius episcopus Theodosiopoleos subscripsi
 160 Venantius episcopus Hierapoleos metropoleos subscripsi per notarium meum
 Theodotum
 161 Zenon episcopus ciuitatis Teuchiron subscripsi
 162 Zenobius episcopus ciuitatis Barcæ subscripsi
 163 Eusebius episcopus Nilopoleos subscripsi
 164 Heraclides episcopus Heracleos ulterioris subscripsi
 165 Macarius episcopus antheon subscripsi
 166 Sabinus episcopus P[h]anos subscripsi
 167 Athanasius episcopus ciuitatis scepiorum subscripsi
 168 Filumenus episcopus Cinnes subscripsi
 169 Felix episcopus ciuitatis Apolloniensium subscripsi
 170 Timotheus episcopus prouinciæ Scythiæ ciuitatis Tomorum subscripsi
 171 Zenobius episcopus ciuitatis consi subscripsi
 172 Paulinianus episcopus Maiumæ subscripsi
 173 Phœbammon episcopus Coptu subscripsi
 174 Pauiscus episcopus Apollonos subscripsi
 175 Andreas episcopus Hermu<po>leos subscripsi
 176 Fantias minimus episcopus ciuitatis Arpason subscripsi
 177 Theosebius episcopus ciuitatis Prienes subscripsi
 178 Maximus episcopus asiæ subscripsi
 179 Theoctistus episcopus Pho[bi]ciæ subscripsi
 180 Hermolaus minimus episcopus Attudeorum subscripsi
 181 Theodorus episcopus Gadaron subscripsi manu Aetherii archidiaconi
 182 Athanasius episcopus Pari insulæ subscripsi
 183 Paulus episcopus Orymnorum subscripsi
 184 Timotheus episcopus Briulorum subscripsi
 184^a Danihel episcopus Coloniae Cappadociæ subscripsi
 185 Asclepiades episcopus Trapezopolitarum subscripsi
 186 Theodorus episcopus ciuitatis Eschinei subscripsi
 187 Bessula diaconus ecclesiæ Carthaginensis subscripsi

U, S [= *ur*]

- 149 *terenanteos* S *acæorum* U [ex 148 *translatum sicut in P*] 151 *corinto* US; *est Κοπιθews*
 159 *theosiopoleos* U 165 *antheon* US; *est Ἀντέου* 160 *phanos* U *phano* S 167 *scepiorum* US *cf. P*;
est Σκηπίων 169 *apolloniensis* S 171 *consi* US; *est Κνωσσου* 174 *apollonos* w 175 *her-*
muleos U *helmuleos* S 176 *arpason* U 177 *theoseuius* US 178 *asiæ* US, *corruptela antiquissima*
ex Ἀρσοῦ ut uidetur 179 *phobicie* U *phouicæ* S 184^a *cf. 14* 185 *asclepiadis* S

- 188 Stefanus episcopus gaiu poleos Asiae subscripsi
 189 Caesarius chorepiscopus ciuitatis sartae subscripsi
 190 Theodolus episcopus Heluses subscripsi
 191 [Theodolus] episcopus Ariddelou subscripsi
 192 Letoius episcopus Libiadis subscripsi
 193 Aristocritus episcopus Olympi subscripsi

5

EXPL̄ EPISCOPORVM NOMINA QVI INTERFERVNT SYNODO CONTRA NESTORIVM NVMERO
 CENTVM NONAGINTA SEX

ACTA EXCOMMVNICATIONIS EPISCOPI IOHANNIS ANTIOCHENI ET EPISCOPORVM QVI CVM
 EO FVERVNT

10

- XX 1 **PC** dominorum nostrorum Fl. Theodosii XIII et Fl. Valentiniani ter perpetuorum
 augustorum <x>vii Kl. Augustas
 congregata synodo in metropoli Ephesi ex sanctione a deo custoditorum principum,
 residentibus in sancta ecclesia quae uocatur Maria, uiris reuerentissimis et deo-
 amantissimis episcopis Cyrillo Alexandrino, exsequente et locum sanctissimi et beatis- 15
 simi Romanae ecclesiae Caestini archiepiscopi,
 2 Hesychius diaconus dixit: Per omnia sanctissimus archiepiscopus Alexandrinae
 ecclesiae Cyrillus et sanctissimus Ephesi Memnon libellos optulerunt sanctissimae et
 uniuersali synodo quae decreto amabilium deo principum in hac metropoli Epheso
 congregata est. quos praemanibus habentes, si iusserit uestra sanctitas, relegimus. 20
 3 Iuuenalis episcopus Hierosolimitanus dixit: Relegatur oblatus libellus a sanctis-
 simis episcopis Cyrillo Alexandrino et Memnone Ephesio et inseratur gestis.
 Hesychius diaconus legit
 4 Sanctae synodo [quae] per gratiam dei et decretum a deo amatorum et Christum
 amantium principum congregatae in hac Ephesi metropoli Cyrillus episcopus Alexan- 25
 drinus et Memnon episcopus eiusdem Ephesi. Pium decretum deoamantissimorum
 principum in hac Ephesi metropoli et nos et uestram sanctitatem conuenire iussit,
 quatenus recta et apostolica definitio communi sententia confirmetur, examinari autem
 et nouiter adsumptam haeresim a Nestorio. sed uestrum sanctum concilium recte
 et regulariter omnia agens conuenit in hac sancta ecclesia huius metropolis, uocauit 30
 autem praedictum Nestorium, ut ingrederetur ad concilium et satisfaceret de his quae
 in expositionibus blasphemauit et in propriis epistolis impias et erroneas dimisit uoces

d. 16 m. Iul.
 a. 431

20 *Græce exstant in V 87—90 S 54—59 A 37. 38. uersio desumpta est ex Collectione T 39*

U, S [= wr]

188 gaiu [= PT; = TAI OY = TEw] US 189 eps S sartae S om. U; est Ἀρκης 190 heluse S
 192 lætorius U [cf. P] libiady U lybiadi S 11 xx w xxviii w^{corr} om. Ur 12 xvii T vii US
 13 dī U 16 post ecclesiae habet alibi hæc quae subdita sunt sequitur spatium infra leguntur [ex mg.
 inferiore huc refertur caestini archiepiscopi w] w, tum secuntur in w (post Caestini archiepiscopi in r) et archadio
 epō et legato romanorum sedis et proiecto epō et legato romanorum sedis et filippo praesbytero et legato
 romanorum sedis et iuuenale hierosolimorum et memnone ephesiorum flauiano filippensium optinente etiam
 locum rufi reuerentissimi epī thessalonicensium et omnium qui praordinati sunt in textu gestorum [= C]
 19 hac T hanc US 24 quae US [= T], delendum erat a correctore 25 congregata est T
 25/26 alexandrinae S 31 satisfaciat U 32 demisit S, corr. w

contra omnium nostrum saluatorem Christum. tertio autem uocatum et nolentem
 occurrere ob hoc quod eum mala conscientia percellebat, leges ecclesiasticas sequens
 sancta synodus eum damnationi subiecit, omnibus de eo subtiliter examinatis, cum ei
 satisfactum fuisset quod hæreticus blasphemus esset. his itaque actis et relatis ad
 notitiam piissimorum principum, tandem aliquando Ephesum et quando uoluit, ueniens 5
 Antiochenus Iohannes, congregatis quibusdam ab eo, sicut didicimus, his qui secundum
 Nestorium sapiunt, ex quibus quidam olim sunt condemnati, alii autem nec ciuitates
 habent, sed sunt in nomine tantum episcopi, tamquam indigne ferens quia glorificatus
 est Christus iustam damnationem perferente eo qui in eum blasphemauerat, nescimus
 quemammodum, si omnino uerus rumor est, omnem legem calcans ecclesiasticam et 10
 iniurians omnem consequentiam, impiam et non legitimam construxit chartam, putans
 nos damnationis nomine posse feriri, contumeliis intolerabilibus affectit, dum hæc quæ
 Nestorium damnauerat synodus plus ducentis numero episcopis habuerit, illo autem
 congregante hæreticos alios et incusatos triginta fere numero, et neque ex constitutis
 ecclesiasticis neque ex sanctionibus imperialibus habens potestatem aut iudicare cuidam 15
 nostrum aut omnino aliquid tale temptare, maxime contra maiorem sedem, dum utique,
 et si eum liceret iudicare, conuenerat regulas sequi ecclesiasticas et admonere nos, qui
 contumeliis affecti sumus, et cum hac uniuersa sancta nostra synodo uocare ad satis-
 factionem. modo autem horum nihil excogitans neque timorem dei in animo habens,
 eadem hora qua Ephesum ingressus est, occulte et nullo nostrum omnino sciente quæ 20
 præsumebantur, suum delusit caput, ne dicamus ecclesiasticas leges, et sententia con-
 demnationis iniuriat nos, qui nescimus usque ad hodiernum diem uel qualem habuit
 ad hanc rem occasionem. quoniam igitur consequens est non sic calcari ecclesiasticas
 leges neque sic sine causa maiores appeti aut talia occulte præsumi quæ non fierent
 contra aliquem unum ultimum ecclesiæ gradum tenentem et sub potestate eius con- 25
 stitutum, hic autem est ipse cum illis qui hoc cum eo egerunt, necessario offerimus
 uestræ reuerentiæ istos libellos, adiurantes uos per sanctam et consubstantialem trini-
 tatem euocare et ipsum Iohannem et qui cum eo facinus operati sunt, ut uenientes ad
 sanctam synodum satisfaciant de sua præsumptione. parati enim sumus docere eum
 iniustum et non legitimum contra nos iniuriæ facinus ammississe. 30

5 Acacius episcopus Militinensis dixit: Superflua est quidem huius postulationis
 suspicio, siue et ipsa uera sit, et superabundans petitio sanctorum et deo amabilium
 episcoporum Cyrilli Alexandrini et Memnonis Ephesii. neque enim possibile erat qui
 se ipsos a sancta synodo subtraxerunt et adiecerunt se eis qui malæ sectæ Nestorii con-
 iuncti sunt et sub crimine tanto et tali facti sunt, præsumere aliquid contra primores 35
 uniuersalis huius sanctæ synodi [aliquid] agere, nullam omnino habentes auctoritatem.
 quoniam autem placuit uestræ sanctitati et pro his eos ad iudicium trahi, ammonitus
 per reuerentissimos episcopos Archelaum, Paulum et Petrum princeps huius discessionis
 Antiochenus episcopus Iohannes de quibus incusatur, satisfaciat qua ratione talia
 præsumpsit. 40

6 Et cum issent Archelaus episcopus Myndi Cariæ prouinciæ et Paulus episcopus
 Lampæ Cretæ prouinciæ, Petrus episcopus Parembolon Palæstinæ, et dum reuersi

U, S [= wr]

9 blasphemauerunt <i>S, corr. w</i>	11 portans <i>S</i>	12 ferri <i>S</i>	14 incusatus <i>S, corr. w</i>
18 sancta <i>om. w</i>	24 talia <i>S alia U</i>	30 amississe <i>w</i>	31 sit <i>S</i>
18 dum erat post 35 aliquid <i>ex Græco insertum</i>	39 iohannis <i>Uw, corr. w</i>	36 aliquid <i>U'S ⇒ T, delendum erat post</i>	41 mundi <i>S</i>

fuissent, Firmus episcopus dixit: Doceant reuerentissimi episcopi qui mandatum ministrare ad reuerentissimum episcopum Iohannem deputati sunt, quod ab eo responsum acceperunt.

- 7 Paulus episcopus Lampæ dixit: Missi a uestra sancta synodo ad reuerentissimum episcopum Iohannem Antiochenum, proximi facti domo eius uidimus multitudinem militum et alios quosdam arma et gladios portantes, qui non concedebant nobis ianuam propinquare. uix autem uicini sumus facti et cum multa a nobis dicta essent quia pacifici sumus; numquid multitudo sumus? tres directi sumus, suscipite nos; sancta synodus misit nos ferentes uerba pacifica causa canonicæ rei ad reuerentissimum episcopum Iohannem, multis autem nos circumstantibus, agnoscens causam pro qua directi sumus, non nos suscepit, multa autem a pluribus dicta sunt, inter quæ et blasphemiam erant contra sanctam synodum et contra orthodoxam fidem, quæ subtiliter exsequi propter turbam ibi factam non possumus.
- 8 Archelaus episcopus Myndi dixit: Grandem tumultum et periculum prope pertulimus, cum aduenissemus ad domum reuerentissimi episcopi Iohannis, militibus gladios denudantibus et fustes tenentibus et minantibus nobis et multitudine alia circumstante. et cum multos rogarem, ut nuntiarem, nescimus pro qua causa, non sumus suscepti.
- 9 Petrus episcopus Pambolon dixit: Cum aduenissem et ego cum reuerentissimis episcopis ad domum reuerentissimi episcopi Iohannis, multis militibus arma portantibus et nudantibus et circumstantibus nos et aliis pluribus qui cum eis erant, ibi tumultum facientibus et minantibus nobis et blasphemia uerba dicentibus contra orthodoxam fidem et contra sanctam et deo amabilem synodum uestram, rogantes nuntiari et a sancta synodo dicta nobis uerba reuerentissimo Iohanni episcopo dicere, non sumus suscepti, agnoscente, sicut arbitramur, reuerentissimo episcopo Iohanne causam pro qua missi fuisset. aderant enim quidam de clericis eius, quibus diximus quia a sancta synodo missi fuisset, nullus autem nos suscipi permisit.
- 10 Cyrillus episcopus Alexandriæ dixit: Peruidet uestra sancta synodus quia ego quidem et reuerentissimus coepiscopus Memnon hic sumus puram habentes conscientiam et opinionem nostram parati defendere, sed ut uideatur, una meditatio tam hæretico Nestorio quam defendenti eius iniqua dogmata Iohanni Antiocheno contra sanctam ecclesiam leges superbire, qui dum uocati essent ut satisfacerent pro delictis suis, armis suas circumdederunt domos et inadibiles eas ostenderunt regulariter uocantibus ad satisfactionem eorum quibus obnoxii sunt. quoniam autem prædictus reuerentissimus Iohannes metuens suum delictum uarias occasiones dilationis sibi adinuenit, sicut est uidere ex his quæ docuerunt reuerentissimi episcopi, certum est, sicut dixi, inadibilem transmissis a sancta synodo domum suam præparans, apparet se ipsum condemnans et accusans pro eo quod suspicatur et metuit peruenire ad hoc sanctum et magnum concilium. dignetur igitur uestra sanctitas insubreptibiles habens aures et naturam rei considerans ea quæ contra nos ab illis inuste præsumpta sunt, legitimis decernere sententiis et definire quæ uidentur contra eum qui talem nobis iniuriam inferre præsumpsit.
- 11 Iuuenalis episcopus Hierosolimitanus dixit: Oportebat quidem Iohannem reuerentissimum episcopum Antiochiæ cogitantem sanctam et magnam et uniuersalem hanc synodum confestim ad satisfactionem inlatorum ei concurrere et sedi apostolicæ quæ nobis considet, magnæ Romæ et apostolicæ Hierosolymitanæ sanctæ ecclesie obœdire

U, S [= wr]

11 a om. U   14 Myndi om. S   17 et om. S   25 quia a Ur quia w quod a w²   27 sancta uestra S [= T]   31 delectis U   35 certum est US magis autem [= μᾶλλον δέ] T; *correctura infelici et imperfecta euenit ut orationis constructio corrueret*

et honorem deferre, apud quam maxime consuetudo est eandem sedem Antiochenam ex apostolica consequentia et traditione adduci et apud eam iudicari; quoniam autem consueta superbia usus suam domum armis circumdedit per milites et per priuatos, sicut deponentes reuerentissimi episcopi qui a sancta synodo directi, nobis insinuauerunt, canones nos sequentes et rectitudinem conseruantes iterum in secundis eum ammoneri ⁶ definimus. euntes igitur alii reuerentissimi episcopi cum eadem priore modestia ammoneant cum aduenire ad sanctam synodum et respondere inlatis ei.

12 Et cum issent Timotheus episcopus Permesi et Eudociados et Eustathius episcopus Docimii et Eudoxius episcopus Chomatis et reuersi essent, Eudoxius episcopus Chomatis prouinciæ Lyciæ dixit: Secundum iussionem uestræ reuerentiæ cum aduenissemus ad ¹⁰ domum reuerentissimi episcopi Iohannis Antiochiæ, inuenimus milites circa domum eius et cum gladiis nudis et clericos aliquos. rogauimus autem clericos, dicentes: »missi sumus a sancta synodo nuntiare quædam uerba reuerentissimo episcopo Iohanni et dignamini nuntiare nos.« illi autem intrantes et ista nuntiantes cum reuersi fuissent, dederunt nobis responsum, dicentes quia dixit episcopus Iohannes: nos homi- ¹⁵ nibus a nobis depositis et excommunicatis responsum nullum facimus. cum autem interrogassemus a quibus depositi essemus et excommunicati facti sumus, dixerunt nobis: »ab episcopo Antiocheno Iohanne.« cum autem permaneremus subtiliter agnos- scere, dixerunt illi quia præsentibus tabulariis dicere hæc non recusamus.

13 Timotheus episcopus Permesi et Eudociadis dixit: Sicut iussit religiositas uestra, ²⁰ adfuius ad domum religiosissimi episcopi Iohannis et cum inuenissemus ante ianuas clericos stantes, nuntiauius deprecantes suscipi et coram eo dicere quæ nobis fuerant demandata. intrantes autem illi hoc nobis responsum dederunt quia nos excom- municatis et depositis responsum nullum damus; ne laborent uocantes nos adsidue.

14 Eustathius episcopus Docimii dixit: Secundum iussionem uestræ sanctitatis cum ²⁵ aduenissemus in domum in qua manet reuerentissimus episcopus Iohannes Antiochenus, et ibidem inuentis clericis persuasimus nuntiari quia oporteret nos conloqui uenerabili episcopo Iohanni et dicere quæ ab hac sancta synodo per nos mandata sunt ei. hi autem cum intrassent et reuersi fuissent ad nos, dixerunt quia nos deposuimus et ex- communicatos fecimus, et ne laborent uocantes nos. temptauimus autem agnoscere ³⁰ nomina eorum qui ingressi sunt nuntiare, et dicere noluerunt, dicentes: »clerici sumus et non tabularii.«

15 Cyrillus episcopus Alexandriae dixit: Dominus noster Iesus Christus, qui et nunc sanctæ synodo præsto est, rerum naturas manifestas nobis constituit, dicens quia ^{loh. 3, 20} omnis qui praua agit, odit lucem et non uenit ad lumen, ne arguantur ³⁵ opera eius. hæc passum et nunc reuerentissimum Iohannem Antiochenum uestra omnino sanctitas et sobrietas uidet. si enim sibi conscius esset aliquid egisse contra nos canonice et deo placitum, quomodo non eum oportuerat uenire alaeriter ad hanc sanctam et uniuersalem synodum, ut et per sententiam uestram adsignatum eius cona- men maxime aduersum nos firmaretur, si quæ acta sunt, secundum ecclesiasticas leges ⁴⁰ acta essent. quoniam autem timet sinceritatem huius sanctæ et magnæ synodi et scit impie et contra leges se nos iniuriis affecisse, recusat uenire, ne aptam sibi [temerariam] patiatu[r] pœnam et indignationem. celat enim quæ commisit, et erubescit uobis iudicantibus suam iniustitiam publicare. unde petimus manifestare sanctam

U, S [= wr]

2 iudicare S   8. 20 permesi US -- T, est Περμεσού pro Τερμεσού   9 docimi US   10 lucia S
13 ad w   22 eo Ucorr eos Uw eis r   25 docimi S   28 ἐπὶ Uw   42 43 sibi temerariam US
sua temeritate T αὐτῶν I; apparet correctiuam ceptam, sed non bene perpetratum esse

hanc synodum ex hoc iam nullam firmitatem ab illo præsumpta contra nos habere, uocatum autem denuo pro his quæ iniuste commisit, legitimam et iustam sententiam uestram et canonum subire.

16 Memnon episcopus dixit: Inordinata sententia episcopi Iohannis Antiocheni et eorum qui simul cum eo, facile numerabiles quidam, fuerunt, in quibus nouiter et ⁵ contra leges ecclesiasticas excessit, uestræ sanctitati manifestatum est. unde et nos quæ ab illo præsumpta sunt contra nos, per libellos docuimus uestram sanctitatem, et libenter moti uocatis per sanctissimos episcopos adesse [his quæ] ab eo contra leges ecclesiasticas, magis autem contra consequentiam ecclesiasticam commissis et satisfacere in quibus contra canones temere egit. sed fragili conscientia usus, conuo- ¹⁰ catus noluit obædire. pro hac causa sanctam et uniuersalem uestram rogauimus synodum illa quidem quæ ab illo iniuste acta sunt et qui cum eo, facile numerabiles, sunt, e quibus quidam hæretici existentes, quidam autem nec ciuitates habentes, et alii multis causis obnoxii, inrita per se ipsa et infirma existentia, quia ad iniuriam ordi- ¹⁵ nis canonum præsumpta sunt, dissoluere et per sententiam sanctæ et uniuersalis synodi et nostram probantes perseuerantiam circa orthodoxam fidem, quam a sanctis patribus suscepimus, definire contra illos quæ uidentur.

17 Sancta synodus dixit: Nullam firmitatem nec consequentiam habuerunt quæ acta sunt, quoniam omnia inordinate Iohanne moto ex gestis manifestatur. utique enim confideret conuocatus a sancta synodo adesse de his quæ ab ipso innouata sunt, si quam ²⁰ rationabilem consequentiam habuissent gesta. unde nec hæc quidem a principio ualida neque regulari facta ratione sancta synodus infirma esse constituit, dum nulli eorum qui iniuriam pertulit, præiudicium inferre possit. consequentia autem et quod ad se pertinet, faciat sancta synodus; quæ hodierno die acta sunt, referat ad notitiam piissimorum et Christo amabilium principum, ut nullatenus ignorent quæ temere ad ²⁵ iniuriam sanctæ synodi præsumpta sunt, reuerentissimus autem episcopus Iohannes et tertia euocatione conuocatus si non occurrerit, statim ex regulis apud eum sancta et uniuersalis synodus decernet.

18 Post consulatum dominorum nostrorum Flauii Theodosii XIII et Valentiniani ²⁹ ter perpetuorum augustorum <X>VI Kl. Augustas d. 17. m. Iul.
eodem die eadem sancta synodo uenerabilium episcoporum residente in ipsa a. 43¹
ecclesia quæ uocatur Maria

19 Cyrillus episcopus Alexandriae dixit: Die superiore uestra sanctitate hic con-
dente, præsentibus autem legatis qui a magna Roma transmissi sunt, siue uicem agen-
tibus sanctissimi et reuerentissimi episcopi Cælestini, libellos optulimus tam ego quam ³⁵
reuerentissimus episcopus Memnon huius Ephesi metropolitane urbis petentes ad hanc
sanctam et uniuersalem synodum uocari Iohannem Antiochenum et qui cum eo contra
nos iniuriam composuerunt et qui quasi depositionis nomine uti præsumpserunt, ut
præsentibus satisfacerent et suo non claudibili ori aut iniustis conatibus adessent.

U, S [= wr]

5 quidam in quidem corr. w³ 6 sanctitatem [sanctitati r] animæ statum S sanctitati manifestata w³
8 uocatis S his quæ US = T, delenda erant a correctore 9 commissis U^{corr} S commissis Uw^{corr}
commissa sunt T 11 uestræ S, corr. w 12 numerabile w 18 habuerunt US habere T
19 quoniam omnia US in omnibus T ex gestis U exceptis S 29 inscr. ACTIO QVARTA w Actio
quarta incipit feliciter r 30 xvi T vi US 31 synodus U, corr. U synodo LXVI w 39 aut
om. w, corr. w³ iniustis U in istis S

omnia autem consequenter et regulariter agens uestra reuerentia prima et secunda uocatione uocauit eos, uenerabiles dirigens episcopos secundum fidem quæ in his gestis continetur. hi autem quæ ab ipsis præsumpta sunt, dum aptare uerba non possent, nec quidem satisfactionis modum inuenientes (utique enim festinarent ad hanc sanctam et magnam synodum quæ egerant, defensuri), negotium egerunt turpe et tumultuosum et uulgo dignum; oportuerat enim, si uoluissent huic magnæ synodo aliquid manifestare, peruenire magis cum disciplina et cum digna Christianis honestate et dicere quæ conuenit, et audire, dum utique nullus eos a talibus prohiberet (neque enim steterunt milites ante sanctam synodum sicut ante domum in quibus sunt). chartulam componentes insolentia simul et ignorantia plenam et publice proposuerunt, uniuersam in tumultum, magis autem ad reprehensionem inconsiderationis suæ excitantes ciuitatem. si igitur hæc acta sunt, ut contristaremur uidentes dehonestatam opinionem fratrum et derisam ab omnibus, sufficienter nimis contristamur; hoc enim agentes derisi sunt. si uero sicut in proposita ab his charta continetur, tamquam principes nos sectæ Apollinaris factos aut quæ ille sapuit, nos sapuisse ubicumque conuincere possunt, et nunc aut quandoque redarguant et ostendant nos hæreticos, si possunt, et non uerbis perperam uanis iniurient, considerantes diuinam indignationem. dixit enim alicubi deus omnium iudex: testis mendax non erit impunitus, et per uocem beati Dauid: **Prou. 21, 28** sedens contra fratrem tuum obloquebaris. nos enim neque Apollinarii sapuimus alicubi neque Arrii neque Eunomii, sed a parua ætate sacras litteras didicimus **Ps. 49, 20** et in manibus patrum educati sumus orthodoxorum et sanctorum, anathematizamus autem et Apollinarem Arrium Eunomium Macedonium Sabellium Fotinum Paulum et Manichæos et aliam omnem hæresim, insuper autem nouarum blasphemiarum inuentorem Nestorium et qui his communicant et similiter sapiunt, et qui idem sapiunt Cælestio siue Pelagio, nobis numquam quæ illorum sunt, alicubi sapientibus. nec modo per pænitentiam uolentes recta sapere peruenimus, sed sicut prælixi, enutriti rectis et apostolicis ecclesiæ dogmatibus. quoniam autem decet eos qui semel ad sacerdotium destinati sunt, ueraces apparere et illa dicere quæ sciunt ita se habere, et nunc rogamus sanctam hanc et magnam synodum euocare regulariter tam ipsum religiosissimum Iohannem Antiochenum quam qui cum eo apud nos calumniam construxerunt. consequens enim est et necessarium præsentibus aut hæreticos nos demonstrare et Apollinaris, sicut dicunt, sapientes aut uenire recusantes et conuincere negligentes inde culpari, maxime quia (iterum in proposita ab ipsis charta scriptum) frigidam et friuolam calumniam ad aures piissimorum principum pertulerunt. decet autem uestram sanctitatem plurimas curas habere nullis falsitatibus aures piissimas uentilari; sciunt quod dictum est a sancta scriptura: nullum mendacium ex lingua imperatori dici et ut nullum mendacium ex ore eius procedat. **Prou. 24, 22**

20 Sancta synodus dixit: Recta est et nunc petitio reuerentissimorum et sanctissimorum episcoporum Cyrilli Alexandriæ et Memnonis Ephesii. unde hodierno die abeuntes reuerentissimi episcopi Danihel et Commodus et Timotheus cum anagnostico ammonent reuerentissimum Iohannem Antiochenum episcopum ut ueniens simul cum his qui incusati sunt cum eo, satisfaciant pro his quæ incusantur.

U, S [= wr]

3 continetur *Uw^{corr}* r continentur *U^{corr}* w hi in his *corr.* w 4 festinarent *T* festinare *US*
 5 post synodum *add.* debuere *w³* egerant *S* erant *U* gerunt *S* 9 domos *T* 13 derisi *US*
 crebro derisi *T* 19 apollinarii in apollinaris *corr.* w 24 quidem *US, corr. U* 33 sicut iterum
 — scriptum est *T* 42 incausati *S* incausantur *S, corr. w*

21 Euntibus reuerentissimis episcopis Danihele Coloniae, Commodo Tripolis Lydiae et Timotheo Germei Hellesponti cum Musonio notario, anagnostico sic habente:

Quoniam pacifice ea quae canonum sunt, facere uult sancta synodus, secunda uocatione uocauit reuerentiam tuam et non obcedisti, ut aut adstrueres ea per quae iniuriam intulisti, aut corrigeres, huius rei gratia tantisper sancta synodus nihil episcopale agere te concedit ex propria sententia neque alicui qui tecum est. si autem hanc tertiam uocationem audiens non adfueris, quae uidentur canonibus, circa uos definientur

22 et cum redissent, Danihel episcopus dixit: Profecti sumus quo praecipit uestra reuerentia, id est ad domum reuerentissimi episcopi Iohannis, et longius quidem de iumentis descendimus, cum multis autem precibus mandauimus clericis quia peruenimus directi a sancta synodo. inuenimus autem ibi stantem Asfalium presbyterum, qui quidem est Antiochenae ecclesiae, defendit autem Constantinopoli res eiusdem ecclesiae. hic nos prope domum adduxit, in qua commanet reuerentissimus episcopus Iohannes, et nobiscum repellens impetentes. militibus autem gratias agimus; quoniam enim agnouerunt per omnia reuerentissimum episcopum Commodum, quod in urbe eius constituti fuissent, compresserunt omnes qui contra nos impetum faciebant clericos. nuntiante autem Asfallo et aliis clericis descendit ad nos archidiaconus (nomen quidem eius nescimus, est autem inerbis homo, pallidus, parui corporis) et offerens chartam nobis dicebat quia sancta synodus uobis transmisit, ut hoc suscipiatis. diximus autem: »nos mandati sumus dicere quae a sancta synodo dicta sunt, non autem suscipere scripturam. neque enim nos chartam attulimus neque suscipimus chartam, mandatum autem pacificum attulimus. rogat enim sancta synodus consedere sanctum Iohannem et occurrere ad sanctam synodum«. respondit nobis archidiaconus: »ergo expectate ut nuntiem ista episcopo«. reuersus est et optulit nobis ipsam chartam, dicens hoc: »neque uos mittatis ad nos neque nos ad uos mittimus. praecipit enim expectamus a principe, quia simul ibi quae uobis uisa sunt, rettulimus«. nobis autem dicentibus: »audite igitur uerba sanctae synodi«, exiliit dicens: »non suscepistis chartam, non audio uerba synodi.« his ita habitis, deducente autem nos Asfallo et Alexandro presbyteris diximus haec quia sancta synodus uiscera pacis et caritatis et bonitatis ostendit circa sanctum Iohannem, maxime autem quia bis uocatus uenire noluerit, iudicauit eum nihil sacerdotale agere; tertia autem uocatione rogat eum conuenire, ne cogatur canonicum contra eum aliquid proferre.

23 Commodus episcopus Tripolis Lydiae prouinciae dixit: Consona praedictis a reuerentissimo episcopo Danihele et nos et uidimus et deponimus.

24 Timotheus episcopus Germon Hellisponti dixit: Consona praedictis a reuerentissimo et sanctissimo episcopo Danihele uidimus et deponimus.

26/27 ex alia uersione adjert *Liberatus* 6 p. 26

U, S [= *wr*]
 1 colone US [= *p*], corr. *w*   ludiae S   2 *malim* Germis = Γέρμης   musonio T = Γ
 musinio US   cum anagnostico T   3 pacifice aquae S pacifice quae *w*²   4 adstrueris US, corr. *w*
 5 corrigeres *w*² corrigens US   19 inerbis *Uw*² inbarbi *w* imbarbis *r*   23 enim U autem S = T
 26 mittitis *w*²   mittatis US, corr. *w*²   27 simul US semel T   31 bis *secundum* l' Baluze] ab his US
 33 cononicum U   36 germen US

25 Sancta synodus dixit: Recte et nunc ammonitio facta est a reuerentissimis episcopis Danihele et Commodo et Timotheo et causam adserentibus pro qua directi fuissent, et ad sacerdotalem notitiam referentes, ut nullatenus ignoraret reuerentissimus episcopus Iohannes ex his quæ ei mandata sunt, et ut nullo uti possit consilio excusationis ad ignorantiam pertinentis. 5

26 Cyrillus episcopus dixit: Quia præsto sum et nunc expetens rationem cum reuerentissimo episcopo Memnone de his quæ in nobis commisit contra sanctiones ecclesiasticas et contra omnem rationem reuerentissimus Antiochenus Iohannes, sancta uestra synodus peruidet, et dubium non est quia si nos timeremus ab his conuinci, non hac fiducia fuisset usi, ut rogaremus tertiam hac uocatione inuitari prædictum uenire 10 et uti quibus uellet contra nos uerbis. quoniam autem differendo confingit uarias Ioh 11, 12 atque alias ex aliis occasiones adinueniens (qui enim deprehenditur, uerbis natat, sicut scriptura ait), consequens est sanctam hanc et uniuersalem synodum ea quæ ecclesiasticis legibus uidentur, pronuntiare.

27 Sancta synodus dixit: Oportet regulariter motam hanc synodum propter iniurias quæ contra sanctissimum et deo amabilem archiepiscopum Cyrillum et reuerentissimum et coepiscopum Memnonem factæ sunt a reuerentissimo Antiocheno Iohanne et ab his qui cum eo sunt, post tertiam hanc uocationem a nobis factam, cui optemperare nullatenus passus est nec occurrere ad concilium sanctæ synodi et manifestas causas adserere pro quibus contra constituta et canones ecclesiæ ad hanc inruerit nouitatem, dignam hac insolentia contra eum et eos qui cum ipso sunt, proferre sententiam. quoniam autem episcopalis bonitatis operam esse putauimus patienter portare ea quæ facta sunt, interim quidem in præsentia, sicut iam dispositum est, alienus sit tam ipse Iohannes quam hi qui cum ipso facinus operati sunt 20

2 Iohannes Damasci	25
3 Alexander Apamiæ	
4 Dexianus Seleuciæ	
5 Alexander Hieropolitanus	
6 Himerius Nicomediæ	
7 Fritilas Heracliæ	30
8 Helladius Tarsi	
9 Maximus Anazarbi	
10 Dorotheus Marcianopolis	
11 Petrus Traianopolis	
12 Paulus Emisæ	35
13 Polychronius Heracliensis ciuitatis	
14 Eutherius Tyanon	
15 Meletius Neocæsariæ	
16 Theodoretus Cyri	40
17 Apringius Chalcidos	
18 Macarius Laodiceæ	

U, S [= wr]

2 adserentibus U [= T] deferentibus w disserentibus r 3 referentes US [= p] 11 confingit T
 confugit US 12 natat T nutat US 21 dignam S dignum est U 22 autem U hæc w [nota
 Tironiana falso intellecta] om. r 24 iohannis Uw, corr. w 5 geropolitanus U gerosopolitanus S
 7 critilas US 9 ana anazarbi S 10 marcianopolis w 11 trianopolis US 12 ephisæ US
 14 teanon US 16 cipri U 18 laodiceæ S leodicæ U

- 19 Zosus Esbuntis
 20 Sallustius Coryci Ciliciæ
 21 Esychius Castabalæ Ciliciæ
 22 Valentinus Mutloplaces
 23 Eustathius Parnassi 5
 24 Filippus Theodosianon
 25-29 Danihel Iulianus Cyrillus Olympius Diogenes
 30 Theofanes Filadelphicæ
 30^a [Pollios]
 31 Tarianus Augustæ 10
 32 Aurelius heropolis
 33 Museus Aradi
 34 Helladius Ptolomaidis

ab ecclesiastica communione, nullam habentes licentiam ut ex auctoritate sacerdotali possint alicui nocere aut prodesse, donec se ipsos reprehendentes suum confiteantur 15 delictum, scientes quod si celeriter hoc non egerint, perfectam a canonibus contra se sententiam prouocabunt, manifesto et illo constituto quoniam nec illa quæ iam prius ab ipsis iniuste et contra canones in iniuriam reuerentissimorum et sanctissimorum episcoporum et præsidum ecclesiæ Cyrilli et Memnonis facta sunt, firmitatem aliquam habebunt secundum illa quæ iam prius et præterita die disposita sunt. referantur 20 autem omnia quæ gesta sunt, piissimis et Christianissimis auribus a deo custoditorum principum, ut diuinæ aures agnoscant quæ consecuta sunt.

Et subscripsit omnis synodus per episcopos centum nonaginta octo.

RELATIO SANCTAE SYNODI EPHESENAE AD THEODOSIVM IMPERATOREM DE EXCOMMVNICATIONE IOHANNIS ET QVI CVM EO FVERVNT 25

XXI 1 Piissimis et a deo custoditis Theodosio et Valentiniano uictoribus et triumphatoribus semper augustis sancta synodus quæ per gratiam Christi et nutum uestre potentie congregata est in Ephesena metropoli. Quæ quidem imperata sunt sanctæ huic synodo a uestra serenitate, ad finem conuenientem perducta sunt et hoc notum uestræ pietati statuimus et apostolicam fidem, quam trecenti decem et octo in Nicæa 30 congregati exposuerunt, manifestam constituimus uestræ pietati et contra eam sapientem Nestorium deposuimus tam a sacrificio sacerdotali quam a confidentia prædicandi suam 2 impietatem. quoniam autem pauci quidam ante corruptam habentes sententiam de doctrina Nestorii, dum ei permanerent et sub culpa positos secum adsumpserunt, adiecto ei reuerentissimo episcopo Iohanne Antiochiæ aut propter contentionem aut 35 propter humanam amicitiam, et uniuersi triginta facti tantum, priusquam satisfacerent pro quibus singuli incusabantur excessibus, se ipsos synodum appellauerunt, quasi uestra pietas duas synodos fieri iussisset, non unam, quæ deberet et fidem euangelicam confirmare et corrupta sapientes ab ecclesiastico ministerio eicere; sed, ut diximus, supra

xxi Græce extat in V 92 S 60 A 39; uersio desumpta ex collectione T 39

U, S [= *wr*]

¹⁹ exbuntis US   ²⁰ sallustinus US   cyrici S cyrci U   cilicæ S   ²¹ castabole US
 cilicæ U   ²² multroplaces US   ²⁹ diogones U   ^{30a} pollios US = T, est corruptela Græca ex
 ἱεροπόλεως sedis Diogenis   ³² heropolis US hirenopolis T   ²⁸ epheso S   ³⁸ duos in duas
 corr. Uw

dicti, priusquam satisfacerent de quibus incusabantur, pauci se ipsos continentes et adiutorem suæ insolentiæ adsumentes reuerentissimum episcopum Iohannem et ipsum metuentem pro tarditate reatum, sicut didicimus per quorundam rumorem, ausi sunt extra omnem rectitudinem ecclesiasticam et extra canones contra sanctam synodum et contra caput congregatorum sanctissimorum episcoporum, Cyrillum dicimus archi- 5 episcopum nec non etiam reuerentissimum episcopum Memnonem, proferre blasphemiam, sicut ipsis uisum est, iniuriam depositionis continentem, dum nullam accusationem ab aliquo suscepissent, nec accusatorem expectantes nec quidem uocantes aliquem ad iudicium, sed ante iudicium et inquisitionem hanc iniuriam scriptis euomentes ad uestram tranquillitatem perferre ausi sunt sic inrationabilia, tamquam uestra pietas ignoret quia 10 una synodus uniuersitatis est et non ulterius dici possit synodus eorum qui sub culpa reciderunt paucorum subuersione qui se ipsos propter timorem increpationis diuiserunt a sancta synodo; neque enim culpam reprehendentes iniuriam præsumpserunt, sed de quibus incusati erant, forsitan satisfactionem non habentes et se ipsos paucos uidentes et formidantes ne post redargutionem sententiam susciperent, processerunt in temeri- 15 tatem et hoc putauerunt facere quod sperauerunt sustinere se conuictos; sed hoc uisum est nobis tamquam inrationabile contemnere, quoniam autem usque ad uestram tranquillitatem perferre ausi sunt inrationabilem suam insolentiam et quod contra leges et canones et omnem consequentiam ecclesiasticam ab ipsis actum est, mandare uestræ pietati præsumpserint, non amplius dissimulauimus inrationabilem illorum impetum, 20 sed iterum sequentes formam canonum conuocauimus reuerentissimum episcopum Iohannem, qui talia cum ceteris contra prædictos præsumpserat. neque enim illi confiderent ad tantam insolentiam peruenire sub culpa positi pauci, nisi temeritate

3 reuerentissimi episcopi Iohannis Antiocheni. congregati igitur nos, libellis nobis oblati a sanctissimo et deo amabili reuerentissimo archiepiscopo Cyrillo et uenerabili 25 coepiscopo Memnone, conuocauimus prædictum episcopum Iohannem, ut uel nunc diceret culpam pro qua ad tantam iniuriam progressus est contra primos sanctæ synodi, qui semel et secundo et ter conuocatus ut causam diceret, aduenire ad synodum non passus est, non habens rationabilem causam suæ præsumptionis, militibus autem et armis circumdans suam domum neque missos a sancta synodo sanctissimos episcopos 30 suscepit nec competentem responso dignam iudicauit congregatam sanctissimam synodum.

4 unde cognoscentes non confidere illum suis satisfactionibus, ab ipsis quidem superflue et uacue per garrulitatem facta et contra omnem consequentiam canonum scripta tam contra sanctissimum archiepiscopum Cyrillum quam contra reuerentissimum coepiscopum Memnonem irrita et cassa omnibus modis esse decreuimus; iudicium enim quod secum 35 nihil habet canonicum neque iustum, nihil aliud habet quam maledictum. sic igitur irregulariter tam ipsum quam qui cum eo fuerunt, inordinate agentes et extra consequentiam ecclesiasticam præter communionem tantisper esse decreuimus, compescentes eorum inrationabilem petulantiam, donec uenientes de his quæ temerarie commiserunt, satisfaciant sanctæ synodo. 40

5 Quæ igitur constituta sunt, necessarie ad uestram pietatem rettulimus, supplicantes ut neque synodus iudicetur coetus eorum qui sub culpa facti sunt, quia et antea

---

U, S [= *w*]

1 pauci *T* paucis *US*   3 dicimus *U*   11 una *om.* *S*   12 subuersione *T* subuersionem *US*
 ουστροφή *Γ*   13 reprehendentis *S*   20 præsumpserint *in* præsumpserunt *corr.* *w*   dissimulabi-
 mus *S*, *corr.* *w*   21 conuocabimus *S*, *corr.* *w*   39 commiserunt *w^{corr}* *r* commiserint *Uw*   41 quæ
 icitur *in* de qua cicitur *corr.* *w*   42 cœtus *in* ex cœtu *corr.* *w*

in sancta et magna synodo trecentorum decem et octo in Nicæa congregatorum quidam sic discesserunt ab illa magna synodo metuentes eius sententiam et neque illos iudicatos synodum a magno et diuæ memoriæ imperatore Constantino, sed iussos esse pœnam persoluere, quoniam desistentes illorum sanctorum episcoporum consonantiam respuerunt, mala, sicut isti, et illi conscientia usi. iniustum enim est synodum ducentorum decem et octo episcoporum, quibus cuncta multitudo Occidentis sanctorum episcoporum consensit et per eos reliqua turba orbis terrarum, repugnare triginta quidem constituti, e quibus quidam olim damnati sunt, aliquanti autem [ex] his quæ Cælestio male placita sunt, consenserunt, aliquanti uero anathemati subditi sunt propter quod Nestorium sint secuti. sed iubete quæ ab uniuersali synodo ad continentiam pietatis definita sunt contra Nestorium et contra impium eius dogma, suam habere firmitatem corroborata nutu et consensu uestræ pietatis.

ET SVBSCRIPTIT SYNODVS PER EPISCOPOS CENTVM NONAGINTA OCTO

EXEMPLAR EPISTOLAE SCRIPTAE A SANCTA SYNODO AD ARCHIEPISCOPIVM ROMANVM CAELESTINVM SIGNIFICANS OMNIA QVAE GESTA SVNT IN IPSA EPHESENA SYNODO 15

XXII 1 Sanctissimo et reuerentissimo comministro Cælestino sancta synodus quæ secundum dei gratiam congregata est in Ephesorum metropoli, in domino salutem. Tuæ quidem sanctitatis circa pietatem zelus et circa rectam fidem saluatori omnium nostrum deo amica uel placens sollicitudo digna omni ammiratione fuit. mos est enim uobis ita magnis existentibus in omnibus bene probari et omnia studia ecclesiarum tua propria 20
2 facere. quoniam autem oportebat omnia ad scientiam tuæ sanctitatis referri quæ subsecuta sunt, scribimus necessario quia secundum uoluntatem omnium nostrum saluatoris Christi et secundum decreta piissimorum et amatorum Christi imperatorum congregati sumus in Ephesorum metropoli ex multis et diuersis prouinciis, ultra ducentos existentes numero episcopi, deinde piissimis decretis amatorum Christi imperatorum per quæ euocati sumus, tempus decernentibus concilio sanctæ synodi diem pentecostes, omnibus concurrentibus, maxime quia continebatur in litteris imperatorum ut si non aliquis occurrisset post definitas indutias, non bona conscientia defuisset et esset inexcusabilis tam apud deum quam apud homines, defuit reuerentissimus Iohannes Antiochenorum episcopus, non quasi uoluntate simplici, sed neque spatio itineris impedimentum faciente, sed occultans in mente consilium et cogitationem dissonantem a deo, 30
3 quam non longo tempore ueniens Ephesum demonstrauit. distulimus igitur concilium post definitum diem sanctæ pentecostæ in totis decem et sex diebus, cum multi tam episcopi quam clerici et ægritudine deprehensi et afflicti essent in expensis, aliquanti uero et de uita migrassent, et erat, sicut perspicit et tua sanctitas, iniuria magis contra sanctam synodum quod agebatur. tanta enim dilatione peruerse usus est, cum utique eum præcessissent multi ex longioribus spatiis. uerumtamen post diem sextum decimum præcesserunt quidam ex his qui cum eo erant episcopi, metropolitæ duo, Alexander Apamiæ et alter Alexander Hieropoleos, deinde nobis incusantibus eius aduentus tarditatem reuerentissimi episcopi Iohannis, dixerunt non semel, sed sæpius quia deman- 40

XXII *Græce extat in V 82 S 73 A 54; versio desumpta est ex Collectione T 59*

U, S [= *w*]

2 iudicatos in iudicantes *corr. w* 5 conscientiam *w, corr. w* synodum US [*est uaria lectio Græca*] synodo *w^{corr}* [= T] trecentorum *w^{corr}* 7 debuit scribere constitutos 8 ex *deleui*
16 et XXII et LXIII *adscr. w* 18 saluatoris T 39/40 aut eius aut reuerentissimi — Iohannis *delenda erant*

dauit nobis nuntiare reuerentiæ uestræ quod si contigerit eum adhuc morari, non
 4 differri synodum, sed facere quæ oporteat. his nuntiatis et manifesto facto tam ex
 tarditate quam ab his quæ ab eo nuntiata sunt, quia recusat concilium, siue Nestorii
 amicitiae commodans siue quia clericus fuerat sub se constitutæ ecclesiæ siue
 quorundam pro eo petitionibus cedens, consedit sancta synodus Ephesi in maiore ecclesia, 5
 quæ uocatur Maria. quoniam autem omnibus alacriter conuenientibus solus deerat
 concilio Nestorius, commonuit eum sancta synodus canonicè per episcopos prima et
 secunda et tertia uocatione; hic autem militibus circumcludens suam domum superbiit
 contra ecclesiasticas leges nec passus est semet ipsum manifestum constituere nec satis-
 ep. 14 5 facere de iniquis suis blasphemis. postea relectæ sunt litteræ quæ scriptæ sunt ad 10
 eum a sanctissimo et reuerentissimo episcopo Alexandrinæ ecclesiæ Cyrillo, quas et
 probauit recte habere et inreprehensibiliter sancta synodus et nullo modo dissonas esse
 aut a diuinitus inspiratis scripturis aut etiam a tradita et exposita fide in magna synodo
 sanctorum patrum qui in Nicæa ante tempora conuenerunt, sicut et tua sanctitas recte
 hoc probans testificata est. lecta autem et epistola Nestorii quæ ad ipsum scripta 15
 est memoratum sanctissimum et reuerentissimum fratrem nostrum et comministrum
 Cyrillum, iustum esse duxit sancta synodus aliena omnino ab apostolica et euangelica
 6 fide esse quæ in ea erant dogmata multis et nouis ægra blasphemis. lectis uero simi-
 ep. 2 liter et expositionibus eius impiissimis nec non etiam et scripta ad eum epistula a tua
 sanctitate, per quam rationabiliter condemnatus est utpote qui blasphema scripserit et 20
 inreligiosas uoces suis expositionibus inseruit, sententia prolata est iusta depositionis
 eius, maxime quia in tantum longe est a pænitentia aut a recognitione eorum in quibus
 blasphemauit adhuc Constantinopolitanam habens ecclesiam, ut etiam et in ipsa Ephe-
 senorum metropoli sermonem faceret ad quosdam metropolitanos episcopos non ignobiles,
 sed doctos et reuerentissimos et auderet dicere quia ego bimenstrem et trimenstrem deum 25
 non confiteor, et alia insuper diceret acerbiora. ut inreligiosam igitur et abomina-
 bilem hæresim et præuertentem euangelicam nostram sectam et omnem funditus mysterii
 7 dispensationem euellentem deposuimus, sicut superius diximus. sed non erat, ut
 uidetur, in Christo caritatem habentes et zelum in domino non multas experiri difficul-
 tates. sperauimus enim reuerentissimum Antiochenorum episcopum Iohannem et 30
 sùptilitatem synodi et pietatem laudare et fortasse culpæ depositionis tarditatem;
 euenerunt autem nobis omnia quæ in spe fuerant, contraria. inuentus est enim inimicus
 et hostis tam sanctæ synodo quam etiam ipsi rectæ fidei ecclesiarum, sicut ipsæ res
 indicant. mox enim quod ingressus est Ephesum, nondum excusso itineris puluere
 nec exutis uestimentis congregauit quosdam qui cum Nestorio recesserant et blasphemias 35
 contra suum locuti sunt caput ac non solum deridentes gloriam Christi, et congregans
 tamquam collegium sibi triginta hominum numero nomen episcopatus habentium,
 quorum quidam sunt sine ciuitatibus, uacantes autem et ecclesias non habentes, alii
 autem ante multos annos pro acerbis causis depositi a suis metropolitibus, cum ipsis autem
 et Pelagiani et Cælestiani et de his quidam qui de Thessalia eiecti sunt, rem præsumpsit 40
 iniquam, quam nemo qui ante eum fuerunt. componit enim solus chartam quidem
 depositionis nomine et iniuria affecit sanctissimum et reuerentissimum Alexandrinæ urbis
 episcopum Cyrillum et reuerentissimum nostrum et coepiscopum Memnonem Ephesenum,

U, S [= wr]

2 differi U   5 maiora w   11 alexandrino S, corr. r   18 nobis S, corr. w   21 inserue-
 rit w²   24 metropolim w, corr. w   29 zelum S [= T]   zelum habentes U   34 quod] ut w²
 37 numerum S   38 autem et Ur aut w   39 aceruis S   40 eiecti w electi Ur

nullo nostrum sciente, nec his uero qui iniuriam pertulerunt, agnoscentibus quod agebatur, uel propter quam causam hoc praesumpsisset, sed tanquam pro his non indignante deo et quasi non essent canones ecclesiastici aut quasi non periclitaturi ipsi propter hanc audaciam. iniuriis uero afficiunt excommunicationis nomine et omnem synodum, deinde et publice in charta haec inserentes proposuerunt ad legendum uolentibus, 5 theatri parietibus affigentes, ut suam impietatem in spectaculo facerent. sed non huc usque eorum processit audacia, sed enim fiduciam adsumpserunt scribentes quicquam quasi canonicum et ad aures piissimorum et amatorum Christi imperatorum 8 referre quae huiusmodi sunt. his ita factis sanctissimus et reuerentissimus episcopus Alexandrinorum Cyrillus nec non et reuerentissimus episcopus Ephesenorū 10 ciuitatis Memnon libellos a se compositos et conuenientes tam ipsum reuerentissimum episcopum Iohannem quam eos qui cum eo hoc egerant, optulerunt, coniurantes nostram sanctam synodum euocare canonice ipsum etiam Iohannem et eos qui cum eo sunt, quatenus satisfacerent de quibus ausi essent, et si quid accusare haberent, si possent, dicerent et conuincerent; in charta enim quae scripta est ab eis depositoria, potius autem 15 iniuriosa, occasione inseruerunt quia Apollinaristae et Arriani et Eunomiani sunt et 9 propter hoc depositi sunt a nobis. instantibus igitur his qui iniuriam sustinuerunt ab illis, iterum nos necessario congregati [sumus] in magna ecclesia, supra ducentos existentes episcopi, una et secunda et tertia euocatione in biduo euocauimus et ipsum Iohannem et eos qui cum eo erant, in concilium, quatenus conuincerent iniuriam passos 20 et satisfacerent et causas dicerent pro quibus depositionis composuerunt chartam, et non praesumpsit uenire. oportebat autem eum, si uere conuincere poterat memoratos sanctissimos uiros quasi existentes haereticos, et uenire et ostendere hoc uerum esse, quod et accipiens ut ualidum et indubitatum crimen temerariam sententiam contra eos protulit. sed ex fragili conscientia non occurrit; quod autem construebatur, illud erat. 25 putauit enim quasi haec flagitiosa et iniusta iniuria solueretur simul ac refutaretur et 10 iusta synodi sententia quae prolata est contra haereticum Nestorium. indignati igitur merito, tractauimus quidem parem tam contra ipsum quam contra alios sententiam proferre legitime, quam ipse contra leges in eos qui in nullo reprehensi sunt, protulit; ut autem illius temeritatem patientia uinceret, licet iuste hoc pertulisset et legitime, 30 seruauimus iudicio tuae reuerentiae et hoc. interim eos sine communionem fecimus, amputantes illis omnem potestatem sacerdotalem, ut nullum possint laedere per suas sententias. eos enim qui ita ferociter et crudeliter et contra canones irruere solent ad pessimas et saeuissimas res, quomodo non erat necessarium quam utinam non habuis-

11 sent, adimere eis laedendi potestatem? fratribus igitur nostris et comministis 35 Cyrillo et Memnoni, qui ab eis sustinuerunt iniuriam, et communicatores omnes sumus et post illorum temeritatem ministrauimus cum eis et simul ministramus, communiter omnes congregationes celebrantes, refutatis per scripta a nobis illorum iocis. inualidos et effectum carentes monstrauius; iniuria enim erat solummodo et aliud nihil. uiri enim numero triginta, et alii quidem eorum haeretica macula notati, alii autem sine 40 ciuitatibus et eiecti, qualem habent synodi personam aut qualem uirtutem contra synodum congregatam ex omni quae sub caelo est? conseruerunt enim nobiscum et qui a tua sanctitate destinati sunt reuerentissimi episcopi Arcadius et Proiectus et cum eis sanc-

---

U, S [= *w*]
 6 non S nunc U   15 est U sunt S   17 sustinuerunt S [= T] sustinuerant U   18 sumus
 om. T   ducentos *Uw*² ducentis *w* ducentes *r*   19 episcopi om. *w*, corr. *w*²   26 haec S hac U
 ac U om. S   26/27 et iusta S ut iniusta U   34 utinam U om. S [= T]   42 omni orbe *w*²   qui *w*

tissimus presbyter filippus, tuam nobis praesentiam per se donantes et apostolicæ
 12 sedis locum replentes. indignetur ergo tua reuerentia competenter pro his quæ
 facta sunt. si enim data fuerit uolentibus licentia et maiores iniuria sedes afficere
 et contra eas in quibus non habent potestatem, contra leges sic et contra canones pro-
 ferre sententias, magis autem iniurias et his qui pro pietate tot certamina sustinuerunt, 5
 propter quos et nunc pietas per uestræ reuerentiæ orationes refulsit, ibunt ad ultimam
 confusionem ecclesiæ res; correctis autem secundum congruum modum talia audentibus,
 uacabit omnis turbatio et condecens canonibus reuerentia ab omnibus seruabitur.

13 Lectis uero in sancta synodo gestis quæ celebrata sunt in depositione inreligiosorum
 Pelagianorum et Cælestianorum, Cælestii Pelagii Iuliani Præsidi Flori Marcelliani 10
 Orentii et similia eis sapientibus, iustum esse duximus et nos ualida et firma perseuerare
 quæ de ipsis definita sunt a tua reuerentia, et consentanei sumus in sententia omnes,
 depositos eos habentes. ut autem integre omnia cognoscatis, quæ acta sunt, desti-
 nauimus gesta. et subscriptio:

SALVVM TE ESSE ET VT MEMOR NOSTRI SIS, DEVM DEPRECOR, DILECTISSIME ET DESI- 15
 DERANTISSIME

Subscripscrunt et omnes episcopi secundum nomen.

EPISTOLA SANCTI CAELESTINI PAPAE AD THEODOSIVM IVNIOREM AVG̃ POST SYNODVM

XXIII Cælestinus episcopus Theodosio aug̃ iuniori. Causis suis diuinam prouidentiam
 præstitisse quod sperabamus, agnouimus. nec enim aliud futurum mentes poterant 20
 æstimare fidelium regnantibus uobis quam id quod euenisse gaudemus, ut prædicatio
 in deum impia concideret et cum suo auctore noui dogmatis damnata prauitas deperiret.
 illata quidem fidei bella sunt et regis æterni sacrilegis uerborum iaculis natiuitas adpetita;
 sed uos qui Christo deo nostro auctore regnatis, hostes impios fidei uestræ uirtute uicistis,
 cælestem reuocantes triumphum, per quem religioso munimen in perpetuum præstetis 25
 imperio. uere enim prophetica gloriæ uestræ uox conuenit et regnum uestrum dici
 Ps. 144, 13 potest regnum omnium sæculorum, quod defensæ fidei meritis propagatur et
 crescente sanctæ religionis obseruantia Christianæ insertum reuerentiæ semper augetur,
 gloriosissime et tranquillissime imperator auguste. ecce nunc domus domini
 orationibus uacant et uestrum per omnes ecclesias deo nostro oblati sacrificiis commen- 30
 datur imperium. nihil, amoto perturbatoris ausu, scandalis licet; pestifer ulterius
 animas hominum sermo non uulnerat; salutem omnibus suarum animarum, dum uni-
 uersali ecclesiæ consulitis, reddidistis. hæc est uestra et prædicandi regni uestri
 clementia, per quam non terræ, non prouinciæ, sed omnium animæ sunt defensæ.
 inputabitis hanc omni mundo uictoriam, quam non bellis, non gladiis, sed sola deuotione, 35
 qua deo estis dediti, conquisistis. manet hic uestræ gloriæ titulus et manebit, ut
 nulla illum ætas, nulla uetustas aboleat; æterna enim sunt, quæ æterni regis amore

XXIII 1K 386. Græca uersio extat in A 86

U, S [= wr], F [inde a 18]
 3 iniurias S 8 uacauit US, corr. w 11 sapientibus US [= T] 15 te om. U ut
 inemor S inemor U deprecor in deprecamur corr. w² 17 om. U
 18 epistola — synodum Uw Incipit epistola celestini pape ad theodosium iuniorem post synodum r
 om. F 19 accuratior saluationis formula extat in Γ theodosio Fw prudentiam F 20 cog-
 nouimus F 23 uela w, in tela corr. w² 24 qui scripsi quia F om. US regnatis F regnantes US
 ura w 25 triumphum U quem F quod US 26 uera F 28 reuerentia U 31 ausum F
 33 consoletis F et FI om. US 35 inputatis w xpo inputabitis w² mundo FI modo US

præstantur. Sic Abrahæ fides sæculis durat; Daudid regis meritum dei zelus fecit esse perpetuum, cum inimicos dei suos esse crederet inimicos et odisset quos deo odibiles Ps. 138, 21. adprobasset. Helias etiam propheta falsa prophetantes non fuit contentus refellere, ²² 3 Reg. 18, 40 sed ita etiam in illos uoluit uindicare, ut eos persequendo perderet, quos in perditionem ² niti sui populi peruideret. par tibi cum illo gloria. ille falsa prophetantibus ⁵ restitit, tu falsa docentibus; ille mentientes in deum prophetas persecutus est, tu de Christo deo nostro prædicantes impia abigis sacerdotes. ille tantum uindictæ intentus est; uestra pietas sic impia uindicat, ut quæ sunt religiosa, defendat. nec enim sufficeret abegisse morbos, pestilentiam reppulisse, nisi et salubres auras reddideris et uitalem infectis substantiam ministraris, talem illi ecclesiæ constituendo pontificem, ¹⁰ qui olim hoc se dignum fastigio omnibus quibus notus est, adprobasset. fert illi ac si sui corporis parti Romana testimonium quæ hunc semper inter suos habuit et numerauit ecclesia, ferunt suorum merita, quibus sancte adhæserat, decessorum. ita enim reuerentissimæ memoriæ uiro Attico, catholicæ fidei propugnatori fortissimo, mente pariter et officio cohærebat, ut iam tunc futuri in eodem episcopatus insignia ¹⁵ ³ prælucerent. sed fit hoc arcano diuinæ maiestatis arbitrio, ut in posterum quæcumque sunt meliora, seruentur et ad quietem per aliqua turbatorum scandala ueniatur. debitum est fratris mei Maximiani episcopi gloriæ, ut aliquem illi prælatum fuisse in hoc quod sustinuit ciuitas, pæniteret et nunc, electo eodem, illi se integritatem fidei debere sentiret. ²⁰

Sed huic tantæ pro suo merito illius ecclesiæ sacerdoti electo, aliter et consensu sanctæ congregationis quæ interfuit, ordinato ad componendum ecclesiæ statum et omne uulnus prauæ hæresis radicitus euellendum ne audeant quæ abscisa sunt, pullulare, obsecramus et poscimus sub illius inuocatione quem colitis, fidei uestræ, ut consuestis, arma præstetis. nunc enim est omnis opponenda custodia, ne rapax lupus ab ouilibus ²⁵ dominici gregis, cum sæuierit, exclusus, rursus serpentino lapsu ad mortem perueniat animarum, effossis qua potest parte cuniculis. nec enim potest quiescere, cum prædæ suæ rabidus cupiat incubare. munimen sanis, remedia præbete sanandis; uallate muris uestræ fidei religionis catholicæ ueritatem, per quos et credentes muniti sint et tanti sequaces erroris non audeant introire. hic enim plenus uictoriæ uestræ fructus ³⁰ est, nihil relinquere quod rursus dei ecclesia debeat formidare. quem igitur uniuersorum eiecit sententia sacerdotum in prædicatione sacrilega perdurantem, eum uestra clementia ab omni societate remoueat, ut facultatem aliquos perdendi non habeat.

⁴ Religiosos uero filios meos Iohannem presbyterum et Epithymitum diaconum tantæ rei nuntios cum tota ecclesiæ gratulatione suscepimus et, lectis in totius congrega- ³⁵ tione Christianæ plebis apud beatissimum apostolum Petrum uestræ pietatis apicibus, deo nostro pro uobis uota persoluimus. ita enim ad nos agente domino peruenerunt, ut ad eum diem quo Christi dei nostri natale secundum carnem, cui quæstio inferebatur, occurrerent et impietatem conuicti uniuersa congregatio confutaret.

U, S [= wr], F

1 sæculi U	2 esse F om. US	crederet F credit US	odisset scripsi secundum Γ odisse USF
4 ita FF om. US	perditione UF	9 sufficere w sufficere potest w ²	10 ministraris w ^{corr} ministrares USF
quem U	post pontificem add. τὸν ἀγιώτατον φημι Μαξιμιανόν Γ	14 fortissima w ²	12 sui w ^{corr} Γ suæ USF
21 taliter Γ	17 aliquam F	18 fratres w	20 sentire US
incumbere F	26 rursum U	28 rabidus Γ	rapidus USF
emoueat F	29/30 munitis intentantis æquaces F	30 sunt S	32 eum] cum U
34 relogiosus F	33 societates	35 tot F	gratulationes U
35/36 congregatione w ^{corr}	congregationis USF	38 dñi F	natale scripsi natalem
UwF om. r	39 occurreret F concurreret US		

Causæ fidei congrue et ecclesiasticæ et pauperum utilitatis causa subiungitur, ut qui integritatem fidei præstitit, pauperum quoque commodis consulatis. illustris et sanctæ recordationis Proba possessiones in Asia constitutas longa a maioribus uetustate sic reliquit, ut maiorem summam reddituum clericis, pauperibus et monasteriis annis singulis præciperet erogandam. sed hæ possessiones ibidem constitutæ in damnum pauperum huius neglegentia, ut grauius nihil dicamus, qui his præfuerat, hac sunt ratione tractatæ, ut non solum consueta non soluerent, uerum etiam subrepticia impetratione earum ius dominiumque uioletur. rogamus pietatem uestram ut religiosæ et illustri domui et ecclesiæ id pro clementia uestra præstetis, ut omnis ab his insidiantium inquietudo discedat et tam ecclesiæ quam suis dominis sit tuta possessio, ut quod inde alimoniam pauperum acquiritur, uestrum esse credatur.

d. 15. m.
Mart. a. 432

DATA ID MART FF AETIO ET VALERIO VV CC CONS

EPISTOLA CAELESTINI PAPAE MAXIMIANO EPISCOPO CONSTANTINOPOLITANO POST SYNODVM

XXIII 1 Cælestinus episcopus Maximiano coepiscopo Constantinopolitano. Vidimus et amplexi sumus fraternitatem tuam litteris tuis talemque sanctitatem tuam quam noueram, inspeximus, simplici scilicet puritate gloriosum et mentis fulgore potius quam sermone præspicuum. redit in se atque in statum suum illa, de cuius fide semper gloriabamur, ecclesia, quæ nunc te præulem diuino iudicio, postquam illum qui eam obsidebat, eiecit, accepit. sume gubernacula notæ tibi nauis eamque ut didicisse te a tuis prioribus nouimus, rege. obsiste undis quas ille uentus, quieta perturbans, non his tantum quos in ea nauis uectores habuerat, sed omnibus inimicus, exciuit, omni eam laterum cupiens compage dissoluere, ut rapidis eam possit uerticibus deuorare, professus falsum (quid enim non iniquitas profitetur?) gubernatoris officium, ut uideretur regere quos perdere nitebatur. adhuc te excitatæ ab eodem undæ circumsonant et elati fluctus uel procellæ sollicitant. resiste peruigil et commissæ tibi nauis magister saluti commissorum tibi qua potes cura succurre. fac quietum mare esse quod nauigas; fac tua arte tutam nauem post eas tempestates quas sustulerat quam gubernas. illum sequere piscatorem qui maris aquas pedibus, ut ad Christum deum nostrum, quem ambulans in mari uiderat, [ut] possit peruenire, calcauit. 2 sequere priorum, a quibus eruditus es et nutritus, exempla pontificum, beatissimi Iohannis in prædicando scientiam, sancti Attici in repugnando hæresibus uigilantiam, decessoris tui sancti Sisinnii, cuius te successorem credimus, simplicem puritatem, ut de illa, ut solebamus, gratulemur ecclesia. congrega sparsos piæque animum, qualem te habere nouimus, in eos quos dissipat perturbator, exerce. congrega po-

XXIII 7K 387

U, S [= wr], F
1—12 om. Γ, sed habet salutationis formulam quæ in hoc exemplari deest 4 relinquit F redditum w reddituum U^{corr} 5 hæc F 6 nil S hac F ea US 7 tractata F subreptia F 9 omnes F 12 DAT S IDVVM U MARTIAAVM US FLAVIO US FF KMI F gg w 13 inscr. om. F 14 episcopus om. F episcopo US 16 simplices, e in i corr., F puritatem w F, corr. w 17 perspicuum US redit scripsi redet F sed US in statum U statum S in scm F 18 semper om. F gloriabamur F quem F 21 perturbans — ea F om. US uictores F 22 exiuit U omnia F 23 professum F 26 solutis F potis F 27 quod UF quo S 29 dñm US dñm F ambulanti F ut del. Labbeus 31 scientiam US sententiam F iure pugnando F in repugnandis US 32 decessoribus tuis F sci sisinni F scissimi US simplici puritate S 33 gratularemur F 34 dissipauerat US

pulos tuos ad matris suæ ubera, reuoca quos inuitos ueneni sapore abstraxerat inimicus. confirma in fide quos uideris adpetitos, cura quos inspexeris uulneratos, remoue qui non sentiunt medicinam. interdum uenenum dolore tollitur, et cum ea quæ sunt noxæ, præciduntur, salus reliquis præparatur. datus tibi campus est, frater carissime, in quo gloriam et uigilantis pastoris et benigni sacerdotis exerceas et saporem ori Christianæ salubritatis infundas, ut plus in reparando potuisse te liqueat, quam ille potuit in lædendo, qui imitator diaboli maluit esse quam Christi, perturbans omnium ecclesiarum quietem, cui nunc debemus operam in commune præstare, ut omnium una fides, unus sit animus sacerdotum. teneat manus tua dominicum uentilabrum **Lc. 3, 17** et purget aream creditam sibi, ut a frumentis paleæ separentur et omni cura mundatum Christi dei nostri horreis triticum adgregetur. locum impietas nouella non habeat et conpresso olim per totum orbem sua damnatione noto Cælestiano errori tua uigilantia resistatur, ut quicumque huius dogmatis sunt sequaces, ab omni societate hominum repellantur. obsistat illis per te spiritus sanctus, qui his in omnibus ad quascumque conantur prouincias peruenire, ne horum impia prædicatio resurgat, 15 obsistit. ita enim, ut damnentur, quicumque perueniunt, innotescunt et tamquam nonnullis sententia totiens repetita <non> sufficiat, longinquas terras remotasque prouincias inquietant. sed eos ille persequitur cuius fidem sua prauitate persequi nitebantur et a quo se abscondere, ad quasuis latebras confugiant, sua se impietate prodente, non 19 possunt. filios uero nostros religiosos uiros Iohannem presbyterum et Epithymitum diaconum cum magna lætitia suscepimus et cum maiore gratulatione remisimus.

DATA ID̄ MART̄ FFL̄ AETIO ET VALERIO VV̄ CC̄ CONS̄

d. 15. m.
Mart. a. 432

EPISTOLA CAELESTINI PAPAE CLERO ET PLEBI CONSTANTINOPOLIM CONSTITVTAE POST
SYNODVM

XXV 1 Cælestinus episcopus clero et plebi consistentibus Constantinopolim. Exultatio 25 matris est congregatio filiorum; denique lætatur ecclesia ita se filios quos diabolus disperserat, iterum congregasse, ut ex his, nisi filius perditionis, nemo sit perditus, quia eum filium suum nequaquam pater agnouit. illum namque ex quo erat, sicut legimus, **Ioh. 8, 44** imitatus, uobis legitimis dei filiis hereditatem conabatur auferre, quos, dicente apostolo, pro fide uestra et heredes dei et Christi nostri futuros credimus coheredes. non **Rom. 8, 17** ergo ei palmam de his referre permissum est, qui de ipso magis per arma fidei triumpharunt. uictores uos, immo communis regis de hoste uictoriam loquitur tyrannus

XXV JK 388. Græca uersio extat in A 87

U, S [= wr], F				
1 inuito US	inimicum F	2 uiderat F	inspexeras F	3 uenenum scripsi enim USF
dolore F dolor US	4 noxia US	tibi om. S	6 mori w	ut — liqueat US om. F
gendo F uoluit F	perturbas F	9 unus F et unus US	dominicam F	10 et ³ US ut F
10/11 mundato F	11 dñi F	12 nota F	14 parte F	ad w ^{corr} F ad has US
conantur w ^{corr} conatur USF	horum F eorum US	16 obsistit w ^{corr} obsistite F	obsistite ei Uw	obsistite ei r
19 ad quasuis UF atque suis S	latebras UwF latebris w ^{corr} r	17 non addidi	18 cuius — nitebantur US om. F	prodentes F
prodentes US prodentes latere w ^{corr}	20 epictetum US	22 DAT̄ S	MARTIAS US	FLAUIO US
AETIO ET om. US	CONSVLIBVS US			
23/24 om. F	23 PAPE CAELESTINI w	25 episcopus om. F	consistenti F	26 lætetur F
27 congregasset F	29 hereditate F	31 palmam F palam USF	31/32 triumpharent w	

exclusus; uicit in uobis cuius incerta fieri diuinitas putabatur. si pateretur natiuitas
 2 <quæstionem>, quæstionem dixerim quam sibi unusquisque bene credens debet sim-
 pliciter aperire. quis enim in examen uocare audeat deum eumque discutere qualiter
 uenerit subuenire? non fuit difficile deo posse quod uoluit, cum dignatus est liberare
 qui potuit. sed unde illi peccatori in tanta caligine sua lumen uidere? unde terrenis 5
 argutiis in superioribus positam colligere ueritatem? hæc in tenebris suis uidere
 Ps. 118, 105 non possunt qui lucernæ illius uerbum nesciunt, quod esse lumen semitis suis Dauid
 propheta testatur. cum quo psalmigrafo, ut supra diximus, matrem lætantem
 in uterum suum, quem disputatio huc usque ridicula et blasphema turbabat, reuersis
 Ps. 132, 1 filiis cantare delectat: ecce quam bonum et quam iucundum habitare fratres 10
 in unum. competenter hæc ego uerba de eo fuerim mutuatus; mihi namque ex
 parte maxima uenerandæ trinitatis auxilio ecclesiæ uniuersalis quietem, summam præ-
 2 Cor. 11, 29 sentium uindico gaudiorum, quem nunc usque omnis qui scandalizabatur, urebat et
 ep. 5 3 infirmitas aliquantum faciebat infirmum. meminit caritas uestra apud uos mihi
 dudum de patientia fuisse sermonem; iactaui quæ debui semina sacerdos in animos 15
 Christianos nec me in uobis seges expectata decepit. quid enim patientiæ uestræ
 messis intulerit, ipsis fructibus approbatis. his inuidens seuerat perituram zizaniam
 intra aliquantum mentes agricola periturus; seuerat longe aliud quam acceperat
 seminandum uel inuenerat seminatum. habemus certe fidei nostræ semina, quæ
 ipsius domini sermo uel apostolorum doctrina iactauit, quæ quotiens ista contingunt, 20
 non ea terra quæ suscepit, sed alia superfusa corrumpunt. nihil uestræ simplici
 fidei messis dominus poterit imputare, qui in euangelio auctorem zizaniæ interrogatus
 Mt. 13, 27 ostendit. illi tunc dixerunt: »in bono semine unde zizania? nos dicamus: in tanto
 Mt. 13, 28 regno fidei unde perfidia? respondeamus tamen uobis sermonibus Christi: homo
 inimicus hoc fecit. qualiter uos exercuit priorum palæstra doctorum, fortitudo 25
 uestræ mentis adstruxit. ipsis agnitionem debetis huius erroris, quorum hic indignus
 Mt. 10, 16 laudibus fuit, qui bona tam gloriosa despexit. non pro parte columbæ simplicitati,
 sed in toto studuit serpentis astutiæ. nec mirum, si parans occidere simplices animas
 Gen. 3, 1 sq. eum suadendo secutus est, qui suadendo primus occiderit. denique uerbis illum
 4 legimus decepisse, hic inferre mortem non nisi per uerba temptauit. non tamen 30
 Act. 1, 25 inpune suum est secutus auctorem, quando exemplo Iudæ episcopatum eius alter accepit.
 iure utrumque tenet una sententia, quia in unum, sicut legimus, ambo peccarunt. sit
 licet uterque ante oculos nostros, saluatoris nostri calumniator et traditor, tamen deli-
 berare difficile est inter discussorem natiuitatis et mortis auctorem. facti sui licet

U, S [= wr], F

1 si pateretur	<i>scripsi secundum</i> Γ	separetur	UrF	separetur	w	si separetur	w ^{corr}	natiuitas
UwFT naturas r	2 quæstionem	addidi	secundum	Γ	3 in	F	ad US	examine F
eumque US eum atque F	5 pectori	Γ	lumen	w ^{corr}	Γ	limen	F	lumen non US
6 posita col-	lige F	hæc	USΓ	hæc enim	F	8 matre lætante	F	9 disputatio FT
dissipatio US	11 ego	FT	ergo	US	mutatus w, corr. w ²	nuntiatus r	12 ueneranda et S	uenerandæ et U
quietem FT	quietem et US	13 quem	Fw ^{corr}	quæ	US	omnes	US	scandalizabantur US
urebant w	14 infirmatas F	aquantorum	F	15/16 animos	xpianos FT	animo xpiano	US	16 expeccata
decipit F	17 inuidis	F	periturum	Uw	zizaniam in zizanium	corr. Uw	18 mentis F	
21 suscipit U	23 dixerunt rΓ	dixerint	UwF	24 respondeamus	UFF	respondemus	S	nobis F
26 errores F	27 pro parte	F	partem	US	simplicitatis	USF	28 serpentes	F
si parans FT	separans	US	animas	F	animos	US	29 occiderit	F
occidit US	31 exemplo iudæ	U	exemplum	iudæ F	iudæ exemplo	w	iudæ r	32 δρῶμεν
Γ	peccauerunt	FS	sic	F	33 utique	w	34 facti sui licet	
<i>scripsi secundum</i> Γ	factis uidelicet	wF	facti sui uidelicet	Ur				

uacuum statim Iudam pœnituit, prœuenit exitum traditi supplicium traditoris. ille statim laqueum, peccatum suum confessus, elegit; hic impietatis pertinacia gloriatur. nec ego perfidiæ huic dabo nomen erroris; non est error impietas omnis. denique quotiens ecclesiæ uel eius quieti diabolus inuidus fuit, intra eam nata contentio saluam seruauit ipsius certaminis causam; quo proficiebat iste conflictus quo laborabatur non ⁵ ut religione quis uinceret, sed ut ipsa religio uinceretur? meministis certe eius, quia necesse est meminisse blasphemii; sed iam obliuionem tantorum malorum uolo sanctis mentibus imperatam. tollatur ex animis qui sublatus est oculis; tollatur inquam, quia sic uocandus est, percussor interni. habuit crebras sinister prædicator insidias, tetendit arcum suum frequenter, ut legimus, et ore suo spicula uenenata iactauit, Ps. 10, 3 neminem tamen uestro in numero quem feriret, inuenit. retorta in se tela redierunt, 11 postquam sagittare in obscuro rectos corde non potuit, et nihil in filios lucis licuit filio Ps. 10, 3 tenebrarum. quæ nos uobis in bello intestino positis cura, quæ sollicitudo tunc habuit? in modum dierum duximus noctes, quia talibus causis omne tempus angustum est; non oculos somno declinauimus, non animum soluimus in quietem. 15 quem enim caperet delectatio dormiendi, sic uigilante raptore? sciebamus quis intra caulas timor, quanta intra septa formido, quotiens luporum uicina esuries multo ⁶ circuitu aditum quærit in prædam, sæuit absentibus minata perniciem. quanta hic pro sua cautione laude grex dignus est, quem non attingit secum raptor inclusus? patet causa tuitionis huiusce; in aperto est quis restiterit inimico. intellegamus ²⁰ et fateamur omnes quod uos ille tutatus est pastor qui in euangelio se dicit esse pastorem; Ioh. 10, 11 adfuit nec uos deseruit qui patiebatur in uobis. in hunc namque cottidianis acuebatur lingua blasphemii, in ipsum dentes suos impius tractator armabat. inani tamen semper elusus est morsu, quando eiusdem pastoris uirga uos consolabatur et baculus, Ps. 22, 4 qui gregem suum etiam pascendum tradidit iturus ad cælum. hæc uobis huc usque Iob. 22, 15-17 non mutata sunt pascua; isdem pabulis estis impleti; apostolico uos doctores et pio ²⁶ semper sermone pauerunt. uerum noxia fuerat pro salubribus cibus esca subposita, quando aduersarius esurientibus animabus mixtas spinas floribus exhibebat, nec tamen fraus ista decepit uos, qui Christi suauis odor estis in domino. postquam uobis longe ² Cor. 2, 15 aliud oluit, quam solebat, herbam mortiferi graminis horruistis; sepsistis aures uestras Sir. 28, 28 spinis, ne linguam nequam potuissetis audire. non ergo peruenit ad sensum quod ³¹ ⁷ offendit auditum, nec interiorum ferire potuit quod exterior non recepit. uitastis eum, cui, quantum didicimus, et in faciem restitistis; uitastis secundum beati Pauli Tit. 3, 10 apostoli sententiam quem iam sciretis esse correptum. legistis namque et memoriter iam tenetis quia memoria omnium digna sunt, Alexandrinæ ecclesiæ sacerdotis, hoc ³⁵ est catholici ad hunc scripta doctoris, quibus eum ita correptum, ut uellet esse correctum, ep. 14

U, S [= *w*], F

1 iuda UF	traditi FF	traditoris U ^r	traditori w	traditoris om. r	post traditoris add. οὐκ ἐστὶν
ἀφανής ἡ ἀσέβεια Γ	2 confusus F	pertinaciæ Uw, corr. w	3 nec wF	hæc U	neque r
om. F	omnes F	4 ecclesia F	fuerit US	5 seruabit w ^{corr} F	6/7 certe — meminisse] esse F
7 blasphemii S	blasphemi w ^{corr}	blasphemiis UF	8 tollatur FF	om. US, ante tollatur ³ ins. w ^{corr}	
examinis F	9 uocandus FF	uocatus US	11 in ¹ om. F	13 quæ ³ FF	atque US
animum soluimus om. S	inquietes S	16 capere et F	delectatio FF	dilectio US	15 non
raptorem F	sciebamus F	sciamus US	scimus w ^{corr}	17 esuriens F	18 circuitu scripsi secun-
dum Γ	circuit US om. F	aditu S	in om. S	pernitæ S	20 apertum US, corr. w
qui US	21 pateamur F	omnis F	24 elisus F	27 cuius F	29 uos] non F
herba F	scepsistis F	32 in interiorum US, corr. w	recipit F	33 eum F	om. US
uitastis quia memoria digna sunt alexandrinæ ecclesiæ S	34 sciretis US	secretis F	35 quia —		
ecclesiæ om. w	quia — sacerdotis om. r	omnium FF om. U[S]	dignæ F	sacerdotes F	
35/36 catholici hoc est r	adhuc F	eum] cum F	uellet F	uelit US	

studuit. nisus est labentem reuocare collegam; porrexit dexteram magisterii sui, in uno uolens plurimis subuenire. percellebat animum ueteris sacerdotis nutante
 2 Paral. 19, 11 episcopo ruina multorum. egit sicut scriptum est, benedictum opus domini diligenter.
 2 Tim. 4, 2 in nullo ei officio apostoli uir apostolicus defuit; obsecrauit ammonuit increpauit.
 at ille qui in profundum blasphemiorum suorum pondere mergeretur, tanti uiri doctrinam
 cp. 15 rennuens et abusus hortatu, docilis esse noluit, cum doctor esse non posset; agit iniuriis
 tenacem recti peruersitatis adsertor; gloriatus hinc nec contristatus est frater, secum
 reputans quod merito sibi conseruo non parceret, qui sic suo domino derogaret. in-
 Mt. 25, 21 uentus est per diligentiam ille de euangelio frugi filius et prouidus seruus. nam et
 paternam seruauit substantiam et auxit numerum talentorum. nec duplicasse eum, 10
 sed multiplicasse dixerim sortem, quem uideamus etiam longe positus pio fenore sub-
 uenisse. o sanctæ prædicationis usura! quam hic gratiam ante communem
 dominum fidei negotiator inueniet, qui propter animarum lucrum negotium et illic
 Mt. 25, 21. 23 exercuit, ubi alter accepit? nonne hic merito a patrefamilias auditorus est: euge
 serue bone et fidelis, intra in gaudium domini tui? hæc huic competunt, 15
 8 qui illa quoque quæ aliis sunt commissa, seruauit. quid ille auditorus est quidue
 dicturus, cum a se commissæ sibi rei ratio requiretur? qui utique inuoluitur reatu, etiam
 si uobis per alios perditis esset ipse seruatus. nostis profecto pro uestra eruditione
 1 Tim. 3, 4 quæ pœna neglegentes maneat sacerdotes, quippe quos apostolus præesse etiam domibus
 1 Reg. 2, 12 suis iubeat diligenter. Heli denique, per se inculpabilis, diuinam per filios incurrit 20
 9^{sq.} offensam. offendit pro filiis pontifex pater; offendit potestas et pietas. si igitur
 ille cum præsumptionem filiorum non refrenat, incurrit, quanto magis hic dominum,
 dum nec ipsi parcat, offendit? non hunc desidem, non hunc dixerim neglegentem.
 9 habuistis hominem sermonis assidui et, quia apud expertos loquor, habuistis uigilem
 perditorem. nec tamen beatus apostolus Petrus deseruit tam grauiter laborantem. 25
 nam cum separari tale uulnus de ecclesiastico corpore horrens omnibus putredo suaserit,
 ep. 2 cum ferro optulimus et fomentum. sed ille abusus nostro studio, quod illum sequimur
 Mt. 18, 14 qui nec de pusillis aliquem uult perire, mortem desperatus optauit. denique et
 Gal. 5, 12 medicinam respuens elegit abscidi; tulit de se apostolicum, uel hoc nobiscum sentiens,
 ipse iudicium, ut abscideretur qui nos contristabat et uolebat conuertere euangelium 30
 Christi. nulla suo uitio languenti medico, ut diximus, arte defuimus; non factum
 Mt. 18, 17 est nostræ celeritate sententiæ, ut esset nobis publicanus aut ethnicus. scimus qua-
 liter et quotiens hos qui ad hæc tendunt nomina, scriptura iubeat conueniri, quod nunc
 quoque uidetur impletum. dicendum denique adhuc tunc frater fratrem admonuit;
 dein pertinax uno et altero, immo et multo teste conuentus est, consequenter ab uni- 35
 uersali ecclesia, nostro quoque sermone correptus. nihil præcocium, nihil in hoc
 egimus immaturum, quem diuinæ constitutionis seruatus ordo damnauit. non
 Ps. 49, 18 potuimus ultra differre, ne, sicut scriptum est, cum fure currere uideamur et cum adultero

US, [= *wr*], F

2/3 nutante ep̄o <i>FF</i> mutat ep̄s US	4 in <i>om.</i> F	5 profundo F	blasphemiarum sua-
rum <i>wcorr</i>	6 dociles F	possit SF	aget F
<i>om.</i> US	10 ausit F	12 usuram <i>w</i>	13 negotior F
illis F	16 qui US quæ F	seruabit F	17 a <i>om.</i> F
19 neglegentis F	21 pro filiis <i>FF om.</i> US	22 deum Γ	24 qui S
laborantem <i>FF</i> laborantes US	26 uulnus <i>UFF</i> unus S onus <i>wcorr</i>	25 petrus apostolus US	putrido <i>wF</i> putridos <i>w²</i>
27 quo <i>wcorr</i>	28 desperatus Γ desideratus <i>USF</i>	et <i>om.</i> F	33 hoc F
34 ad hunc F	37 immaturum <i>USF</i> ut mutarum F	diuinæ Γ diurnæ F diuturnæ US	ordo
seruatus F	38 ne <i>USF</i> nec F	fure F furante US	adulteros F

fidei nostram ponere portionem, maxime quando oculus scandalizans iubeatur auferri. **Mt. 5, 29.**
10 ad hæc ille de compendio totiens oblata remedia campum ad certamen exposcit; sacer- **18, 9**
 dotale postulat cui non erat interfuturus, examen; egreditur iturus ad bellum castrorum
 dux hostem professus et doctor fidei contra fidem portans arma perfidiæ, cum non tam
 profectus quam uideretur expulsus. non quæro qualia tunc ad dominum nostrum **5**
 uota fudistis, cum exitus doceat quid potueritis optare. nec nos gestarum rerum
 putetis ignaros, quarum nobis ordinem sancti fratris nostri Cyrilli relatio patefecit.
 ammonuit hominem quæ hunc inexcusabilem faceret ex more conuentio; adesse con-
 tempsit. quis petitem synodi synodo crederet afuturum? pressa est illic
 falsitatis leuitas pondere ueritatis nec se ausa est fulgori radiantium sacerdotum latentis **10**
 perfidi caligo miscere. lucem tenebræ fugerunt, quia societatem legimus his esse **2 Cor. 6, 14**
 non posse; inuicem se contraria semper offendunt. ubi est quod sibi dictum est in **Mt. 10, 27**
 tenebris, quod loqueretur in lumine et supra tecta, quod audiret auribus, prædicaret?
 sed idcirco uoluit præsens latere, ut ferendam sententiam uerecundia, iudicante con- **14**
 scientia, præueniret. lucernam suam cur uoluit habere sub modio, si eam bene **Mt. 5, 15**
 putabat accensam? toto sancto conuentui lucere debuit, ut a uero omnium lumine
 probaretur; non fallit diuina sententia quoniam qui in tenebris sunt, lucem uidere non **Ioh. 3, 20**
 possunt. mansit absconditus et uitando sacerdotale collegium ipsi renuntiauit
 quodam modo dignitati. sic se ille primus homo Adam peccati sui conscius ante **Gen. 3, 7, 8**
 faciem domini nudus occuluit et qui non in eum, sed in eius mandata peccasset, expauit **20**
 illam quam contempserat uocem et timore deceptus incurrit, postquam simplicitatis
 fiduciam uitio præuaricationis amisit. non facit dubitare de crimine confessio late-
11 brarum; nemo se in causis grauibus innocenter abscondit. sit ergo illius nostræ mortis
 auctoris perditio honoris et gloriæ uestimento secutus exemplum; merito hoc cum primo **1 Cor. 15, 45**
 homine Adam fecerit qui deitatem Adæ nouissimi sic negauit. non fuit ante oculos **25**
 tantorum uexatio sacerdotum, non congregatum ex omni pæne mundi parte concilium;
 afuit ab his cum quibus se esse nesciret. quid illi profuit hoc uitasse? refugere
 uoluit quos effugere non dabatur. qua enim ratione possit euadere persequente eo
 cui se nullus abscondit? an quia talibus sociis usus est, sine peccato se existimans, **29**
 nec cogitare dignatus est quod propheta clamauit: quo ibo a facie tua et ab spiritu **Ps. 138, 7, 8**
 tuo quo fugiam? si ascendero in cælum, tu ibi es; si descendero in in-
 fernum, tu ades. ille clamat latebram suis deesse peccatis nec a deo posse celari;
 ille enim fatetur ubique præsentem quem hic conatur adserere intra uterum defuisse
12 susceptum. tandem in sacerdotibus suis sanctis, sicut semper, spiritus uiuens unus
 in omnibus statuit quod omnibus subueniret. nulla de putredine, nulla de uulnere **35**
 nascente suscepit, quia diligenter amputatum est quod manus spiritalis abscidit.
 eice, inquit Solomon, de concilio contentiosum, et exiet cum illo discordia. **Prou. 22, 10**
 secum scandalum suum, quod intulerat, reportauit, quia apud uos quod inuenerat,

U, S [= wr], F

2 de F om. US 3 egrediturus S egreditur w^{corr} 4 professum F 5 uideretur US
 nostrum F nostra USF 8 quæ hunc FF quo hunc U quem hunc S hunc quem w^{corr} 10 latentes
 F lætantis S 11 esse US se F 12/13 in tenebris FF om. US 13 in om. S lumina S
 lumen w^{corr} et om. r 14 hic circo F uoluit w^{corr} FF uolens US 14/15 conscientiam S
 16 a uero FF habere lumen US 18 et scripsi secundum F ut USF renuntiauit FF renuntiaret US
 21 timore FF timorem US 23 inabscondit F 24 eum primum F 25 deitate F 27 quod w
 refugire F 28 quæ w 30 nec cogitare FF negare US 31 descendere F 33 enim] eum I
 34 suscepto F tandem UFF dantem w dandum r 35 putridine F 36 suscepit USF suspicio I
 qua S, corr. w 37 salomon S exiit F 38 secum USF secundum F reportauit scripsi
 secundum F reputauit F amputauit US

Mt. 15, 13 hoc reliquit. non poterat, loquente domino, eradicari plantatio quam plantauerat pater et quæ in eo uberem fructum probaretur adferre; seruauit uineam suam dominus
 Ies. 5, 7 Israhel. domus eius est uinea domini, et ideo mirandum non est si furem domus
 Ps. 120, 4 eius euasit, cuius legimus nec dormire nec dormire custodem. quid agit impius
 Mt. 12, 32 pertinax? quid sibi spei, quid remansit auxilii? non habet locum ueniæ cui scriptum 5
 Mt. 23, 12 est quod nec hic nec in futuro possit ignosci. inclinatur omnis elatus; contra exalta-
 tionem parit humilitas Christiano, quia hunc ipse qui supra eum requiescit, exaltat.
 Ps. 100, 7 illius per prophetam uerba sunt: non habitabit in medio domus meæ faciens
 1 Cor. 1, 19 superbiam, qui per apostolum promittit se stultam mundi sapientiam perditurum.
 13 audiat nunc a uobis quod Paulus tunc et qui iam prædicaret, audiuit: ad insaniam 10
 Act. 26, 24 multarum peruenit itinere litterarum. absit tamen ab eo huius exemplum; non
 enim quod de doctore dictum est, dignus est audire indoctus. cur præterea contra
 Act. 9, 15 uas abiectiois uas electionis uocemus in medium? cum ad exprobandum hunc ille
 I.c. 23, 42 sufficiat quem in cruce cum Christo post scelera tanta pendentem supplicii beneficium
 fecit dominum confiteri. sui ab eo memoriam poscit in regno; hoc breui sermone 15
 diluit quicquid ammisit, criminibus temporum temporis puncto subueniens. nec mora-
 tur præmium confitentem; statim eius remuneratio et uicissitudo respondit, qui libenter
 Luc. 23, 43 excipit hora ad se quacumque conuersum; mecum, inquit, eris in paradysum.
 Rom. 10, 10 promittit ei futurorum societatem, qui secum præsentia pateretur. ad iustitiam
 corde credulitas, ad salutem facta est ei ore confessio. exclamare hic in tanta con- 20
 trarietate rerum pariter et flere debemus; nefas est hoc episcopum perdidisse quod
 Ps. 35, 7 latro potuit inuenire. o fidei et perfidiæ præmium! o iudicia dei abyssus multa!
 14 latro paradysum meruit et sacerdos exilium; habeamus tamen huiusce rei ambos inter-
 pretes. hunc ille positus inter tormenta cognouit, quem hic positus in honore nesciuit.
 Ps. 48, 13 nonne hoc illud est: et homo cum in honore esset, non intellexit; comparatus 25
 Prou. 1, 2, 3 est iumentis insipientibus? quod est aliud intellectus indicium nisi scire
 sapientiam et disciplinam et intellegere uerba prudentiæ? illa est uera sapientia,
 Prou. 1, 7 quæ, ipso Solomone dicente, de timore domini sumit exordium, quam se inter perfectos
 1 Cor. 2, 6 loqui beatus Paulus adfirmat, quam non tam graue est quod eam tunc minime mundus
 agnouit, quam quod nunc episcopus ignorauit. hoc loco utor dei nostri per Hieremiam 30
 Ier. 2, 8 prophetam sermonibus: cultores legis meæ nescierunt me, et prophetantibus
 Ier. 5, 31 iniquitatem prophetis plauserunt manibus sacerdotes. et per eundem
 Ier. 2, 10 sq. uero alibi [sacerdotes mei sacrificauerunt mihi] fecte utebatur iam defensione et laude
 15 gentilium, episcopum talem numquam fuisse testantium. uere hæc et probabiliter
 loquebantur. nam quando potuit episcopus inueniri, qui Christianus esse nesciret? 35
 ideo tamen inimicis [esse] probatus est, quia numquam displicent hostibus proditores.
 audiuius hunc agentem contra legem, et iniquum quæ sint solacia prosecuta. ad-

US, [= *w*] F

2 seruabit U 3 est^t USF et F 4 agit *F*^{corr} *F* aget USF 6 est *om.* S 6/7 exalta-
 tionem *Uw*^{corr} exaltatione F exultationem S 7 xpiano *FF* xpiana US exultat U 8 habi-
 tauit UF 9 superbia F 10 prædicare US 12 dignum S indoctus USF indoctos *w*^{corr}
 dedoctus F 14 crucem F 15 memoriam *om.* F possit U 16 ammisit *w* admisit *Uw*^{corr}
 amisit *rF* 18 excepit *Uw*, *corr.* *w* paradiso *w*^{corr} 19 futurorum *FF* profuturam US
 20 crudulitas F 23 habemus F huiusce rei USF huius sceleris F ambos scripsi secundum *F*
 amore USF 24 hic USF id F 26 indicium *FF* in iudicium US 28 salomone S sumet F
 qua S, *corr.* *w* perfectus F 30 χρῆσται *F* 32 iniquitatem *om.* *F* 33 uero F *om.* USF
 sacerdotes — mihi USFF, eieci *uipole sensu cassa et ul rectus conexus restituatur* iam *FF* tamen US
 defensionem et laudem F 34 et *om.* F 36 inimicis scripsi secundum *F* inimicus esse USF
 probatus USF prouectus *F*

fuerunt inter alios nec deseruerunt eum Cælestianæ iniquitatis operarii, quos ymnidici
 nostri persequitur manifesta sententia: iam dudum quippe inimici dei disper- Ps. 91, 10
 guntur et pereunt qui operantur iniquitatem. sicut idem dicit, uelut Ps. 13, 4
 cibum panis plebem dominicam deuorabant. habuit ergo secum sui magistros exilii;
 habuit huiusce rei perfectos tiro doctores. nam separare difficile est quos scelera
 sola iunxerunt, quia maiore ligantur glutino fœdera uitiorum. quis tamen horum
 finis est? nempe ille quem legimus: irritabit illos dominus, et erunt post Sap. Sal. 4,
 hæc decedentes sine honore in contumelia inter mortuos in æternum. 18. 19
16 sed quid diutius immoramur? fastidium forsitan faciat sermo prolixior; dimittamus Mt. 8, 22
 mortuos sepelire mortuos suos. audite nunc et capite simplicis uerba doctoris; audite 10
 ab eo quæ a maioribus nostris nobiscum positus frequenter audiuit; audite certe semper
 audita nec studio nouitatis inuenta. nostro uobis loquitur ore collega, quia una fides
 necesse est uniter prædicetur. non hic in eius persona alicuius testimonium mutuamur;
 a nobis datus est qui est electus ex nostris. non est incognitus, non aliunde deductus.
 habuistis laudabile de præsentem iudicium, quos præiudicio suo fama dudum decepit 15
17 absentis. plura de eo loqui cautio est, quia opera superuacua est nota laudare; nos
 tamen uos nostris proprie sermonibus uolumus de more commonitos. nemo in
 uobis illud quatiat fundamentum, quod firma petra et angularis lapis ille construxit. 1 Petr. 2, 6
 ædificate super hoc catholici quod soletis; didicistis quid sit superædificare quod maneat 1 Cor. 3, 12
 et quid sit superædificare quod ardeat. hoc detrimento illud pensabitur, cum opera 15
 singulorum probare cœperit ignis examen. gaudeo uos fundamento huic non stipulam, 21
 non ligna, non fœnum, sed illas inposuisse diuitias quas architectorum sapientium præ-
 cepta mandabant inponi. bene manebitis, qui tam sollicitè fabricatis. habitaculum
 magnum tales pollicentur expensæ; auro argento et lapidibus pretiosis illam uobis quæ
 aestimari non potest, construitis mansionem. nullo pretio taxantur æterna, quippe quæ 25
 non iniuria, non uetustate soluuntur, quia ea ab institutione mundi iustis dominus
 præparauit. confortentur manus fidelium fatigatæ; labentia, hortante propheta, Ies. 35, 3. 4
 genua roborentur; qui pusilli sunt animo, conualescant. non est quod ultra possint
 timere; ecce uictor noster saluator apparuit; ostendit falsitati deus quid sit pulsare
 et incessere ueritatem, postquam sibi controuersia inde facta est unde subuenit. 30
 unde, fratres karissimi, permanete in eum qui est, ut uincatis, in uobis; in ipso 1 Cor. 1, 10
 sensu et in eadem sententia estote perfecti, ut a filio hominis, cum uenerit
 in maiestate sua, non audiatis discedite a me maledicti, sed uenite benedicti Mt. 25, 31.
 possitis audire. maneat hædos repulsa uenturi; uos tales uolumus inueniri, ut cum 41. 34
 in ignem stent abiecti a sinistris, uos a dextris inuitet ad regnum. non expectabitis 35
 ut paretur quod olim uos ut regnetis, expectat. angustam nunc portam festinanter Mt. 7, 13
 intrate, quæ eos accepit quos numquam spatiosa iuuerunt.

U, S [= wr], F

1 Cælestianæ scripsi secundum Γ cælestia nec FU cælestiani S 4 deuorabam F 4/5 habuit —
 doctores om. Γ 6 quia USΓ qui F 7 irritauit US iritauit F ἐκγέλασσαι Γ illos FF in
 illo US 8 discedentes F descendentes US 10 mortuum F 13 unanimiter w^{corr} mutua-
 mur FF mutuatur US 14 ductus w 15 laudabile F laudabilem US præsentem US iudi-
 cium quos præiudicio FF iudicio US 16 absentis scripsi secundum Γ absentes USF nos FF nunc US
 17 uolumus de more FF decet cauere US communitos UF 19/20 maneat — quod om. US
 20 illo F 23 mandabat F qui Γ quia USF 24 talis F 26 soluentur F 27 confiten-
 tur F ἐνδυναμούσθω Γ fatigata USFF labentia w^{corr} 30 controuersia F 31 fratres
 FF filii US eo w^{corr} nobis Γ 31 benedicti patris mei r 34 possetis S, corr. w uos
 Γ quos USF 35 ignem FF igne US stent — a US stantis abiecta F inuitet et F spec-
 tabitis US 37 iuuerunt scripsi secundum Γ inuenerunt USF

Hæc dilectioni uestræ pro lætitia catholicorum dicta sufficiant, quæ sæpius recensere uos uolumus, ut triumpho fidei gratulantes intellegatis deum caritatis et pacis esse uobiscum.

d. 15. m.
Mart. a. 432

DATA ID MART̄ FFL̄ AETIO ET VALERIO VV̄ CC̄ CONS̄

EPISTOLA SANCTAE MEMORIAE PAPAE CAELESTINI POST DAMNATIONEM NESTORII AD 5
SANCTAM SYNODVM EPHESENAM SCRIPTA

XXVI 1 Cælestinus episcopus sanctæ synodo apud Ephesum constitutæ. Tandem malorum fine gaudendum est, tandem nobis omnibus in commune dicendum: dextera tua, Exod. 15, 6 domine, glorificata est in uirtute, dextera manus tua confregit inimicos. Ps. 62, 12 proprie namque ipsi confracti sunt, quando iniqua loquentium, dicente Daudid, os 10 uideamus esse destructum. huiusce tamen tam fideliter peractæ rei uos executores nobiscum fuisse uidemus, fidei sacerdotes, qui conuenientes in unum et secundum Phil. 2, 21 apostolum non quæ uestra sunt, quærentes, sed quæ Christi Iesu, negotium domini Rom. 10, 18 communis egistis. apud uos ergo de uestra loquimur sanctitate, quorum in omnem terram sonum gaudemus exisse, cum et in finem orbis eiusdem prædicatæ ueritatis a 15 uobis uerba uenerunt. deus noster non patitur latere quod præstitit, quia numquam beneficia superna celantur. ita namque fit ut tanto munere innotescente cælesti 1 Tim. 2, 4 pro uoluntate diuina, sicut scriptum est, omnis homo saluus fiat et ueniat ad scientiam ueritatis. loquor ergo uictoribus et qui in prælium solam contra hostem portauerint 1 Ioh. 5, 4 fidem, quæ, et Iohanne dicente apostolo, uincit et mundum; uobis eiusdem proprie 20 1 Ioh. 2, 13. rescribo sermonibus, qui secundum diuinam paginam ut patres cognouistis quod 14 ab initio est, et ut iuuenes, dum fortes estis et uerbum dei in uobis manet, uicistis malignum. talibus sociis gratulantes de hoc euentu minime dubitauimus; habuit animum nostrum fiducia superandi, qui uobis uideremus diuinæ causæ pondus incumbere, quos bene admodum noueramus secundum illud propheticum 25 Ps. 25, 5 odisse congregationem malignorum et cum impiis non esse sessuros. obtinui ergo Ps. 24, 21 quod credidi, quia contra nocentes atque peruersos, sicut prædictus ait, innocentes 2 et recti adhæserunt mihi. una igitur eademque relatione per filios nostros religiosos et deo amabiles uiros Iohannem presbyterum et Epithymitum diaconum deiectionem iustam et exaltationem didicimus iustioem, illud quod in euangelio legimus, 30 Lc. 1, 25 adprobantes, quia deus noster exaltat humiles et potentes de sede deponit, Sir. 10, 21 a qua sententia ille noster sapientissimus minime deuiavit qui ait a deo nostro humilium seruatum memoriam et perditam superbiorum. quod quando magis uideatur impletum quam nunc? cum saluator noster, parans bene meritos honorare, ossa hominum

XXVI 385. Græca uersio extat in A 85

U, S [= wr], F
3 uobiscum rFF nobiscum Uw in fine add. καλῶς σωθείητε, ἀδελφοί Γ 4 idvum U idus S
MARTIARVM US FLAVIIS US eatio S VALERIO USΓ BOETIO F cons̄ Uw 5/6 om. F
7 accuratior salutatio extat in Γ episcopus om. F constitutæ om. F 9 tua FwΓ tuæ US
inimicus F 11 tam USΓ om. F 12 fidei USΓ dei F 14 communes F communiter w²
15 orbis om. F prædicatæ FF prædictæ US ueritatis om. F 16 uenerint w² 20 uincit
et Γ uincite F uicit et US 21 aut patris F 22 et USΓ om. F dei FF dñi US 24 du-
bitauimus FF dubitamus US fuditia U 26 malignantium r esse om. r 27 quia non F
prædictus F supradictus Uw supra dictum [m in s corr.] est r 28 eandemque relationem F 29 a deo
amabilis F ἐπιθυμητόν Γ epytimitum F epitectum Ur epitectum w 30 exaltationem w²Γ exulta-
tionem USF 31 d̄s USΓ dñs F 32 a² om. F dñō F 34 cum] eum F

sibi placentium dissipauit et prouiso pastore dignissimo feralem lupum de ouilibus suis Ps. 52, 6
 immaculatus agnus eiecit. legimus eius a uestra fraternitate scripta praëconia nec
 quisquam nostrum mirari potuit, quia nota dixistis. adsertio impendatur incertis,
 testimonium comperta non quærunt. bonorum hunc actuum palæstra semper exercuit;
 talem hunc dedimus qualem in litteris inuenimus, talem certe, ut breuiter dicam, qualem 6
 doctor noster esse præcipit sacerdotem, ut conuenienter omnium iudicio mereatur
 audire: ecce uere homo Israhelita, in quo dolus non est. nonne laudibus Ioh. 1, 47
 in eum uestris ista conueniunt? aliter denique quæ dixistis, audistis? talem
 successorem quærebat sanctæ memoriæ Sisinnii beata simplicitas, ut locum suum non
 nisi sui similis optineret. etenim melius agimus, si abstinentes iam illius sacrilegi 10
 nomine sedem uacasse dicamus. actum est diuino iudicio ut hunc ecclesia pro remedio
 mereretur. denique discordiam tulit et concordiam reddidit ordinatus: quid non
 3 poterit præstare per tempora, cuius hoc primordia præstiterunt? hæc de eo inuicem
 dicimus, quem pax reparanda quærebat. interfuimus nec nos dixerimus absentes,
 cum eius capiti uerba mystica dicerentur, cum redderetur omnibus diuini lætitia salutaris; 15
 postremo nullus illic catholicorum defuit, ubi omnes in commune uicerunt. lætati
 præterea sumus clementissimi de hoc et Christianissimi principis testimonio, cum
 epistolis dilectionis uestræ eius sententiam uideremus esse concordem. nec mirum
 est si cor regis, quod est in manu dei, cum his senserit quos eius nouerit sacerdotes. ait Prou. 21, 1
 itaque sermo regalis: »diuinas res exequendo militauit augusto.« felix imperium 20
 cui militat executio diuinorum, nec hic minus felix quem sic prædicat dominatio munda-
 norum. hoc testimonio dignus est qui ordinandus probari, non qui improbari potuit
 ordinatus. scimus quo itinere sanctus frater et coepiscopus noster Maximianus,
 quibus gradatim stipendiis ad fastigium sacerdotale peruenit. non hunc diuitiarum
 gloria, non uelut in potentia cupidum quæ solet inesse ambientibus, honorum saltus 25
 euexit; suffragio pauperum, quibus fidelis seruus et prudens cibum dabat, in tempore
 super omnia domini sui constitutus est bona et tamen, etiamsi desiderium fuit, epi- Lc. 12, 42. 44
 scopatum non nisi propter opus bonum, sicut ait apostolus, concupiuit. ita deus 1 Tim. 3, 1
 noster et quid uelimus et cur uelimus, attendit. quis dubitet posse magis agere
 præsidem quod potuit exercere subiectus? 30

4 Exosus est blasphemus; istud officium non poterat habere, id est corporum curam,
 qui nitebatur animas uulnerare. facta est ruina eius magna, tam ruina magna quam Mt. 7, 27
 praua doctrina. nunc quia de præteriti emendatione gaudemus, cauere nos conuenit
 in futurum, ne possint magis ac magis quæ abscisa sunt, pullulare. quia necesse
 est quocumque pestis hæc loci sit, nostri corporis membra uexentur et per patientiam 35
 nostram peiora prioribus nutrita uideantur, scripsimus clementiæ principali ut desanctis ep. 23
 medio longius infirmitas auferatur; didicimus namque hunc Antiochiam reuertisse

U, S [= wr], F

1 dignissimum F	2 immaculatos agnos F	4 hunc UFF nunc S	palæstram w	5 de-
dimus FF didicimus US	ut om. F	6 præcepit SF	8 aliter FF taliter US	quæ om. F
9 successorem USF sacerdotem F	10 suis F	optenere F	sacrilegii US, corr. w	11 esse F
13 hoc] nec F	14 didicimus U	15 diuina S	τῆς ἐπουρανίου χαρᾶς ἢ σωτηρία F	16 nullus
F nemo US	illi F	17 clementissimi F	19 ait FF om. US	24 sacerdotalem F
Γ qui USF	27 etiam F	28 itaque F	29 dubitet USF dabit et F	30 præsidente F
31 exodus F ἐκβέβληται ἐμισήθη F, coniecerim	explosus	est FF et US	post habere add.	
ἦν οὗτος εἶχε F	id est om. F	cura F	32 ruina ^{2]} ruina eius F	34 possit F ante
quia add. ἐπικείσθω οὖν ἡ ὑμετέρα ἀδελφότης F	35 quodcumque U	et om. F	36 nutrita	
uideantur USF nuntiantur F	37 remedio F			

atque sibi illic unde uenerat, uiuendi præstitam facultatem. innocentum exitium est istud exilium. aspiciamus diligentius quid illic possint parere quæ illic sunt ante concepta. non est notis suadere difficile; in oculis est eiusdem ciuitatis ecclesia quæ per hunc perdidit sacerdotem, et tamen laboramus aduertere quis cui fuerit causa peccati? nisi forte, quod pro quiete ecclesiarum dicimus, deceptum se ille demonstret deserendo 5 damnatum. sed quis illic speret aliquem posse corrigere, ubi arcem tenere uideat peruersitatis auctorem, ubi colatur ab omnibus exulatus? magna illic est, quod

les. 1, 5 lugentes dicimus, desperatio sanitatis ubi sicut Esaias ait, omne caput in dolore et omne cor in mæstitia a pedibus usque ad caput. quando ibi membrum aliquod habere poterit spem salutis, ubi periclitatur corporis tota compago? elaborate, 10 fratres karissimi, elaborate, obsecro, ut uere tollatur de medio uestrum qui hoc opus fecit. sola decet tales homines solitudo. ubi enim debet hic inuenire solacium qui sic tractauit ubique regnantem? peracta est a uobis totius summa negotii; agendum nunc est quod instat et restat, ne sit in uacuum laboratum. longius quidem sumus positi, sed per sollicitudinem totum propius intuemur. omnes habet beati 15 Petri apostoli cura præsentis; non nos ante deum nostrum de hoc possumus excusare quod scimus. nam quamquam hæc quæ loquimur, sanctitas uestra tacuerit, agnouimus tamen omnia diligentius requirentes. tantæ igitur causæ finis qui superest, actibus uestris, quæso, respondeat, quia nolumus in modico uos deesse, qui maxima 5 peregristis. adiutorio apud reges terræ his estote quæ scripsimus. norunt et ipsi 20 quid suis debeant præstare temporibus; sciunt quod catholicæ fidei fundamento sua regna subsistant. pura ab heredibus sanctis paternæ et auitæ credulitatis uena seruatur; fluit ab illis incorrupta per posteros nec hanc in his aliquis umquam limus infecit. custodit fontis sui fidelis cursus exordium, cum id quod in origine acceptum

Phil. 3, 2 est, uidetur in prole. canem et operarium malum pariter persequamur; facite præ- 25 sentes quod hortamur absentes. nam cum hanc curam generaliter omnibus debeamus, præcipue tamen nos conuenit Antiochenis periclitantibus subuenire, quos pestifer morbus obsedit. absoluamus nodis talibus ciuitatem in qua, sicut Actus apostolorum locuntur,

Act. 11, dictos primum legimus Christianos. omni ergo his uirtute præstemus quibus secundum 26 religionem debere nos nouimus quod uocamur. 30

6 Hanc autem sollicitudinem nostram præsentis probarunt deo amabiles filii et carissimi atque animis nostris acceptissimi Iohannes presbyter et Epithymitus diaconus, quos reuersos ad uos festinato remisimus, sollicitius hoc agentes ut quos diebus dominicæ

d. 3. m. Apr. natiuitatis accepimus, resurrectionis dominicæ tempore redderemus. de his autem a. 432 qui cum Nestorio uidentur pari impietate sensisse atque se socios eius sceleribus addi- 35 derunt, quamquam legatur in eos uestra sententia, tamen nos quoque decernimus quod uidetur. multa respicienda sunt in talibus causis quæ apostolica sedes semper aspexit. quod loquimur, Cælestianorum testantur exempla, qui spem de synodo huc usque gesserunt. habent, si resipiscunt, copiam reuertendi, quod his solis non permittitur

US [= <i>w</i>], F						
2 possent <i>Uw</i>	parare <i>U</i>	ante] tante <i>F</i>	3 ecclesiam <i>F</i>	5 didicimus <i>F</i>	se] sic <i>F</i>	
demonstrat <i>w</i>	demonstraret <i>r</i>	9 ad <i>om. F</i>	10 spe <i>F</i>	corporis <i>om. F</i>	11 laborate <i>F</i>	
12 sollicitudo <i>U</i>	13 peracta <i>US</i>	peccata <i>F</i>	16 apostoli petri <i>F</i>	17 quæ <i>om. F</i>	19 uestris	
<i>om. F</i>	qui <i>F</i>	uos <i>om. U</i>	22 habite <i>F</i>	23 aliquis umquam <i>w^{corr} F</i>	aliquid umquam <i>US</i>	
aliqui suum <i>F</i>	24 fontis <i>UFF</i>	fortis <i>w</i>	portis <i>r</i>	25 pariter <i>superscr. w</i>	persequamur] horta-	
mur <i>r</i>	28 nodis <i>FF</i>	modis <i>US</i>	actos <i>F</i>	29 primum <i>USF</i>	primos <i>F</i>	omni <i>UFI</i>
bus <i>S</i>	his <i>om. US</i>	uirtutem <i>S</i>	31 amabilis <i>F</i>	32 iohannis <i>UF</i>	epictectus <i>U^r</i>	
epictetus <i>w</i>	35 parum	pietate <i>S, corr. w</i>	socius <i>F</i>	36 quamquam <i>USF</i>	per quam <i>F</i>	
37 sedis <i>UwF, corr. w</i>						

quos proprie cum auctoribus hæreseos omnium fratrum constat subscriptione damnatos; per dei namque misericordiam aliquos ex eorum numero ad nos iam redisse gaudemus. quod hoc consilio factum est, ut quos conscientia mixta non poterat, saltem sententia separaret. hoc moneo ut fraternitas uestra sequatur exemplum. sit caput sceleris cum his quos synodalia locuntur, statuta, damnatum; reliqui quos cum hoc sentientes 5 in communionem ecclesiasticam non habemus, eici ciuitatibus suis et se in nostro collegio nouerint non futuros, nisi secundum ecclesiasticum et Christianissimorum principum constitutum damnata cum auctoribus sociisque damnantes <se> profiteantur catholicos sacerdotes. quam formam etiam circa eos uolumus custodiri qui subripiendum in ecclesiasticis causis Christianis principibus crediderunt et alio ordine rursus ecclesias 10 occuparunt. Antiochenum uero, si habet spem correctionis, episcopum a uestra fraternitate uolumus conueniri, ut nisi quæ sentimus, senserit, nouella blasphemia eodem exemplo scripta sua professione condemnans, intellegat de se quoque ecclesiam quod fidei nostræ respectus imperat, ordinare. credendum tamen de diuina est misericordia quod omnes in uiam redeant, si de supra dicto loco horum malorum caput 15 et causa tollatur.

DATA IDVVM MARTIARVM AETIO ET VALERIO CONSS

d. 15. m.
Mart. a. 432

EXEMPLAR SACRAE EPISTOLAE PER ARISTOLAVM TRIBVNVM ET NOTARIVM AD IOHANNEM
EPISCOPVM ANTIOCHIAE DE PACE ET ADVNATIONE ECCLESIAE

XXVII 1 Intentio nostra est pacis perfectio, quam uos propriam professionem sequentes 20 semper adimplere promittitis, alios uero omnes homines, utpote per dilectionem sacerdotes ordinati, docere non cessatis. tempus igitur est, quoniam hanc uobis perturbare unde non oportebat, contigit ecclesiam, ad hoc hortari, ad quod alios reducentes arbitramur quod alacriter ueniretis. res enim horribilis et inopinata nostris temporibus contigit sacerdotibus ueræ religionis, dissensio, quæ et omnem narrationis uirtutem 25 supergressa est. cum enim sperata est uniuersa et usque ad suspicionem adimi contentio et perfectæ unitatis sequi perfectio, tunc dissensionis et tumultus maximi occasiones accensæ sunt. anxietatis igitur in negotio et multi maeroris occasio est doctores ecclesiasticæ pacis et fontem concordia in tantam dissensionem conuerti, ut indigeant his qui eos adhortentur quatenus memores sint eorum quæ prædicare constituti sunt. 30 2 tanti igitur mali solutionem, unde et initium sumpsit, inuenire sperantes et diligenter quemammodum hoc perficiatur, curantes, ne serpens depascatur amplius contentionis uitium, hoc animaduertimus, omnibus ad nos concurrentibus tam sanctissimo episcopo gloriosæ huius urbis et omnibus qui inuenti sunt hic reuerentissimis episcopis et uniuerso eorum clero ad bene pridem adunita, acerba passione incidente quæ diuulsa sunt rectæ 35 fidei membra coaptare, quatenus uos, te uero dicimus et sanctissimum episcopum Alexan-

XXVII *Græce extat in V 120 S 86 A 102. uersio discrepat ab ea quæ habetur in Collectione CT 69*

US [= *wr*], F [*usque ad 17*]
3 saltim F 4 ut F om. US fraternitas ues F uestra fraternitas US 6 eici UF ei S
in *wcorr* 7 xpianissimorum FF xpianorum US 8 se *addidi* catholico F 9 quia F
10 ecclesia F 11 antiochenus *wcorr* eps Uw 12 ut] et F nouellam blasphemiam F
14 quo F 15 misericordia US pietate F redeant FI redeant ueritatis US 16 tollatur F
auferatur US 17 DATA — CONSS om. F u. cl. cons. r *subscr.* EXPL EPIST CAELESTINI AD
SYNODVM EPHESENAM F
19 ecclesiæ S LXXIII *adscr.* w 22 ὀκλάζειν non magis hic intellexit translator quam T et C
27 dissensiones *wcorr* 35 acerua US, *corr.* w 35 incedente Uw deuulsa US, *corr.* w

drinorum Cyrillum, conuenientes inuicem deponatis inter uos factam difficultatem et ambiguitatem, promittentibus his quos prædiximus reuerentissimis uiris quod si subscripseris in depositione Nestorii et eius anathematizaueris doctrinam, nulla residebit altercationis occasio, sed statim et sanctissimus episcopus Cyrillus et tua reuerentia et qui cum ea sunt, et sanctissimus autem gloriosæ Romæ episcopus Cælestinus et omnes 5 qui ubique sunt rectæ fidei sacerdotes tuæ reuerentiæ communicabunt, aliis si quidem aliqua sint quæ debeant corrigi, decentem facile suscipientibus solutionem, quam ipsi necessario repetentes et satisfaciētes uobismet ipsis priuatim et communiter omnes 8 reducetis. cognoscens igitur hoc nostrum esse studium et uoluntatem, de nullo altero curam facias nisi ut omni de medio contentione et æmulatione sublata pacem 10 hanc diligenter et firmiter sanctis ecclesiis quæ ubique sunt orthodoxæ fidei et per has omnibus qui sub potestate uestra sunt, repetere et meliore auxilio figere, festinare autem uenire cum omni uelocitate ad Nicænam urbem, nullum omnino episcoporum tecum adducens nisi paucos obsequentes tuæ sanctitati clericos. et sine aliqua dilatione festina, sciens quod et Cyrillum sanctissimum episcopum similiter et te properare et 15 concurrere simili alacritate per sacras nostras litteras præcepimus et promittere ne aliter ad nos perueniatis, priusquam in unum conuenientes inuicem uos depositis inimicitiiis ad confirmandam pacem propria concordia intentioni omnium succurratis, quod futurum esse et in tua reuerentia significamus. uiri enim tales existentes quos expectant quæ pacis bona sunt, et quæ dissensionis mala, latere non patiuntur, non prius a nobis 20 uidebimini nisi correctæ fuerint hæc quæ nos non modice tristari fecerunt. interim autem donec fiant festinata pax et concordia uestra et ad inuicem amicitiarum colloquium et ex hoc præcurrente colloquio proueniat firmitas, nulla ex episcopalibus constitutionibus aut depositionibus aut ex quacumque ordinatione nouitas assumatur, sed si quid interea fieri contigit, hoc in quiete manens inperturbatum catholicæ ecclesiæ 25 custodiat statum; sufficiunt enim qui sunt religiosi clerici, donec perfecta adunitio consequatur, ad diuina ministeria peragenda.

4 Habere a nobis hæc et non ambigimus quod omni robore et omni uirtute sinceram et immutabilem uidens nostram intentionem et dignam Christiana instantia pariter acturus et ipse nullum laborem aut fatigationem nec iniuriæ contemptum nec obliuionem 30 iræ suscipere recusabis, quatenus ea quæ a nostra pietate causa rectæ fidei et sanctarum ecclesiarum unitatis præcepta sunt, termino tradas. si autem, quod non credimus, hanc nostram sententiam et sic rectam uoluntatem contemnere propria quadam intentione aut instantia humanæ passionis conatus fueris et alia quæ a nobis iussa sunt, neglexeris, tibi imputabis, quia alacritatem circa continentiam dei ecclesiarum tua 35 sanctitas aspernata dignas uicissitudines recipiet.

EPISTOLA IOHANNIS EPISCOPI ANTIOCHIAE AD CYRILLVM DE PACE

XXVIII 1 Sanctissimo et deo amabili episcopo Cyrillo Iohannes in domino salutem. Ante hoc ex decreto piissimorum nostrorum imperatorum iussum est concilium deo amabilium episcoporum apud Ephesum metropolim congregari ecclesiasticarum rerum et rectæ 40

XXVIII Græc extat in V 123 S 88 A 110. uersio desumpta est, sed ualde correctæ et mutata ex Coll. T 71

U, S [= wr]

12 post figere superscr. studeas w   festinare scripsi secundum uariam lectionem in Γ festinate U
 festina S   20 quæ²] qui S   21 uidebimini S   22 fiant in fiat corr. w   26 adunatio S
 28 habere] ἔχειν pro ἔχεις   ambigemus S   29 xpianam instantiam [instantia r] S   33 sic rectam
 scripsi secretam US   37 lxxv adscr., xxviii ante ad habet w

fidei causa. comprehendentibus autem nobis prædictam urbem et reuertentibus sine colloquio ad inuicem nostro (superfluum est autem causas discordiæ in tempore pacis nunc dicere), diuisis autem ecclesiis ad discordiam hoc modo, quoniam hoc curare maxime omnes oportebat quatenus sociarentur e medio ablata omni discordia, et piissimis et Christo amabilibus imperatoribus id ipsum ut fieret, sancientibus et adunire dei ecclesias 5 et ad hoc ipsum dirigentibus dominum meum uirum admirandum et spectabilem tribunum notariorum Aristolaum, ferentem secum pios eorum apices, qui iuebant statim nos congregari et auferre scandala de medio et sopire omnem turbelam et omnem tristitiam, quibus litteris obtemperantes, mox et sine dilatione direximus dominum meum per omnia deo amabilem et sanctissimum episcopum Paulum, quod placuit etiam sanctissimo 10 et reuerentissimo patri nostro Acacio et omnibus nostris sanctissimis episcopis (pro ampliore autem cautela hoc fecimus, quia non poteramus conuenientes quæ decreta fuerant a piissimis nostris imperatoribus, coram ad effectum perducere) demandauimus ei ut uice nostra et pro nobis et pro persona nostra disponeret quidem quæ pertinent ad pacem, quod præcipuum est, intimaret autem reuerentiæ tuæ expositionem quæ a 15 nobis consonanter facta est de humanatione domini nostri Iesu Christi, quam direximus reuerentiæ tuæ per prædictum religiosum uirum; quæ est hæc

2 De dei autem genetrice uirgine quemammodum et sapimus et dicimus et de modo humanationis unigeniti filii dei necessarie, non additamenti causa, sed ad satisfactionem proprie desuper tam de diuinis scripturis quam de traditione sanctorum patrum adsumentes habuimus, breuiter dicimus, nihil omnino addentes fidei sanctorum patrum quæ in Nicæa exposita est. sicut enim iam diximus, ad omnem sufficit et pietatis cognitionem et omnem hæreticæ perfidiæ abdicationem. dicimus autem non præsumentes inlicita, sed confessione propriæ infirmitatis excludentes eos qui exurgere uolunt contra ea quæ ultra hominem disceptamus. 25

3 Confitemur igitur dominum nostrum Iesum Christum filium dei unigenitum, deum = ep. 29 perfectum et hominem perfectum ex anima rationali et corpore, ante sæcula ex patre genitum secundum deitatem, in ultimis autem diebus eundem propter nos et propter nostram salutem ex Maria uirgine secundum humanitatem, consubstantiali patri eundem secundum deitatem et consubstantiali nobis secundum humanitatem. 30 duarum enim naturarum unitas facta est; unde unum Christum, unum filium, unum dominum confitemur. secundum hanc inconfundibilem unitatem confitemur sanctam uirginem dei genetricem, quia deus uerbum incarnatus est et humanatus est et ex ipso conceptu aduniuit sibi ex ipsa adsumptum templum. euangelicas autem et apostolicas de domino uoces scimus deiloquos uiros aliquotiens has consociantes tamquam de una 35 persona dictas, aliquotiens autem diuidentes tamquam de duabus naturis et has quidem deo concedentes secundum deitatem Christi, humiles autem secundum humanitatem tradentes.

4 Quo suscepto placuit ad abolitionem totius certaminis et ad constituendam uniuersalem pacem sanctissimis dei ecclesiis et e medio tollere quæ exorta sunt scandala, 40 nos habere Nestorium condemnatum, qui dudum factus est episcopus Constantinopolim, et anathematizamus prauas eius et profanas uocum nouitates, quia nostræ sanctæ dei ecclesiæ rectam et saluam habent fidem et hanc custodiunt et tradunt populis sicut sanctitas uestra. consentimus autem et ordinationi sanctissimi et reuerentissimi

U, S [= *ur*]

6 expectabilem S   7 iubeant S   12 ampliori S   13 fuerint U   16 dñi w dī U^{w^{cor}} r
20 proprie = ἰδίως *pro* εἶδει ὡς   23 per fidei S   24 confessionem US   30/32 secundum — confitemur *om.* r   32 inconfundibilem *scripsi* infundibilem U inconfusibilem w   37 concedentes S

episcopi Maximiani Constantinopolitanæ sanctæ dei ecclesiæ et omnibus communiamus, qui per uniuersum orbem terrarum sunt deo amabiles episcopi, quanti sunt qui rectam et inpollutam habent et custodiunt fidem.

Et subscriptio: Saluus pro nobis orans permaneas, domine deoamantissime et sanctissime et omnium carissime frater.

5

INCIPIT EPISTOLA SCI CYRILLI AD IOHANNEM ANTIOCHENVM

XXVIII 1 Domino meo dilectissimo fratri et consacerdoti Iohanni Cyrillus in domino salu-
Ps. 95, 11 tem. Exultent cæli et lætetur terra; solutus est enim medius paries maceriæ,
Eph. 2, 14 quod contristabat, quieuit atque dissensionis modus omnis abscisus est, omnium nostrum
saluatore Christo pacem suis ecclesiis tribuente, conuocantibus tamen nos ad hoc et 10
piissimis ac Christianissimis imperatoribus, qui originalis pietatis facti imitatores egregii
tutam quidem et inconcussam in propriis animis rectam fidem custodiunt, maximam
tamen curam impendunt pro sanctis ecclesiis ut opinabilem habeant in sæcula gloriam
et præclarum proprium ostendant imperium, quibus et ipse uirtutum dominus ditis-
sima manu bona impertitur et tribuit subiugare quidem aduersarios, donat autem et 15
1 Reg. 2, 30 uictoriam. neque enim mentitur dicens: uiuo ego, dicit dominus, quia glorifican-
tes me glorificabo.

2 Veniente igitur in Alexandria domno meo reuerentissimo consacerdote ac fratre
Paulo, inpleti sumus omni lætitia et nimis digne, tamquam tanto uiro mediante et
supra uires in laboribus adquiescente uersari, ut diaboli superaret inuidiam et coniun- 20
gat separata et interiecta scandala circumcidens consensu et pace coronet ecclesias
quæ apud nos et apud uos sunt. quo enim modo diuisæ sunt, superfluum arbitror
dicere; oportere autem reor ea quæ pacis temporis conuenientia sunt, et sapere et effari.
delectati ergo sumus colloquiis memorati reuerentissimi uiri, qui forte et certamina se
non parua habiturum suspicabatur in persuadendum nos quoniam oportet ad pacem 25
coniungere ecclesias et hæreticorum risum abolere, sed et hebetem [se] facere super
his clauum diabolicæ malignitatis, paratos tamen ita in hoc inuenit, ut nullum
loh. 14, 27 laborem penitus sustineret. recordamur enim saluatorem dicentem pacem meam
do uobis, pacem relinquo uobis; edocti autem sumus et in orationibus dicere
ies. 26, 12 domine deus noster, pacem da nobis; omnia enim reddidisti nobis, quo- 30
niam si quis particeps fuerit pacis quæ a domino datur, non indigebit omni bono.

3 quoniam uero omnino superflua et inoportuna ecclesiarum diuisio facta est, nunc magis
nobis est satisfactum, domino meo reuerentissimo Paulo episcopo chartam proferente
quæ inreprehensibilem continet fidei confessionem, et hanc a tua sanctitate compo-
sitam fide dicente et ab aliis reuerentissimis ibidem consitutis episcopis. habet 35
autem scriptura ita, sicut inserta est huic epistolæ meæ:

ep. 28, 2. 3 4 De genetrice autem dei uirgine quemadmodum et sapimus et dicimus, et de modo
incarnationis unigeniti filii dei necessario, non quasi in additamenti parte, sed in specie
satisfactionis, sicut ab initio tam ex diuinis scripturis quam ex traditione sanctorum

XXVIII Græce extat in V 127 S 89 A 114. desumpta est uersio ex Collectione T 72, raro tantum correctâ.
hac ipsa uersione utuntur Gesta Chalcedonensia [Δ^k = uersio antiqua, Δ^r = recensio Rustici]

U, S [= wr]

6 et LXXVII et XXVIII adscr. w	12 totam S	14 uirtutem S	15 partitur S	18 alexan-
dria U Δ^k alexandriam S	domino S	22 sint w ^{corr}	23 ea om. S	affari S
25 per-	26 se om. T Δ^k	27 paratus U	35 ibidem T Δ^k idem US	36 scriptura
suadendo w ^{corr}				T Δ^k scripturam US

patrum suscipientes habuimus, breuiter dicimus, nihil penitus addentes sanctæ fidei quæ a patribus in Nicæa est exposita. sicut enim anticipauimus dicentes, sufficit ad omnem pietatis cognitionem et abdicationem totius hæreticæ prauitatis. dicimus tamen, non quasi audentes aliquid contra inreprehensibilia, sed confitentes propriam infirmitatem, pro excludendis tamen his qui contra nos temptant adsurgere, quæ sunt 5 supra hominem, cogitamus.

5 Confitemur etenim dominum nostrum Iesum Christum, filium dei unigenitum, deum perfectum et hominem perfectum ex anima rationali et corpore, ante sæcula quidem ex patre natum secundum deitatem, in fine uero dierum eundem propter nos et propter nostram salutem de Maria uirgine secundum humanitatem, consubstantialiam 10 patri secundum deitatem et consubstantialiam nobis secundum humanitatem. duarum enim naturarum unio facta est, propter quod unum Christum, unum filium, unum dominum confitemur. secundum hunc inconfusæ unitionis intellectum confitemur sanctam uirginem dei genetricem, propter quod deus uerbum incarnatus est et homo factus ex ipsa conceptione sibimet uniit templum quod ex ipsa suscepit. euangelicas 15 uero et apostolicas de domino uoces scimus deiloquos uiros quasdam coniungentes tamquam in una persona, quasdam diidentes tamquam in duabus naturis et diuiores quidem atque altiores secundum deitatem Christi, humiliores autem secundum humanitatem eius tradentes.

6 His uestris relictis sacris uocibus, ita et nos sapere inuenientes (unus enim deus, Eph. 4, 5 una fides, unum baptisma), glorificauimus omnium saluatorem deum, alterutrum 21 congaudentes quoniam scripturis diuinitus inspiratis et traditioni sanctorum patrum 7 nostrorum consonantem fidem habent uestre et nostre ecclesiæ. quoniam uero comperi quosdam uituperare solentium uesparum agrestium modo circumsonare et malignos contra me sermones eructuare tamquam ex cælo depositum et non ex sancta 25 uirgine sanctum corpus Christi esse confitear, consideraui pauca pro hoc ad eos dicere. o insensati et tantum calumniari docti, quemadmodum in hoc estis sensu lapsi et in hanc tantam stultitiam languistis? oportebat enim, oportebat aperte intellegere quoniam nobis pæne omne certamen de fide prouenit confirmantibus quoniam sancta uirgo dei genetrix est. sed si de cælo et non ex ipsa sanctum corpus omnium nostrum 30 saluatoris Christi factum esse dicamus, quomodo iam intellegatur dei genetrix esse? quem enim omnino peperit, nisi est uerum quod peperit secundum carnem Emmanuhel? 8 rideantur igitur hæc de me garrientes. nec enim beatus propheta Esaias mentitus est dicens: ecce uirgo in utero habebit et pariet filium et uocabunt no- Ies. 7, 14 men eius Emmanuhel, quod est interpretatum nobiscum deus. uerum Mt. 1, 23 autem et sanctus Gabrihel ad beatam uirginem dicit: noli timere, Maria; inuenisti Lc. 1, 30. 31 enim gratiam apud deum et ecce concipies in utero et paries filium 37 et uocabis nomen eius Iesum; ipse enim saluabit populum a peccatis eorum. quando autem dicimus de cælo et de sursum dominum nostrum Iesum Christum, non quasi de sursum et de cælo depositam eius sanctam carnem talia dicimus, 40 sed magis sequentes diuinum Paulum aperte clamantem: primus homo de terra 2 Cor. 15, 47 terrenus, secundus homo de cælo. meminimus autem et ipsum saluatorem dicentem: nemo ascendit in cælum nisi qui de cælo descendit, filius ho- Ioh. 3, 13

U, S [= wr]

20 relictis US, corr. wr

22 traditiones Uw [traditionis p] traditionibus r

23 habent r^{corr}

T^A habentes US 38 populum suum T^A

minis, qui utique secundum carnem, sicut nuper dixi, ex sancta uirgine natus est. **Phil. 2, 7** quoniam uero de sursum et de cælo descendens deus uerbum exinaniuit semet ipsum formam serui accipiens et nuncupatus est filius hominis, permanens id quod erat, id est deus inconuertibilis et inmutabilis secundum propriam naturam, tamen quia unus intellegitur cum propria carne, de cælo dicitur descendisse, nuncupatus est tamen et homo de cælo, perfectus in deitate et perfectus in humanitate et in una persona intellegendus. unus enim dominus Iesus Christus, quamuis non ignoretur differentia naturarum, ex quibus inenarrabilem unitatem factam esse diximus. **9** eos autem qui dicunt quia commixtio uel confusio aut fermentatio dei uerbi facta est ad carnem, dignetur tua sanctitas refrenare. suspicor enim et hoc de me aliquos **10** diuulgare quasi ita saperem aut prædicarem; ego autem tantum absum ab huiusmodi **Iac. 1, 17** sensu, ut et furere arbitrer eos qui suspicati sunt omnino quia mutationis adumbratio circa naturam dei uerbi potest contingere. manet enim quod est, semper et non mutatur neque mutabitur aliquando uel conuersionis est capax. impassibilem autem super hæc dei uerbum omnes confitemur, licet ipse sapientissime disponens mysterium **15** sibimet applicans uideatur accedentes carni propriæ passionis. ideo utique et **1 Petr. 4, 1** sapientissimus Petrus inquit Christo passo pro nobis carne et non natura inenarrabilis deitatis. ut enim ipse saluator esse omnium crederetur, secundum proprietatem dispensatiuam ad semet ipsum, ut dixi, carnis suæ refert passiones, quale **Ies. 50, 6** est et illud quod per prophetæ uocem tamquam ab ipso prædicatur: dorsum meum **20** dedi ad uerbera et maxillas meas ad palmas, faciem autem meam non **10** auerti a fœditate sputorum. quoniam uero ubique sequimur sanctorum patrum sententias, maxime autem patris nostri beatissimi et opinabilis Athanasii, omnino in aliquo ab eo deuiare metuentes, tua quidem sanctitas credat, aliorum uero ambigat nemo. apposuissem utique et testimonia multa eorum, ex ipsis mea uerba **25** confirmans, nisi prolixitatem meæ epistolæ timuissem ne forte per hoc fastidium legentibus generetur. nullo uero modo moueri ab aliquibus patitur fidem aut ipsum fidei symbolum quod a sanctis patribus nostris in Nicæa conuenientibus illo tempore definitum est, sed neque permittimus nobismet ipsis aut aliis unum mutare dictorum **Prou. 22, 28** ibidem positorum aut unam syllabam præterire; meminimus enim et dicentis noli **30** transgredi terminos æternos quos posuerunt patres tui. neque enim loquebantur illi, sed spiritus dei patris, qui procedit quidem ex ipso, est autem et a filio non alienus secundum unius essentiæ rationem. et ad hoc ipsum nos sanctorum arcana docentium uerba confirmant. in Actibus namque apostolorum scriptum est: **Act. 16, 7** uenientes autem in Mæsiam, temptabant ire in Bithyniam, et non per- **35** **Rom. 8, 8, 9** misit eos spiritus Iesu. scribit autem et admirabilis Paulus: qui autem in carne sunt, deo placere non possunt; uos autem non estis in carne, sed in spiritu, si quidem spiritus dei habitat in uobis. si quis autem spiritum Christi non habet, hic non est eius. quando autem quidam eorum qui recta peruertere solent, meas uoces in sibimet placitum mutant, non admiretur **40** hoc tua sanctitas, sciens quoniam et omnes hæretici de scriptura diuinitus inspirata sui colligunt erroris occasiones, ea quæ a sancto spiritu recte dicta sunt, sua malitia corrumpentes et super sua capita flammam inextinguibilem haurientes.

32 nota spiritum sanctum a filio procedere sicut a patre *wms*

U, S [= *wr*]

14 impassibile *wcorr r*
1 corr dicentes US

35 asiam S

16 accidentes *wcorr*

20 prædicatur T prædicatur US

30 dicentis

11 Quoniam uero didicimus quod et epistolam opinabilis patris nostri Athanasii ad beatissimum Epictetum destinata[m] recte habentem corruptentes quidam ediderunt, ut per hoc plurimi nocerentur, propterea utile aliquid et necessarium fratribus prouidentes ex antiquis exemplariis quæ apud nos sunt, nullum errorem habentibus tuæ sanctitati paria destinauimus.

5

EPISTOLA SCÏ XYSTI EPISCOPI CYRILLO ALEXANDRINO POST PACEM FACTAM INTER CYRILLVM ET IOHANNEM

XXX Xystus episcopus Cyrillo episcopo Alexandrino. Magna sumus lætitia alacritatis impleti, postquam, sicut legimus, ex alto nos Oriens uisitauit. ecce enim Lc. 1, 78 sollicitis nobis, quia neminem perire uolumus, sanctitas tua redintegratum corpus 10 ecclesiæ suis epistolis indicauit, redeuntibus eius in sua membra conpagibus; neminem foris iam uidemus errare, quia intus omnes positos fides una testatur. lætamur e medio nostrum qui hoc opus fecit, ablatum; soli sibi nunc non credenti quod sensit, 1 Cor. 5, 2 intellegit obfuisse, qui contra hunc nisus est, quem confitemur omnibus profuisse. sed conuenit a tristibus nos ad læta transire, quia ipse cui quæstio mota fuerat, de ecclesia 15 uniuersali mærore sublato tempus nobis præstitit gaudiorum. Christus denique deus noster quam uera sit sua causa, monstrauit, quando ita res dignatus est gubernare, ut tantæ rei et talis indicium seruaret suorum conuentui sacerdotum. in unum congregati apostoli de fide sæpe tractarunt; in unum nunc conuenientes apostolici de eius uictoria gratulantur. o relatio digna mittente, digna conuentu! gaudii 20 cælestis indicium tales habere debuit cognitores, et quia res et causa deposcit, locum quoque conuenit non taceri. ad beatum apostolum Petrum fraternitas uniuersa conuenit: ecce auditorium congruens auditoribus, conueniens audiendis. habuerunt coepiscopi nostri illum gratulationis testem, quem habemus honoris exordium. sanctæ 24 namque et uenerabili synodo quam natalis mihi dies fauente domino congregarat, quia d. 31. m. Iul. sic credendum est, ipse præsedet, quando quidem probetur nec spiritu nec corpore a. 433 defuisse. adfuit palmæ qui contentioni non defuit; iuuit animorum uota nostrorum qui uideret symbolo <a> se primo inter apostolos tradito derogari; non passus est ne Mt. 16, 16 fandum caput gaudere solaciis nec turbari diu siuit lutulento gurgite fontis illius perspicui puritatem. ad nos reuerterunt fratres, ad nos, inquam, qui morbum communi 30 studio persequentes animarum curauimus sanitatem. non se exuli nostro sanctus frater noster Iohannes addiderat, non eius est blasphema prædicatione deceptus; nam quantum rerum exitus docet, suspendit suam sententiam, non negauit. nam quid in inuentorem malorum posset aliud iudicare nisi quod probatur ipse per sacerdotes suos, cuius agebatur causa, sentire? statuerat hoc nimirum de nostrorum desertore 35 castrorum quod a ducibus fidei suaderet perfidia iudicari. numquam se a nostro numero separasset, in quem potuit et reuerti. exulta, frater carissime, et ad nos recolletis fratribus uictor exulta. quærebat ecclesia quos recepit. nam si neminem perire uolumus de pusillis, quanto magis gaudendum nobis est sanitate recto- Mt. 18, 14

XXX JK 391

Græce uersa adferuntur a Iustiniano in ep. adu. Theodor. [PG 86^r p. 1079] 30 ad nos -- 31 sanitatem, 37 exulta — 108, 3 multorum

U, S [= wr]

6 syxti w sexti r   8 syxtus w sixtus r   17 uere S, corr. w   18 indicium in iudicium
corr. w   19 apostolici uulgo apostoli US   28 uideret in uiderat corr. w   a addidi   se del. w
30 reuersi sunt S   31 sanitatem in unitatem corr. w   39 sanitatem S, corr. S

- Mt. 18, 13 rum? legimus una ouis quantum gaudii reportata præstiterit, et idcirco intellegendum est quid laudis habeat tantos reuocasse pastores. greges aspiciuntur in singulis, nec unius hic causa tractatur, quotiens agitur de sanitate multorum. lætamur hic nihil egisse nos præcoquam, quando fructu nostræ patientiæ gratulamur. sustinuimus
- Mt. 7, 16 fratres, certi eos non spinas, sed uuas esse facturos. in euidenti est nostrorum uindemia gaudiorum, quæ sanctam synodum largitate gratulationis impleuit. uineam
- Ps. 120, 3 suam custos ille curauit, quem ad custodiendam domum Israhel nec dormire nec
- Ioh. 15, 2 obdormire Daudid propheta testatur. infecundum illud in Christo nostro nec adferens fructum suscepit flamma sarmentum; sed ut hoc uidemus conuenire damnato,
- Mt. 15, 13 ita de reuersis ad nos fratribus conuenit dici quia non potuit a diabolo eradicari plantatio quam plantauerat pater. illum ergo sibi ignis æternus, hos possessoris æterni uinea uindicauit, in tantum ut Antiochenæ ecclesiæ sacerdotem uocari a sanctitate tua iam nunc uenerabilem uirum et domnum gaudeamus. et merito uocatur domnus qui communem dominum recognouit, qui incarnationis eius uoce catholica nobiscum mysterium confitetur. bene nobis breuiter tua fraternitas quæ sunt super eodem negotio gesta, narrauit; sed mirati non sumus quod a dissentientibus in te compositam legimus deiectionis iniuriam. nouimus frequenter patere calumniis ueritatem nec tamen umquam posse falsitate superari. uotiua sunt semper fidem molestiæ prædicanti.
- Mt. 5, 11. 12 his namque cum beatitudine copiosa merces paratur in cælo, quibus propter iustitiam maledictiones persecutiones et omne malum præcipitur sustinere. passus es falsitatem, ut uictricem faceres ueritatem, et ideo nunc insultandum est falsitati, quia nullus perire potuit ueritati. expectamus igitur memorati fratris nostri Iohannis clericos et optamus uenire: scimus ei et pro honore et pro labore tuo dare responsum. non es [ut], sicut fratri et coepiscopo nostro Maximiano sæpe iam scripsimus, etiam ipse
- Ioh. 17, 11 redeuntibus difficilis aperire ianuam, ut uere, nisi perditionis filius, nemo sit perditus sitque ei maior se causa lugendi, quod meruit solus excludi.

Hæc ad uenerationem tuam fraternitas mecum sancta scribit, probans tuos in omnibus et confirmans labores, qui tamen graues aut amari non esse potuerunt, quia huic inpensi sunt, cuius onus leue et iugum suaue portamus.

d. 17. m.
Sept. a. 433

DATA XV KAL. OCTOBRIVM THEODOSIO XIII ET MAXIMO CONS

30

- XXXI Xystus Iohanni episcopo Antiocheno. Si ecclesiastici corporis gloriam, si eius integritatem dilectio tua considerare dignetur, profecto lætitiæ nostræ non quærit interpretem. ipsæ namque euidentissime res locuntur mærorem nostrum repentino sancti fratris nostri Cyrilli in gaudium sermone conuersum. hanc ergo sollicitudinem nostram nos euasisse delectat, postquam reo nostræ fidei tua fuit sanctitas plenitudo.
- Mt. 7, 16 nunc se uere exulem, nunc se sentit eiectum; abundant ei in deserto spinæ, quia deest uua quam colligat: hos habet fructus qui erga uineam domini nostram noluit exercere

12 Antiochenæ — 15 confitetur, 18 uotiua — 22 ueritati, 27—29 Græce uersa adferuntur a Iustiniano l. c. XXXI γΚ 392. respondet litteris Iohannis quæ extant in A 121; cf. 109, 7. 8 et 109, 10. 11 cum harum litterarum initio: 'Επί καλίῳ τῆς οἰκουμένης πεπιστεύκαμέν σου τὴν δσιότητα τοῦ ἀποστολικοῦ ἐπιβεβηκέναι θρόνου· λαμπτήρα ἔξουσιν αἱ πανταχοῦ γῆς τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίαι, λαμπτήρα οὐ τὴν Ἐσπέραν μόνην φωτίζοντα, ἀλλὰ γάρ και τὰς ἐσχατίας τῆς οἰκουμένης

U, S [= wr]

24 es ut US, ante es superscr. negaturus w, deleui ut

30 consulibus S

31 syxtus w

culturam. credo, ad dilectionem tuam rerum cursus et ordo peruenerit qualiter ei ep. 2
uoluimus nostra ammonitione succurrere retinuimus in præceps euntem, qui erat
blasphemiorum pondere in profunda mergendus si negotii qualitatem iusta lance
pensemus, nulli non uidebitur Nestorius sero damnatus hic fuerit debitus sermo
præteritis; fruamur nunc præsentibus bonis nec diu hæreamus in tristibus, quibus 5
dominus gaudere concessit. audiuit uniuersa fraternitas, quæ ad natalis mei con-
uenerat diem, qualiter bono humani generis apostolicæ sedis me præsidem testeris. d. 31. m. Iul.
excedas licet meritum meum et extra me hæc esse cognoscam, exordium tamen tui ser- a. 433
monis gratus accipio, quia non est tibi controuersia referenda, qui Christum dominum
nostrum bono humani generis ita ut natus est, confiteris. subsequenter ecclesiæ 10
addis luciferum et ubique lucentem, sed et nunc immo omnes qui lucis illius signum
fronte gestamus, luciferos confitemur. sint ergo omnes fidem prædicantes domini
sacerdotes luciferi et ubique lucentes. sit et Nestorius ille lucifer de quo scriptum
est: cecidit lucifer, qui mane oriebatur. cecidit, sed superbiens; cecidit, sed elisus, Ies. 14, 12-14
cum ascendere disponit in cælum et ponere super cæli sidera sedem suam et promittit 15
altissimo similem se futurum. ille ad similitudinem se aptabat altissimū, iste in
suam similitudinem uocabat altissimum. hominem namque natum eum tantummodo
prædicabat, auferens incarnationis mysterium et illud euacuans, immo illud inpugnans,
quo secundum symbolum fides et salus nostra subsistit. non est certandi iam tempus
hoste prostrato, transeundum nobis ab his est quæ bella mouerunt; inportunum est 20
uictoriæ tempore adhuc de præliis disputare. quæ hic euidentior rerum fides, quæ
ratio maior potest esse quam palma? fruamur auctore domino atque bono iucundo Ps. 132, 1
quia in unum fratres rursus cœpimus habitare.

Hæc sanctitatem tuam uolumus prædicare quæ scribis. expertus es negotii
præsentis euentu quid sit sentire nobiscum. beatus Petrus apostolus in successoribus 21
suis quod accepit, hoc tradidit. quis ab eius se uelit separare doctrina, quem ipse
inter apostolos primum magister edocuit? non hunc auditus per alterum, non sermo
lectus instruxit: doctus est cum aliis ore doctoris; non scripturæ, non scriptorum passus
est quæstionem. absolutam et simplicem fidem et quæ controuersiam non haberet,
accepit, quam utique meditari semper et in qua manere debemus, ut sensu puro se- 30
quentes apostolos inter apostolicos esse mereamur. non parum nobis oneris, non
laboris incumbit, ut ecclesiæ domini macula desit et ruga. quam super hoc esse Eph. 5, 27
solliciti nos debeamus, clementissimorum et Christianissimorum regum cura testatur
aspice, frater carissime, cælesti negotio quam se uigilanter impenderint cogita-
tionum ferias nescierunt nec dignati sunt terrena curare, nisi cælestibus paruissent 35
quotiens apostolicam fidem, quotiens diuersos fratres eorum sermo commouit? im-
penderunt se eius negotio, qui se eorum numquam negauit imperio. sciunt se illi
fenerare sollicitudinem suam, qui eam cum grandi reddat usura. de qua re nos con- 36
uenit gloriari, quia cælestem regem uidemus fœderatos reges habere terrarum 111. Ps. 2, 10
tellegunt, sicut ait Daud, et eruditi sunt qui iudicant terram, quando, sicut dicit alibi, Ps. 148, 11
ipsi et omnes populi laudant nomen domini. ergo quia una, sicut ait apostolus, fides Eph 4 5

41—110, 2 *Vinc. Lerin. common.* 32 ait sanctus papa Xystus in epistula quam de causa Nestorii An-
tiocheno misit episcopo ergo quia — turbetur

U, S [= *wr*]

5 præteritis *scripsi* præteritis US 7 præside S 12 fidem *w* fide U) 17 sua similitudine US
19 se secundum U 23 uno US, *corr.* Uw 24 negotio S, *corr.* w 29 et S sed U 33 nos \
non U 40 ait U dicit S

est et uincenter optinuit, dicenda credamus et tenenda dicamus. nihil ultra liceat nouitati, quia nihil adici conuenit uetustati. dilucida et perspicua maiorum credulitas nulla cæni permixtione turbetur. habet probatum nobis uirum fratrem et coepiscopum nostrum Maximianum Constantinopolitana ecclesia sacerdotem diuino illic iudicio consecratum, ut ægritudinis morbum, quem astutiæ uenena solius infuderant, superet simplicitatis dulcedo succedens. qui non illic aliud quam credimus, poterit prædicare, nisi quod a decessoribus meis nobiscum positus frequenter audiuit.

d. 17. m.
Sept. a. 433

DATA XV KAL. OCTOBRIVM THEODOSIO XIII ET MAXIMO CONS

EXPLICIT SCA SYNODVS EPHESENA CVM EPISTOLIS AD SE PERTINENTIBVS

U, S [= wr]

1 uincenter *Vinc.* uincentes US uincens *w^{corr}* 2 delucida Uw 6 quam S umquam U
8 octimbrium *w* octymbrium r consulibus

INDICES

I
IN HOC VOLVMINE CONTINENTVR

Quae ex Graeco translata sunt et Graece extant, asterisco notau

Caelestini papae ep. ad Cyrillum [JK 372]	1 p. 5. 6
ep. ad Iohannem Iuuenalem Rufum Flauianum [JK 373].....	6 p. 21. 22
ep. ad Nestorium [JK 374]	2 p. 7—12. 16 p. 45
ep. ad Constantinopolitanos [JK 375].....	5 p. 15—20
ep. ad Cyrillum [JK 377].....	10 p. 26. 27
commonitorium episcopis et presbyteris euntibus ad Orientem [JK 378].....	8 p. 25
ep. ad synodum apud Ephesum collectam (JK 379).....	7 p. 22—24
ep. ad Theodosium augustum [JK 380]	9 p. 25. 26
ep. ad synodi Ephesenaе mandatarios [JK 385].....	26 p. 98—101
ep. ad Theodosium augustum [JK 386].....	23 p. 88—90
ep. ad Maximianum episc. Constantinopolis [JK 387].....	24 p. 90. 91
ep. ad Constantinopolitanos [JK 388].....	25 p. 91—98
*Caprioli episcopi Carthaginensis ep. ad synodum Ephesenam	18 p. 64. 65
Cyrilli* ep. ad Nestorium I [ep. 2]	13 p. 36. 37
*ep. ad Nestorium II [ep. 4].....	14 p. 37—39
*ep. ad Nestorium III [ep. 17].....	17 p. 45—51
*ep. ad Iohannem Antiochenum de pace [ep. 39].....	29 p. 104—107
*Gesta Ephesena [V 33. 36—54. 60—62]	11. 12. 14. 15—18 p. 27—31. 32—36. 39. 40. 43—45. 51—64
[V 87—90. 92]	20. 21 p. 75—85
[A 76. 77].....	18. 19 p. 65—75
*Synodi Ephesenaе ep. ad Caelestinum	22 p. 85—88
*Iohannis Antiocheni ep. ad Cyrillum de pace	28 p. 102—104
Nestorii ep. ad Caelestinum I [Loofs, Nestoriana p. 165—168].....	3 p. 12—14
ep. ad Caelestinum II [Loofs p. 169—172]	4 p. 14. 15
*ep. ad Cyrillum [Loofs p. 173—180].....	15 p. 41—43
*Theodosii et Valentiniani sacra de synodo celebranda	12 p. 31. 32
*sacra ad Iohannem Antiochenum de pace.....	27 p. 101. 102
Xysti papae ep. ad Cyrillum [JK 391].....	30 p. 107. 108
ep. ad Iohannem Antiochenum [JK 392].....	31 p. 108—110

II
ADFERVNTVR

Gen.	3, 1	92, 29	1 Reg.	2, 30	104, 16
	3, 7.8	95, 19		15, 23	19, 8
	3, 16	50, 21		24, 7	60, 23
Exod.	4, 22	60, 22	2 Reg.	2, 12 sq.	94, 20
	7, 1	60, 21		3, 1	43, 27
	15, 6	98, 8	3 Reg.	18, 40	89, 3
Deut.	13, 8	10, 16	2 Paralip.	19, 11	94, 3

Ps.	2, 10	109, 9			40, 12	57, 34
	10, 3	93, 10. 12			45, 1	60, 24
	13, 3	27, 2			50, 6	106, 20
	13, 4	97, 3		Ier.	1, 5	34, 3
	22, 4	93, 24			2, 8	96, 31
	24, 21	98, 27			2, 10 sq.	96, 33
	25, 5	98, 26			5, 30. 31	8, 21
	26, 3	18, 33			5, 31	96, 31
	35, 7	96, 22		Ezech.	23, 16	15, 25
	48, 13	96, 25			13, 9. 10	16, 1
	49, 18	94, 38			18, 32	26, 22
	49, 20	80, 19			32, 11	6, 15
	52, 6	99, 1			34, 4	16, 24
	62, 12	98, 10		Mal.	3, 6	47, 16
	70, 3	17, 29		Mt.	1, 1	42, 24
	91, 10	97, 2			1, 16	42, 26
	95, 11	104, 8			1, 18	42, 28
	100, 7	96, 8			1, 20	42, 32. 59, 36
	109, 1	62, 13			1, 23	105, 35
	114, 9	19, 30			2, 8. 12	55, 29
	118, 105	92, 7			2, 13	42, 33. 58, 27
	120, 3	108, 7			4, 2	58, 21
	120, 4	96, 4			5, 11. 12	108, 19
	121, 2	18, 25			5, 15	95, 15
	121, 6	24, 25			5, 29	6, 17. 95, 1
	125, 2	18, 17			7, 13	97, 36
	132, 1	92, 10. 109, 22			7, 16	108, 5. 36
	138, 7. 8	95, 30			7, 20	18, 28
	138, 21. 22	89, 2			7, 27	99, 32
	138, 22	10, 15			8, 22	97, 9
	144, 13	88, 27			8, 25	17, 30
	148, 11	109, 41			10, 16	16, 21. 92, 27
Iob	11, 12	82, 12			10, 22	20, 22
Prou.	1, 2. 3	96, 26			10, 27	95, 12
	1, 7	96, 28			10, 34. 35	46, 1
	17, 15	18, 31			10, 37	45, 28
	21, 1	26, 18. 99, 19			11, 30	108, 28
	21, 28	80, 18			12, 30	16, 26
	22, 10	95, 37			12, 32	96, 5
	22, 28	106, 30			13, 27. 28	92, 23
	24, 22	80, 36			14, 29	90, 28
	25, 25	26, 13			15, 13	96, 1. 108, 10
	26, 4	17, 19			16, 16	107, 28
Sap. Sal.	4, 18. 19	97, 7			18, 6	37, 29
	7, 2	55, 15			18, 9	95, 1
Sir.	3, 22	7, 14			18, 13	108, 1
	10, 21	98, 32			18, 14	94, 28
	28, 28	93, 30			18, 17	94, 32
Ies.	1, 5	100, 8			18, 20	27, 24
	5, 2	26, 33			22, 42—44	42, 41
	5, 7	96, 3			23, 12	96, 6
	7, 14	105, 34			24, 45 sq.	9, 23
	11, 9	43, 23			25, 14 sq.	23, 15
	13, 3	60, 25			25, 21. 23	94, 14
	14, 12—14	109, 14			25, 21	94, 9
	25, 8	50, 22			25, 24 sq.	8, 25
	26, 12	104, 30			25, 31. 41. 34	97, 33
	35, 3. 4	97, 27			27, 46	61, 30

	28, 19	23, 9
Lc.	1, 2	46, 11
	1, 25	98, 31
	1, 28	53, 32
	1, 30. 31	105, 36
	1, 35	53, 34
	1, 41	54, 3
	1, 78	107, 9
	2, 52	62, 26
	3, 17	91, 9
	4, 18. 19	62, 17
	4, 23	11, 22
	10, 16	23, 6
	12, 42. 44	99, 27
	15, 4. 5	6, 10
	23, 42	96, 14
	23, 43	96, 18
Ioh.	1, 1	50, 13
	1, 14	39, 2. 47, 29. 51, 8. 53, 30. 58, 6. 60, 5. 10. 62, 11
	1, 17	53, 22
	1, 47	99, 7
	2, 1	42, 31
	2, 2	50, 24
	2, 19	42, 17
	3, 13	105, 43
	3, 20	78, 35. 95, 17
	3, 34	47, 26
	6, 51. 58	56, 18
	6, 53	48, 40
	6, 54	56, 19
	6, 56	63, 8
	6, 57	63, 10
	8, 40	49, 12
	8, 44	91, 28
	8, 54	61, 26
	10, 11. 12	9, 28
	10, 11	5, 19. 93, 21
	10, 12	5, 21
	10, 16	9, 32
	10, 30	49, 8
	11, 28	48, 29
	14, 6	9. 22. 17, 17. 50, 3
	14, 9	49, 8
	14, 27	104, 28
	15, 2	108, 8
	16, 13. 14	61, 27. 62, 14
	16, 13	50, 3
	16, 14	49, 40. 50, 7
	17, 11	8, 29
	17, 16	17, 11
	20, 17	48, 7
	22, 15—17	93, 25
Act.	1, 14	42, 32
	1, 25	92, 31
	2, 4	24, 21
	4, 29. 30	24, 17
	4, 31	24, 16

	7, 54—56	19, 16
	9, 15	96, 13
	10, 38	68, 21
	11, 26	100, 29
	15, 6	23, 3
	16, 7	106, 35
	17, 30. 31	68, 36
	17, 31	48, 30
	20, 28	24, 4
	20, 29. 30	10, 5
	26, 24	96, 11
Rom.	1, 3	42, 33
	1, 22	17, 14
	3, 14	37, 26
	3, 23	49, 33
	5, 3. 4	18, 12
	5, 10	63, 24
	5, 14	54, 4
	7, 1	24, 23
	8, 3	42, 35
	8, 8. 9	106, 36
	8, 17	91, 30
	8, 26	8, 12
	9, 5	60, 17
	10, 10	96, 19
	10, 18	98, 14
	11, 20	7, 14
	12, 1	18, 12
1 Cor.	1, 10	20, 21. 97, 31
	1, 19	96, 9
	1, 24	17, 15. 50, 10
	1, 27	17, 9
	1, 31	17, 12
	2, 4	56, 14
	2, 6	24, 23. 96, 29
	2, 9	20, 3
	2, 12	67, 20
	3, 7	23, 17
	3, 10. 11	10, 28
	3, 12—15	97, 19
	5, 2	107, 13
	5, 13	8, 4
	6, 17	47, 41
	8, 6	49, 21
	9, 24	18, 19
	11, 16	43, 29
	11, 19	18, 20
	11, 24	42, 37
	15, 3	42, 36
	15, 20	48, 24
	15, 22	54, 16
	15, 29	48, 27
	15, 45	68, 23. 95, 24
	15, 47—49	68, 30
	15, 47	68, 26. 105, 41
2 Cor.	2, 15	93, 29
	4, 16	57, 6
	5, 7	23, 20

	6, 14	95, 11		1, 3	23, 23
	8, 9	53, 27		2, 4	26, 23. 98, 18
	10, 10	26, 29		2, 5	49, 26
	11, 23	19, 25		3, 1	99, 28
	11, 28. 29	92, 13		3, 4	94, 19
	13, 5	37, 34		4, 13. 16	41, 14
Gal.	1, 8	7, 15		4, 15	43, 17
	1, 9	23, 13	2 Tim.	2, 5	18, 8
	3, 13	54, 18		2, 16	8, 17
	3, 26	68, 13		4, 2	94, 4
	4, 4. 5	67, 34	Tit.	3, 9	6, 6. 8, 17. 9, 17
	4, 4	48, 11. 56, 5. 58, 11. 13		3, 10	93, 33
	4, 20	8, 2	Hebr.	1, 1. 2	63, 26
	5, 12	94, 29		1, 3	49, 10
Eph.	1, 5	57, 4		2, 9	38, 27. 48, 22
	1, 20. 21	67, 37		2, 14	39, 4. 51, 5
	2, 8	53, 24		2, 17. 18	61, 15
	2, 14	24, 2. 104, 8		3, 1. 2	62, 33
	4, 5	105, 20. 109, 41		3, 1	47, 22. 51, 19
	5, 2	49, 27. 51, 20		4, 15	55, 27
	5, 27	109, 32		5, 7—9	62, 20
	6, 15. 16	22, 8		5, 9. 10	62, 27
	6, 17. 14	18, 22. 23, 31		10, 5—7	49, 28
Phil.	2, 2. 3	23, 25		11, 35	46, 5
	2, 5—8	41, 34	Iac.	1, 17	106, 12
	2, 5—7	57, 28	1 Petr.	2, 6	97, 18
	2, 5. 7	60, 30		3, 18	53, 28
	2, 7	53, 25. 58, 5. 106, 2		4, 1	42, 37. 48, 20. 106, 17
	2, 10. 11	60, 37	1 Ioh.	2, 13. 14	98, 22
	2, 21	98, 13		3, 10	18, 27
	3, 2	100, 25		4, 16	10, 22. 24, 13
Col.	1, 18	48, 24		5, 4	98, 20
	2, 9	47, 30	Apoc.	19, 16	57, 32
1 Tim.	1, 3. 4	23, 24		22, 18. 19	9, 6

Locorum qui Graece extant, rationem non habui

ep. 1	20, 16. 22, 11		litanos de Nestorii ordinatione	7, 27
ep. 2	94, 27. 109, 1		Cyrilli epistula ad Constantinum	26, 14
ep. 3. 4	7, 22. 8, 8. 9, 12. 21, 19		relatio de synodo ad Cælestinum	95, 7
ep. 5	12, 1. 92, 14		epistula ad Xystum	107, 11. 20. 108, 12. 16. 34
ep. 6	6, 29		synodi Ephesensæ mandatariorum epistula ad Cælestinum de Maximiani ordinatione	99, 2. 18. 100, 17. 36
ep. 13. 14	9, 19		Maximiani epistula ad Cælestinum	90, 15
ep. 14	93, 36		gesta de Pelagianis ab Attico Romam directa	11, 17
ep. 15	94, 6		Theodosii epistula ad Cælestinum de Maximiani ordinatione	89, 36. 99, 17. 20
ep. 23	99, 36		Xysti epistulae sæpe ad Maximianum scriptæ	108, 24
Cyrilli ep. ad Cælestinum [ep. 11]	5, 3. 7, 24. 15, 21. 18, 5			
Iohannis Antiocheni ep. ad Xystum [Act. Eph. A 121]	109, 8. 10			
symbolo ab apostolis tradito	9, 10			
expositio Nicæna; adfertur sententia symboli Constantinopolitani	13, 20. 14, 29			
Cælestini epistula ad Constantinopo-				

III INDEX NOMINVM

Locorum qui Græce extant, rationem non habui

- Flauis Aetio et Valerio cons. [432] 90, 12. 91, 22. 98, 4. 101, 17
- Antiocho illustri uiro 8, 5. — Basso et A. cons. [431] 24, 31. 25, 15. 26, 10. 27, 6
- Apollinaris 13, 8. 14, 21
- Arcadius et Proiectus 24, 27. 25, 2. 26, 7
- Arrii 13, 8. 14, 21. 19, 23
- Athanasius Romæ constitutus 19, 27. Athanasii persecutione 19, 21
- Atticus Iohanni successor 7, 7. — persecutus est Pelagium et Cælestium 7, 6. 16, 17. 11, 17. — catholicæ fidei propugnatori fortissimo 89, 14. 90, 31. — Attico mente et officio cohærebat Maximianus 89, 14
- Basso et Antiocho cons. [431] 24, 31. 25, 15. 26, 10. 27, 6
- Cælestinus [cf. ind. I. II] papa [422—432] sententiam in Nestorium fert 6, 22. 12, 6. 20, 23. 21, 22. 22, 12. — uicem suam Cyrillo delegat 6, 22. 12, 15. 20, 19. — quæ legatis mandauerit 25, 3 sq. — Nestorii exilium postulat 89, 32. 99, 33
- Pelagii atque Cælestii dogma sæpe damnatum 7, 4. Atticus persecutus est Pelagium et C. 7, 6. per totum orbem sua damnatione noto Cælestiano errori 91, 12. Cælestiani proprie omnium subscriptione damnati 101, 1. aliqui ad ecclesiam redierunt 101, 2. spem de synodo gesserunt 100, 38. adfuerunt Nestorio 97, 1
- Cyrillus [cf. ind. I. II] per Posidonium diaconum relationem de Nestorio ad Cælestinum direxit 18, 5. — ut uicem suam agat, a Cælestino delegatur 6, 22. 12, 6. 20, 23. 21, 22. 22, 12. — eum sequi legati iubentur a Cælestino 25, 5. 11. — laudatur a Cælestino 93, 34 sq. — deiectionis iniuriam passus est 108, 17. — non difficilis redeuntibus aperire ianuam 108, 25
- Epithymitum diaconum 89, 34. 91, 20. 98, 29. 100, 32
- Fabius 12, 22
- Flauiano Filippensi 21, 2
- Florus 12, 22
- Iohannis apostoli reliquiæ 24, 13
- Iohanni Antiocheno [cf. ind. I. II] 21, 1. — Nestorii auctor 100, 4. 101, 11. — 107, 32. 108, 12. — Cyrilli relatio de pace cum I. A. facta Romam d. 31. m. Iul. a. 433 peruenit 107, 25. — per Cyrillum Xystum rogat ut sibi clericos Romam mittere liceat 108, 22
- Iohanni [episc. Constantinopolis] Atticus successor 7, 7. — Iohannis in prædicando scientiam 90, 31. 16, 14
- Iohannem presbyterum 89, 34. 91, 20. 98, 29. 100, 32
- Iulianus et Florus et Orontius et Fabius dicentes se Occidentium partium episcopos imperatorem adierunt tamquam persecutionem passi 12, 22. 14, 5
- Iuuenali Hierosolymitano 21, 1
- Maximianus [cf. ind. I. II] episcopus Constantinopolis ordinatus d. 25. m. Oct. a. 431, cf. Socr. 7, 37¹⁹ olim cleri Romani 89, 12. 97, 11. 99, 3. 110, 7. Attico mente et officio cohærebat 89, 14. pauperibus Constantinopoli cibum dabat 99, 26. mentis fulgore potius quam sermone præspiciuus 90, 16. simplicitas 110, 4. 97, 4. Sisinnii similis 99, 10. consensu sanctæ congregationis, i. e. mandatariorum synodi Ephesensæ ordinatus 89, 22. relatio eius ordinationis deiectionisque Nestorii d. 25. m. Dec. 431 Romam peruenit 89, 37. 98, 28. — 89, 18
- Theodosio XIII et Maximo cons. [433] 108, 30. 110, 8
- Nestorii [cf. ind. I. II] electio 8, 11. 31. 97, 15. ordinatio 7, 17. refert de certamine cum aduersariis 13, 6. 14, 20. nefanda prædicat 15, 18. pars cleri et plebis restitit Nestorio 93, 33. a N. uel excommunicati uel clerici seu antistitis dignitate exuti 22, 2. 20, 8. 6, 19. 10, 4. 11, 31. clericis etiam ciuitas interdicta dicitur 10, 31. 19, 13. bene tenuit originale peccatum 11, 12. Cælestinum consulit quomodo cum Iuliano Eclanensi et sodalibus agat 12, 22. 14, 6. adfuerunt ei Cælestiani 97, 1. per Antiochum uirum illustrem ad Cælestinum mittit libros 8, 5; per Valerium cubicularium litteras 15, 1. auctor ei fuit Iohannes Antiochenus 100, 4. 101, 11. Cælestini sententia in Nestorium lata 6, 22. 12, 6. 20, 23. 21, 22. 22, 12. una eademque relatio deiectionem Nestorii et exaltationem Maximiani nuntiauit 98, 28. Antiochiam reuertit 99, 37. — 109, 4. 13. — synodi mandatariorum sententia de eis qui cum Nestorio uidentur sensisse 100, 35. 101, 5
- Orontius 12, 22. 14, 5
- Paulus Samosateus 11, 5. 17, 2
- dogma Pelagii atque Cælestii sæpe damnatum 7, 4. Atticus persecutus est P. et Cælestium 7, 6
- Pelagianos persecutus est Atticus 16, 17. gesta de Pelagianis Attico antisite Romam directa 11, 17. Pelagianos sedibus suis expulit damnatio 11, 8. in communionem solam post pænitentiam recepti 11, 19. Constantinopoli inuenerunt requiem 11, 9
- Petrus apostolus in successoribus suis 109, 25
- Philippo presbytero 24, 27. 25, 2. 26, 7
- Posidonius diaconus a Cyrillo ad Cælestinum missus 5, 3. 24. 7, 24. 15, 22. 18, 5. a Cælestino ad Cyrillum remissus 12, 12. epistulas ad Cyrillum

- et ad Constantinopolitanos fert 20, 17; in Orientem 22, 18
 Proba illustris et sanctæ recordationis 90, 3
 Proiectum 26, 7. 25, 27. Arcadius et P. 24, 27
 Rufo Thessalonicensi 21, 1
 Sisinnius episc. Constantinopolis [426-427] sanctæ memoriæ 11, 17. 16, 19. cito mortuus 16, 22. celebratum simplicitate et puritate 7, 12. 13. 16, 19. 90, 32. 99, 9. 10
- Theodosio augusto iuniori 25, 17. Th. XIII et Valentiniano III cons. [430] 6, 31. 12, 18. 20, 25. 22, 20. Th. XIII et Maximo cons. [433] 108, 30. 110, 8
 Flauis Valerio et Aetio cons. [432] 90, 12. 91, 22. 98, 4. 101, 17
 Valerium cubicularium 15, 1
 Xysti papæ dies natalis [d. 31. m. Iul. a. 432] 107, 25

III

NOMINA LOCORVM

Locorum qui Græce exstant, rationem non habui

- Alexandrina ecclesia 12, 7. 22, 1. 16. 11, 23. 19, 21. 93, 35
 Antiochiam 99, 37. apud A. 17, 1. Antiochenis 100, 27. Antiochena ecclesia 11, 5. 108, 12
 Probæ possessiones in Asia constitutæ 90, 3
 Constantinopolim 25, 11. in amplissima urbe ad quam propter imperii reuerentiam de universo orbe confluit multitudo 21, 9. clero et plebi consistentibus Constantinopolim 91, 25. 15, 8. Constantinopolitanæ urbis ecclesia 12, 8. Constantinopolitana ecclesia 110, 4. 5, 5. 21, 16. 8, 13
- in Latinum uertendus 7, 22
 Occidens Oriensque 7, 6. de O. 14, 8. Occidentalium partium 12, 22. 14, 11
 Occidens Oriensque 7, 6. ad O. 25, 1. 3. per O. 21, 3
 Flauiano Filippensi 21, 2
 Romana ecclesia 6, 25. 12, 7. 22, 1. 15. 89, 12. apud apostolum Petrum 89, 36. synodus ad apostolum Petrum d. 31. m. Iul. a. 433 habita 107, 22. 108, 6. 109, 7
 Samosateus 11, 5. 17, 1

V

DIGNITATES IMPERII ET ECCLESIAE

gloriosissime et tranquillissime imperator auguste 26, 5. 88, 29. Christianissimos principes 26, 16. 101, 7. Christianis principibus 101, 10. clementissimi et Christianissimi principis 99, 17. clementissimorum et Christianissimorum regum 109, 33. clementiæ principali 99, 36.

piissimum et prædicatissimum imperatorem 12, 23. 14, 6.

piissimi et dei amatores [θεοφιλεστάτους] imperatores 33, 41. a deo amatorum [θεοφιλεστάτων] et Christum amantium [φιλοχρίστων] principum 75, 24. religiosissimorum et amatorum Christi [φιλοχρίστων] nostrorum imperatorum 31, 26. piissimorum et amatorum Christi [φιλοχρίστων] imperatorum 85, 23. 87, 8. piissimorum et Christo amabilium [φιλοχρίστων] principum 79, 25. 103, 4. religiosissimorum [θεοσεβεστάτων] et Christianissimorum [φιλοχρίστων] imperatorum 27, 12. piissimis [εὐσεβέσι] et Christianissimis [φιλοχρίστοις] auribus a deo custoditorum [θεοφιλεστάτων] principum 83, 21. piissimus et Christianissimus imperator 12, 28.

per magnificum [μεγαλοπρεπεστάτου] et gloriosum [ἐνδοξοτάτου] comitem deuotissimorum [καθωσιωμένων] domesticorum 32, 42. deuotissimus [καθωσιωμένος] tribunus 34, 12. uirum admirandum [θαυμασιώτατον] et spectabilem [περιβλεπτον] tribunum notariorum 103, 6.

sancti et deo amabilis fratris et coepiscopi 18, 4. sanctum fratrem nostrum et coepiscopum 20, 16. tua fraternitas 108, 15. 101, 12. dilectio uestra 17, 16. 26, 14. 99, 18. 108, 32. 109, 1. sanctitas uestra 100, 17. amantissima dei anima tua 14, 15. sanctæ animæ tuæ 14, 36. beatitudini tuæ 14, 18. a tua ueneratione 14, 8. o uenerandissime 14, 19.

sancta et dei amatrice [θεοφιλοῦς] synodo 34, 39. sanctam et deo amabilem [θεοφιλοῦς] synodum 77, 22. reuerentissimis [θεοσεβεστάτων] et sanctissimis [δσιωτάτων] episcopis 27, 13. 31, 21. 36, 10 *et passim*. uestram sanctitatem [δσιότητα] 39, 18 *et passim*. reuerentissimi [θεοσεβέστατοι] episcopi 34, 20. 26, 40 *et passim*. uestræ reuerentiæ [θεοσεβείαι] 31, 25. 33, 11. 16. 34, 14. reuerentissimo [εὐλαβεστάτῳ] et dei cultori [θεοσεβεστάτῳ] consacerdoti 36, 15. honoratissime [τιμιώτατε] et dei cultor [θεοσεβέστατε] 43, 33. reuerentissimos [εὐλαβεστάτων] et uenerabiles [θεοσεβεστάτων] episcopos 33, 39. 34, 2. reuerentissimus [εὐλαβέστατος] episcopus 31, 9. 13 *et sæpissime*. reuerentiam [εὐλάβειαν] eius 31, 14. reuerentiam [εὐλάβειαν]

βειαν] tuam 34, 30 *et sæpissime*. sanctorum [ἀγιωτάτων] et deo amabilium [θεοφιλεστάτων] episcoporum 76, 32. sanctissimo [ἀγιωτάτου] et deo amabili [θεοφιλεστάτου] archiepiscopo 84, 25. 102, 38. 103, 10. deoamantissime [θεοφιλέστατε] et sanctissime [δσιώτατε] 104, 4. uiris reuerentissimis [θεοσεβεστάτων] et deoamantissimis [θεοφιλεστάτων] episcopis 75, 14. honorabilem [τιμιωτάτου] 65, 18. dilectissime [ἀγαπητέ] et desiderantissime [ποθεινότατε] 88, 15.

clerici et omnes qui deuoti estis domino 17, 31

VI

INDEX VOCABVLORUM

- abdicationem = ἀποκήρυξιν 103, 23. 105, 3
abolere = ἀφανίσει 104, 26
abominabilem = μιαιωνάτην 86, 26
accidentibus = προσόντων 42, 15
acerbis = δειναῖς 86, 39. acerbiora = χαλεπώτερα 86, 26
adflectualem = σχετικήν 47, 40
adhuc = τέως 37, 12
adinueniens = ἐπινοῶν 82, 12
adiurantes = ὀρκίζοντες 76, 27
admirabilis = θεσπέσιος 106, 36
per adoptionem = θέσει 54, 30. 32
adoptiue = θέσει 54, 32
adornans = διακοσμήσας 55, 23
adsentimus = στοιχοῦμεν 66, 32
adserere = ἐμφανεῖς καταστήσαι 82, 20. adserentibus = δηλωσάντων 82, 2
adsertio = διδασκαλία 68, 40
adunitionem = ἔνωσιν 38, 9
aemulatione = ζηλοτυπίας 102, 10
alacritate = προθυμία 102, 16. 35
alacriter = προθύμως 78, 38. 86, 6. 101, 24
alterutrum = ἀλλήλοις 105, 21
ambigimus = ἀμφιβάλλομεν 102, 28
ambiguitatem = ἀμφισβήτησιν 102, 2
antea = πάλαι 84, 42
anticipauimus = ἔφθημεν 105, 21
anxietatis = ἀδημονίας 101, 28. anxietate = ἀγῶσι 36, 36
aperte = σαφῶς 40, 4. 105, 28. 41. apertius = σαφῶς 40, 6; = σαφεστέρως 62, 20. aperte = ἐναργῶς 45, 28
apices = γράμμα 103, 7
apostolici 107, 19. 109, 31
applicans = προσνέμων 106, 16
atrociter = θρασέως 35, 6
adtestantem = διαμαρτυρομένην 42, 28. 38
auctoritas = αὐθεντία 64, 32. 43, 16. 47, 22. 50, 39. 61, 32. 65, 1. 5. 76, 36. 83, 14
aut certe = ἢ γοῦν 70, 1
blasphemium 9, 1. 10, 12. 93, 7. 94, 5. 8, 1. 101, 12. 109, 3
breuiloquiū = βραχυλογίας 42, 4
cœnulentia 5, 16
calumnia = συκοφαντίας 41, 23. 80, 30. 34
calumniari = συκοφαντεῖν 105, 27
carabilem = δεκτικήν 42, 39; = χωρητόν 56, 29
carax = δεκτική 106, 14. 54, 6
capitulariter = ἐν κεφαλαίῳ 39, 23
causis = αἰτίαις 79, 14. causam = ὑπόθεσιν 32, 40
cautela = ἀσφαλείας 37, 29. 103, 12
celebrantes = ἐπιτελοῦντες 87, 38
censere = θεσπίσαι 66, 19
certamen = ἀγῶν 105, 29. 104, 24. certamina = ἄθλους 88, 5
certe = ἀμέλει 49, 5
certus sum = διάκειμαι 39, 15. certum = δῆλον 42, 25. certius = φανερώτερον 39, 35
cibamur = σιτούμενοι 63, 30
circumterminationem = περιτορισμόν 47, 19
ciuitates = πόλεις 76, 17. 79, 13. sine ciuitatibus = ἀπόλιδες 86, 38. 87, 41
clauum = κέντρον 104, 27
clementia = φιλανθρωπία 55, 33
clericatu = κλήρου 69, 38, 70, 3
coaptatione = ἁρμονία 55, 23
codex = βιβλίον 37, 10. 31, 17. 45, 36. 53, 17. 21. 54, 1. 59, 2
coetus = συστροφήν 84, 42
coexistens = συνών 61, 3
cogitare = βουλευσασθαι 36, 30. cogitantem = ἐνθυμούμενον 77, 42
collectiones = συνάξεις 37, 6. 52, 4
collegium = σύστημα 35, 27
conloqui = συντυχεῖν 34, 7. 78, 27
colloquio = συντυχίας 102, 23. 103, 2. 104, 24
commanet = μένει 81, 14
conmemorabo = ὑπομνήσω 37, 28. 33, 12
commendant = συνίστησιν 57, 25. 66, 26
commodans = χαριζόμενος 86, 4
conmortificant 13, 16
conpatiente = συμπαθοῦς 62, 36
compendiosam = σύντομον 41, 6. 57, 7
de compendio 95, 2
quæ conpetunt = τὰ εἰκότα 31, 12. conpetentibus = ἁρμοδίους 64, 16
conplacitum = εὐδοκίαν 38, 6
comprehensionem = κατάληψιν 39, 25. 40, 7
compresserunt = ἐπέσχον 81, 17
conamen = ἐγχείρημα 78, 39
concilium = συνέδριον 82, 19. 85, 21. 80, 3. 7. 87, 20

- concursu = συνόδωι 50, 40
 quæ condecet = πρέποντα 48, 9. deo condecen-
 tes = θεοπρεπείς 51, 2. 103, 37. 49, 8
 confidentia = παρρησίας 83, 32
 confiderent = ἐθάρσησαν 84, 23. 32
 congaudentes = συγχαίροντες 105, 22. congau-
 deo = ἄγαμαι 40, 32
 congregationes = συνάξεις 87, 38
 congruum = εἰκότως 49, 39. — congrua 20, 16
 coniunctionem = συνάφειαν 43, 5. 47, 35. 38.
 41. 60, 15. 61, 10. 11. 12. 20. 68, 4. 11. 14. 16
 coniunctus = συνημμένος 68, 8. 42, 39. 59, 17
 coniurantes = ὀρκούντες 87, 12
 consentanei = σύμψηφοι 88, 12
 consequentiam = ἀκολουθίαν 34, 22. 35, 10
 consessor = σύνεδρος 47, 18
 constituta = θεσμούς 82, 20. 76, 14
 construxit = συνέταξε 76, 11. construxerunt =
 συνθέντας 80, 30
 contemperatione = συγκράσει 57, 9
 contentio = φιλονεικία 101, 27. 32. 83, 35.
 contentione = ἔριδος 102, 10
 contestatus est = διεμαρτύρατο 41, 15. 46, 9.
 34, 16. 39, 11
 contiguitati = συναφείας 50, 39
 continentiam = συγκρότησιν 85, 10. 102, 35
 continuit = συνεκρότησεν 62, 14. 84, 1.
 contingere = συμβῆναι 106, 13. 66, 13. 59, 19.
 contingentia = συναντόμενα 43, 14
 conueniens = συμβαίνουσα 44, 10. conuenientes
 = πρέποντας 49, 20. conuenientes = αἰτιασά-
 μενοι 87, 11
 cooperatorem = συνεργόν 61, 32
 copulatione = συναφείαι 42, 15. 60, 18
 copulatus = συναφθεῖς 62, 4. copulati = συν-
 ημμένου 51, 26
 coram = κατὰ πρόσωπον 103, 13
 correctis = σωφρονισθέντων 88, 7
 corruptibiles = φαρτοί 54, 6
 crastino = αὔριον 33, 20
 creatus = χειροτονηθέντος 31, 12
 creatrix = δημιουργός 63, 27
 credulitas 100, 22. 110, 2
 crimen = ἔγκλημα 63, 34. 87, 24
 culpam = μέμψιν 84, 27
 culpam = μέμψασθαι 86, 31. culpam = καταγι-
 νώσκεσθαι 80, 33
 hominis cultores = ἀνθρωπολάτραι 62, 3. 60, 18.
 mortui cultores = νεκρολάτραι 62, 3
 curabimus = θεραπεύσομεν 36, 34
 curialem = βουλευτοῦ 69, 10
 deambulat = ἀποπατεῖ 34, 7
 quod decet = πρέπον 48, 10. decentem = πρέ-
 πουσάν 102, 7. 49, 17. decenter = εὐπρεπῶς
 63, 34
 discernimus = δογματίζομεν 56, 25. discernentibus
 = ὀριζόντων 85, 26. discernet = ψηφιεῖται
 79, 28
 decretum = θέσπισμα 32, 41. 75, 19. 24. 26. 85,
 23. 25. 102, 38. decreta = θεσπισθέντα 103, 12
 deducente = προπέμποντι 81, 29
 defendit = ἐκδικεῖ 81, 13. defendens = συναγο-
 ρεύων 39, 15
 aliquibus deferimus 10, 21
 definire = ὀρίσαι 34, 35. 77, 40. 78, 6. 79, 17.
 81, 8. definitum = ὀρισθείσαν 85, 33. definita
 = ὀρισμένα 88, 12
 definitio = ὄρος 75, 28. 34, 18
 deiferum = θεοφόρον 51, 3
 deificat = θεολογεῖ 43, 17. deificato = θεωθέντος
 57, 10
 deificationis 13, 17
 deifica = θεικῆς 58, 2. deifice = θεικῶς 56, 32
 deiloquos = θεολόγους 103, 35. 105, 16
 delictum = πλημμέλημα 77, 34; = σφάλμα 83, 16
 delusit = κατέπαιξε 76, 21
 demandauimus = ἐντειλάμενοι 103, 13
 depascatur = ἐπινεμηθῆι 101, 32
 deprecantes = ἀξιοῦντες 78, 22
 derogaret 94, 8. 107, 28
 destinauimus = ἀπεστείλαμεν 62, 39. destinati
 sumus = ἀπεστάλημεν 33, 7. 15. 30. 65, 19.
 87, 43. destinati = τεταγμένους 80, 28
 desuper = ἄνωθεν 103, 20
 deuertit = κατάγεται 57, 34
 differentia = διαφορά 106, 8
 difficultatem = δυσχερείαν 102, 1. difficultates
 = πραγμάτων 86, 29
 digne = εἰκότως 104, 19
 diligentius = ἀκριβέστερον 41, 19
 diligentiae = ἀκριβείας 42, 12
 dimisit = ἀφιεῖς 75, 32
 dirigens = ἀποστείλασα 80, 2. 81, 11. 103, 6. 9.
 16. directi fuissent = ἀπεστάλησαν 82, 2. 77,
 8. 10. directi = πεμφθέντες 78, 4
 discessionis = ἀποστασίας 76, 38
 disciplina = ἐπιστήμης 49, 44. 64, 27; = εὐταξίας
 80, 7
 discussionem = ἐξέτασιν 65, 20
 discussorem patiuitatis 92, 34
 dispensatiue = οἰκονομικῶς 50, 24
 disponeret = τυπῶσαι 103, 14. 33, 2
 diuersorio = καταλύματι 57, 34. 58, 9
 diuine loquitur = θεολογεῖ 60, 18. tractare diuine
 13, 18
 diuulgare = θρυλεῖν 106, 11
 dominatur = δεσπόζει 48, 5
 domnus = κύρις 52, 18. — 108, 13
 dudum = πάλαι 103, 41
 efficax = ἐνεργῆς 55, 23
 emendans = διορθούμενος 55, 25
 eo quod = ἀντὶ τοῦ 53, 33
 eructuare = ἐρεύγεσθαι 105, 25
 eruditor = παιδευτής 41, 31
 essentia = οὐσίας 47, 2. 106, 33. essentiam =
 ὑπαρξίν 38, 11. 50, 12. 18. 67, 25. — 21, 4

- etiam = τέ 39, 9. 48, 33. 49, 10. 23. 50, 36. 51,
 31. 52, 43. 87, 13. etiam et = καί 47, 29
 euidenter = ὁμολογουμένως 48, 16
 excusationem = ἀπολογία 45, 31
 exemplariis = ἀντιγράφων 107, 4
 exhonorans = ἀτιμάζων 49, 11
 existens = ὤν 60, 1. 33, 18. 40, 26. 61, 4. 62,
 36. 87, 19. 23. 85, 25; = τυγχάνων 58, 5. 33,
 27. 51, 40. 79, 13. 14; = ὑπάρχων 60, 32
 expectate = ἐκδέξασθε 81, 25. 27. 35, 12
 exponit = διηγῆται 59, 10. exponens = ἐξηγη-
 σαμένη 39, 24
 expositiones = ἐξηγήσεις 31, 11. 17. 20. 36, 22.
 45, 36. 75, 32. 86, 19. 21
 exsequi = διακονῆσαι 77, 12
 exterminatione = ἀφανισμῶν 41, 30
 extraneis = ἄλλοτρίοις 44, 38
 fecit = παρεσκεύασεν 34, 12
 facinus operati sunt = δραματουργήσαντες 82, 24
 fastidium = ναυτιασμόν 41, 7
 fatigationem = σκυλμόν 102, 30
 fatuum = εὔθες 48, 6
 feraliter 17, 2
 fermentatio = φυρμός 106, 9
 festinaui = ἐσπούδασα 52, 42. 37, 34. 102, 15. 22
 fictos quos Græci perigraptos [= παρεγγράπτους]
 uocant 57, 18
 fide dicente = διαβεβαιουμένου 104, 35
 fiducia = παρρησία 82, 10
 intellectum figuræ 16, 22
 filiationis = υἰότητος 61, 8
 filietatis = υἰότητος 68, 22
 firmitatem = ἰσχύν 79, 1. 18. 83, 19. 85, 11
 firmiter = βεβαίως 102, 11
 formam = τύπον 31, 22. 84, 21
 forte = ἴσως 41, 13
 fortitudine = ἰσχύος 49, 44
 fragili = σαθοῦ 87, 25. 79, 10
 friuolas = ἐώλους 80, 33
 fructificare 17, 4
 garrientes = πεφλυαρηκότες 105, 33
 per garrulitatem facta = φλυαρηθέντα 84, 33
 gentilitate = Ἑλληνισμοῦ 69, 36
 rectæ gloriæ = ὀρθῆς δόξης 46, 17
 glorifico = δοξάζω 40, 32. 22. 105, 21. glorifi-
 catus est = δεδόξασται 76, 8
 gratulamur 5, 16. 98, 2. 23. 107, 20. 108, 4
 gratulationis 107, 24. 108, 6
 hoc = τό 59, 22
 humanationis = ἀνθρωπότητος 42, 23
 humanitatis dominicæ 13, 27
 identidem = ταυτόν 57, 12
 identitatem = ταυτότητα 49, 10
 illuminari = πεφωτισθαι 44, 37. 43, 25
 imitatores = ζηλωταί 104, 11
 inmerito = ἀπεικότως 54, 15
 impleuit = ἐξετέλεσε 67, 30
 inpollutam = ἀμώμητον 104, 3
 inportunitates = σκαιότητος 37, 25
 inadibiles = ἀπροσίτους 77, 32. 35
 incapabilem = ἄδεκτον 42, 9. 13; = ἀχώρητον
 56, 29
 incapibilem = ἀχώρητον 57, 26
 inconfundibilem = ἀσυγχύτου 103, 32
 inconsiderationis = δυσβουλίας 80, 11
 incorruptibile = ἀφθαρτος 38, 25
 increduli sint = ἀπιστεῖτωσαν 55, 12
 increpationis = ἐπιτιμήσεως 84, 12
 prædæ incubare 89, 28
 indicia = αἰνίγματα 58, 13
 indifficulter 26, 15
 indiscusse = ἀβασανίστως 61, 22
 indiuisibilis = ἀχώριστος 61, 1
 indutum = φοροῦντα 60, 39
 indutias = προθεσμίαν 46, 12. 32, 34. 85, 28; =
 ἀνοχήν 34, 31
 inefficax 26, 17
 ineptias = ἀτόποις 53, 12
 inexinanibilis = ἀκένωτος 58, 4
 iniquis = ἀνοσιῶν 86, 10. 41
 ab initio = ἀνωθεν 104, 39
 iniuriam = ὕβριν 77, 40. 35, 9. 41, 2. 76, 30. 79,
 14. 26. 38. 82, 16. 83, 18. 84, 7. 9. 13. 27. 85,
 35. 86, 42. 87, 17. 26. 36. 39. 88, 5. 102, 30
 iniurians = ὕβριστας 76, 11. 22. iniuriatus est =
 ὕβρισθη 58, 27. iniurient = περιυβριζέτωσαν
 80, 17
 iniuriosa = ὕβριστικῶν 87, 16
 iniustum = ἀνόσιον 76, 30. 77, 39. 79, 2. iniuste
 = ἀθέσμως 79, 12. 83, 18. iniustis = παρανόμοις
 79, 39
 inordinata = ἀκανόνιστος 79, 4. 9. inordinate
 = ἀτάκτως 84, 37
 insensati = ἀνόητοι 105, 27
 inseparabilis = ἀχώριστος 61, 34
 insinuaerunt = ἐγνώρισαν 78, 4. — 21, 20
 insolentia = ἀπονοίας 82, 21. 84, 2. 18. 23
 instantiam = ἐνστασιν 64, 11
 insubreptibiles = ἀσυνάρπαστον 77, 38.
 integræ = ἀκριβοῦς 39, 6. 26. 88, 13
 intellectum = ἐννοίαν 105, 13. 37, 35
 intellegentiæ = διανοίας 43, 8. 53, 6. intelle-
 gentiam = ἐννοίαν 40, 17. 7. 47, 6
 intellegendus = νοούμενος 106, 7
 intellegibilem = νοούμενον 56, 29
 intentio = σκοπός 101, 20. 47, 6. 102, 18. 33.
 intentionem = πρόθεσιν 102, 29
 interea = τέως 33, 9
 interim = τέως 65, 5. 82, 23. 87, 31
 interpretatas epistulas 8, 1
 intimaret = ἐγχειρίσει 103, 15
 intuitu 10, 21
 inuicem = ἀλλήλοις 102, 1. 22. 103, 2
 inuiolabilibus = ἀσύλοις 58, 31
 inrationabile = ἄλογον 84, 17. 20. 43. inrationabi-
 lilia = παράλογα 84, 10

irregulariter = ἀκανονίστως 84, 37
 inreligiosas = ἀνοσίους 86, 21. 26. 88, 9
 irrita = ἄκυρα 84, 35; = ἀργά 79, 14
 iudicare cuidam = δικάσαι τινί 76, 15
 iungens = συνάπτων 50, 38. iuncto = συναφθέντι
 61, 7
 iuramenta = ὀρκισμούς 52, 25
 ius dominiumque 90, 8
 laborent = καμνέτωσαν 78, 24. 30
 lædebat = ἥδίκηι 37, 20. 45, 33. 46, 3. 37, 19
 languistis = νενοσήκατε 105, 28
 leges = θεσμούς 84, 18. 35, 24. 76, 2. 10. 21. 24.
 77, 31. 78, 40. 79, 6. 8. 82, 14. 86, 9
 legentes = περιτυγχάνοντες 37, 33
 libellum = λογίδιον 37, 13
 liberabo = ἀπαλλάξω 41, 23
 licentia = ἄδεια 88, 3. 83, 14
 liquidiozem = ἐναργεστέραν 39, 25
 mandare = δηλώσαι 84, 19
 manifesta = σαφέστατα 44, 28. manifestus =
 σαφέστερον 39, 35. 25; = διαρρήδην 40, 6
 manifestare = ἀποφήνασθαι 78, 44
 meditatio μελέτη 77, 29
 memoriam facturus = ἐμελλε μεμνήσθαι 41, 37
 meruerunt = ἔτυχον 34, 38. meruisse = ἤξειω-
 σθαι 57, 18
 merito = εἰκότως 87, 28
 ministerio = λειτουργίας 83, 39. ministeria =
 ὑπηρεσίας 102, 27
 ministrare = διακονῆσαι 77, 1
 minus = ἑλλιπές 39, 32
 miseros = ἀθλίους 66, 6
 misericordiæ = φιλανθρωπίας 58, 2. 4
 modestia = ἐπιεικείας 78, 6
 modica = μικρός 36, 35. 102, 21
 modo = νῦν 80, 25; = νυνί 76, 19
 molestiæ = ἀηδίας 36, 19
 momentis = καιροῖς 50, 18
 monasteriis 90, 4
 mortificans = θανατώσας 58, 29
 mox = εὐθύς 103, 9
 multiloquium = μακρολογία 41, 6. — 8, 7
 munimen 25, 20. 88, 25. 89, 28
 uerba mystica 99, 15
 nimis = σφόδρα 45, 2. 52, 38. 104, 19
 nocerentur = ἀδικεῖσθαι 107, 3
 notitiam = σημεῖωσιν 64, 15
 nouis = ξένην 86, 18. nouiter = νεωστί 64, 36
 nullatenus = μηδέν 82, 3
 nuper = ἀρτίως 43, 35. 45, 2. 48, 26. 65, 21. 106, 1
 nutum = νεύματι 83, 27. 31, 23. nutu = ἐπινεύ-
 σαι 85, 12
 oblocuntur = καταφλυαροῦσι 37, 17
 obnoxii = ὑπέυθυνοι 79, 14
 obsequentes = ὑπηρετουμένων 102, 14
 occasio = ἀφορμή 101, 28. 102, 4. 77, 34. 82,
 12. 106, 42. occasionem = πρόφασιν 76, 23.
 87, 16. 101, 27

omousios 13, 26. 12. 14, 31
 opinabilis = πανευφήμου 106, 23. 107, 1. opina-
 bilem = διαβόητον 104, 13
 oratio = εὐχή 65, 15. 88, 6. orationibus = προ-
 σευχαίς 104, 29
 ordinati = τεταγμένοι 36, 29; = προβαλλόμενοι
 101, 22
 ordinis = τάξεως 55, 23
 originalis = προγονικῆς 104, 11
 ornatus = διακόσμησις 57, 25
 paria = ἴσα 107, 5
 participationem = μέθεξιν 47, 40. participatione
 = μετοχής 50, 8
 patiuntur = ἀνέχεται 102, 20. 106, 27
 patientia = μακροθυμία 87, 30. 41, 3
 pensabitur 97, 20
 perfectio = κατόρθωμα 101, 20
 perficiatur = κατορθωθείη 101, 32
 perfidiæ = κακοδοξίας 103, 23
 pergentes = διαβάντες 33, 28
 perseuerantiam = ἔνστασιν 79, 16
 persuasimus = παρηνέσαμεν 78, 27. persua-
 dentes = συμβουλευόντες 46, 9
 pestifer 88, 31
 petimus = παρακαλοῦμεν 52, 20
 petitiones = παρακλήσεις 52, 25
 placet = παρίσταται 59, 3
 plasmatum = πλασθέν 62, 1
 plenitudinem = συμπλήρωσιν 54, 38
 plenius = τέλεον 53, 26
 præceptum = τύπον 81, 27
 præcipuum = προηγούμενον 103, 15
 præcocium 94, 36. 108, 4
 prædicare = πρεσβεύειν 101, 30
 prædictus = μνημονευθείς 77, 33. 75, 31. 82,
 10. 84, 26. 103, 1. prædictum = προλεχθέν-
 τος 103, 17
 præditi = ἠγούμενοι 46, 29
 præiudicium = πρόκριμα 79, 23
 præsto sum = πάρεμι 82, 6. 78, 34
 præsumere = τολμᾶν 76, 35. 40. 79, 38. 84, 13.
 20. 22. 87, 2. præsumpta = τολμηθεῖσιν 80, 3;
 = τετολμημένα 79, 1. 7. 15. 26. 77, 39. 40.
 præsumentes = κατατολμῶντες 103, 24. præ-
 sumpserunt = τεθαρσῆκασιν 39, 7
 præsumptione = τολμήματος 76, 29
 prætermittere = περιδεῖν 46, 15
 præuertentem = ἀνατρέπουσαν 86, 27. præuerti
 = παρατρέπεσθε 62, 37
 pridem = πρῶην 101, 35
 primitus 25, 30
 probantes = ἀποδεχομένους 79, 16
 professionem = ἐπιτήδευμα 101, 20
 promittere = συνθέσθαι 50, 28
 proprietatis = κυριότητος 41, 29. proprietatem
 = οἰκείωσιν 106, 19
 psalmigrafo 92, 8
 publicare = ἐμφανίσαι 78, 44

- purum = φίλον 44, 30
 putas = ἄρα 43, 35. ut puto = τάχα που 37, 18
 putatiue = δοκῆσει 54, 33
 qualiter 25, 10. 94, 32. 109, 7
 qualitatem 109, 3. 27, 4
 quatenus = ὥστε 33, 12. 24. 34, 39. 35, 32. 75, 28. 87, 14. 101, 30. 36; = ὅπως 42, 1. 103, 4; = ὡς 43, 5; = ἵνα 65, 7
 quibuscumque = τυχόντων 52, 22
 neque quidem = οὔτε (μήτε) μὴν 44, 13. 47, 23. 38. 48, 17. 36. 49, 3. 65, 19. 80, 4. 84, 8
 rationabilem = εὐλογον 79, 21. 84, 29. 86, 20
 recusat = παραιτεῖται 86, 3. 38, 37. 40, 13. 48, 1. 12. 49, 17. 19. 78, 19. 42. recusantes = ἀνανεύοντας 80, 32. recuso = ὀκνῶ 44, 48
 recusationem = παραίτησιν 64, 10
 reformari = συναναπεπλάσθαι 57, 14
 regulari = κανονικῶν 79, 22. regulariter = κανονικῶς 75, 30. 77, 32. 80, 1. 29. 82, 15
 religionis = θρησκείας 101, 25
 religiositatem = εὐλάβειαν 63, 31
 reprehendentes = κατεγνωκότες 84, 13. 87, 29
 reprobari = ἀποδοκιμαζεσθαι 65, 12
 resignares 10, 27
 respectus 101, 14
 retrahens 9, 4. 6
 nostri regis 18, 11. 23, 22. rege communi 7, 8
 rogo = παρακαλῶ 51, 39
 sacerdotalem = ἱερατικὴν 87, 32. 83, 14. 32
 sacrificio = λειτουργίας 83, 32
 saluus = ἐρρωμένος 104, 4. saluam = ὑγίη 103, 43
 sancientibus = θεσπισάντων 103, 5
 sanctione = θεσπίσματος 75, 13. 76, 15. sanctiones = θεσμούς 82, 7
 sapere = φρονούντας 105, 20. 103, 18. 104, 23. 37. 106, 11
 satis = σφόδρα 36, 17; = πάνυ 36, 33
 satisfacere = ἀπολογησασθαι 34, 31. 36, 28. 75, 31. 76, 29. 39. 79, 9. 39. 83, 36. 84, 1. 40. 86, 9. 87, 14. 21. satisfeceris = συστήεις 34, 33. nobis est satisfactum = πεπληροφωρημέθα 104, 33
 satisfactionem = ἀπολογία 35, 25. 76, 18. 77, 33. 43. 80, 4. 84, 14; = πληροφορίας 103, 19. 104, 39. satisfactionibus = δικαιολογίαις 84, 32
 scelerata = μισρά 70, 1
 scientissimi = ἐπιστήμονες 59, 37
 scrupulosam = ἀκριβεστέραν 42, 23
 secretum habet = ἰδιάζει 34, 7. secreta loqui = ἰδίσαι 52, 10
 sectam = θρησκείαν 86, 27. sectis = δόξαις 37, 35. malis sectis = κακοδοξίαις 42, 10. piae sectae 14, 19. sectarum nouitas 13, 5. ueritatem sectarum 13, 37. 14, 33. sectis religionis 13, 4
 secundo = δεύτερον 34, 23. 84, 28. in secundis = ἐκ δευτέρου 78, 5
 sensum = φρόνημα 37, 29. 44, 5. 6. 52, 43. sensus = ἐννοίαι 68, 4. 52, 43
 sensit = ἐφρόνησεν 65, 2. sentiens = διακείμενος 66, 17
 sententiam = ἀπόφασιν 65, 25. 70, 2. 81, 6. 82, 21. 83, 17. 87, 33. sententia = ψήφος 64, 34. 57, 38. 65, 2. 75, 28. 76, 21. 78, 39. 79, 15. 86, 21. 87, 24. 27. 28. 88, 6; = γνώμη 79, 4. 102, 33. sententiam = ἐπιτίμιον 84, 15. 85, 2
 litterarum sequester 15, 1
 sermonem = λέξιν 60, 1. isdem sermonibus = αὐτολεξεί 41, 8
 serpentino lapsu 89, 26
 significamus = σημαίνομεν 102, 19
 significatiuum = σημαντικόν 63, 22. 41, 29. 42, 1. 59, 8. 60, 33
 sinceram = εἰλικρινῆ 102, 28
 sinceritatem = τὸ μισοπύνηρον 78, 41
 singulari = μοναδικῶν 42, 1
 sopire = κατευνάσαι 103, 8
 spe = προσδοκίας 86, 32
 speciali = ἰδικῆ 50, 1. specialiter = ἰδικῶς 38, 38. 48, 15. 51, 1. 22. 64, 13
 spontaneam = ἐκούσιον 49, 19. 57, 37
 statum = σύστασιν 35, 31
 studui = ἐσπούδασα 52, 39
 studiosum 14, 36
 studium = σπουδὴν 102, 9. 85, 20
 stuporis = ἀποπληξία 38, 29
 suosos = πεπεισμένους 36, 36
 suasionis = συμβουλῆς 31, 14. 36, 6. suasiones = συμβουλεύματα 43, 29
 subrepticia 90, 7
 subripiat 27, 5
 subsistentiam = ὑπόστασιν 38, 5. 16. 36. 47, 20. 48, 5. 49, 3
 substantia = οὐσίας 41, 38. 47, 8. 48, 7. 49, 10. 54, 22. 57, 14. — paternam s. 94, 10. uitalem s. 89, 10
 subtilibus = ἀκριβεστέρων 63, 35. subtiliter = ἀκριβῶς 63, 35; = ἀκριβέστερον 78, 18; = λεπτιῶς 39, 24
 subtilitatem = ἀκρίβειαν 86, 31
 superbia = ὑπεροψία 78, 3
 superbiit = ἀπενοήθη 86, 8
 supereminens = ὑπερέχον 57, 25
 supermundanae = ὑπερκοσμίου 57, 38
 de sursum = ἀνωθεν 105, 39. 40. 106, 2
 snstinuit = διεκαρτέρησεν 32, 36
 taliter 6, 1
 tam — quam = τέ — καί 48, 34. 65, 23. 87, 11. 84, 33. 85, 33. 86, 2. 33; = τέ καί 46, 19. 79, 35. 80, 29; = τέ — καί 103, 20. tam — et — et = τέ — καί — καί 101, 33
 tantisper = τέως 81, 5. 84, 38
 temptamenta 18, 10
 tentaculas 5, 25
 tertio = ἐκ τρίτου 34, 26
 testimonia = χρήσεις 106, 25
 theotocon 13, 18. 27

tractator 93, 23
 triduanus = τριήμερος 48, 26. 51, 31
 tristari = ἀθυμῆσαι 102, 21
 turbelam = παραχῆν 103, 8
 vacare = σχολάζειν 52, 38. 86, 38. uacabit = ἀργήσει 88, 8
 ualde = λίαν 37, 23. 33
 ualens = δυναθεῖς 44, 5. ualentis = δυναμένου 53, 38. ualeat = ἐρρέτω 46, 3. ualete dicens = συνταξάμενος 53, 9
 uallati 26, 1
 uel = τὲ καὶ 85, 19. uel etiam = ἢ γοῦν 48, 37. 50, 41
 uerecundari = ἐπαισχύνεσθαι 49, 16
 euangelia uertentes 17, 4
 uestigatus 8, 6
 uicissitudines = ἀμοιβὰς 102, 36
 uidelicet = δηλαδὴ 34, 24; = δηλονότι 50, 36. uidelicet quia = δηλονότι 47, 14. 53, 31
 uincenter 110, 1
 uirtus = δῆμις 53, 39. 54, 10. 55, 13
 uitæ = πολιτείας 58, 32
 ulterius 88, 31
 unicum = μονογενῆ 35, 38
 unitas = ἔνωσις 103, 31. 32. 101, 27. 102, 32. 106, 8
 uniter 97, 13
 unitio = ἔνωσις 105, 12. 13
 uniuersalem = οἰκουμένην 103, 40
 uniuersitatis = οἰκουμένης 84, 11. — uniuersitate collegii 9, 20
 uoluntatem = βούλευμα 102, 9. 33
 uotiuā 26, 26
 utique = τοί 50, 12. 106, 16; = πού 58, 27; = ἄν 45, 33. 47, 33. 49, 16. 106, 25. cum utique — existens = καίτοι ὑπάρχων 48, 19. dum utique = καίτοι 80, 8
 ymnidicus 18, 33. 97, 1

index translationum

ἀβασανίστως cf. indiscusse
 ἄγαμαι cf. congaudentes
 ἀγών cf. certamen. anxietatis
 ἄδεια cf. licentia
 ἄδεκτος cf. incapabilem
 ἀδημονία cf. anxietatis
 ἀδικεῖν cf. lædebat. nocerentur
 ἀηδία cf. molestiæ
 ἀθέσμως cf. iniustum
 ἄθλιος cf. miseros
 ἄθλος cf. certamen
 ἀθυμείν cf. tristari
 ἀθυροστομίαις = non claudibili orī 79, 39
 αἰνίγματα cf. indicia
 αἰτία cf. causis
 αἰτιάσθαι cf. conuenientes
 ἀκανόνιστος cf. inordinata. irregulariter

ἀκένωτος cf. inexinanibilis
 ἀκολουθία cf. consequentiam
 ἀκρίβεια cf. diligentia. subtilitatem
 ἀκριβῆς cf. diligentius. integræ. scrupulosam. tilibus
 ἄκυρος cf. irrita
 ἀλλήλων cf. alterutrum. inuicem
 ἀλλότριος cf. extraneis
 ἄλογον cf. irrationabile
 ἀμέλει cf. certe
 ἀμοιβή cf. uicissitudines
 ἀμφιβάλλειν cf. ambigimus
 ἀμφισβήτησις cf. ambiguitatem
 ἀμύμητος cf. impollutam
 ἄν cf. utique
 ἀνανεύειν cf. recusat
 ἀναπατεῖν cf. deambulat
 ἀνατρέπειν cf. præuertentem
 ἀνέχεσθαι cf. patiuntur
 ἀνθρωπολάτρης cf. cultores
 ἀνθρωπότης cf. humanationis
 ἀνόητος cf. insensati
 ἀνόσιος cf. iniquis. iniustum. irreligiosas
 ἀνοχή cf. indutias
 ἀντι τοῦ cf. eo quod
 ἄνωθεν cf. desuper. initio. sursum
 ἀξιούν cf. deprecantes. meruerunt
 ἀπαλλάσσειν cf. liberabo
 ἀπιστεῖν cf. increduli
 ἀποδέχεσθαι cf. probantes
 ἀποδοκιμάζειν cf. reprobari
 ἀποκήρυξις cf. abdicationem
 ἀπολογεῖσθαι cf. satisfacere
 ἄπολις cf. ciuitates
 ἀπολογία cf. satisfactionem. excusationem
 ἀπονοεῖσθαι cf. superbiit
 ἀπόνοια cf. insolentia
 ἀποπληξία cf. stuporis
 ἀποστασία cf. discessionis
 ἀποστέλλειν cf. destinauimus. dirigens
 ἀποφαίνεσθαι cf. manifestare
 ἀπόφασις cf. sententiam
 ἀπρόσιτος cf. inadibilis
 ἄρα cf. putas
 ἀργεῖν cf. uacare
 ἀργός cf. irrita
 ἀρμόδιος cf. competentibus
 ἀρμονία cf. coaptatione
 ἀρτίως cf. nuper
 ἀσίγητος cf. inconfundibilem
 ἄσυλος cf. inuiolabilibus
 ἀσυνάρπαστος cf. insubreptibilem
 ἀσφάλεια cf. cautela
 ἄτακτος cf. inordinate
 ἀτιμάζειν cf. exhonoras
 ἄτοπος cf. ineptias
 αὐθεντία cf. auctoritas
 ἀθριον cf. crastino

- αὐτολεξεί cf. sermonem
 ἀφανίζειν cf. abolere
 ἀφανισμός cf. exterminatione
 ἀφθαρτος cf. incorruptibile
 ἀφιέναι cf. dimisit
 ἀφορμή cf. occasio
 ἀχώρητος cf. incapabilem. incapibilem
 ἀχώριστος cf. indiuisibilis. inseparabilis
 βέβαιος cf. firmiter
 βιβλίον cf. codex
 βουλευέσθαι cf. cogitare
 βούλευμα cf. uoluntatem
 βουλευτής cf. curialem
 βραχυλογία cf. breuiloquii
 γνώμη cf. sententiam
 γνωρίζειν cf. insinuaerunt
 γράμμα cf. apices
 δεινός cf. acerbis
 δεκτικός cf. capabilem. capax
 δεσπάζειν cf. dominatur
 δεύτερος cf. secundo
 δῆλος cf. certus
 δηλαδή cf. uidelicet
 δηλονότι cf. uidelicet
 δηλοῦν cf. adserere. mandare
 δημιουργός cf. creatrix
 διαβαίνειν cf. pergentes
 διαβεβαιουῦσθαι cf. fide
 διαβόητος cf. opinabilem
 διακαρτερεῖν cf. sustinuit
 δικάσθαι cf. certus. sensit
 διακονεῖν cf. exsequi. ministrare
 διακοσμεῖν cf. adornans
 διακόσμησις cf. ornatus
 διαμαρτύρεσθαι cf. contestatus. attestantem
 διάνοια cf. intellegentiæ
 διαρρήδην cf. manifesta
 διαφορά cf. differentia
 διδασκαλία cf. adsertio
 διηγείσθαι cf. exponit
 δικάζειν cf. iudicare
 δικαιολογία cf. satisfactionem
 διορθοῦσθαι cf. emendans
 δογματίζειν cf. discernimus
 δόκησις cf. putatiue
 δοξάζειν cf. glorifico
 δόξα cf. gloriæ. sectam
 δραματουργεῖν cf. facinus
 δύναμις cf. virtus
 δύνασθαι cf. ualens
 δυσβουλία cf. inconsiderationis
 δυσχέρεια cf. difficultatem
 ἔγκλημα cf. crimen
 ἐγχείρημα cf. conamen
 ἐγχειρίζειν cf. intimaret
 εἰκός cf. competunt. congruum. digne. merito
 εἰλικρινής cf. sincerum
 εἶναι cf. existens
 ἐκδέχεσθαι cf. expectate
 ἐκδικεῖν cf. defendit
 ἐκούσιος cf. spontaneam
 ἐκτελεῖν cf. impleuit
 Ἑλληνισμός cf. gentilitate
 ἔλλιπής cf. minus
 ἐμφανής cf. adserere
 ἐμφανίζειν cf. publicare
 ἐναργής cf. liquidiozem. aperte
 ἐνεργής cf. efficax
 ἐνθυμείσθαι cf. cogitare
 ἔννοια cf. intellectum. intellegentiæ. sensum
 ἔνστασις cf. instantiam. perseuerantiam
 ἐντέλλεσθαι cf. demandauimus
 ἔνωσις cf. unitas. unio. adunitionem
 ἐξέτασις cf. discussionem
 ἐξηγεῖσθαι cf. exponit
 ἐξηγήσεις cf. expositiones
 ἐπαισχύνεσθαι cf. uerecundari
 ἐπέχειν cf. compresserunt
 ἐπίεικεια cf. modestia
 ἐπινέμεσθαι cf. depascatur
 ἐπίνευσις cf. nutum
 ἐπινοεῖν cf. adinueniens
 ἐπιστήμη cf. disciplina
 ἐπιστήμων cf. scientissimi
 ἐπιτελεῖν cf. celebrantes
 ἐπιτήδευμα cf. professionem
 ἐπιτίμησις cf. increpationis
 ἐπιτίμιον cf. sententiam
 ἐρέυγεσθαι cf. eructuare
 ἔρις cf. contentio
 ἔρρειν cf. ualens
 ἔρρωμένος cf. saluus
 εὐδοκία cf. complacitum
 εὐήθης cf. fatuum
 εὐθύς cf. mox
 εὐλάβεια cf. religiositatem
 εὐλογος cf. rationabilem
 εὐπρεπής cf. decet
 εὐταξία cf. disciplina
 εὐχή cf. oratio
 ἔωλος cf. friuolas
 Ζηλοτυπία cf. æmulatione
 Ζηλωτής cf. imitatores
 ἦ γοῦν cf. aut. uel
 ἡγεῖσθαι cf. præditi
 θανατοῦν cf. mortificans
 θαρσεῖν cf. præsumere. confiderent
 θεϊκός cf. deifica
 θεολογεῖν cf. diuine. deificat
 θεόλογος cf. deiloquos
 θεοπρεπής cf. condecet
 θεοῦν cf. deificat
 θεοφόρος cf. deiferum
 θεραπεύειν cf. curabimus
 θέσις cf. adoptionem. adoptiue
 θεσμός cf. constituta. leges. sanctione

- θεσπέσιος cf admirabilis
 θεσπίζειν cf censere sancientibus. **decretum**
 θέσπισμα cf decretum sanctione
 θρασύς cf atrociter
 θρησκεία cf religionis sectam
 θρυλεῖν cf divulgare
 ἰδιδζειν cf secretum
 ἰδικός cf speciali
 ἱερατικός cf sacerdotalem
 ἵνα cf. quatenus
 ἴσος cf. paria
 ἴσως cf. forte
 ἰσχύς cf. firmitatem. fortitudine
 καί cf. etiam
 καιρός cf momentis **κατὰ καιρόν** = usque ad
 tempus idoneum 41, 4 **κατὰ καιρούς** = illo
 tempore 39, 17 43, 36 106, 28, = in tempore
 46, 23 48, 29; = tunc tempore 46, 24; = ante
 tempora 86, 14
 κακοδοξία cf perfidiæ sectam
 καμνεῖν cf laborent
 κανονικός cf regulari
 κατάγειν cf devertit
 καταγινώσκειν cf reprehendentes
 κατάληψις cf comprehensionem
 καταλυμα cf diuersorio
 καταπαίζειν cf delusit
 κατατολμάν cf præsumere
 καταφλυαρεῖν cf oblocuntur
 κατευνάζειν cf sopire
 κατορθοῦν cf perficiatur
 κατορθωμα cf perfectio
 κέντρον cf clauum
 κεφαλαιον cf capitulariter
 κλήρος cf clericatu
 κυριότης cf proprietatis
 κυρις cf domnus
 λειτουργία cf ministerio sacrificio
 λέξεις cf sermonem
 λεπτός cf subtilibus
 λίαν cf ualde
 λογίδιον cf libellum
 μακροθυμία cf patientia
 μακρολογία cf multiloquium
 μέθεξις cf participationem
 μελέτη cf meditatio
 μεμνήσθαι cf memoniam
 μέμφεσθαι cf culpate
 μέμψις cf culpam
 μένειν cf commanet
 μετοχή cf participationem
 μηδέν cf nullatenus
 μήν cf quidem
 μαρός cf scelerata abominabilem
 μικρός cf modica
 μισοπόνηρος cf sinceritatem
 μνημονεύειν cf prædictus
 μοναδικός cf singulari
 μονογενής cf unicum
 ναυτιασμός cf fastidium
 νεκρολάτρης cf cultores
 νεῦμα cf nutum
 νεωστί cf nouis
 νοεῖν cf intellegendus **intelligibilem**
 νοσεῖν cf languistis
 νῦν cf modo
 νυνί cf modo
 Ξένος cf nouis
 ὁ ἢ τό cf hoc
 οἰκείωσις cf proprietatem
 οἰκονομικός cf dispensatiue
 οἰκουμένη cf uniuersitatis
 οἰκουμηνικός cf uniuersalem
 ὀκνεῖν cf recusat
 ὀμολογεῖν cf euidenter
 ὀρίζειν cf decernimus **definire**
 ὀρκίζειν cf adiurantes
 ὀρκισμός cf iuramenta
 ὀρκοῦν cf coniurantes
 ὀρος cf definitio
 οὐσία cf essentia substantia
 παιδευτής cf eruditor
 πάλαι cf antea dudum
 πανεύφημος cf opinabilis
 πανυ cf satis
 παραινεῖν cf persuasimus
 παραιτεῖσθαι cf recusat
 παραίτησις cf recusationem
 παρακαλεῖν cf petimus. **rogo**
 παρακλησις cf petitiones
 παραλογος cf irrationabile
 παρανομος cf iniustum
 παρασκευάζειν cf fecit
 παρατρέπειν cf præuertentem
 παρέγγραπτος cf fictos
 παρῆναι cf præsto
 παριστάναι cf placet
 παρρησία cf confidentia **fiducia**
 πεμπειν cf dirigens
 περιορῶν cf prætermittere
 περιορισμός cf circumterminationem
 περιτυγχάνειν cf legentes
 περιυβρίζειν cf iniurians
 πλασσειν cf plasmatum
 πλημμέλημα cf delictum
 πληροφορεῖν cf satisfacere
 πληροφορία cf satisfactionem
 πολίς cf ciuitates
 πολιτεία cf uitæ
 πού cf utique
 πρᾶγμα cf difficultatem
 πρέπειν cf condecet decet **conueniens**
 πρεσβεύειν cf prædicare
 προβάλλειν cf ordinati
 προγονικός cf originalis
 προηγούμενος cf præcipuum

πρόθεσις cf. intentio
 προθεσμία cf. indutias
 προθυμία cf. alacritate
 πρόθυμος cf. alacriter
 πρόκριμα cf. praeiudicium
 προλέγειν cf. praedictus
 προπέμπειν cf. deducente
 προσδοκία cf. spe
 προσεῖναι cf. accidentibus
 προσευχή cf. oratio
 προσνέμειν cf. applicans
 πρόσωπον cf. coram
 πρόφασις cf. occasio
 πρώην cf. pridem
 σαθρός cf. fragili
 σαφής cf. manifesta. aperte
 σημαίνειν cf. significamus
 σημαντικός cf. significatuum
 σημείωσις cf. notitiam
 σιτεῖσθαι cf. cibamur
 σκαιότης cf. importunitates
 σκοπός cf. intentio
 σκυλμός cf. fatigationem
 σπουδάζειν cf. festinaui. studui
 στοιχεῖν cf. adsentimus
 σύγκρασις cf. contemperatione
 συγκροτεῖν cf. continuit
 συγκρότησις cf. continentiam
 συγχαίρειν cf. congaudentes
 συκοφαντεῖν cf. calumniari
 συκοφαντία cf. calumpnia
 συμβαίνειν cf. contingere. conueniens
 συμβουλεύειν cf. persuasimus
 συμβούλευμα cf. suasionis
 συμβουλή cf. suasionis
 συμπαθοῦς cf. compatiante
 συμπλήρωσις cf. plenitudinem
 σύμψηφος cf. consentanei
 συναγορεύειν cf. defendit
 συναναπλάσσειν cf. reformari
 συνάντεσθαι cf. contingere
 σύναξις cf. collectiones. congregationes
 συνάπτειν cf. coniunctus. copulatus. iungens
 συνάφεια cf. coniunctionem. contiguitati. copulatione
 συνέδριον cf. concilium
 σύνεδρος cf. consessor
 συνεῖναι cf. coexistens
 συνεργός cf. cooperatorem
 συνιστάναι cf. commendant. satisfacere
 σύνοδος cf. concursu
 συντάσσειν cf. construxit. ualens
 συντιθέναι cf. construxit. promittere
 σύντομος cf. compendiosam
 συντυγχάνειν cf. colloqui
 συντυχία cf. colloquio
 σύστασις cf. statum
 σύστημα cf. collegium

συστροφή cf. caetus
 σφάλμα cf. delictum
 σφόδρα cf. nimis. satis
 σχετικός cf. adfectualem
 σχολάζειν cf. uacare
 σωφρονίζειν cf. correctis
 τάξις cf. ordinis
 ταραχή cf. turbelam
 τάσσειν cf. destinauimus. ordinati
 ταυτόν cf. identidem
 ταυτότης cf. identitatem
 τάχα cf. putas
 τέ cf. etiam. tam. uel
 τέλος cf. plenius
 τέως cf. adhuc. interea. interim. tantisper
 τοί cf. utique
 τολμάν cf. praesumere
 τόλημα cf. praesumptione
 τριήμερος cf. triduanus
 τρίτος cf. tertia
 τυγχάνειν cf. existens. meruerunt. quibuscumque
 τύπος cf. formam. praecceptum
 τυποῦν cf. disponeret
 ὕβρις cf. iniuriam
 ὑβρίζειν cf. iniurians
 ὑβριστικός cf. iniuriosa
 ὑγιής cf. saluus
 ὑιότης cf. filiationis. filietatis
 ὑπαρξίς cf. essentia
 ὑπάρχειν cf. existens
 ὑπερέχειν cf. supereminens
 ὑπερκόσμιος cf. supermundanæ
 ὑπεροψία cf. superbia
 ὑπεύθυνος cf. obnoxii
 ὑπηρεσία cf. ministerio
 ὑπηρετεῖν cf. obsequentes
 ὑπόθεσις cf. causis
 ὑπομνησκείν cf. commemorabo
 ὑπόστασις cf. subsistentiam
 φανερός cf. certus
 φθάνειν cf. anticipauimus
 φθαρτός cf. corruptibiles
 φιλανθρωπία cf. clementia. misericordiae
 φιλονεικία cf. contentio
 φλυαρεῖν cf. garrientes. garrulitatem
 φορεῖν cf. indutum
 φρονεῖν cf. sapere. sensit
 φρόνημα cf. sensum
 φυρμός cf. fermentatio
 φωτίζειν cf. illuminari
 χαλεπός cf. acerbis
 χαρίζεσθαι cf. commodans
 χειροτονεῖν cf. creatus
 χρήσις cf. testimonia
 χωρητός cf. capabilem
 ψηφίζεσθαι cf. decernet
 ψήφος cf. sententia
 ψιλός cf. purum

ὡς cf. quatenus
ὥστε cf. quatenus

res grammaticæ
diaconem 64, 5. diaconibus 15, 7. **exemplariis** 107,
4. mensuum 64, 24. fugiit 60, 4
interpretatas epistulas 8, 1

persuadendum nos 104, 25. suasos 36, 36. nocerentur
107, 3
pron. relatiuum pro articulo græco 39, 20. 40, 15. 54,
28. 55, 16. quod — commemorasse 42, 3
infinitiuus post ut = ὥστε 35, 9, cf. 75, 28 sq.
cum utique — existens = καίτοι — ὑπάρχων 48,
19. quod — accipiente = ὡς λαβούσης 39, 7